

MONOTEMATICKÉ
ČÍSLO O TRESTNÍM PRÁVU

držitel prestižního ocenění
Právníký časopis ČR
2011 a 2012

10 2012

Bulletin advokacie

Ve Slovinsku hrozí zrušení advokátní komory • Informace o povinných platbách advokátů na rok 2013 • Dohodovací řízení v trestním procesu a otázky souvisící • Vše, co advokát potřebuje vědět o stížnosti pro porušení zákona, ale nechce se zeptat • Dvě poznámky k trestní odpovědnosti právnických osob •

V Y D Á V Á Č E S K Á A D V O K Á T N Í K O M O R A

**Dohoda o vině a trestu – novinka
v trestním právu** Čtěte na stranách 19–25.

**GALAVEČER
PRÁVNÍKA
ROKU 2012**
(VÍCE INFO
NA STR. 4–7)

Bulletin advokacie®

Bulletin advokacie vydává
Česká advokátní komora v Praze
(IČO 66 000 777)
v agentuře **IMPAX**, spol. s r. o.
www.impax.cz

Vychází 10x ročně, z toho 2 dvojčísla
(1-2, 7-8). Přetisk povolen jen se souhlasem
redakce.

Adresa redakce:

Česká advokátní komora
Národní třída 16
110 00 Praha 1
telefon: 221 729 011
fax: 224 932 989
e-mail: bulletin@cak.cz
www.cak.cz
IČ: 66000777
DIČ: CZ 66000777

Redakce:

Předseda redakční rady: JUDr. Petr Toman
Šéfredaktor: JUDr. Pavel Blanický
Výkonná redaktorka: PhDr. Ivana Cihlářová
Tajemnice redakce: Eva Dvořáková

Redakční rada:

JUDr. PhDr. Stanislav Balík,
prof. JUDr. Alexander Bělohlávek, Dr.h.c.,
JUDr. Jiří Císař, prof. JUDr. Jan Dědič,
prof. JUDr. Jan Dvořák, CSc.,
JUDr. Pavel Holec,
JUDr. Ladislav Krym,
prof. JUDr. Zdeněk Kučera, DrSc.,
prof. JUDr. Karel Marek, CSc.,
JUDr. Michal Mazanec,
doc. JUDr. Vladimír Mikule,
JUDr. Tomáš Pohl,
prof. JUDr. Naděžda Rozehnalová, CSc.,
prof. JUDr. Pavel Šámal, Ph.D.,
prof. JUDr. František Zoulik, CSc.

Objednávky předplatného zasílejte na adresu:

ČAK, Národní třída 16, 110 00 Praha 1,
e-mail: dvorakova@cak.cz
Cena výtisku včetně dvojčísel je 90 Kč,
zvyšované roční předplatné 850 Kč
kromě poštovného, balného a DPH.
Advokátům a advokátním koncipientům
se rozesílá zdarma.
S reklamacemi při problémech s distribucí
se obraťte na pí Dvořákovou, e-mail
dvorakova@cak.cz, tel. 221 729 045.

Inzertní služby zajišťuje agentura

IMPAX, spol. s r. o. Objednávky inzerce
zasílejte na adresu agency@impax.cz,
případně volejte na tel. 606 404 953 nebo
na 241 483 141. Media kit a další informace
naleznete na internetových stránkách
www.impax.cz.

Celé znění každého čísla vychází též
na internetu (www.cak.cz). Předáním rukopisu
redakci vyjadřuje autor souhlas se zveřejněním
také na internetu a v právních informačních
systémech spolupracujících s ČAK.

Toto číslo vyšlo 19. 10. 2012 v nákladu
14 700 výtisků.

Foto na obálce: ilustrační

Tisk: PBTisk s. r. o.
MK ČR E 6469
ISSN 1210-6348

Úvodník

Petr Poledník: **Dohodovací řízení – novinka v českém trestním právu**..... 3

Aktuality

Informace o galavečeru Právníka roku 2012..... 4

Výrobce PDF (Adobe Systems) přichází k advokátům s velkými
výhodami 8

Ve Slovinsku hrozí zrušení advokátní komory Petr Poledník..... 10

Pozvánka na konferenci o Pavlu Kristiánu Koldínovi v Klatovech..... 11

Informace o povinných platbách advokátů na rok 2013 13

z právní teorie a praxe

Články

Shrnutí 18

Dohodovací řízení v trestním procesu a otázky související Jiří Jelínek 19

Vše, co advokát potřebuje vědět o stížnosti pro porušení zákona,
ale nechce se zeptat Radek Visinger 25

Náhrada škody za nezákonné rozhodnutí v trestním řízení
ve světle současné judikatury nejen ÚS ČR Martin Pech 32

Dvě poznámky k trestní odpovědnosti právnických osob Jan Vidrna 34

„Objektivní“ zjištění výše alkoholu v krvi aneb důsledky
odmítnutí podrobit se na výzvu lékařskému vyšetření
Filip Josef 36

Z judikatury

Právo obviněného vypovídat. Interpretace dovolacích důvodů..... 39

Právo na obhajobu. Odmítnutí substituta obhájce obžalovaným 42

Nárok na bezplatnou obhajobu nebo obhajobu za sníženou
odměnu 44

Odpovědnost agresivního řidiče..... 47

Trestní odpovědnost pronajímatele za zásah do práva k bytu nebo
nebytovému prostoru 48

Z odborné literatury

Václav Pavlíček a kol.: Ústavní právo a státověda, II. díl, Ústavní právo
České republiky (Jan Kudrna) 50

Karel Klíma: O právu ústavním (Josef Blahož)..... 52

Petr Vojtek: Odpovědnost za škodu při výkonu veřejné moci.
Komentář (Martin Mikyska)..... 53

Arkadiusz Bereza a kol.: Zawód radcy prawnego. Historia zawodu
i zasady jego wykonywania (Stanislav Balík)..... 54

Bulletin slovenskej advokacie prináša... 55

z advokacie

Sloupek Karla Čermáka

Bejvávalo dobře čili anatomie dopravy 58

Z české advokacie

Z kárné praxe Jan Syka 59

Z jednání představenstva ČAK icha 65

Tradiční setkání a turnaj „4“ v Poněšicích Jan Najman 66

XX. ročník Celostátního tenisového turnaje ČAK Ladislav Jirásek 66

Z Evropy

Výkon rozsudků ESLP v roce 2011 – zpráva Výboru ministrů RE

Jana Wurstová 67

informace a zajímavosti

Měli byste vědět

Přednášky a semináře pro advokáty a advokátní koncipienty
ve vzdělávacích a školicích střediscích ČAK 70

Pozvánka na Česko-německo-slovenské advokátní fórum 72

Pozvánka na Krakonošův pohár 2013 72

Nakonec

Zkoušková se(t)kání II. (Portréty dobráků) Petr Hajn 73

Kresba Lubomíra Lichého 74

Víte, že... Stanislav Balík 74

Inhaltsverzeichnis 75

Zusammenfassung/ Summary 76

Table of Contents 77

ŽIŽLAVSKÝ & PARTNEŘI
| advokátní kancelář | insolvenční správci |

vyberte si insolvenčního správce

reorganizace podniků

řízené konkursy

www.zizlavsky.cz

Instrukce autorům

**Vážení autoři časopisu
Bulletin advokacie,**

žádáme vás, abyste své příspěvky redakci posílali pokud možno ve formátu programu Microsoft Word (RTF nebo DOC), a to nejlépe elektronickou poštou na adresu bulletin@cak.cz.

Texty:

Formát zasláných příspěvků by měl odpovídat řádkování 1, písmo Times New Roman, velikost 12. V žádném případě nepoužívejte funkci Automatické číslování, Automatické odrážky ani další speciální formátování textu. Odstavce oddělujte jenom enterem. Vyznačování v textu provádějte pouze tučně nebo kurzívou, v žádném případě nepište proložené, nepoužívejte podtrhávání textů ani verzálky!

Tabulky:

Tabulkové údaje formátujte pomocí tabulátorů.

Fotografie a obrázky:

Pokud k článku chcete připojit obrazové podklady, zašlete je zvlášť ve formátu JPG, TIF nebo eps. Barevné fotografie by měly mít rozlišení nejméně 300 dpi při velikosti, v jaké se budou reprodukovat, zasláné portrétní fotografie by měly mít nejméně 400 x 500 pixelů. Obrázky v žádném případě nevkládějte přímo do dokumentů!

Redakce uvítá zejména články kratšího až středního rozsahu. **K příspěvku připojte vždy stručné shrnutí v rozsahu nejvýše deseti řádků.** Citace a odkazy provádějte dle platných bibliografických norem. Případné vyžádané autorské korektury se provádí elektronicky, e-mailem.

Ke každému příspěvku dále připojte

- čestné prohlášení, že článek nebyl dosud publikován
- svoji **barevnou** portrétní fotografii
- telefonické spojení
- korespondenční adresu
- rodné číslo
- bankovní spojení pro vyplacení honoráře
- informaci o svém profesním působení, případně akademické, pedagogické či vědecké tituly
- sdělení, zda jste plátcem DPH

Redakce si vyhrazuje právo stylistických, jazykových a technických úprav textů.

Dohodovací řízení

– novinka v českém trestním právu

S účinností od 1. září 2012 byla do českého trestního řízení vnesena zákonem č. 193/2012 Sb. nová, nejmladší forma odklonu v trestním řízení, tzv. dohoda o vině a trestu. Tento nový institut bude vyžadovat mimo jiné i novou formu právní služby, poskytované advokátem v trestním řízení.

Rád bych proto upozornil na skutečnost, že s dohodovacím řízením mají již zkušenost naši kolegové ve Slovenské republice, kde je řízení o dohodě o vině a trestu zakotveno v ust. § 232 a násl. zákona č. 301/2005 Z.z., trestny poriadok, přičemž se jedná o podobnou úpravu jako nyní v českém právu.

Vzhledem k tomu, že advokacii vykonávám i jako advokát ve Slovenské republice, měl jsem možnost se s tímto institutem již v praxi setkat, byť musím konstatovat, že zkušenosti v tomto směru nemám až tak obsáhlé.

V trestním řízení na Slovensku jsem vystupoval jako obhájce ve věci, kdy šlo o vyjednání trestu, tedy o to, jaký trest bude obsažen v dohodě o vině a trestu, která má

být následně předložena soudu. Zde je nutné konstatovat, že pro akceptaci dohody soudem samozřejmě může být rozhodující otázka uhrazení škody či snaha obviněného o její úhradu; setkal jsem se i s tím, že řízení před soudem o dohodě o vině a trestu bylo odročeno jen za tím účelem, aby obviněný předložil doklad o zaplacení škody.

Rovněž jsem se několikrát zúčastnil jednání o dohodě o vině a trestu jako zástupce poškozeného, a samozřejmě byl kladen důraz na to, aby obviněný škodu nahradil.

Obecně mohu na základě svých zkušeností konstatovat, že obviněný v případě sjednávání dohody o vině a trestu spolupracuje a často i velmi rád nahradí poškozenému škodu, nemajetkovou újmu či vydá bezdůvodné obohacení, pokud ví, že následně bude jednáno o dohodě, jejímž obsahem nebude návrh na uložení nepodmíněného trestu odnětí svobody. Státní zástupce pak zcela otevřeně u takového řízení dá obviněnému najevo, že pokud škoda uhrazena nebude, dohodu neuzavře a u soudu bude navrhopvat uložení nepodmíněného trestu odnětí svobody.

Poučením při přípravě pro dohodovací řízení by měla být především ta skutečnost, že bude velmi záležet na obratnosti obhájce, aby vyjednal dohodu, která se stane pro jeho klienta přijatelnou. V případě, že advokát bude v trestním řízení vystupovat jako zmocněnec poškozeného, bude nepochybně jeho cílem, aby v rámci dohodovacího řízení byla jeho klientovi uhrazena způsobená škoda.

Přeji proto všem obhájcům v trestním řízení, aby tento institut hojně využívali, aby byl přínosem pro jejich praxi a zejména, aby byl výhodný pro jejich klienty.

JUDr. PETR POLEDNÍK,
advokát v Brně a místopředseda představenstva ČAK

Poosmé do gala na vyhlášení Právníka roku

AČ SE TOMU NECHCE VĚŘIT, LETOŠNÍ GALAVEČER PRÁVNÍKA ROKU BUDE JIŽ OSMÝ V POŘADÍ.

Po loňském úspěchu v brněnském Bobycentru, kde zářili nejen ocenění, ale i moderátor a zpěvák Ondřej Havelka s His Melody Boys, připravujeme s nemenší pečlivostí program galavečera na 25. ledna 2013 do pražského kongresového TOP HOTELU na Chodově, kam se vracíme již potřetí...

Kdo získá v letošním ročníku cenu svatého Yva v některé z jedenácti kategorií, o tom teprve rozhodne odborná porota. Ostatní se však už mohou začít těšit na lednový galavečer a jeho program, rezervovat si vstupenky a objednávat si ubytování.

Privítá nás opět nový moderátor večera, který je ovšem hvězdnou moderátorskou stálíci. Jeho jméno si pro vás ale podržíme ještě chvíli pod pokličkou. Snad jen přidáme informaci, že ani letos nebude chybět tolik oblíbená cimbállovka PONAVALA, jazz a blues i videodiskotéka pro střední a starší ročníky. A na hlavním koncertním pódiu v kongresové hale hotelu a hlavně na tanečním parketu pod pódiem očekáváme letos velmi živo (proč, se dozvíte v BA č. 12/2012, kdy zveřejníme kompletní program galavečera).

Když k dobré zábavě přidáte dobré jídlo, skvělé víno a určitě spoustu příjemných setkání s kolegy z branže a z celé justice, vyjde vám, že byste ani vy neměli na galavečeru v lednu chybět. Tak neváhejte, na protější straně si rezervujte vstupenky a na straně 7 si můžete objednat i ubytování přímo v hotelu. Nic nenechejte na poslední chvíli...

Až do 31. října 2012 můžete ještě nominovat i své kandidáty na tituly Právníka roku 2012 v těch kategoriích, jak je celý rok sdělujeme v Bulletinu advokacie i na www.cak.cz. Využijte k nominaci přímo webové stránky www.pravnikroku.cz.

Organizační štáb udělá maximum pro další úspěch tradice, kterou ČAK před osmi lety společně s firmou EPRAVO.CZ založila. Česká justice je svět, který společně vytváříme. Mít čas a prostor potkávat se znamená i budovat lepší justici.

Využijme k tomu i galavečer Právníka roku 2012!

*V lednu justice nejezdí lyžovat,
v lednu jezdí na galavečer Právníka roku!*

Jak získat vstupenky na galavečer?

Kapacita kongresové haly TOP HOTELU v Praze má přece jen své meze. Máte-li chuť setkat se s kolegy z právnické branže, příjemně se pobavit, zatančit si, pak přijďte či přijedte (a zůstaňte v TOP HOTELU třeba i celý víkend za velmi výhodnou ubytovací cenu, kterou jsme pro vás vyjednali). S případnou rezervací vstupenek a ubytování však příliš neotálejte, každoročně se po nich jen zapráší a ti méně šťastní z vás nám pak v lednu jen bez naděje na úspěch spílají... Věřte však, že už nyní galavečery pořádáme jen v těch největších pražských a brněnských hotelových sálech a v rezervacích vstupenek nikoho nezvýhodňujeme. Prostě, kdo si dřív rezervuje, na toho se dostane!

K rezervaci vstupenek využijte níže zveřejněný formulář, který vystřihněte a zašlete:

- 1** faxem na: +420 224 932 989
- 2** poštou na: Česká advokátní komora
sekretariát předsedy
Národní třída 16
110 00 Praha 1
- 3** elektronicky (formulář v elektronické podobě je k dispozici na www.cak.cz /úvodní strana, rozkliknout banner Právník roku 2012) zašlete na: pravnikroku@cak.cz

VSTUPENKY BUDOU ZASÍLÁNY NA VÁMI UVEDENOU ADRESU POŠTOU ZDARMA V PRŮBĚHU LEDNA 2013.

**KAŽDÝ
ADVOKÁT
MÁ NÁROK
NA VSTUPENKU
PRO SEBE A SVŮJ
DOPROVOD ZDARMA –
OVŠEM JEN DO VÝŠE
KAPACITY SÁLU.**

REZERVACE VSTUPENEK

Galavečer Právníka roku 2012 – 25. 1. 2013, 19 hodin, TOP HOTEL Praha

PŘÍJMENÍ
A JMÉNO ADVOKÁTA:

ADRESA AK:

TEL./FAX:

E-MAIL:

MOBILNÍ
TELEFON:

Žádám o zaslání vstupenek
na galavečer Právník roku 2012
(zvolený počet zaškrtněte)

1 ks

2 ks

DATUM:

PODPIS ADVOKÁTA:

Za poruchy soustředění může i špatná židle

Mnozí lidé při výkonu svého povolání tráví spoustu času **sezením za kancelářským stolem**. Mnozí se také po celou dobu musí velmi pečlivě soustředit a v jedné poloze stráví i několik hodin. Tímto způsobem si však přivodí velký problém – dlouhodobé až chronické **bolesti zad a krční páteře**.

Advokáti, účetní poradci, konzultanti a ostatní lidé pracující v podobných profesích dobře vědí, jak je pro ně důležité nemuset se rozptylovat neustálým kroucením se a hledáním té správné polohy na židli a moci se plně věnovat své práci. Ani různé protahovací cviky a podobné aktivity nevedou ke zlepšení situace, a to většinou ani krátkodobě. Úplně krajním řešením je brát prášky pro zmírnění bolestí zad, což je však u těchto profesí zcela nemožné kvůli významnému snížení výkonu. Řešení však zdá se, přece jen existuje.

Výrobci židlí přichází stále s novými typy, které by měly pomáhat i ke správnému sezení. V praxi se však ukazuje, že jsou to většinou jen sliby a reklamní taháky. Pokud má židle skutečně

pomáhat, musí být zdravotní. Nikoliv svým názvem, ale svými účinky. Takovou židli je **SpinaliS**.

Proč je SpinaliS **zdravotní židle**? Je to díky revoluční technologii, kdy je židle konstrukčně řešena tak, že využívá speciální pružinu pro uvolnění svalů a zbavení bolesti. Sezení na této židli je zpočátku trochu zvláštní a chvíli trvá než si na ni člověk zvykne. Pak však přestane sledovat jak má sedět a zcela přirozeně začne využívat všech výhod této židle. SpinaliS od této chvíle v podstatě pracuje za vás.

Zdravotní židle SpinaliS je také designově velmi zajímavá. Existuje několik typů podle velikosti postavy, využití nebo v případě dětí podle jejich věku. Pro profesionální účely do kvalitně vybavených kanceláří lze zvolit židli SpinaliS v koženém provedení v několika různých barvách.

Zvyšte svůj výkon pomocí zdravotní židle SpinaliS!

Posad'te se ZDRAVĚ!

Židle SpinaliS pro zdravé sezení je revolučním tím, že má sedák na pružině, který kopíruje všechny pohyby těla při práci. Tím zajišťuje správnou polohu páteře a pánve po celou dobu sezení a zároveň zpevňuje zádové i břišní svaly. SpinaliS imituje sezení na rehabilitačním míči a díky pohodlné zádové opěrce a područkám umožňuje zdravé sezení po celý den.

SpinaliS židle jsou certifikovány jako zdravotní pomůcky (14% DPH) a doporučují je mnozí lékaři a fyzioterapeuté.

Centrum zdravého sezení – SpinaliS

MEDEXO CZ s.r.o.

Korunní 60, 120 00 Praha 2

Infolinka 840 60 40 60

info@zdravotni-zidle.cz

www.zdravotni-zidle.cz

Jak se výhodně a pohodlně ubytovat v Praze?

Česká advokátní komora sjednala opětovně pro účastníky galavečera Právníka roku 2012 (mimopražské, ale i pražské, pokud se nebudou chtít v noci trmáčet domů...) exkluzivní podmínky ubytování přímo v TOP HOTELU PRAHA.

UBYTOVÁNÍ SI ZAŘIZUJE KAŽDÝ INDIVIDUÁLNĚ! REZERVAČNÍ FORMULÁŘ NA UBYTOVÁNÍ ROZHODNĚ NEZASÍLEJTE NA ČAK! JAK POSTUPOVAT?

1 Níže zveřejněný vyplněný formulář můžete zaslat poštou s heslem „Právník roku 2012“ na adresu: **TOP HOTEL PRAHA & Congress Centre, Rezervační oddělení Blažimská 1781/4 149 00 Praha 4 - Chodov**

2 Níže zveřejněný vyplněný formulář můžete též faxovat na: **+420 222 990 854**

3 Máte možnost rezervovat si ubytování i telefonicky na speciální telefonní rezervační lince, která je v provozu od PO do PÁ 8.00 – 16.30 hod. a v SO od 9.00 – 13.00 hod. Nezapomeňte uvést heslo „Právník roku 2012“, pro získání výhodné ceny! Tel.: **+420 267 284 230 (302)**

4 Formulář ke stažení naleznete i na www.cak.cz/úvodní strana, rozkliknout **banner Právník roku 2012**. Jako přílohu ho můžete zaslat na e-mailovou adresu: **booking@tophotel.cz**.

Zvýhodněná nabídka pokojů platí do 30. 11. 2012

Čtyřhvězdičkový TOP HOTEL PRAHA & CONGRESS CENTRE patří k největším a nejvyhledávanějším kongresovým hotelům v Praze. Hotel kromě mnoha kongresových sálů včetně toho nejzajímavějšího – Top Congress Hall – nabízí ubytování v 810 pokojích. Hosté galavečera Právníka roku 2012 budou mít k dispozici pokoje typu Executive a Superior, které jsou vybaveny TV, SAT, telefonem, vysoušečem vlasů a vanou, v nabídce jsou kuřácké i nekuřácké pokoje. Uvedené ceny jsou včetně bufetové snídaně, vstupu do wellness centra s bazénem a vířivkou, včetně DPH. Ubytování hosté budou moci využít hlídané parkoviště s kapacitou 1000 parkovacích míst.

TOP HOTEL PRAHA dále nabízí rozmanité možnosti relaxace a sportu. Hosté mohou relaxovat při klasické či thajské masáži, využít kryté tenisové kurty, zahrát si bowling nebo se projít v Japonské zahradě. Mezi samozřejmou nabídkou hotelových služeb patří směnárna, bezpečnostní schránky, business centrum, bezdrátové připojení k internetu ve veřejných prostorách hotelu, hotelové obchody a služby taxi.

ZÁVAZNÁ REZERVACE UBYTOVÁNÍ

Ceník ubytování:

Executive pokoj se snídaní/noc:

Pro 1 osobu

3.200,- Kč / 1.500,- Kč

Pro 2 osoby

3.600,- Kč / 1.900,- Kč

Přistýlka

750,- Kč

Superior pokoj se snídaní/noc:

3.400,- Kč / 1.700,- Kč

3.800,- Kč / 2.000,- Kč

Příplatek za malé zvíře: 300,- Kč

Příplatek za velké zvíře: 500,- Kč

Počet pokojů:

Počet osob:

Executive pokoj se snídaní/noc:

PŘÍSTÝLKA:

Superior pokoj se snídaní/noc:

PŘÍPLATEK ZA ZVÍŘE:
(malé/velké)

FIRMA:

E-MAIL:

JMÉNO:

TELEFON:

JMÉNA DALŠÍCH OSOB:

právníkroku
2012

Výrobce PDF (Adobe Systems)

přichází k advokátům s velkými výhodami

Od 1. 7. 2012 mají všichni advokáti povinnost mít datovou schránku (DS). Ze zákona vyplývá povinnost advokáta přijímat datové zprávy. Pokud je datová schránka již zřízena, umožňuje také datové zprávy odesílat. Je na zvážení každého advokáta, zda této možnosti elektronické komunikace ve vhodných případech využije. V každém případě znamená práce s elektronickými zprávami a v nich vloženými elektronickými dokumenty změnu v pracovních postupech s počítačem...

Firma Adobe, tvůrce elektronického dokumentového formátu PDF, dnes již zcela veřejné normy, může advokátům a pracovníkům advokátních kanceláří pomoci správným programovým vybavením, které jim zajistí efektivní práci s elektronickými dokumenty. **Formát PDF je synonymem pro spolehlivé elektronické dokumenty, které jsou dostupné všem uživatelům bez ohledu na používaný operační systém.** Použití PDF, spolu s programem Adobe® Acrobat®, nabízí obrovské možnosti práce s elektronickým dokumentem jak uvnitř kanceláře, tak i v komunikaci mimo kancelář.

V analogii s klasickým papírem mohou dokumenty v PDF nahradit tiskárny, složky a šanony, razítka, psací stroje nebo tužky, pera, papírové formuláře a košilky, archiv apod.

Dokumentový formát PDF je tzv. ISO standard a je plně podporován českou legislativou jak pro komunikaci prostřednictvím systému DS, tak jako archivní formát.

ADOBE® ACROBAT® UMOŽNÍ:

vytvářet PDF dokumenty v souladu s platnou legislativou velmi jednoduše z kancelářských aplikací nebo skenováním papírových dokumentů

zpracovat skenované dokumenty a získávat z nich text a formátovat je

spojovat různé dokumenty do jednoho dokumentu nebo spisu

opatřovat dokumenty elektronickým podpisem (více podpisy) a/nebo časovým razítkem

ověřovat podpisy v přijatých dokumentech

vytvářet archivní kopie dokumentů v požadovaném standardu PDF/A

opatřovat elektronické dokumenty poznámkami, připomínkami

začernit požadovaný obsah před dalším použitím dokumentu

zabezpečit dokumenty při posílání a výměně s dalšími stranami

opatřit dokumenty ochrannými prvky pro tisk (watermark)

jednoduše vytvářet formuláře (košilky)

jednoduše formátovat dokumenty do požadované podoby před tiskem

převádět přijatá PDF do kancelářských aplikací, ve kterých lze obsah využít pro další práci (např. textový editor)

aktivovat rozšířené funkce ve zdarma dostupném programu Adobe® Reader® (el. podpisy, komentáře, ukládání formulářů)

Jedině v programu Adobe® Acrobat® je možno všechny uvedené úkony provádět jednoduše na obrazovce tak, aby uživatel okamžitě viděl výsledek. To je zásadní rozdíl mezi tímto programem od Adobe a různými programy jiných výrobců. Ti se většinou omezují pouze na určité omezené možnosti práce s PDF a mnohdy bez okamžité vizuální kontroly výsledku na obrazovce.

Pokud se chcete podívat, jak lze jednoduše pracovat s PDF dokumenty v programu Adobe® Acrobat®, stačí navštívit webové stránky www.adobeacrobat.cz/advokati/ a www.jaknapdf.cz.

Adobe Systems v ČR přichází se speciální výhodnou nabídkou pro advokáty a advokátní kanceláře. V jejím rámci mohou advokáti nakupovat vybrané programy Adobe až o 20 % levněji oproti standardním cenám! Firma dále připraví pro advokáty či pracovníky advokátních kanceláří sérii na míru šitých školení na půdě ČAK. Jejich tématy bude naučit se pracovat s elektronickými dokumenty a vykonávat další aktivity, které usnadní proniknutí do této celé moderní problematiky. Více podrobných informací, přehled slev a objednávkový formulář naleznete na www.cak.cz v rubrice Aktuality.

Adobe® Acrobat® XI

Originální programové vybavení pro práci s PDF dokumenty za výhodnou cenu díky spolupráci společnosti Adobe a České advokátní komory. Více na www.adobeacrobat.cz/advokati

isak PROFESIONÁLNÍ
INFORMAČNÍ SYSTÉM PRO
ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘE

S NÁMI SE DATOVÝCH SCHRÁNEK BÁT NEMUSÍTE

- Evidence klientů, spisů, kontaktů, úkonů, spisových značek
- Evidence úkolů právníků (workflow)
- Insolvenční rejstřík
- Generování dokumentů ze vzorů
- Evidence výkonnosti jednotlivých právníků
- Evidence pokladny a ostatních výdajů
- Evidence doručené a odeslané pošty
- Podpora zálohových faktur
- Generování faktur včetně příloh
- Podpora CZK, EUR a dalších měn
- Podpora neomezeného počtu jazyků
- Integrace datových schránek advokátů – navázání na spisy
- Vyspělý dokument management s vazbou na spisy a klienty
- Integrace spisových služeb soudů (stavy spisů) a nařízených jednání

**Pro bližší informace
volejte 312 315 350**

Ve Slovinsku hrozí zrušení advokátní komory

DNE 28. 9. 2012 SE V PŘÍMOŘSKÉM MĚSTĚ PORTOROŽ VE SLOVINSKU KONALY JIŽ TRADIČNÍ SLOVINSKÉ ADVOKÁTNÍ DNY.

Nutno podotknout, že tentokrát se však nejednalo jen o každoroční setkání zástupců advokátních komor střední a jihovýchodní Evropy, nýbrž o setkání, jehož předmětem byla i diskuse nad současnou situací ve Slovinsku, kde se ze strany výkonné moci stupňuje **tlak na zrušení advokátní komory, jakož i profesních komor vůbec.** Jednání byla pro Slovinskou advokátní komoru natolik významná, že k účasti na jednání u kulatého stolu přizvala mimo zástupců advokátních komor též představitele soudů všech stupňů.

V průběhu konání slovinských advokátních dnů vystoupil se svým projevem též prezident Slovinské republiky Danilo Türk, který vyjádřil podporu snahám o zachování advokátní komory. Také přizvaní zástupci soudů, jakož i zástupci všech zúčastněných komor střední a jihovýchodní Evropy vyjádřili podporu Slovinské advokátní komoře, a následně podepsali **deklaraci za zachování advokátní komory ve Slovinsku.**

Nosnou myšlenkou této deklarace bylo zejména to, že bez nezávislé advokacie nemůže existovat demokratická společnost. Existence a fungování advokátní komory je typickým projevem demokracie a zrušení komory pak nemůže být lékem na ekonomickou či mravní krizi ve společnosti. Je povinností každého advokáta nezávislost výkonu advokacie bránit a proti snahám tento základní princip výkonu advokacie omezit či odstranit, bojovat.

♣ JUDr. PETR POLEDNÍK,

advokát v Brně a místopředseda představenstva ČAK

Účastníci Slovinských advokátních dnů. V první řadě uprostřed s červenou kravatou prezident Slovinské republiky Danilo Türk, vedle něj vpravo prezident Slovinské advokátní komory Roman Završek.

Místopředseda ČAK dr. Poledník při podpisu deklarace za zachování advokátní komory ve Slovinsku.

inzerce

 software integruje datové schránky

SynopsisIS
přehledné vedení advokátní agendy

SynopsisIS = přehled

- ✓ přehledná evidence klientů a spisů
- ✓ jednoduché vykazování prováděných úkonů
- ✓ elektronická spisová služba
- ✓ podpora datových stránek
- ✓ správa dokumentů s integrovanou podporou čárových kódů
- ✓ přehledné výkazy, vyúčtování a statistiky
- ✓ generování a tisk faktur, dokumentů ze šablon
- ✓ evidence úkolů, kontrola úkolů, hlídání termínů apod.
- ✓ evidence nákladů, záloh a přijatých plateb
- ✓ možnost rozšíření o robustní **modul pro správu pohledávek**
- ✓ aktualizace stavů z ISIR a Infosoudu
- ✓ import dat z Vašeho stávajícího SW, evidenčního systému, XLS

 +420 537 020 820
www.synopsisis.cz

Pozvánka na konferenci o Pavlu Kristiánu Koldínovi v Klatovech

**MĚSTO KLATOVY SRDEČNĚ ZVE
NA KONFERENCI VĚNOVANOU KLATOVSKÉMU
RODÁKOVI A VÝZNAMNÉMU PRÁVNÍKOVI,
AUTOROVÍ KODEXU MĚSTSKÉHO PRÁVA,
PAVLU KRISTIÁNU KOLDÍNHOVI.**

Konference se koná ve dnech 8. a 9. listopadu 2012 v budově klatovské radnice, nám. Míru 62, 339 01 Klatovy, v prvním patře.

Na konferenci, která bude slavnostně zahájena ve čtvrtek 8. 11. ve 14.00 hodin, vystoupí přední čeští odborníci jak z akademické sféry, tak z praxe:

- prof. JUDr. Dr.h.c. Karel Malý, DrSc.: Koldínův zákoník v dějinách českého práva
- prof. PhDr. Karolina Adamová, CSc.: Pojetí práva v Koldínově zákoníku
- JUDr. Vilém Knoll: Vybrané instituty Koldínova zákoníku
- JUDr. Karel Wawerka: Pozůstalost Mistra Koldína
- Mgr. Naďa Štachová, PhD.: Brněnské městské právo a Koldínova Práva městská
- prof. PhDr. Jiří Pešek, CSc.: Pavel Kristián z Koldína, život mezi městem a univerzitou
- JUDr. PhDr. Stanislav Balík: Advokacie a notářství za časů Koldínových
- PhDr. Lenka Sýkorová: Koldín a Klatovy

Součástí konference bude odhalení pamětní desky na Koldínově rodném domě.

Konference bude zakončena společenským setkáním v pátek 9. listopadu od 17.00 hodin.

Vstup na konferenci je volný.

Bělina/Drápal a kol.
Zákoník práce

Komentář

Vázané s přebalem, 1 640 stran
cena 3 290 Kč, obj. číslo EVK8

- podrobný komentář k zákoníku práce od renomovaného kolektivu autorů
- první skutečně vyčerpávající komentář zákoníku práce po jeho velké novele účinné od 1. 1. 2012
- autoři prohloubili a podstatně rozšířili výklad klasického a uznávaného „sedého“ komentáře zákoníku práce
- doplněn bohatou judikaturou a literaturou z oblasti pracovního práva

Šámal/Dědič/Gřivna/Půry/Růha
**Trestní odpovědnost
právnických osob**

Komentář

Vázané v plátně, 824 stran
cena 1 390 Kč, obj. číslo EKZ137

- prakticky zaměřený komentář si klade za cíl ozřejmit smysl jednotlivých ustanovení zákona a usnadnit jejich správnou aplikaci
- zpracovává přitom jak podklady zpracované při přípravě zákona, tak aktuální i dříve publikovanou judikaturu
- zvláštní pozornost je věnována otázkám, které zákon z důvodu své speciality k dalším trestním předpisům výslovně neřeší

R. Jurčík

**Zákon o veřejných
zakázkách**

Komentář, 3. vydání

Vázané v plátně, obj. číslo EKZ138

- komentář reaguje na velkou novelu zákona o veřejných zakázkách účinnou od 1. dubna 2012
- reaguje především na zásadní změny v právech a povinnostech zadavatelů a dodavatelů, ale i na další změny v oblasti obrany a bezpečnosti
- zahrnuje vyhlášku týkající se technických (ekologických) podmínek u veřejných zakázek na dopravní prostředky, dále také nové limity pro nadlimitní veřejné zakázky od 1. 1. 2012

S globalizací trhů stoupá zájem o tituly LL.M

Studentům, kteří mají zájem o pokročilá právní studia, University of New York in Prague nabízí magisterský titul (LL.M) v oboru mezinárodního a obchodního práva. Program trvá jeden rok a vrcholí získáním titulu LL.M, který společně udělují UNYP a britská University of Greenwich. Povinné kurzy programu pokrývají základy postgraduálního studia, výzkumné metody práva, veřejné mezinárodní právo a firemní právo. Volitelné kurzy zahrnují mezinárodní obchodní právo, právo duševního vlastnictví, mezinárodní lidská práva, soutěžní právo a mezinárodní trestní právo. Studijní program od studentů dále požaduje zpracování výzkumného projektu s využitím zdrojů knihovny Institutu pokročilých právních studií (Institute of Advanced Legal Studies) v Londýně. Titul LL.M je určen pro právní odborníky působící v nadnárodních korporacích, nevládních organizacích či mezinárodních institucích.

„Spolupráce s partnerskou univerzitou ve Velké Británii a různorodá vzdělávací prostředí, z nichž přicházejí naši profesori, přitáhly do programu velmi různorodou skupinu studentů. Do tohoto ročníku se vedle českých a evropských (německých, irských) studentů zapsali také účastníci ze Spojených států a Ruska,“ vysvětluje JUDr. Athanassios Pantazopoulos, vedoucí LL.M programu.

Program rovněž reaguje na aktuální potřeby trhu a zpětnou vazbu studentů. UNYP aktuálně jedná s partnerskou University of Greenwich, která je zároveň zprostředkovatelem titulů, o doplnění kurzů, jež by zkoumaly evropské aspekty legislativy a právní praxe. Klíčovou výhodou studijní zkušenosti programu LL.M je, že studenti

získají přístup k rozmanitým náhledům na to, jak kulturní vlivy zabarvují uplatňování a interpretaci právních norem na mezinárodních trzích. Studium a příspěvky, které do něj vkládají studenti, poskytují nedocenitelný přehled o tom, jak mohou být záležitosti jako právní precedens, porušování autorského práva a mnohé další na různých národních a mezinárodních trzích interpretovány velmi rozdílně. Program připravuje studenty na to, aby takové různorodé interpretace očekávali a dokázali na ně reagovat.

Zájem o program napovídá, že v regionu existuje poptávka po studiu práv s mezinárodním zaměřením. Počet zapsaných studentů mezinárodně stoupá o 25 % a základna přihlášených se rozšířila napříč různými geografickými oblastmi. ♣

Think international law

Study at UNYP LL.M in International and Commercial Law

International faculty
Flexible schedule for working professionals
Degree awarded directly from the University of Greenwich, U.K.

University
of New York
in Prague

EDUCATING TOMORROW'S LEADERS
www.unyp.cz

Sdělení ČAK o povinných platbách a pojistném

- o výši a splatnosti příspěvku na činnost České advokátní komory (dále jen „Komora“) za rok 2013
- o výši a splatnosti odvodu do sociálního fondu Komory za rok 2013
- o výši a splatnosti odvodu do fondu Komory pro vzdělávání advokátních koncipientů za rok 2012
- o výši a splatnosti pojistného pro rok 2013

I. Příspěvek na činnost Komory za rok 2013

Výše příspěvku advokáta na činnost Komory za rok 2013 činí

- a) 8000 Kč,
- b) 3000 Kč, byl-li advokátovi pozastaven výkon advokacie,
- c) 4000 Kč, byl-li advokát zapsán do seznamu advokátů po 30. červnu 2013.

Příspěvek je splatný do 20. ledna 2013.

Byl-li advokát zapsán do seznamu advokátů po 20. lednu 2013, je příspěvek splatný do jednoho týdne ode dne zápisu. Tato lhůta platí při změnách v průběhu roku a u všech plateb.

II. Odvod do sociálního fondu Komory za rok 2013

Výše odvodu advokáta do sociálního fondu Komory za rok 2013 činí

- a) 500 Kč,
- b) 250 Kč, byl-li advokát zapsán do seznamu advokátů po 30. červnu 2013,
- c) odvod neplatí advokáti, kterým byl pozastaven výkon advokacie.

Odvod je splatný do 20. ledna 2013.

Byl-li advokát zapsán do seznamu advokátů po 20. lednu 2013, je odvod splatný do jednoho týdne ode dne zápisu.

Výše a splatnost příspěvku na činnost Komory a odvodu do sociálního fondu Komory se vztahuje rovněž na usazené evropské advokáty a advokáty zapsané do seznamu advokátů podle § 5a zákona o advokacii.

Příspěvek na činnost Komory a odvod do sociálního fondu Komory se platí **převodem na účet Komory č. 12432011/0100**. Při platbě převodním příkazem je třeba uvést variabilní symbol, kterým je číslo nerozdělené pomlčkou nebo lomítkem, sestávající ze čtyřmístného čísla roku, na který je příspěvek nebo odvod placen, a pětímístného registračního čísla advokáta.

Příklad: variabilní symbol advokáta s registračním číslem 04876 pro rok 2013 je 201304876.

Příspěvek a odvod lze platit též v hotovosti v pokladně kanceláře Komory, Praha 1, Národní tř. 16 (pondělí – čtvrtek 8.00 – 12.00 hod. a 13.00 – 15.30 hod.; pátek 8.00 – 13.00 hod.).

III. Odvod do fondu Komory pro vzdělávání advokátních koncipientů za rok 2012

Odvod do fondu Komory pro vzdělávání advokátních koncipientů jsou povinni platit advokáti, usazení evropští advokáti a obchodní společnosti zřízené k výkonu advokacie, kteří zaměstnávají advokátní koncipienty.

Výše odvodu za jednoho advokátního koncipienta za rok 2012 činí

- a) 3000 Kč,

b) pokud pracovní poměr advokátního koncipienta netrval celý kalendářní rok, činí výše odvodu 1/12 z částky uvedené ad a) za každý započatý měsíc trvání pracovního poměru; povinnost platit odvod vzniká dnem zápisu do seznamu advokátních koncipientů;

c) pokud byl advokátnímu koncipientovi pozastaven výkon právní praxe, ale jeho pracovní poměr k povinnému advokátovi nadále trvá, snižuje se výše odvodu uvedená ad a) o 1/12 za každý kalendářní měsíc, po který pozastavení právní praxe advokátního koncipienta trvá, a to počínaje kalendářním měsícem následujícím po měsíci, ve kterém k pozastavení výkonu právní praxe advokátního koncipienta došlo;

d) pokud advokátní koncipient přerušil výkon právní praxe z důležitých osobních překážek v práci na dobu delší než 60 po sobě následujících pracovních dnů, snižuje se výše odvodu uvedená ad a) o 1/12 za každý kalendářní měsíc, po který přerušování výkonu právní praxe advokátního koncipienta z tohoto důvodu trvá, a to počínaje kalendářním měsícem následujícím po měsíci, ve kterém k přerušování výkonu právní praxe advokátního koncipienta z tohoto důvodu došlo. Povinný advokát je na výzvu Komory povinen důvod a dobu trvání přerušování výkonu právní praxe advokátního koncipienta hodnověrně doložit; pokud tak neučiní, nárok na snížení výše odvodu mu zanikne.

Odvod je splatný do 20. ledna 2013.

Poměrná částka příspěvku do fondu Komory pro vzdělávání advokátních koncipientů je splatná posledním dnem měsíce následujícího po měsíci, v němž pracovní poměr advokátního koncipienta skončil.

Odvod do fondu Komory pro vzdělávání advokátních koncipientů se platí **převodem na účet Komory č. 6724361087/2700**. Při platbě převodním příkazem je třeba uvést variabilní symbol, kterým je číslo nerozdělené pomlčkou nebo lomítkem, sestávající z posledního dvojčíslí roku, za který je odvod placen (12) a pětimístného registračního čísla advokátního koncipienta.

Příklad: Variabilní symbol pro odvod za advokátního koncipienta s registračním číslem 14876 za rok 2012 je 1214876.

Odvod lze platit též v hotovosti v pokladně kanceláře Komory, Praha 1, Národní tř. 16 (pondělí – čtvrtek 8.00 – 12.00 hod. a 13.00 – 15.30 hod.; pátek 8.00 – 13.00 hod.).

IV. Pojištění profesní odpovědnosti pro rok 2013

1. Pojištění na základě Rámcové pojistné smlouvy č. 2904309313, ve znění pozdějších dodatků (dále jen „hromadné pojištění advokátů“), uzavřené mezi Generali Pojišťovna, a. s., a Komorou:

Hromadné pojištění advokátů se i pro rok 2013 vztahuje pouze na odpovědnost advokáta za škodu, kterou způsobí v souvislosti s poskytováním právních služeb on sám, tzn., že hromadné pojištění advokátů se u advokátů vykonávajících advokacii samostatně nebo ve sdružení bude vztahovat na odpovědnost za škodu, za kterou advokát sám odpovídá klientovi podle § 24 odst. 1 zákona o advokacii.

Výše ročního pojistného advokáta prostřednictvím hromadného pojištění činí 4600 Kč a je splatné do 31. 12. 2012.

Toto pojistné se vztahuje na minimální limit pojistného plnění z pojištění advokátů podle § 24a odst. 1 zákona o advokacii, ve znění pozdějších předpisů, ve výši 3 000 000 Kč.

Pojistné se platí **převodem na účet Komory č. 12432011/0100**. Při platbě převodním příkazem je třeba uvést variabilní symbol, kterým je číslo nerozdělené pomlčkou nebo lomítkem, sestávající ze čtyřmístného čísla roku, na který se pojistné vztahuje, a pětimístného registračního čísla advokáta.

Příklad: Variabilní symbol advokáta s registračním číslem 04876 pro rok 2013 je 201304876.

Pojistné lze platit též v hotovosti v pokladně kanceláře Komory, Praha 1, Národní tř. 16 (pondělí – čtvrtek 8.00 – 12.00 hod. a 13.00 – 15.30 hod.; pátek 8.00 – 13.00 hod.).

Na advokáty s pozastaveným výkonem advokacie se hromadné pojištění advokátů nevztahuje, neboť v době pozastavení výkonu advokacie advokacii nevykonávají.

Hromadné pojištění advokátů se nevztahuje na advokáty zapsané do seznamu advokátů podle § 5a zákona o advokacii (tzv. zahraniční advokáti) a na usazené evropské advokáty. Tito jsou povinni pojistit se individuálně.

Účastníkem hromadného pojištění advokátů není ani advokát, který advokacii vykonává v pracovním poměru k jinému advokátovi nebo ke společnosti, jejímž předmětem podnikání je výkon advokacie (dále jen „zaměstnaný advokát“). Za škodu způsobenou klientovi v souvislosti s výkonem advokacie zaměstnaným advokátem odpovídá jeho zaměstnavatel. Zaměstnaný advokát odpovídá svému zaměstnavateli za škodu takto způsobenou při plnění pracovních úkolů podle zákoníku práce. **Odpovědnost za škodu způsobenou zaměstnaným advokátem Komora s účinností od 1. 1. 2010 prostřednictvím hromadného pojištění advokátů nepojišťuje.**

Pro hromadné pojištění advokátů je rozhodný seznam advokátů s účinností k 1. 1. a 1. 7. kalendářního roku.

Podle pojistné smlouvy jsou hromadným pojištěním advokátů pojištěni advokáti zapsaní do seznamu advokátů v půlročním období od 1. 1. do 30. 6. a od 1. 7. do 31. 12. příslušného kalendářního roku bez ohledu na to, zda v průběhu těchto období byli do tohoto seznamu zapsaní další advokáti nebo z něj byli někteří advokáti vyškrtnuti. Tzn., že účastníky hromadného pojištění advokátů do 30. 6. 2013 budou i advokáti zapsaní do seznamu advokátů v období po 1. 1. do 30. 6. 2013, aniž budou platit za toto období pojistné, a budou povinni zaplatit pojistné až na II. pololetí roku 2013, a advokáti zapsaní do seznamu advokátů v období po 1. 7. do 31. 12. 2013 budou účastníky hromadného pojištění advokátů do 31. 12. 2013, aniž budou na toto období platit pojistné, a budou povinni zaplatit pojistné až na rok 2014. Tzn., že advokáti, kteří jsou zapsaní do seznamu advokátů v období od 2. 1. do 1. 7. 2013 hradí tedy pouze poloviční pojistné ve výši 2300 Kč.

Pokud advokát nechce být hromadného pojištění advokátů účasten, předloží nejpozději do 31. 12. 2012 Komoře stejnopis nebo úředně ověřenou kopii pojistné smlouvy dosvědčující, že je pro rok 2013 individuálně pojištěn. Rozsah takového pojištění nesmí však být užší, než by činil v případě hromadného pojištění advokátů, a minimální limit pojistného plnění nesmí být nikdy nižší, než který stanoví usnesení představenstva č. 4/2009 Věstníku ze dne 15. září 2009, ve znění usnesení představenstva č. 7/2010 Věstníku. Stejnopis nebo úředně ověřenou kopii pojistné smlouvy může nahradit „Certifikát“, v němž pojišťovna potvrzuje základní údaje uzavřené pojistné smlouvy.

2. Pojištění individuálními pojistnými smlouvami:

a) Advokáti vykonávající advokacii ve sdružení, kteří jsou účastníky hromadného pojištění advokátů, jsou i pro rok 2013 povinni být pojištěni samostatně pro případ vzniku závazku, k jehož splnění je advokát podle zvláštních právních předpisů povinen z důvodu solidární odpovědnosti.

Minimální limit pojistného plnění advokáta vykonávajícího advokacii jako účastník sdružení (§ 14 zákona) za škodu, za kterou advokát odpovídá podle zvláštních právních předpisů z důvodu solidární odpovědnosti, se s účinností od 1. ledna 2011 stanoví částkou 3 000 000 Kč, násobenou počtem ostatních účastníků sdružení, a to u každého účastníka sdružení.

Povinnost být pojištěn pro případ vzniku závazku k náhradě škody, k jehož splnění je advokát povinen jako účastník sdružení z důvodu solidární odpovědnosti, se vztahuje i na ty advokáty, kteří zůstávají po dobu pozastavení výkonu advokacie účastníky sdružení.

b) Advokáti vykonávající advokacii jako společníci veřejné obchodní společnosti nebo jako komplementáři komanditní společnosti jsou i pro rok 2013 povinni být pojištěni samostatně, včetně pojištění pro případ vzniku závazku k náhradě škody, za kterou odpovídá podle § 24 odst. 2 zákona společnost, a advokát je podle zvláštních předpisů povinen k jeho splnění z důvodu ručení jako její společník.

Minimální limit pojistného plnění advokáta vykonávajícího advokacii ve veřejné společnosti (§ 15 odst. 1 zákona) za škodu, za kterou odpovídá podle § 24 odst. 2 zákona společnost a za kterou advokát odpovídá podle zvláštních právních předpisů z důvodu ručení jako její společník, se stanoví s účinností od 1. ledna 2011 částkou 3 000 000 Kč, násobenou počtem společníků veřejné obchodní společnosti, a to u každého ze společníků společnosti.

Minimální limit pojistného plnění advokáta vykonávajícího advokacii jako komplementář komanditní společnosti (§ 15 odst. 1 zákona) za škodu, za kterou odpovídá podle § 24 odst. 2 zákona společnost a za kterou advokát odpovídá podle zvláštních právních předpisů z důvodu ručení jako její společník, se stanoví s účinností od 1. ledna 2011 částkou 3 000 000 Kč, násobenou počtem komplementářů této společnosti, a to u každého z komplementářů.

Povinnost být pojištěn pro případ vzniku závazku k náhradě škody, k jehož splnění je advokát povinen jako společník veřejné obchodní společnosti nebo jako komplementář komanditní společnosti z důvodu ručení, se vztahuje také i na ty advokáty, kteří zůstávají po dobu pozastavení výkonu advokacie společníky příslušné obchodní společnosti.

c) Zahraniční advokáti (podle § 5a zákona o advokacii) a evropští usazení advokáti zapsaní do seznamu advokátů – minimální limit pojistného plnění s účinností od 1. 1. 2011 činí tři miliony Kč.

Individuální pojistné smlouvy sjednané pro pojistné období roku 2013 jsou advokáti povinni předložit Komoře nejpozději do 31. 12. 2012, bez ohledu na to, že již v předchozím roce či v předchozích letech doklad o individuálním pojištění Komoře předložili. Stejnopis nebo úředně ověřenou kopii pojistné smlouvy může nahradit „Certifikát“, v němž pojišťovna potvrzuje základní údaje uzavřené pojistné smlouvy.

Platné znění usnesení č. 4/2009 Věstníku s účinností od 1. 1. 2011 je k dispozici na webových stránkách Komory: www.cak.cz/Předpisy_o_advokacii/Stavovské_předpisy.

Modul Monografie - právnické osoby

Unikátní soubor sedmi odborných publikací, které se zaměřují na právnické osoby. Autor Tomáš Dvořák přihlíží k evropské právní úpravě a k rekodifikaci českého obchodního práva.

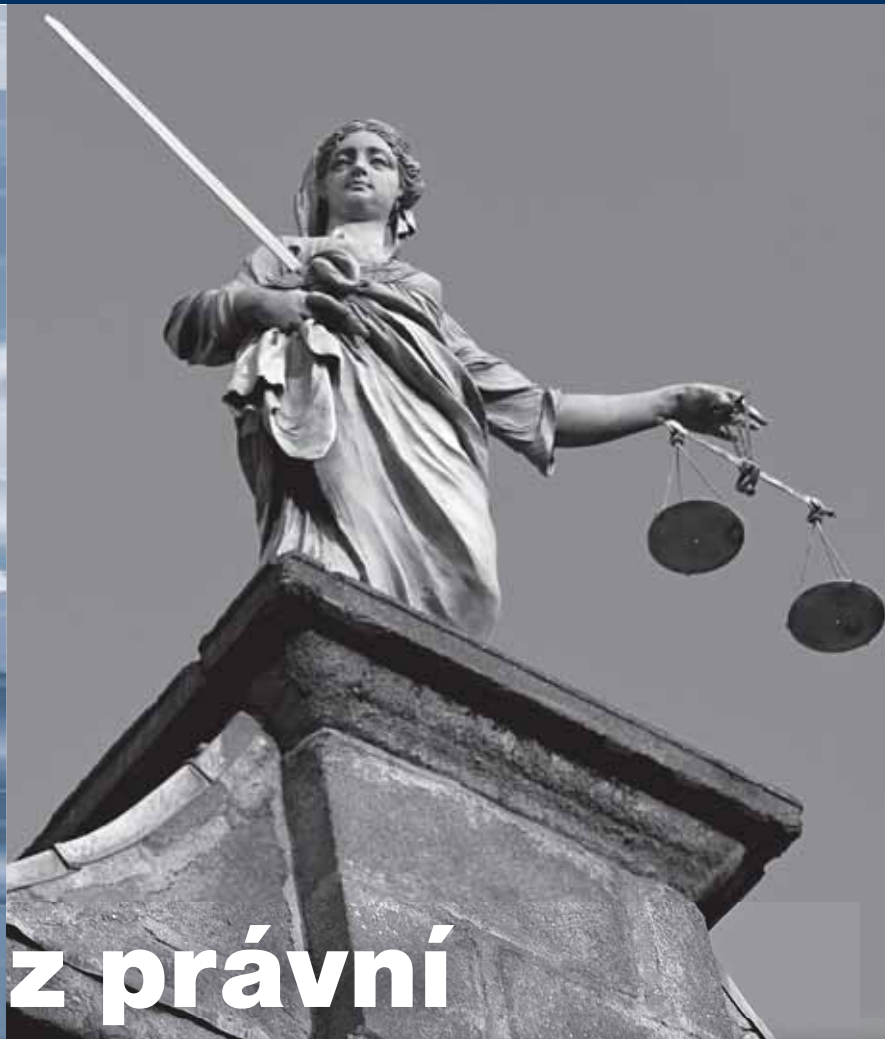
Modul Monografie - právnické osoby obsahuje celé texty publikací:

- Akciová společnost a Evropská společnost
- Společnost s ručením omezeným
- Valná hromada s. r. o.
- Osobní obchodní společnosti ve světle rekodifikace českého obchodního práva
- Evropské hospodářské zájmové sdružení
- Nadace a nadační fondy
- Obecně prospěšná společnost

Modul Monografie - právnické osoby přináší:

- 7 velmi žádaných odborných publikací,
- **Obsahovou strukturu** (členění textu podle obsahu publikace),
- Více než 2 900 stran,
- **Fulltextové vyhledávání** v rámci celého modulu,
- **Možnost tisku, kopírování a exportu textů**,
- **Provázanost** celého systému ASPI,
- **Hypertextové odkazy** na ostatní moduly (např. Předpisy, Judikatura, Předpisy EU & Judikatura ESD)

Objednávejte na e-mailu: aspi@aspi.cz nebo na tel. č.: 246 040 400

z právní teorie a praxe

ČLÁNKY

Dohodovací řízení v trestním procesu a otázky souvisící	19
Vše, co advokát potřebuje vědět o stížnosti pro porušení zákona, ale nechce se zeptat.....	25
Náhrada škody za nezákonné rozhodnutí v trestním řízení ve světle současné judikatury nejen ÚS ČR	32
Dvě poznámky k trestní odpovědnosti právnických osob	34
„Objektivní“ zjištění výše alkoholu v krvi aneb důsledky odmítnutí podrobit se na výzvu lékařskému vyšetření	36
Z JUDIKATURY	39 – 49
Z ODBORNÉ LITERATURY	50 – 55

SHRNUTÍ

Jiří Jelínek: Dohodovací řízení v trestním procesu a otázky souvisící

Autor podává v sumarizované podobě informaci o právní úpravě přijaté novelou trestního řádu, provedenou zák. č. 193/2012 Sb., účinnou od 1. září 2012. Obviněný, státní zástupce a poškozený mohou v případech stanovených v zákoně sjednat tzv. dohodu o vině a trestu, kterou musí schválit soud odsuzujícím rozsudkem. Soud dohodu schválí bez dokazování viny odsuzujícím rozsudkem, pokud s dohodou souhlasí, a uloží trest. Autor konstatuje, že tento nový institut koliduje s několika základními zásadami trestního řízení a jeho zakotvení mění povahu trestního řízení. Uvádí také několik návrhů de lege ferenda k přijatému znění.

Radek Visinger: Vše, co advokát potřebuje vědět o stížnosti pro porušení zákona, ale nechce se zeptat

Příspěvek se věnuje úloze advokáta v řízení o stížnosti pro porušení zákona a ve fázi předcházející, kdy jsou námítky stran nezákonnosti rozhodnutí či postupu řízení přezkoumávány státním zastupitelstvím a Ministerstvem spravedlnosti. Advokát zde většinou působí jako obhájce obviněného (odsouzeného), méně často jako zmocněnec poškozeného či zúčastněné osoby. Článek přibližuje proceduru přezkumu prvotního podnětu, jakož i úlohu advokáta v řízení před Nejvyšším soudem, složitou problematiku přípustnosti stížnosti pro porušení zákona i některé

další otázky související s právními účinky rozhodnutí Nejvyššího soudu. Zejména nepříliš dostupné informace ze současné praxe pak mohou pomoci lépe se orientovat při rozhodování, zda v konkrétním případě využít možnosti podat příslušný podnět.

Martin Pech: Náhrada škody za nezákonné rozhodnutí v trestním řízení ve světle současné judikatury nejen ÚS ČR

Článek se zabývá vývojem judikatury Nejvyššího soudu ČR a Ústavního soudu ČR ohledně problému, zda může obviněný v trestní věci úspěšně vymáhat náhradu škody za nezákonné rozhodnutí dle zákona č. 82/1998 Sb. také tehdy, pokud nepodal stížnost proti zahájení trestního stíhání.

Zkráceně se dá říci, že judikatura prošla vývojem od právního názoru Nejvyššího soudu ČR, resp. jeho senátu 28 Cdo, že nelze nepřiznat náhradu škody způsobené obviněnému trestním stíháním jenom proto, že proti usnesení o zahájení trestního stíhání nepodal stížnost, přes odlišný názor kolegia velké senátu Nejvyššího soudu ČR spočívající v tom, že nejde-li o případ zvláštního zřetele hodný, soud přizná obviněnému, který byl v trestním řízení zproštěn obžaloby nebo proti němuž bylo trestní stíhání zastaveno, náhradu škody způsobené nezákonným rozhodnutím podle zákona č. 82/1998 Sb. jen tehdy, podal-li proti usnesení o zahájení trestního stíhání stížnost, aby bylo konečně definitivně stanoveno Ústavním soudem ČR, že obviněnému náleží nárok na náhradu škody, i když nepodal stížnost proti usnesení o zahájení trestního stíhání, ledaže by tu opět (v konkrétním případě) byly dány důvody hodné zvláštního zřetele pro nepřiznání náhrady škody.

Jan Vidrna: Dvě poznámky k trestní odpovědnosti právnických osob

Zákon o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim je novým specifickým prvkem našeho právního řádu. Legislativní proces zde však trestněprávní praxi neposkytl dostatek času k přípravě, což je problém proto, že správně pochopit obsah všech ustanovení není vždy zrovna jednoduché. Možná i to je důvodem, proč je zákon zatím používán pouze výjimečně. Je však třeba počítat s tím, že tento stav se může změnit, tak, jak se aktuálně objevují stále nová jména obchodních společností, kterým nebezpečí takového trestního stíhání hrozí. Za situace, kdy je existence relevantních judikátů v nedohlednu, lze však bohužel očekávat značnou aplikační roztržičnost. Určitým řešením snad může být diskuse o jednotlivých tématech i za cenu názorů, které mohou být považovány „over the top“.

Josef Filip: „Objektivní“ zjištění výše alkoholu v krvi aneb důsledky odmítnutí podrobit se na výzvu lékařskému vyšetření

Východím bodem tohoto článku je problematika přestupku podle § 30 odst. 1 písm. i) zákona o přestupcích, jakož i s tímto přestupkem související otázka objektivního zjišťování výše alkoholu v krvi. Autor se přitom při hledání odpovědi soustřeďuje na otázku odpovědnosti či neodpovědnosti osoby ze spáchání tohoto přestupku podezřelé, a to především na základě změn, k nimž v této oblasti došlo. Při zohlednění dosavadní judikatury se zabývá zejména výkladovými problémy zákonem č. 274/2008 Sb. novelizovaného ustanovení § 16 odst. 2 zákona č. 379/2005 Sb.

Řešení pro Vaše podnikání

pragueoffice.eu

- ▷ Sídla firem
- ▷ Osobní asistentka
- ▷ Krátkodobé pronájmy

administrativní služby nápojový servis služby recepce

Praha 1

Praha 2

Praha 5

České Budějovice

sídlo již od
350 Kč
za měsíc

COMEFLX CONSULTING s.r.o. | nám. 14. října 1307/2 | 150 00 Praha 5
mobil: +420 736 540 022 | tel.: +420 257 325 117 | info@pragueoffice.eu

Dohodovací řízení v trestním procesu a otázky souvisící

prof. JUDr. JIŘÍ JELÍNEK, CSc.

Předmětem mého příspěvku je zamýšlení nad dohodovacím řízením, které jako nejmladší formu odklonu v trestním řízení a zvláštní typ řízení před soudem zavedla novela trestního řádu provedená zákonem č. 193/2012 Sb., účinným od 1. září 2012. Uvedená novela trestního řádu zakotvila do českého trestního procesu nový institut, tzv. **dohodu o vině a trestu** (§ 175a a násl. tr. řádu, § 314o a násl. tr. řádu). Dohodovací řízení posiluje roli procesních stran v trestním řízení a bude vyžadovat mimo jiné novou formu právní služby poskytované advokátem v trestním řízení.

DOHODOVACÍ ŘÍZENÍ – PODSTATA, VÝZNAM

Dohoda o vině a trestu podle přijaté právní úpravy je procesní postup záležející v tom, že v **případě trestního stíhání pro dlouhou řadu trestných činů mohou obviněný, státní zástupce a případně i poškozený v přípravném řízení uzavřít úmluvu obsahující popis skutku, o kterém obviněný prohlásí, že jej spáchal, výměru trestu, resp. jiné sankce, a náhradu škody (nemajetkové újmy v penězích, vydání bezdůvodného obohacení), kterou státní zástupce předloží soudu ke schválení. Jestliže soud s dohodou souhlasí, sjednanou dohodu schválí odsuzujícím rozsudkem ve veřejném zasedání. V takovém případě soud neprokazuje vinu, neprovádí dokazování v hlavním líčení. Dohodu nelze sjednat v řízení před soudem, pouze v přípravném řízení. Obviněný při sjednávání dohody v přípravném řízení je povinně zastoupen obhájcem. Možnost podat odvolání je omezena jen na případy, kdy rozsudek schvalující sjednanou dohodu o vině a trestu není v souladu s dohodou o vině a trestu, jejíž schválení státní zástupce navrhl. Za určitých okolností se proti dohodě o vině a trestu může odvolat poškozený.**

Vydeme-li z nejširší definice odklonu jako odchylky od typického průběhu trestního řízení, která znamená, že trestní řízení nedospěje do svého obvyklého konce, tedy k odsuzujícímu rozsudku, k vyslovení viny a uložení sankce, potom **je dohoda o vině a trestu nejmladším typem odklonu v českém trestním řízení.**¹ Řízení před soudem, který schvaluje uzavřenou dohodu o vině a trestu, zákonodárce zařadil mezi zvláštní způsoby řízení (§ 214o a násl. tr. řádu).

Jakkoli zákonodárce v důvodové zprávě k vládnímu návrhu novely trestního řádu uvádí, že inspiračním zdrojem nové právní úpravy byl princip tzv. vyjednávané spravedlnosti (tzv. plea bargaining) známý z anglo-amerického systému common law, přijatá česká právní úprava se od tohoto institutu liší. Plea bargaining předpokládá dohodu, ve které pachatel **přizná vinu** a veřejný žalobce za toto přiznání viny poskytne pachateli určité ústupky. Soud se omezí na zjišťování pravdivosti přiznání a neprovádí formálně složité dokazování.

Česká právní úprava vyžaduje, aby obviněný **prohlásil, že spáchal skutek**, pro který je stíhán a který je předmětem sjednané dohody o vině a trestu [§ 175a odst. 6 písm. e) tr. řádu]. Jde o formulaci podobnou jako u dosavadního institutu narovnání [§ 309 odst. 1 písm. a) tr. řádu]. Prohlášení obviněného ovšem nelze ztotožňovat s jeho doznáním, tedy s přiznáním viny. Obviněný se podle české právní úpravy nemusí obávat, že by se jeho prohlášení mohlo obrátit proti němu, protože nedojde-li z jakéhokoli důvodu ke sjednání dohody o vině a trestu, k prohlášení viny učiněné obviněným se v dalším řízení nepřihlíží (§ 175a odst. 7 tr. řádu).

V české právní úpravě sice soud klasické dokazování nebude muset provádět, ale pro schvalování dohody o vině a trestu je zvolen relativně složitý procesní postup, umožňující například nařídít předběžné projednání návrhu na schválení dohody o vině a trestu (§ 314p tr. řádu) a v řízení před soudem také možnost soudu žádat, aby strany navrhly nové znění dohody o vině a trestu, a za tím účelem odročit veřejné zasedání (§ 314r odst. 3) – což je ovšem poněkud v rozporu s proklamovaným úsilím o urychlení trestního řízení, k čemuž má nový institut sloužit. K rychlosti řízení rozhodně také nepřispěje, pokud ke sjednání dohody o vině a trestu státní zástupce přistoupí v tzv. zkráceném přípravném řízení, což zákon umožňuje (§ 179b odst. 5 tr. řádu). K vyřízení věci v přípravném řízení by totiž dospěl státní zástupce procesně komplikovanějším a časově náročnějším postupem, než pokud by věc vyřídil standardním postupem ve zkráceném přípravném řízení.

Přijatá česká právní úprava se ovšem liší také od historie nám nejbližší právní úpravy slovenské, ve které je dohoda o vině a trestu zakotvena od roku 2005 v rekodifikovaném slovenském trestním řádu (§ 232 a násl., § 331 a násl. slovenského trestního řádu). V citovaném ustanovení § 232 odst. 1 slov. tr. řádu se vyžaduje, aby se obviněný **přiznal ke spáchá-**

¹ Neexistuje jednotná definice odklonu a není ani přesně teoreticky vymezen koncept odklonu. K pojmu odklonu srov. Jelínek, J. a kol.: Trestní právo procesní, 2. vydání, Leges, Praha 2011, str. 705 až 706 nebo Ščerba, F.: Alternativní tresty a opatření v nové právní úpravě, Leges, Praha 2011, str. 43 a násl. a literatura tam uvedená.

ni skutku a uznal vinu. Uznání viny se ve slovenském procesu později verifikuje v řízení před soudem formou deseti otázek, jejichž znění stanoví trestní řád (§ 333 odst. 3 slov. tr. řádu) a které obviněnému položí předseda senátu. Na všechny položené otázky musí obviněný kladně odpovědět. Soud může návrh dohody o vině a trestu schválit jen za předpokladu, že obviněný na všechny otázky předepsané slovenským trestním řádem odpověděl „ano“ (§ 334 odst. 1 slov. tr. řádu).

Mohlo by se na první pohled zdát, že formulace, podle které obviněný **přizná vinu** je obsahově totožná s formulací, podle které obviněný prohlásí, že **spáchal skutek, pro který je stíhán**. Podle mého názoru tomu tak však není. Jestliže zavádíme institut, který umožňuje, aby v trestním řízení se rozhodovalo nikoli o tom, co se stalo, ve smyslu zjištění materiální pravdy, ale o tom, na čem se příslušné subjekty dohody, když uzavřely dohodu o vině a trestu, potom minimálním požadavkem na obviněného by mělo být, aby alespoň uznal svoji vinu. **Z prohlášení obviněného, že spáchal skutek, pro který je stíhán, se ovšem ztrácí jakýkoliv etický aspekt a jde pouze o chladné zvážení, jaké prohlášení mu zajistí výhody v trestním řízení.** De lege ferenda by bylo žádoucí, aby příslušná formulace byla změněna, například podle vzoru právní úpravy slovenské.

Od slovenské právní úpravy se česká právní úprava odlišuje ještě v jiných směrech. Dohoda o vině a trestu je možná v české právní úpravě u dlouhé řady trestných činů, ale přesto je svým rozsahem užší než právní úprava slovenská. **Zákon vylučuje uzavření dohody o vině a trestu pouze v řízení o zvlášť závažném zločinu a v řízení proti uprchlému** (§ 175a odst. 8 tr. řádu). Sjednat dohodu o vině a trestu nelze také v řízení ve věci mladistvého, který nedovršil osmnáct let věku – § 63 zák. mládeže.

To znamená, že u všech přečinů (nedbalostní trestné činy a úmyslné trestné činy s horní hranicí trestní sazby do pěti let) a zločinů (všechny trestné činy, které nejsou podle trestního zákona přečiny) je sjednání dohody o vině a trestu podle českého trestního řádu možné. Rozsahem je česká právní úprava dohody o vině a trestu užší než právní úprava slovenská, ve které je možné uzavřít dohodu o vině a trestu u všech trestných činů.

Další významná odlišnost od právní úpravy slovenské spočívá v tom, že **v řízení o sjednávání dohody o vině a trestu mezi obviněným, poškozeným a státním zástupcem je nutné povinné zastoupení obviněného obhájcem** – § 36 odst. 1 písm. d) tr. řádu, což ve slovenské právní úpravě není potřeba.

Za důležité považuji upozornit, že na sjednávání dohody o vině a trestu se nevztahuje ustanovení § 36b tr. řádu, umožňující v určitých případech vzdání se obhájce při nutné obhajobě.

Povinné zastoupení obviněného obhájcem při sjednávání dohody o vině a trestu považuji za správné. Dohoda o vině a trestu koliduje hned s několika základními zásadami trestního řízení (jejichž dikce zůstala nezměněna) a alespoň povinná přítomnost obhájce bude zárukou, že důsledky prohlášení obviněný bude moci předem konzultovat s osobou znalou práva a nebude odkázán jen na své znalosti či pochybnosti. **Nepovažuji ovšem za správné, že povinné zastoupení obhájcem je nutné jen při sjednávání dohody o vině a trestu v před-soudním stadiu trestního řízení před státním zástupcem, ale již nikoliv při řízení o jejím schvalování v řízení před soudem.**

Podstatný rozdíl mezi českou právní úpravou a slovenskou právní úpravou je ovšem v tom, že na Slovensku byl institut dohody o vině a trestu přijat jako součást rekodifikovaného trestního práva, tedy zcela nového trestního zákona a trestního řádu. Tento postup umožnil lépe zařadit tento institut do kontextu a souladu s jinými ustanoveními trestního práva procesního. Oproti tomu český zákonodárce vsunul dohodu o vině a trestu do stávajícího, mnohokrát novelizovaného trestního řádu, aniž vzal v úvahu vazby a souvislosti s jinými instituty trestního práva procesního a zejména s dikcí základních zásad trestního řízení, která zůstala nezměněna.

Význam dohody o vině a trestu je spatřován zejména v **urychlení trestního řízení**. Důvodová zpráva k vládnímu návrhu zákona uvádí, že od uvedených změn v trestním řízení lze očekávat zrychlení trestního řízení před soudem a současně i zjednodušení a zefektivnění trestního řízení. Urychlením vyřízení trestních věcí budou soudy mít větší prostor při projednávání závažných trestných činů. Přínos dohody o vině a trestu podle důvodové zprávy dále spočívá kromě urychlení řízení také v **ochraně obětí před sekundární viktimizací**, protože již nebudou muset opakovaně svědčit v řízení před soudem a nebudou tak znovu vystaveny stresu vyplývajícímu z veřejného projednávání všech detailů trestného činu, jehož se staly obětí.²

S rychlostí trestního řízení se spojuje sice nevyslovená, ale očekávaná **snaha o úsporu veřejných financí**, protože od uzavřených dohod o vině a trestu se očekává rychlejší odsouzení pachatele rozsudkem a tím i rychlejší uzavření celé trestní kauzy. Nepochybně se uzavřením dohody o vině a trestu zkrátí čas mezi obviněním určité osoby ze spáchaného trestného činu a jejím případným odsouzením. Také vyhlídky poškozeného na náhradu škody, nemajetkové újmy v penězích nebo vydání bezdůvodného obohacení mohou být v tomto zvláštním typu řízení nadějnější než ve standardním typu trestního řízení.

V před-soudním stadiu trestního řízení bude moci státní zástupce čas ušetřený uzavřením dohody o vině a trestu věnovat na dokazování jiných kauz. Zanedbatelnou není ani skutečnost, že schválením dohody o vině a trestu ve skupinové trestní věci, třeba i jen s jediným pachatelem, se vytváří dobrá pozice pro státního zástupce, který podá obžalobu proti těm, kteří s dohodou nesouhlasili.³

V řízení před soudem se význam zvláštního typu řízení spatřuje zejména v tom, že soud nebude muset provádět formálně složité dokazování v hlavním líčení.

Je ovšem také třeba uvést, že **dohoda o vině a trestu je kontroverzní institut**, a to z několika hledisek, zejména pro roz-

2 Parlament ČR, Poslanecká sněmovna, Sněmovní tisk č. 510/2011, str. 72.

3 Ivor, J. a kol.: Trestné právo procesné, 2. vydání, Iura edition, Bratislava 2010, str. 781.

4 Podrobně srov. Musil, J.: Dohody o vině a trestu jako forma konsenzuálního trestního řízení, Kriminalistika č. 1/2008, str. 4-26; Musil, J.: Dohody o vině a trestu – ano či ne?, In Záhora, J. (ed.): Rekodifikácia trestného práva, sborník, Bratislavská vysoká škola práva: Bratislava, 2008, str. 179-201. Kolesár, J.: Dohoda o vine a treste – strašiak spravdivosti?, Bulletin slovenskej advokácie č. 1-2/2009, str. 3-6; Šramel, B.: Vyjednávaná spravdivosť – angloamerická nevyhnutnosť?, Bulletin slovenskej advokácie, č. 5/2012, str. 18-24.

por se základními zásadami současného trestního řízení a že v literatuře byly publikovány významné námitky proti uvedenému institutu.⁴

STADIA DOHODOVACÍHO ŘÍZENÍ

Dohodovací řízení má dvě fáze. V první z nich, tj. v řízení předsoudním, státní zástupce za případné účasti poškozeného sjednává s obviněným konkrétní dohodu o vině a trestu. V druhé fázi soud navrženou dohodu schvaluje.

1. PŘEDSOUDNÍ STADIUM TRESTNÍHO ŘÍZENÍ

Trestní řád nestanoví žádnou podrobnější směrnici pro sjednávání dohody o vině a trestu v přípravném řízení. Pouze obecně uvádí (§ 175a tr. řádu), že pokud výsledky vyšetřování dostatečně prokazují závěr, že se skutek stal, že tento skutek je trestným činem a že jej spáchal obviněný, může státní zástupce zahájit jednání o dohodě o vině a trestu na návrh obviněného nebo i bez takového návrhu. Neshledá-li státní zástupce návrh obviněného důvodným, vyrozumí o svém stanovisku obviněného a má-li obviněný obhájce, též jeho.

Dohodu o vině a trestu lze sjednat ve všech třech formách přípravného řízení, tedy ve standardním přípravném řízení, rozšířeném přípravném řízení (§ 175b odst. 1 tr. řádu) i ve zkráceném přípravném řízení (§ 179b odst. 5 tr. řádu, na sjednávání a postup se použije přiměřeně ustanovení § 175a tr. řádu), přičemž zkrácené přípravné řízení lze za účelem sjednávání dohody o vině a trestu nově prodloužit až o třicet dnů [§ 179f odst. 2 písm. a)].

Možnost sjednat dohodu o vině a trestu ve zkráceném přípravném řízení lze ovšem označit za **zřejmý legislativní omyl**, protože jde proti smyslu nového institutu, pokud jím má být urychlení trestního řízení a ulehčení práce orgánům činným v trestním řízení. Navíc zkrácené přípravné řízení a na něj navazující zjednodušené řízení před soudem pracuje s „nespornými skutečnostmi“, které dokazování již zjednodušují podle současné právní úpravy – a to bez povinné účasti obhájce, obesilání podezřelého a poškozeného, sjednávání dohody etc. **Procesní náročnost sjednávání dohody o vině a trestu ve zkráceném přípravném řízení bude podle mého názoru větší než standardní postup. De lege ferenda by bylo vhodné připustit uzavírání dohody o vině a trestu jen ve formě standardního nebo rozšířeného přípravného řízení.**

Zákon nedává žádný podrobnější postup pro státního zástupce nebo obhájce obviněného při sjednávání dohody. Zákon jen podrobně stanoví náležitosti dohody o vině a trestu, která má být výsledkem dohodovacího řízení.

Dohoda o vině a trestu musí obsahovat (§ 175a odst. 6 tr. řádu):

- a) označení státního zástupce, obviněného a poškozeného, byl-li přítomen sjednávání dohody o vině a trestu a souhlasí-li s rozsahem a způsobem náhrady škody nebo nemajetkové újmy nebo vydání bezdůvodného obohacení,
- b) datum a místo jejího sepsání,
- c) popis skutku, pro který je obviněný stíhán, s uvedením místa, času a způsobu jeho spáchání, případně jiných

okolností, za nichž k němu došlo, tak, aby nemohl být zaměněn s jiným skutkem,

- d) označení trestného činu, který je v tomto skutku spatřován, a to jeho zákonným pojmenováním, uvedením příslušného ustanovení zákona a všech zákonných značek včetně těch, které odůvodňují určitou trestní sazbu,
- e) prohlášení obviněného, že spáchal skutek, pro který je stíhán a který je předmětem sjednané dohody o vině a trestu,
- f) v souladu s trestním zákoníkem dohodnutý druh, výměru a způsob výkonu trestu včetně délky zkušební doby a v případech stanovených trestním zákoníkem trestu náhradního, případně upuštění od potrestání, a rozsah přiměřených omezení a povinností v případě, že to trestní zákoník umožňuje a že byly dohodnuty; při dohodě o druhu a výměře trestu se přihlédně i k tomu, zda obviněný trestným činem získal nebo se snažil získat majetkový prospěch (§ 39 odst. 7 trestního zákoníku),
- g) rozsah a způsob náhrady škody nebo nemajetkové újmy nebo vydání bezdůvodného obohacení, bylo-li dohodnuto,
- h) ochranné opatření, přichází-li v úvahu jeho uložení a bylo-li dohodnuto,
- i) podpis státního zástupce, obviněného a obhájce a podpis

poškozeného, byl-li přítomen sjednávání dohody o vině a trestu a souhlasí-li s rozsahem a způsobem náhrady škody nebo nemajetkové újmy nebo vydání bezdůvodného obohacení.

Dojde-li ke sjednání dohody o vině a trestu, státní zástupce její opis doručí obviněnému, jeho obhájci a poškozenému, který uplatnil řádně a včas své nároky (§ 43 odst. 3). Nedojde-li k dohodě o vině a trestu, provede o tom státní zástupce záznam do protokolu; v takovém případě se k prohlášení viny učiněnému obviněným v dalším řízení nepřihlíží. Jestliže došlo k sjednání dohody o vině a trestu, státní zástupce podá soudu v rozsahu sjednané dohody návrh na schválení dohody o vině a trestu. Nedošlo-li k dohodě o náhradě škody nebo nemajetkové újmy nebo o vydání bezdůvodného obohacení, státní zástupce na tuto skutečnost v návrhu na schválení dohody o vině a trestu soud upozorní.

Iniciativa ke sjednávání dohody o vině a trestu může vzejít z obou stran – ze strany státního zástupce i ze strany obviněného, resp. obhájce obviněného. Pro obviněného není návrh na sjednání dohody o vině a trestu spojen s žádnou procesní sankcí, pokud k dohodě nedojde. Obviněný proto může navrhnout sjednání dohody o vině a trestu bez obav, protože i kdyby se iniciativa z jeho strany nesetkala s pochopením státního zástupce, k prohlášení viny obviněného se nemůže v dalším stadiu trestního řízení přihlížet (§ 175a odst. 7 tr. řádu). Je otázkou taktiky obhajoby, zda a jakým způsobem bude obviněný sjednání dohody o vině a trestu navrhopvat. Není vyloučeno, že svůj návrh může modifikovat či opakovat, protože trestní řád mu v tomto směru neklade žádné překážky. Nerealistická očekávání obviněného může obhájce vhodným způsobem usměrnit.

Obviněný ovšem může být i zcela pasivní a nereagovat na návrhy na uzavření dohody o vině a trestu ze strany státního zástupce.

Dohodu o vině a trestu lze sjednat ve všech třech formách přípravného řízení...

K uzavření dohody o vině a trestu pochopitelně nemusí dojít, a to z rozličných důvodů. Kromě případů, kdy obviněný nebude mít zájem o uzavření dohody proto, že se cítí nevinný a je přesvědčen, že jeho nevina bude v řádném soudním řízení prokázána, se může jednat o případ, kdy obviněný využije svého práva nevypovídat v přípravném řízení. V takovém případě logicky nemůže prohlásit, že spáchal skutek, pro který je stíhán, a uzavření dohody nebude přicházet v úvahu. V těchto a v obdobných případech tedy státní zástupce podá obžalobu.

Zákon neřeší situaci, jestliže obviněný prohlásí, že spáchal skutek jen zčásti, nebo sice prohlásí, že spáchal skutek v celém rozsahu, ale nedojde k dohodě o trestu. Také v těchto případech státní zástupce podá obžalobu.

Z popisu právní úpravy vyplývá, že proces sjednávání dohody o vině a trestu není v zákoně nijak přísně limitován. Je to v souladu s podstatou dohody o vině a trestu. Dohoda je ve své podstatě institut soukromého práva včleněný (neorganicky) do konzistentního trestního procesu. Obavy z procesních obstrukcí, které by se snad mohly vyskytnout, by bylo možné vyřešit tím, kdyby zákon stanovil určitou lhůtu pro vyjádření obviněného k iniciativě státního zástupce při sjednávání dohody, respektive kdyby stanovil, že pokud se obviněný nevyjádří v určité lhůtě k návrhu státního zástupce na sjednání dohody o vině a trestu, má se za to, že s návrhem nesouhlasí. Takové řešení lze doporučit de lege ferenda. Tím by se vyřešil problém přijaté právní úpravy záležející v tom, že zákon nestanoví žádné sankce, pokud státní zástupce předvolá obviněného k jednání o dohodě o vině a trestu, ale obviněný se nedostaví.

Dohoda o vině a trestu je postavena svým významem na roveň obžalobě, respektive návrhu na potrestání. Vyplývá to ze změněné dikce ustanovení § 2 odst. 8 tr. řádu, které je projevem zásady obžalovací a které nově říká, že trestní stíhání před soudy je možné jen na základě obžaloby, návrhu na potrestání nebo návrhu na schválení dohody o prohlášení viny a přijetí trestu, které podává státní zástupce. Ve stejném smyslu bylo doplněno i ustanovení § 180 odst. 1 tr. řádu, které je základní směrnicí pro řízení před soudem.

Návrh na schválení dohody o vině a trestu se podobně jako obžaloba doručuje do vlastních rukou [§ 64 odst. 1 písm. a) tr. řádu]. Stejně jako obžaloba se musí obviněnému přeložit, neovládá-li úřední, tj. český jazyk (§ 28 odst. 2 tr. řádu) a obdobně jako s obžalobou může státní zástupce s dohodou o vině a trestu nakládat, tj. státní zástupce může vzít návrh na schválení dohody o vině a trestu zpět až do doby, než se soud odebere k závěrečné poradě. Zpětvzetím návrhu na schválení dohody o vině a trestu se věc vrací do přípravného řízení (§ 314o odst. 5 tr. řádu).

K platnosti dohody o vině a trestu je třeba její schválení soudem, což je druhá časová fáze dohodovacího řízení.

2. ŘÍZENÍ PŘED SOUDEM O SCHVÁLENÍ DOHODY O VINĚ A TRESTU

Zákon vede strany k uzavření dohody o vině a trestu také tím, že jako **nový důvod pro předběžné projednání obžaloby** stanoví [§ 186 písm. g)], že vzhledem k okolnostem případu by bylo vhodné sjednání dohody o vině a trestu, zejména na-

vrhl-li takový postup státní zástupce nebo obviněný. Koná-li se předběžné projednání obžaloby z tohoto důvodu, soud zjistí stanovisko obviněného a státního zástupce k sjednání dohody o vině a trestu. Vyjádří-li se státní zástupce a obviněný, že mají zájem jednat o dohodě o vině a trestu, soud stanoví státnímu zástupci přiměřenou lhůtu k podání návrhu na schválení takové dohody. Podá-li státní zástupce ve stanovené lhůtě soudu návrh na schválení dohody o vině a trestu, postupuje soud podle § 314o až 314s tr. řádu; v případech, ve kterých se podle § 314o až 314s tr. řádu věc vrací do přípravného řízení, soud jedná na podkladě původní obžaloby. Nepodá-li státní zástupce ve stanovené lhůtě soudu návrh na schválení dohody o vině a trestu, soud nařídí hlavní líčení, neučiní-li některé z rozhodnutí uvedených v § 188 tr. řádu.

Fakt, že dohodu o vině a trestu lze učinit předmětem předběžného projednání v řízení před soudem, lze interpretovat různými způsoby. Patrně nejbližší záměru zákonodárce je výklad, podle něhož se zákonodárce snažil dohodu o vině a trestu postavit na roveň obžalobě. Může-li být obžaloba předběžně projednána v řízení před soudem, může se tak stát i v případě dohody o vině a trestu.

Možnost uzavřít dohodu z podnětu soudu po předběžném projednání obžaloby považují za problematickou. Dohoda o vině a trestu předpokládá souhlas dotčených subjektů, a jestliže již byla podána obžaloba, pak lze předpokládat, že dotčené subjekty o dohodu zájem neměly. Nařízení předběžného projednání obžaloby jen z důvodu, že soud má za to, že by měla být sjednána dohoda o vině a trestu, lze vykládat i jako snahu soudu subjekty k dohodě přimět, anebo dokonce jako snahu vyhnout se vůbec rozhodování soudem. V každém případě dojde ovšem v takovém případě k průtahům v řízení. **De lege ferenda by bylo vhodnější, kdyby se možnost uzavřít dohodu o vině a trestu přenesla do řízení před soudem, což podle přijaté právní úpravy možné není.** Důvody, proč k tomu zákonodárce nepřistoupil, známé nejsou.

Podmínkou platnosti uzavřené dohody o vině a trestu je její schválení soudem. Každý návrh na schválení dohody o vině a trestu státní zástupce předloží soudu. **Návrh na schválení přezkoumá předseda senátu a podle jeho obsahu a obsahu spisu zvolí jedno ze tří rozhodnutí (§ 314o odst. 1 tr. řádu):**

- a) nařídí veřejné zasedání k rozhodnutí o návrhu na schválení dohody o vině a trestu,
- b) rozhodne o odmítnutí návrhu na schválení dohody o vině a trestu pro závažné procesní vady, zejména neměl-li obviněný při sjednávání dohody o vině a trestu obhájce nebo pokud návrh dohody neodpovídá skutkovému stavu, zásadám ukládání trestů nebo je nesprávná z hlediska rozsahu a způsobu náhrady škody; v takovém případě je třeba v usnesení označit konkrétní vady nebo skutková zjištění, která byla důvodem odmítnutí návrhu na schválení dohody o vině a trestu; proti tomuto usnesení je přípustná stížnost, která má odkladný účinek, nebo
- c) nařídí předběžné projednání návrhu na schválení dohody o vině a trestu.

Jestliže usnesení o odmítnutí návrhu na schválení dohody o vině a trestu nabylo právní moci, věc se vrací do přípravného řízení. Je-li obviněný ve vazbě, rozhodne soud vždy též o dalším trvání vazby nebo o propuštění z vazby na svobodu.

Ilustrační foto

Státní zástupce může vzít návrh na schválení dohody o vině a trestu zpět až do doby, než se soud odebere k závěrečné poradě. Zpětvzetím návrhu na schválení dohody o vině a trestu se věc vrací do přípravného řízení (§ 314o odst. 2 až 5 tr. řádu).

Vrátí-li se věc do přípravného řízení, další postup v trestní věci bude záležet na státním zástupci. Může podat obžalobu, může navrhnout jinou dohodu o vině a trestu, může zvolit jiné procesní rozhodnutí, kterým lze ukončit přípravné řízení. Byla-li věc vrácena do přípravného řízení, v dalším řízení se ke sjednané dohodě o vině a trestu, včetně prohlášení viny obviněným nepřihlíží. Pokračuje-li vazba obviněného v přípravném řízení, nesmí spolu s vazbou již vykonanou přesáhnout maximální lhůty trvání vazby v přípravném řízení (§ 314s tr. řádu).

Návrh dohody o vině a trestu se projedná ve veřejném zasedání. Postup soudu při přípravě veřejného zasedání, zajištění přítomnosti osob a samotné projednání se neodlišuje od obecných ustanovení o veřejném zasedání.

Předseda senátu předvolá k veřejnému zasedání obviněného; o době a místě řízení vyrozumí státního zástupce a obhájce obviněného, jakož i poškozeného. Má-li poškozený zmocněnce, vyrozumí se o veřejném zasedání jen jeho zmocněnec. Veřejné zasedání se koná za stálé přítomnosti obviněného a státního zástupce. V řízení ve věcech mladistvých je třeba o veřejném zasedání vyrozumět také příslušný orgán sociálně-právní ochrany dětí (§ 64 odst. 2 zák. mládeže).

Po zahájení veřejného zasedání státní zástupce přednese návrh na schválení dohody o vině a trestu. **Po přednesení návrhu na schválení dohody o vině a trestu vyzve předseda senátu obviněného, aby se k návrhu vyjádřil, a dotáže se jej, zda**

- a) rozumí sjednané dohodě o vině a trestu, zejména zda je mu zřejmé, co tvoří podstatu skutku, který se mu kla-

de za vinu, jaká je jeho právní kvalifikace a jaké trestní sazby zákon stanoví za trestný čin, který je v tomto skutku spatřován,

- b) prohlášení o tom, že spáchal skutek, pro který je stíhán, učinil dobrovolně a bez nátlaku a byl poučen o svých právech na obhajobu,
- c) jsou mu známy všechny důsledky sjednání dohody o vině a trestu, zejména že se vzdává práva na projednání věci v hlavním líčení a práva podat odvolání proti rozsudku, kterým by soud dohodu o vině a trestu schválil, s výjimkou důvodu uvedeného v § 245 odst. 1 větě druhé. Po vyjádření obviněného umožní soud poškozenému, je-li přítomen, aby se vyjádřil. Dokazování soud neprovádí. Považuje-li to za potřebné, může vyslechnout obviněného a opatřit potřebná vysvětlení (§ 314q tr. řádu).

Soud rozhoduje o návrhu dohody o vině a trestu jako o celku a nemůže některou část dohody změnit. Zákon říká (§ 314r odst. 1 tr. řádu), že soud může rozhodovat o skutku, jeho právní kvalifikaci, trestu a ochranném opatření pouze v rozsahu uvedeném v dohodě o vině a trestu. O nároku na náhradu škody nebo nemajetkové újmy v penězích nebo na vydání bezdůvodného obohacení rozhoduje soud v rozsahu uvedeném v dohodě o vině a trestu, pokud s ní poškozený souhlasí, nebo pokud dohodnutý rozsah a způsob náhrady škody nebo nemajetkové újmy nebo vydání bezdůvodného obohacení odpovídá řádně uplatněnému nároku poškozeného (§ 43 odst. 3 tr. řádu).

Pokud soud dohodu o vině a trestu schválí, rozhoduje odsuzujícím rozsudkem, ve kterém uvede výrok o schválení dohody o vině a trestu a výrok o vině a trestu, případně ochranném opatření, v souladu s dohodou o vině a trestu. Výrok o náhradě škody nebo nemajetkové újmy v penězích nebo o vydání bezdůvodného obohacení soud uvede v souladu s dohodou

o vině a trestu, se kterou poškozený souhlasí, nebo s dohodou o vině a trestu, v níž dohodnutý rozsah a způsob náhrady škody nebo nemajetkové újmy nebo vydání bezdůvodného obohacení odpovídá řádně uplatněnému nároku poškozeného (§ 43 odst. 3); jinak soud postupuje podle § 228 tr. řádu, pokud je skutkový stav spolehlivě prokázán opatřenými důkazy, popřípadě podle § 229 tr. řádu (§ 314r odst. 4 tr. řádu).

Odvolání je v případě schválené dohody o vině a trestu výrazně omezeno. Podle § 245 odst. 1 tr. řádu proti rozsudku, kterým soud schválil dohodu o vině a trestu, lze podat odvolání pouze v případě, že takový rozsudek není v souladu s dohodou o vině a trestu, jejíž schválení státní zástupce soudu navrhl. Proti rozsudku, kterým soud schválil dohodu o vině a trestu, může poškozený, který uplatnil nárok na náhradu škody, nebo nemajetkové újmy nebo na vydání bezdůvodného obohacení, podat odvolání pro nesprávnost výroku o náhradě škody nebo nemajetkové újmy v penězích nebo o vydání bezdůvodného obohacení, ledaže v dohodě o vině a trestu souhlasil s rozsahem a způsobem náhrady škody nebo nemajetkové újmy nebo vydáním bezdůvodného obohacení a tato dohoda byla soudem schválena v podobě, s níž souhlasil.

HODNOCENÍ PŘIJATÉ PŘÁVNÍ ÚPRAVY

Výhody nového institutu již byly zmíněny v předchozí části příspěvku (rychlejší vyřízení věci v trestním řízení se všemi souvisejícími důsledky včetně úspory veřejných financí, větší prostor pro procesní iniciativu obviněného, státního zástupce a poškozeného, rychlejší vymáhání práva, vyšší naděje pro uspokojení poškozeného aj.).

Poznatky ze Slovenska ukazují, že dohodovací řízení se po několika letech praxe stalo stabilním a využívaným institutem skončení přípravného řízení.⁵

Proti přijetí nové právní úpravy lze ovšem vznášet také **oprávněné námitky**, které lze rozdělit podle povahy do dvou skupin – na námitky **právně dogmatické** a na **připomínky k přijatému znění**.

Základní námitkou proti koncepci dohody o vině a trestu je skutečnost, že jde o institut, který koliduje s několika základními zásadami českého trestního řízení, jejichž dikce zůstala nezměněna. **Dohoda o vině a trestu je institut, který podstatně mění povahu trestního procesu, vnáší do trestního procesu institut dohody známý z odvětví práva soukromého, koliduje se systémem českého trestního procesu.**

Přijetí nového institutu by bylo jistě přijatelnější, kdyby k němu došlo po zevrubné odborné diskusi a na základě obecnějšího konsenzu. V české odborné literatuře byla ve

vztahu k dohodě o vině a trestu publikována ovšem jen záporná stanoviska⁶ a důvodová zpráva k vládnímu návrhu novely trestního řádu uvádí jen sumarizaci údajných výhod navrhované právní úpravy.⁷

Přímo se nabízela možnost zvážit zakotvení rozporného institutu do zcela nového trestního řádu, k jehož přijetí zákonodárce dosud nepřistoupil. Při rekodifikaci trestního řádu by bylo možné jej uvést do souladu s ostatními ustanoveními trestního řádu.

Jen pro příklad uvádím, že **dohoda o vině a trestu je v rozporu se zásadou materiální pravdy** (§ 2 odst. 5 tr. řádu). Je tomu tak proto, že zásada materiální pravdy zavazuje orgány činné v trestním řízení rozhodovat na podkladě nepochybně pravdivě zjištěných skutečností. V dohodě o vině a trestu se ovšem jedná o skutečnosti, na kterých se strany shodly. Pro rozhodování o sjednané dohodě o vině a trestu již neplatí, že skutkový stav musí být zjištěn spolehlivě, úplně, v souladu s realitou, mimo důvodnou pochybnost.

Zvláštní povahu trestního řízení vyjadřuje zásada **oficiality** (§ 2 odst. 4 tr. řádu), která je projevem rovnosti před zákonem. Neplatí již, že orgány činné v trestním řízení jsou povinny provést určitý procesní úkon, jsou-li dány zákonné podmínky pro jeho provedení bez ohledu na stanovisko a postavení dotčených osob. Nově se zavádí koncepce smluvních stran, které mezi sebou jednají. Padá koncepce, podle které stát má vrchnostenské oprávnění a vystupuje vůči ostatním subjektům trestního řízení z pozice nadřízeného subjektu. Tím jsou pochopitelně omezeny i **zásada legality** (§ 2 odst. 3 tr. řádu, obecné podmínky k trestnímu stíhání jsou splněny, ale státní zástupce raději sjedná dohodu s obviněným) a **zásada vyhledávací** (§ 2 odst. 5 tr. řádu), která je projevem **zásady oficiality** v důkazním řízení.

Také zásada volného hodnocení důkazů (§ 2 odst. 6 tr. řádu) je významně omezena, protože neplatí, že orgány činné v trestním řízení hodnotí všechny důkazy, ale nyní hodnotí jen některé důkazy, tedy ty, na kterých se strany dohodly. Státní zástupce a obviněný přinášejí soudu určitý skutkový stav a o něm nabízejí důkazy, což v pravém slova smyslu není ovšem volné hodnocení důkazů všech, ale selektivní hodnocení některých důkazů.

Selektivní hodnocení důkazů jako atribut dohody o vině a trestu evokuje názor, že se **vytváří dva typy řízení. Jeden standardní a jeden nestandardní, více méně neveřejný (oslabení zásady veřejnosti jako základní zásady trestního řízení), ve kterém dochází spíše než ke hledání spravedlnosti k obchodování se spravedlností.**

Zákonodárce jednostranně preferuje rychlost řízení nad jinými aspekty trestního procesu. Zásada rychlosti řízení je ovšem jednou ze základních zásad trestního řízení, ale nelze ji jednostranně preferovat před ostatními základními zásadami trestního řízení. Její uplatnění je zejména v kontextu s ostatními základními zásadami trestního řízení. Vždyť ani poškozený, jako osoba, která je trestným činem nejvíce dotčena, nemusí mít zájem na řízení rychlém, dokonce ani nemusí preferovat náhradu škody, ale může očekávat určité zadostiučinění plynoucí z potrestání pachatele trestného činu.

Základní zásady trestního řízení jsou určitými základními stavebními kameny trestního řádu. Vzhledem k jejich význa-

5 Klátík, J.: Štádia a etapy v dohodovacím konaní, in Úloha národného trestného práva v priestore Európskej únie a alternatívne riešenia trestných vecí, sborník, Univerzita Komenského, Bratislava 2011, str. 39-40; Šramel, B.: Vyjednávaná spravodlivosť – angloamerická nevyhnutnosť?, Bulletin slovenskej advokácie, č. 5/2012, str. 18-24.

6 Srov. Musil, J.: Dohody o vině a trestu jako forma konsenzuálního trestního řízení, Kriminalistika č. 1/2008, str. 4-26; Musil, J.: Dohody o vině a trestu – ano či ne?, In Záhora, J. (ed.): Rekodifikácia trestného práva, sborník, Bratislavská vysoká škola práva, Bratislava, 2008, str. 179-201. Kolesár, J.: Dohoda o vine a treste – strašiak spravodlivosti?, Bulletin slovenskej advokácie č. 1-2/2009, str. 3-6; Šramel, B.: Vyjednávaná spravodlivosť – angloamerická nevyhnutnosť?, Bulletin slovenskej advokácie, č. 5/2012, str. 18-24.

7 Parlament ČR, Poslanecká sněmovna, sněmovní tisk č. 510/2011.

mu by bylo žádoucí nejdříve zvážit celkovou koncepci trestního řádu a posléze konstruovat příslušné instituty trestního práva procesního. Jinak řečeno, zákonodárce měl spíše než k zavedení dohody o vině a trestu přistoupit co nejdříve k celkové rekodifikaci trestního řádu, ve kterém případně mohla být zvážena i otázka zavedení podobně konsenzuálních typů řízení, jaký představuje dohoda o vině a trestu.

Ovšem i přijaté znění dohody o vině a trestu vykazuje určité **legislativně-technické nedostatky, které by bylo žádoucí odstranit de lege ferenda.**

- a) Místo formulace, podle které obviněný „prohlásí, že spáchal skutek, pro který je stíhán“ by byla vhodnější formulace, podle které obviněný „přizná vinu“ (§ 175a odst. 3 a jiné tr. řádu), čímž by se alespoň slovně vyjádřil určitý etický aspekt trestního řízení.
- b) Dohodu o vině a trestu by bylo vhodné omezit jen na případy, kdy se koná standardní přípravné řízení nebo rozšířené přípravné řízení. Uzavření dohody o vině a trestu ve zkráceném přípravném řízení paradoxně řízení prodlouží, než kdyby se konalo zkrácené přípravné řízení.
- c) Bylo by vhodné umožnit uzavření dohody o vině a trestu také v řízení před soudem. Oproti tomu za nadbytečné a komplikující je třeba považovat předběžné projednání sjednané dohody o vině a trestu v řízení před soudem.
- d) Stanovit určitá minimální pravidla pro sjednávání do-

hody v přípravném řízení mezi obviněným a státním zástupcem, například lhůtu pro vyjádření obviněného k návrhu státního zástupce na uzavření dohody o vině a trestu, předpoklad, že pokud se obviněný nedostaví nebo nereaguje na výzvu státního zástupce, potom nemá o dohodu zájem etc.

- e) Nutnou obhajobu obviněného v případě sjednávání dohody o vině a trestu by bylo žádoucí zakotvit i do řízení před soudem, pokud schvaluje sjednanou dohodu o vině a trestu.

Přínos i nedostatky přijaté právní úpravy brzy odhalí aplikační praxe. Zdá se však, že spíše než promyšlená legislativní úprava je dohoda o vině a trestu jen pokusem řešit aktuální problémy českého trestního řízení. Je výrazem jistě bezradnosti současné české trestní politiky. Je také otázkou, jak nový institut přijme veřejnost, již nyní citlivá na případy selektivního uplatňování práva, a jaký bude mít nový institut vliv na právní vědomí.

Do budoucna si lze jen přát, aby zákonodárce spíše než přijímáním kontroverzních institutů, které naroubuje do systému platného práva, přijal koncepčně vhodnější řešení, tedy předložil zcela nový trestní řád.

✦ Autor je vedoucím katedry trestního práva PF UK Praha.

Vše, co advokát potřebuje vědět o stížnosti pro porušení zákona, ale nechce se zeptat

Mgr. Bc. RADEK VISINGER

Stížnost pro porušení zákona je mimořádným opravným prostředkem v trestním řízení, kterým lze napadnout v podstatě jakékoli rozhodnutí obecných soudů a státních zástupců,

které se projevuje formální i materiální právní mocí, nestanoví-li zákon výjimku. Zmíněná stížnost má centralizovaný devolutivní účinek, projednává ji pouze Nejvyšší soud, ale taktéž její uplatnění je soustředěno v rukách jednoho subjektu, ministra spravedlnosti. Následující stať se nezabývá odbornými diskusemi de lege ferenda o tom, zda takový institut má v našem právním řádu opodstatnění, zda

nejde jen o nevitáný relikv s ovětského procesu, který zavedl dozor prokuratury nad trestním soudnictvím apod. Předkládaný článek sleduje stížnost pro porušení zákona z pohledu advokáta a je zaměřen ryze prakticky a aktuálně jednak na postup před podáním stížnosti pro porušení zákona (tzn. příprava podnětu ministru spravedlnosti), jednak na specifické rysy zastoupení klienta v řízení před Nejvyšším soudem.

I. ADVOKÁT JAKO OBHÁJCE OBVINĚNÉHO

A. POSOUZENÍ PODNĚTU K PODÁNÍ STÍŽNOSTI PRO PORUŠENÍ ZÁKONA

Obrátí-li se na advokáta obviněný v trestním řízení s žádostí o zpracování podnětu ministru spravedlnosti k podání stížnosti pro porušení zákona, po ověření právní moci kritizovaného rozhodnutí bude nutné od klienta zjistit, zda

jíž dříve neproběhl přezkum obdobného podnětu v téže věci, popř. co bylo obsahem onoho předchozího podnětu. Ministerstvo spravedlnosti z pochopitelných důvodů nepřezkoumává tатаž rozhodnutí vícekrát, ledaže by podatel namítl zásadně jiné právně relevantní skutečnosti, které dosud nebyly vzaty v úvahu a mohly by odůvodnit změnu stanoviska ministra ohledně existence zákonných důvodů pro podání stížnosti pro porušení zákona ve smyslu § 266 odst. 1, 2 TrŘ, resp. alespoň odůvodnit nový přezkum věci na základě spisového materiálu.

Dále je před přípravou podnětu nutno zjistit, **zda v trestní věci klienta již stížnost pro porušení zákona nebyla v minulosti podána**, popř. proti kterému rozhodnutí či výroku se tak stalo. Z ustanovení § 266 odst. 1 věty druhé TrŘ vyplývá, že tímto mimořádným opravným prostředkem nelze napadnout již předtím stížností pro porušení zákona napadené rozhodnutí, s výjimkou té jeho části, která se týkala jiné osoby, než původní stížnost pro porušení zákona, a vyjma případu, kdy původní stížnost pro porušení zákona proti tomuto rozhodnutí byla účinně vzata zpět. Novou stížnost pro porušení zákona lze však podat proti novému pravomocnému rozhodnutí v téže věci, pokud byla věc rozhodnutím o stížnosti pro porušení zákona přikázána k novému projednání a rozhodnutí (srov. č. 13/2001 Sb. rozh. tr.). Změna v osobě ministra nemá na tyto závěry žádný vliv.

Nejvyšší soud vykládá nepřípustnost opětovné stížnosti opravdu striktně: „*Není-li možné v průběhu řízení před Nejvyšším soudem podanou a odůvodněnou stížnost pro porušení zákona měnit, a to co do rozsahu ani obsahu uplatněných důvodů (§ 267 odst. 2 TrŘ), tak tím spíše pak nelze připustit, aby ministr spravedlnosti v téže věci, proti stejnému rozhodnutí a ohledně těchž osob poté, co jeho předchozí stížnost byla Nejvyšším soudem jako nedůvodná zamítnuta, mohl podat novou stížnost. Bez právního významu tak zůstává, že v nové stížnosti pro porušení zákona jsou uváděny jiné důvody a vytýkány jiné vady než v předchozí stížnosti, k nimž Nejvyšší soud vzhledem k ustanovení § 267 odst. 3 TrŘ nemohl v předešlém řízení přihlížet.*“ (Srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 20. 9. 2005, sp. zn. 4 Tz 134/2005).

Z ustanovení § 266 odst. 1 věty druhé TrŘ a § 265n TrŘ vyplývá, **že stížnost pro porušení zákona nelze podat proti rozhodnutí Nejvyššího soudu jako soudu dovolacího**. Nejvyšší soud dokonce neváhal vyjádřit svou pochybnost, zda opakovaním dovolacích námitek ve stížnosti pro porušení zákona není ze strany ministra/-yně spravedlnosti obcházen zákon (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 23. 9. 2010, sp. zn. 4 Tz 24/2010). Obhájce obviněného by tedy měl při zpracování podnětu zohlednit především fakt, že Nejvyšší soud již ve stejné trestní věci rozhodoval o dovolání, a měl by také pozorně prostudovat odůvodnění takového rozhodnutí. Přezkumná povinnost Nejvyššího soudu v dovolacím řízení má totiž svůj zákonem vymezený rozsah i obsah, který vyplývá ze škály dovolacích důvodů obsažených především v ustanovení § 265b odst. 1 písm. a) až l) TrŘ. Rozsah zákonných důvodů pro podání stížnosti pro porušení zákona je přece jen širší než u dovolání (§ 266 odst. 1, 2 TrŘ).

Stížnost pro porušení zákona může být po proběhnutím dovolacím řízení úspěšně uplatněna pouze tehdy, je-li podá-

na z důvodů, které nebylo možné účinně uplatnit v dovolacím řízení, tedy z důvodů skutkových a důkazních, popř. pro zjevnou nepřiměřenost uloženého trestu. To jinými slovy znamená, že takto koncipovaný podnět ke stížnosti pro porušení zákona ve své podstatě nesměruje do rozhodnutí Nejvyššího soudu a nedomáhá se tak jeho revize, neboť vady, na které je poukazováno, byly způsobeny nesprávným postupem soudů nižších stupňů a Nejvyšší soud je nemohl v dovolacím řízení napravit (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 15. 9. 2010, sp. zn. 4 Tz 41/2010). Jestliže obviněný učinil obsahem svých dovolacích námitek námitky skutkové, tedy typicky takové, které směřují proti rozsahu dokazování a proti hodnocení důkazů, pak Nejvyšší soud zcela zákonitě označil vznesené námitky jako nenaplnující žádný dovolací důvod.

V praxi ovšem záleží na tom, jak podrobně se k důkazní situaci a skutkovým závěrům nalézacího, popř. odvolacího soudu Nejvyšší soud při projednání dovolání vyjádří. Ve smyslu nálezu Ústavního soudu ČR ze dne 3. 2. 2005, sp. zn. III. ÚS 578/04, je Nejvyšší soud povinen zkoumat, zda mezi skutkovými zjištěními a z nich vyvozenými právními závěry není nesoulad. Ne vždy z odůvodnění dovolacího rozhodnutí vyčteme, zda Nejvyšší soud této své povinnosti v plném rozsahu dostál. V případě existence tzv. „extrémního nesouladu“ či pokud v žádné možné interpretaci z odůvodnění soudního rozhodnutí učiněné právní závěry nevyplývají, by totiž, byť jen z uplatněných skutkových námitek obviněného, musel Nejvyšší soud vyvodit adekvátní právní závěry, neboť napadená rozhodnutí by nemohla obstát. **Jestliže pak Nejvyšší soud výslovně konstatuje, že extrémní nesoulad v konkrétní věci shledán nebyl**, ve svých důsledcích tento závěr znamená, že skutkový stav byl zjištěn bez důvodných pochybností v rozsahu, který byl nezbytný pro posuzované rozhodnutí, není ani pochyb o komplexnosti provedených důkazů a jejich zákonnosti, ani o způsobu zhodnocení důkazů, který není ani nelogický, ani svévolný. **V takovém případě nelze očekávat, že by přezkum podnětu vedl k návrhu na podání stížnosti pro porušení zákona, a to i s ohledem na dosavadní judikaturu.**

Obzvláště pečlivě je třeba zvažovat podání podnětu proti rozhodnutí, které bylo předmětem řízení o ústavní stížnosti. Podle čl. 89 odst. 2 Ústavy jsou vykonatelná rozhodnutí Ústavního soudu závazná pro všechny orgány i osoby. Nejvyšší soud opakovaně ve svých rozhodnutích upozornil, že citovaný článek Ústavy je tudíž závazný nejen pro jeho vlastní rozhodovací činnost, ale také i pro ministra spravedlnosti jakožto jediného oprávněného subjektu k podání stížnosti pro porušení zákona. Ve vztahu k Ústavě je trestní řád normou nižší právní síly, a proto **byla-li trestní věc již jednou přezkoumána Ústavním soudem a ten vyslovil závěr o zjevné nepodstatnosti uplatněných námitek, nemohou být totožné námitky s ohledem na čl. 89 odst. 1, 2 Ústavy znovu uplatněny ve stížnosti pro porušení zákona**. Nejvyšší soud by totiž v opačném případě byl donucován k revizi rozhodnutí Ústavního soudu, k čemuž není oprávněn (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 11. 2010, sp. zn. 4 Tz 26/2010). A contrario tedy dovozují, že **uplatní-li hypoteticky podatel jiné důvody, než v řízení o ústavní stížnosti, lze dosáhnout projednání věci Nejvyšším soudem.**

Přezkum podnětu ke stížnosti pro porušení zákona se provádí

dí výlučně na podkladě spisového materiálu, kdy téměř bezvýhradně platí právní zásada věku modernity, že „quod non est in actis, non est in mundo“. Nelze tudíž přihlížet k tvrzením, jež ve spise nemají oporu. Ministr spravedlnosti (ani jím řízený úřad v rámci přezkumu podnětu) žádné důkazy neprovádí, nevyhledává ani nepředkládá. **Nemá proto smysl zasílat ministerstvu kupř. nově zpracované znalecké posudky či písemná prohlášení nevyslechnutých svědků.** Tyto závěry vyplývají z povahy řízení o stížnosti pro porušení zákona, jež vychází z právního stavu ex tunc a vztahuje se tedy k časovému okamžiku, kdy bylo napadené rozhodnutí učiněno, resp. kdy nabylo právní moci.

V těch případech, ve kterých by přicházelo v úvahu podání jak návrhu na povolení obnovy řízení podle § 277 a násl. TrŘ, tak stížnosti pro porušení zákona, je třeba k nápravě vad pravomocného rozhodnutí využít přednostně institut obnovy řízení a nezákonný stav nelze řešit cestou stížnosti pro porušení zákona, neboť podle Nejvyššího soudu je nutno přijmout restriktivní výklad ustanovení § 266 odst. 1 TrŘ, směřující k závěru o nepřipustnosti stížnosti pro porušení zákona v případech, které lze podle platné právní úpravy řešit jinými mimořádnými opravnými prostředky (viz usnesení ze dne 26. 2. 2004, sp. zn. 4 Tz 30/2004). Institut obnovy řízení respektuje v širším rozsahu základní zásady trestního řízení a ve větší míře umožňuje také naplnit základní účel opravného řízení, jímž je náprava vadného rozhodnutí, a to ve vztahu ke stížnosti pro porušení zákona hospodárněji a rychleji. **Podá-li tedy obviněný podnět ke stížnosti pro porušení zákona v případě, kdy lze nezákonnost pravomocného rozhodnutí řešit též prostřednictvím návrhu na povolení obnovy řízení, ministr podnět bez dalšího odloží,** neboť Nejvyšší soud by eventuální stížnost pro porušení zákona podle § 268 odst. 1 písm. a) TrŘ zamítl jako nepřipustnou (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 9. 3. 2004, sp. zn. 4 Tz 224/2003).

Stížnost pro porušení zákona je mimořádným opravným prostředkem použitelným **toliko v rámci trestního řízení,** a lze ji podat jen proti rozhodnutí, jež mají zákonný podklad v trestním řádu. Tak např. návrh ve smyslu § 174a zákona č. 6/2002 Sb., o soudech a soudcích, je speciální žalobou, jež není upravena v trestním řádu, a trestní řád na tuto úpravu ani neodkazuje. Jde o zvláštní druh řízení, jehož účastníkem je navrhovatel na straně jedné a dotčený soud na straně druhé. Pro řízení platí přiměřeně část první a třetí občanského soudního řádu. Proti rozhodnutí o návrhu na určení lhůty k provedení procesního úkonu není přípustný žádný opravný prostředek (srov. § 174a odst. 9 zákona č. 6/2002 Sb., v platném znění).

Zastupuje-li advokát obviněného, který brojí proti **rozhodnutí soudu o (ne)připustnosti vydání do ciziny,** je třeba upozornit na ustanovení § 397 odst. 3, 4 TrŘ, které upravuje speciální přezkumné řízení pro tento druh rozhodnutí. S ohledem na subsidiaritu stížnosti pro porušení zákona nelze navrhopat postup dle § 266 a násl. TrŘ, nýbrž je nutno nesouhlasnou argumentaci dotčené osoby adresovat přímo mezinárodnímu odboru trestnímu Ministerstva spravedlnosti. Na závěr o nepřipustnosti stížnosti pro porušení zákona proti uvedenému rozhodnutí nemá vliv uplynutí tříměsíční lhůty dle § 397 odst. 3 TrŘ, neboť jde o ustanovení speciální k § 266 odst. 1, 2 TrŘ, které jej v celém rozsahu působnosti nahrazuje. Stejně

závěry lze vztáhnout na rozhodnutí soudů v řízení o žádosti cizího státu, jemuž byla určitá osoba vydána, o udělení dodatečného souhlasu ve smyslu § 402 odst. 1 písm. a), b), c) TrŘ.

Vystupuje-li advokát jako **opatrovník dítěte mladšího 15 let** ve smyslu § 91 odst. 2 zákona č. 218/2003 Sb., je třeba upozornit na ustanovení § 96 cit. zákona, podle něhož se v řízení podle hlavy III zákona o soudnictví ve věcech mládeže postupuje podle předpisů upravujících občanské soudní řízení. Proto bude přípustné dovolání podle příslušných ustanovení občanského soudního řádu, **nikoli ovšem stížnost pro porušení zákona** (srov. přiměřeně č. 25/2011 Sb. rozh. tr.).

B. ŘÍZENÍ U NEJVYŠŠÍHO SOUDU ČR

Jelikož stížnost pro porušení zákona je oprávněn podat pouze ministr spravedlnosti, naskytá se obhájci jen relativně omezené pole působnosti.¹ Výjimkou by mohly snad být jen nepočtené případy, kdy Nejvyšší soud projednává stížnost pro porušení zákona ve společném řízení s dovoláním (§ 266a odst. 2 TrŘ).

V řízení o stížnosti pro porušení zákona musí mít odsouzený obhájce v případech uvedených v ustanovení § 36a odst. 2 TrŘ. Předseda senátu Nejvyššího soudu nejprve vyrozumívá odsouzeného, že v řízení o stížnosti pro porušení zákona musí být zastoupen obhájcem, poskytne mu přiměřenou lhůtu ke zvolení obhájce a upozorní, že nedojde-li k jeho zvolení, bude odsouzenému obhájce ustanoven. V některých případech odsouzení Nejvyššímu soudu sdělují, že si obhájce nezvolí proto, že nemají dostatečné finanční prostředky. To může souviset s absencí poučení o tom, že **náklady nutné obhajoby, které vzniknou z důvodu podání stížnosti pro porušení zákona, nese stát** (§ 151 odst. 1 věta druhá TrŘ). Kdyby odsouzení měli povědomí o tom, že vydání způsobená zvolením obhájce nebudou muset hradit, a to ani v případě zamítnutí stížnosti pro porušení zákona, zřejmě by ve větší míře využívali svého práva obhájce si zvolit.

Osobě, která může být rozhodnutím o stížnosti pro porušení zákona přímo dotčena (zpravidla *obviněný*), nemá obhájce, a které zároveň nelze doručit vyrozumění o veřejném zasedání, musí být obhájce rovněž ustanoven (§ 275 odst. 2 TrŘ). Obhájci se v každém případě doručí opis stížnosti pro porušení zákona, aby se k jejímu obsahu mohl vyjádřit.

Obhajoba v řízení o stížnosti pro porušení zákona má svá specifika, která se obviněným jen stěží vysvětlují. Předně platí, že **podanou stížnost již nelze v průběhu řízení před Nejvyšším soudem měnit.** Speciálním aktivně legitimovaným subjektem je zde ministr spravedlnosti, jiné osobě toto právo nepřisluší. **Z těchto důvodů Nejvyšší soud odmítl možnost obhájce jakkoli měnit rozsah a důvody podané stížnosti pro porušení zákona.**

„Díky zákona tedy nelze obházet ani tzv. vyjádřením se ke stížnosti pro porušení zákona, v níž jednak nelze vytykat oprávněnému subjektu - ministru spravedlnosti - že v celé šíři nevyčerpal důvody uvedené v podnětu ke stížnosti pro porušení zákona, jednak nelze tyto důvody samostatně uvádět, argumentovat jimi a požadovat jejich zohlednění, neboť nebyly ve stížnosti pro

¹ Jelínek, J., Uhlířová, M.: Obhájce v trestním řízení, Leges, Praha 2011, str. 311.

porušení zákona výslovně uvedeny (srov. § 267 odst. 2 TrŘ). Nejvyšší soud musí takovéto argumenty považovat za právně neúčinné. V této souvislosti je třeba také akcentovat existenci zásady omezeného rozsahu přezkumné povinnosti Nejvyššího soudu, jež platí od 1. 1. 2002 v důsledku účinnosti novely TrŘ provedené zákonem č. 265/2001 Sb., která opustila revizní princip při přezkoumávání rozhodnutí napadených stížností pro porušení zákona. Nejvyšší soud přezkoumává jen ty výroky a v tom rozsahu, jak jsou jmenovitě uvedeny v podané stížnosti. Není proto v souladu se zákonem, že se obviněný domáhá širšího přezkumu napadeného rozhodnutí z důvodů, které uvádí pouze on, a mylí se, pokud v tomto směru obecně argumentuje ustanovením § 2 odst. 5 TrŘ o nutnosti přihlížet k vadám z úřední povinnosti, neboť opomněl, že je konáno řízení o mimořádném opravném prostředku s pravidly přezkumu určeného *lex specialis* (§ 266 - 276 TrŘ).“ (Viz usnesení Nejvyššího soudu ze dne 23. 9. 2010, sp. zn. 4 Tz 24/2010, podobně srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 12. 10. 2011, sp. zn. 8 Tz 59/2011.)

Je proto zbytečné zasílat Nejvyššímu soudu vyjádření v tom směru, že zákon byl porušen v mnohem větším rozsahu, než to uvádí návrh ministra spravedlnosti. **Obhajobě však nic nebrání účinně navrhnout změnu či upřesnění petitu stížnosti pro porušení zákona**, neboť konkrétní návrh rozhodnutí Nejvyššího soudu je sice obligatorní náležitostí stížnosti pro porušení zákona (§ 267 odst. 1 TrŘ), avšak Nejvyšší soud jím není vázán a může vydat výrok *praeter petita* či *ultra petita*. **Obhájce kupř. může navrhnout, aby Nejvyšší soud ve věci rozhodl sám podle § 271 odst. 1 TrŘ, zatímco ministr spravedlnosti navrhl přikázání věci k novému projednání a rozhodnutí dle § 270 odst. 1 TrŘ, navrhnout namísto kasačního výroku dle § 269 odst. 2 TrŘ postup podle § 270 odst. 2 TrŘ (tj. přikázání k doplnění chybějícího či vadného výroku) anebo se vyslovit pro přikázání věci senátu v jiném složení či jinému soudu, popř. státnímu zástupci (§ 270 odst. 3 TrŘ).** Dále obhájce v praxi může žádat Nejvyšší soud, aby usnesením rozhodl o odkladu či přerušení výkonu rozhodnutí, proti němuž byla podána stížnost pro porušení zákona (§ 275 odst. 4 věta první TrŘ).² Samozřejmě nejsou vyloučeny ani další projevy aktivně vedené obhajoby, např. návrh na provedení potřebného šetření dle § 276 TrŘ, návrh na postoupení věci velkému senátu trestního kolegia Nejvyššího soudu dle § 20 odst. 1, 2 zákona č. 6/2002 Sb., o soudech a soudcích, ve znění pozdějších předpisů, upozornění na nutnost aplikace benefícia cohaesio-nis ve vztahu ke spoluobviněnému, ohledně něhož nebyla stížnost pro porušení zákona podána atd.

„V řízení o stížnosti pro porušení zákona nejde o to, že by ob-

Obhajobě nic nebrání účinně navrhnout změnu či upřesnění petitu stížnosti pro porušení zákona...

hajoba mohla měnit rozsah a důvody podané stížnosti, ale o to, že musí mít šanci rozvinout argumentaci ministra spravedlnosti, tedy předložit k jeho argumentaci další právní názory, jakož např. též odkazy na jurisprudenci či judikaturu zdůrazňující to, co považuje obhajoba za klíčové pro vyhovění podané stížnosti pro porušení zákona. Byla-li by takováto šance obhajobě v řízení o stížnosti pro porušení zákona upřena, ztrácelo by přípustě-ní možnosti obhajoby (a v některých případech i nutnosti obhajoby) v řízení o podané stížnosti pro porušení zákona zcela smysl. Uvedenému pak odpovídá povinnost Nejvyššího soudu na takto předložené vývody obhajoby adekvátně reagovat. Je vyloučeno, aby se Nejvyšší soud této povinnosti zbavil např. tím, že obhajobě právo předložit svůj názor na věc fakticky upře.“ (Viz náleží Ústavního soudu ze dne 12. 7. 2006, sp. zn. IV. ÚS 202/05.)

V daném případě si Nejvyšší soud neujasněl, zda obviněným zvolený obhájce přijal plnou moc; poněkud alibisticky však dotčného advokáta upozornil, že se může ke stížnosti pro porušení zákona vyjádřit, nečekal však na jakoukoli odezvu a pět dní poté, kdy obhájce sdělení obdržel, v neveřejném zasedání rozhodl o zamítnutí stížnosti pro porušení zákona. Následující den bylo Nejvyššímu soudu doručeno vyjádření obhájce obsahující právní argumentaci rozvíjející odůvodnění stížnosti pro porušení zákona. Nejvyšší soud si ce nemá povinnost vyzvat obhajobu k podání vyjádření, nesmí však přistupovat k institutu obhajoby v řízení o stížnosti pro porušení zákona zcela formálně, způsobem, který skutečně uplatnění práv obhajoby omezí či dokonce zcela vyloučí.

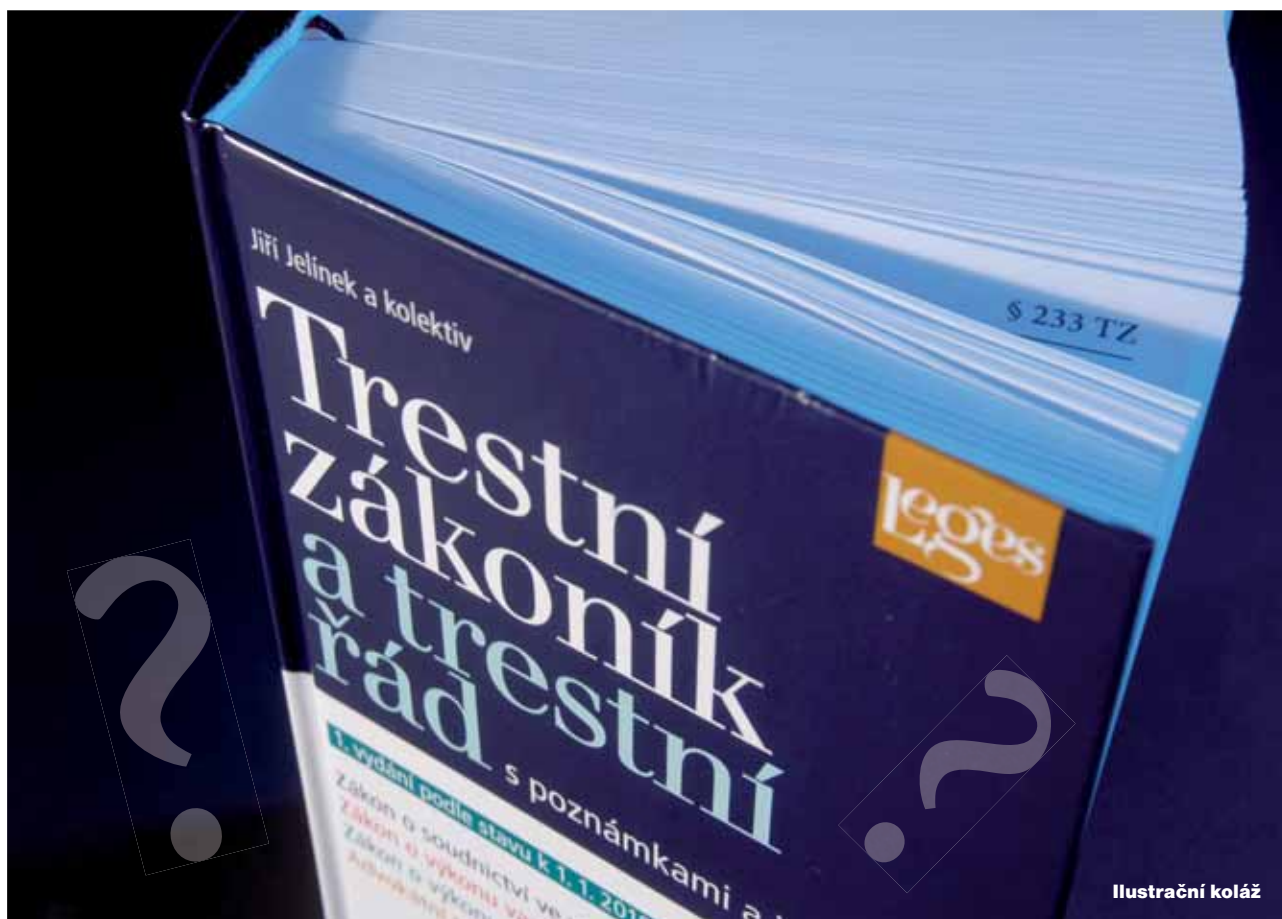
Rozhoduje-li Nejvyšší soud ve veřejném zasedání, je povinen stanovit jeho termín tak, aby obhájci, státnímu zástupci činnému u Nejvyššího státního zastupitelství, ministru spravedlnosti či jeho pověřenému zástupci a osobě, která může být rozhodnutím přímo dotčena, zbývala nejméně pětidenní lhůta od doručení vyrozumění k přípravě na veřejné zasedání (srov. § 233 odst. 2 TrŘ). I v případě, že Nejvyšší soud rozhoduje v neveřejném zasedání, nesmí provozovat kabinetní justici a omezit možnost obhajoby pokusit se kvantitativně i kvalitativně rozšířit penzum argumentů snesených navrhovatelem.

V praxi Ústavního soudu byl projednáván případ, kdy Nejvyšší soud (po sdělení odsouzeného, že si obhájce nezvolí) ustanovil odsouzenému obhájce, jenž převzal své pověření v 9:30 hod. Následně proběhlo téhož dne v 11:30 hod. neveřejné zasedání, v němž byl návrh ministra spravedlnosti zamítnut. Poskytnutí náležitých právních pomoci v době dvou hodin přirozeně nebylo myslitelné. „Stanoví-li trestní řád v případě stížnosti pro porušení zákona podmínky, za nichž se ustanovuje odsouzenému obhájce, je třeba chápat uvedený institut v jeho materiálním pojetí. To znamená, že probíhající soudní řízení je třeba vést takovým způsobem, aby došlo k naplnění účelu nutné obhajoby a tím i šetření základních práv a svobod odsouzeného. Bez toho, aniž by mohl ustavený právní zástupce jakkoli ovlivnit právní názor soudu, nelze na soudní řízení hledět jako na spravedlivé.“ (Viz náleží Ústavního soudu ze dne 18. 10. 2006, sp. zn. IV. ÚS 374/04.)

Zvláštní opodstatnění získává obhajoba v případech, kdy stížnost pro porušení zákona je podána v neprospěch ob-

2 Nevychová-li Nejvyšší soud takovému návrhu, nerozhoduje negativním výrokem. Oproti tomu platí, že navrhl-li odložení nebo přerušení výkonu rozhodnutí ministr spravedlnosti, Nejvyšší soud rozhodne o takovém návrhu usnesením nejpozději do čtrnácti dnů po obdržení spisu (srov. § 275 odst. 4 a § 266 odst. 7 TrŘ, ve znění zákona č. 459/2011 Sb.).

3 V některých případech je stížnost podána zároveň ve prospěch i v neprospěch obviněného; pak se obhájce soustředí na vyvrácení nepříznivé argumentace i na podporu těch tvrzení, jdoucích obviněnému ku prospěchu. Shledá-li Nejvyšší soud porušení zákona alespoň zčásti v neprospěch obviněného, je oprávněn a povinen napadené rozhodnutí zrušit.

Ilustrační koláž

viněného.³ Právě v těchto kauzách vynikne kontradiktorní aspekt řízení o stížnosti pro porušení zákona, neboť úkolem obhájce je naopak argumentaci navrhovatele vyvracet a oslabovat. Ač případný akademický výrok nemá žádný vliv na právní moc a vykonatelnost napadeného rozhodnutí a nemůže změnit právní postavení obviněného, jde o právně relevantní skutečnost, akt aplikace práva nadaný presumpcí správnosti, který může být proveden jako důkaz v řízení civilním či správním, např. ve sporu s Ministerstvem spravedlnosti o přiznání náhrady škody dle zákona č. 82/1998 Sb., či ve sporu s poškozeným.

Smysluplnost obhajoby v řízení o stížnosti pro porušení zákona spočívá kromě již uvedeného i v dalších skutečnostech, jež dost dobře nemůže uplatnit ministr jako navrhovatel, neboť mu nejsou známy, popř. vyplynou teprve z projednání věci. Tak obhajoba kupř. může vznést námitku podjatosti člena senátu Nejvyššího soudu nebo navrhnout, aby v případě postupu podle § 275 odst. 3 TrŘ Nejvyšší soud rozhodl, že se obviněný nebere do vazby, anebo navrhnout vyloučení věci určitého obviněného ze společného řízení k samostatnému projednání (§ 23 odst. 1 TrŘ) apod.

II. ADVOKÁT JAKO ZMOCNĚNĚC POŠKOZENÉHO NEBO ZÚČASTNĚNÉ OSOBY

Obrátí-li se na advokáta poškozený nebo zúčastněná osoba a on nechce zklamat jejich důvěru, bude třeba tyto osoby před zpracováním podnětu upozornit, že ani v případě podání stížnosti pro porušení zákona zásadně nelze u Nejvyšší-

ho soudu dosáhnout zrušení napadeného rozhodnutí. Jinými slovy, podle ustálené praxe Nejvyššího soudu poté, co Ústavní soud nálezem ze dne 31. 10. 2001, sp. zn. Pl. ÚS 15/01, zrušil ustanovení § 272 a § 276 věta čtvrtá TrŘ, lze sice podat stížnost pro porušení zákona nikoli v neprospěch obviněného, avšak v případě vyhovění se Nejvyšší soud omezí na tzv. akademický výrok, tj. deklaratorním výrokem dle § 269 odst. 1 TrŘ pouze vysloví, že zákon byl porušen ve prospěch obviněného a v jakých ustanoveních, aniž by současně mohl napadené rozhodnutí, jeho část či předcházející řízení zrušit a věc přikázat orgánu, o jehož rozhodnutí šlo, aby ji v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl. Je-li namítána absence či neúplnost adhezního výroku, není možný postup ani podle § 270 odst. 2 TrŘ, kdy sice nedochází ke kasaci, nýbrž k doplnění výroku dle pokynu Nejvyššího soudu, opět jde ale o postup v neprospěch obviněného.

Ústavní soud ve výše citovaném plenárním nálezu naznačil, že účelem akademického výroku je sjednocování soudní judikatury pro futuro. Také Ministerstvo spravedlnosti vychází dlouhodobě z premisy, že **stížnost pro porušení zákona podaná nikoli ve prospěch obviněného má naplňovat zájem na sjednocení nejednotné soudní praxe, zájem na autoritativním řešení určité složité či sporné právní otázky, popř. jiný důležitý zájem⁴ přesahující individuální zájmy konkrétního účast-**

⁴ Zde může jít kupř. o zájem na symbolickém (morálním) odsouzení nepotrestaných zločinů komunismu, případně o snahu reagovat na závažné selhání státního zástupce, který v řízení neplnil své povinnosti způsobem zakládajícím trestný čin nebo kárné provinění.

níka řízení. Jinak řečeno, ministr v tomto pojetí nemá být subjektem hájícím soukromé zájmy kteréhokoli účastníka trestního řízení, ale jakýmsi všeobecným ochráncem práv, který poukazuje na porušování zákona.

V této souvislosti je nutno upozornit na nepublikované usnesení Ústavního soudu ze dne 2. 4. 2009, sp. zn. I. ÚS 3009/08, které dle mého mínění vyjadřuje posun v uvažování o důsledcích porušení zákona, které se nedotýká právního postavení obviněného, tj. o nápravě pochybení týkajících se jiných osob než obviněného. **Stížnost pro porušení zákona je totiž možno podat i ve prospěch jiné osoby než obviněného** (např. poškozeného či zúčastněné osoby, znalce v souvislosti se znalečným, obhájce v souvislosti s jeho odměnou a hotovými výdaji, svědka v souvislosti se svědečným či s uložením pořádkové pokuty apod.). Zároveň není nezbytné, aby napadené rozhodnutí bylo vydáno po zahájení trestního stíhání určité osoby – může jít o rozhodnutí, které se projevuje svou konečností a nezměnitelností již ve fázi prověřování (kupř. rozhodnutí o vrácení věci vydané či odňaté⁵).

Ústavní soud vyjádřil nesouhlas s tím, že Nejvyšší soud sice formálně stížnosti pro porušení zákona v těchto případech akceptuje, avšak rozhoduje pouze akademickým výrokem, aniž by napadené rozhodnutí rušil. „*Nejvyšší soud tak ve své praxi zjevně vykládá § 267 odst. 1 věty druhé TrŘ extenzivně, tj. že se vztahuje i na jiné osoby než obviněného. Potom však Nejvyšší soud nepředkládá rozumný důvod, proč ve stejné textuální situaci, tj. u § 269 odst. 2 TrŘ hovořícího pouze o obviněném („v neprospěch obviněného“), neprovádí výklad stejný jako u § 267 odst. 1 věty druhé TrŘ. Jinými slovy, Nejvyšší soud vylučuje možnost zrušení nezákonného rozhodnutí (a tak aplikaci § 269 odst. 2 TrŘ) s odkazem na doslovné znění zákona, avšak opačně činí v případě textuálně shodném (§ 267 odst. 1 věty druhé TrŘ). Argumentace Nejvyššího soudu je tak navíc v napadeném rozsudku (a v jeho ustálené praxi, na niž odkazuje) vnitřně logicky rozporná. I proto nemůže obstát.*“

Časem tedy možná dojde k revizi dosavadní praxe a Nejvyšší soud bude rušit i rozhodnutí, jimiž byl porušen zákon výhradně v neprospěch jiné osoby než obviněného. Jestliže by však soudní praxe obecně připustila zrušovací výrok ve výše uvedených případech, tedy efektivní nápravu zjištěné nezákonnosti, nebylo by správné omezovat uplatnění stížnosti pro porušení zákona jen na důvody judikatorní.

Byla-li již stížnost pro porušení zákona podána, pro dotčeného účastníka řízení může mít i jen případný akademický výrok nezanedbatelný význam, a to v řízení dle zákona č. 82/1998 Sb. (tj. o odpovědnosti státu za škodu). Lze poukázat na několik rozhodnutí Ústavního soudu, dle nichž není relevantní pro přiznání náhrady škody způsobené státem, zda rozhodnutí bylo Nejvyšším soudem v řízení o stížnosti pro porušení zákona „toliko“ jako nezákonně deklarováno a nebylo jím současně zrušeno. Usneseními pod sp. zn. II. ÚS 117/05, I. ÚS 3009/08 aj. totiž Ústavní soud odmítl

jako nepřipustnou ústavní stížnost proti rozsudku Nejvyššího soudu „toliko“ deklarujícímu porušení zákona (v neprospěch jednotlivce) s poukazem na nevyčerpání procesního prostředku dle zákona č. 82/1998 Sb. Tím Ústavní soud implicitně vyslovil názor, že se **lze dle citovaného zákona domáhat náhrady škody proti státu, aniž by bylo nezákonné rozhodnutí zrušeno**; v opačném případě by byl Ústavní soud povinen ústavní stížnost meritorně posoudit.

Dále je nutno upozornit na **ustálenou praxi Nejvyššího soudu, dle jehož názoru není stížnost pro porušení zákona přípustná proti rozhodnutí státního zástupce o zastavení trestního stíhání nebo o postoupení věci jinému orgánu.** Ustanovení § 174a TrŘ, zavedené do trestního řádu novelou provedenou zákonem č. 265/2001 Sb., je ustanovením speciálním k § 266 odst. 1 TrŘ a v rozsahu své působnosti toto ustanovení nahrazuje, takže podání stížnosti pro porušení zákona podle § 266 odst. 1 TrŘ je vyloučeno v případech, kdy je napadáno usnesení státního zástupce o zastavení trestního stíhání nebo o postoupení věci. Tento závěr vyplývá jednak ze systematického srovnání předmětných zákonných ustanovení, z důsledného projektování zásady obžalovací, a také z důvodů právně-historických (podrobněji viz usnesení Nejvyššího soudu ze dne 14. 5. 2003, sp. zn. 4 Tz 58/2003, ze dne 22. 3. 2005, sp. zn. 4 Tz 19/2005, ze dne 22. 6. 2010, sp. zn. 4 Tz 28/2010). Až na uvedené výjimky, motivované zřejmě snahou některých ministrů „protlačit“ jiný výklad, Ministerstvo spravedlnosti v současnosti respektuje restriktivní výklad ustanovení § 266 odst. 1 TrŘ a obecně subsidiární povahu stížnosti pro porušení zákona, proto podněty v těchto věcech odkládá, a to i tehdy, byly-li doručeny po uplynutí lhůty uvedené v ustanovení § 174a odst. 1 TrŘ. V opačném případě by ministr de facto nepřipustně zasahoval do vylučného oprávnění nejvyššího státního zástupce.

V praxi ministerstva se objevuje **velké množství podání oznamovatelů trestné činnosti směřujících proti rozhodnutí státních zástupců o stížnosti proti usnesení policejního orgánu o odložení věci dle § 159a TrŘ.** Tyto podněty Ministerstvo spravedlnosti nepřezkoumává a většinou jsou postupovány příslušnému státnímu zastupitelství jako podněty k výkonu dohledu nad postupem nižšího státního zastupitelství. Je tomu tak proto, že zmíněné rozhodnutí se neprojevuje konečností a nezměnitelností, neboť nezakládá překážku věci pravomocně rozhodnuté (rei iudicatae),⁶ a tudíž nebrání případnému zahájení trestního stíhání konkrétní osoby pro totožný skutek, budou-li k tomu zákonné důvody (odpadnou-li důvody pro odložení věci a zjistí-li se nové skutečnosti), aniž by bylo nutné uvedená rozhodnutí formálně rušit (tato se stane právně neúčinná). Navíc pro podatele existují právní prostředky, jak zvrátit zmíněné rozhodnutí – může tak z jeho podnětu učinit vyšší státní zastupitelství v rámci výkonu dohledu ve smyslu § 12c a § 12d zákona č. 283/1993 Sb., o státním zastupitelství, ve znění pozdějších předpisů, nebo nejvyšší státní zástupce v rámci nařízení kontroly skončené věci dle § 12 odst. 3 naposled citovaného zákona. Nedohledal jsem žádný judikát, který by (byť i v hypotetické rovině) zmiňoval možnost podat stížnost pro porušení zákona proti rozhodnutí dle § 159a TrŘ.

5 Viz např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30. 3. 2010, sp. zn. 4 Tz 1/2010.

6 Konečnost a nezměnitelnost rozhodnutí jako obecný požadavek přípustnosti stížnosti pro porušení zákona znamená v případě meritorních rozhodnutí, kterým odloženi věci je, že takové rozhodnutí nutně musí zakládat překážku rei iudicatae.

III. DÍLČÍ POZNÁMKY K PROCEDUŘE PŘEZKUMU PODNĚTŮ

Ministerstvo vítá (a považuje za výraz profesionality), pokud advokát k podnětu připojí **plnou moc od obviněného** (či jiného účastníka řízení), což je v praxi pravidlem, nicméně platí, že podnět ve prospěch i v neprospěch obviněného či jiné osoby může ministrowi podat kterákoli fyzická či právnická osoba, aniž by měla na věci právní zájem.

Jestliže oprávnění podat stížnost pro porušení zákona má jediné ministr spravedlnosti, jeví se jako nejlogičtější zaslání podnětu přímo na ministerstvo. Tímto krokem se však nic neurychlí. **Podle interních předpisů (a dlouholeté praxe, přerušené jen v době mandátu ministryně JUDr. Kovářové) se všechny podněty účastníků „zvenčí“ posílají příslušnému státnímu zastupitelství k prošetření ve smyslu § 466 TrŘ.** Tento postup je sice fakultativní, nicméně nemá valného smyslu snažit se přimět úřad, aby v konkrétní věci udělal výjimku, ledaže by existoval vážný a objektivní důvod pro rychlejší vyřízení podnětu. Aktuální interní směrnice vyžaduje písemný pokyn ministra k provedení přezkumu bez součinnosti státního zastupitelství. **Je tedy možné adresovat podnět státnímu zastupitelství nejbližší nadřízenému státnímu zastupitelství, jež bylo ve věci činné v posledním stupni,**⁷ přičemž postup státního zastupitelství, včetně vyrozumění o přijetí a šetření podnětu, vyplývá z vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 23/1994 Sb., v platném znění (§ 31 až § 47).

Způsob vyřízení podnětu oznamuje advokátovi ředitel příslušného odboru z pověření ministra. Stejnopis stížnosti pro porušení zákona se nezasílá, to je úkolem Nejvyššího soudu, u něhož se řízení vede. Důvody odložení podnětu se zásadně nesdělují, neboť nejde o rozhodnutí podle trestního řádu ani podle správního řádu a podání stížnosti pro porušení zákona je fakultativním oprávněním ministra, resp. záležitostí jeho vnitřního přesvědčení i svědomí. Stejně tak **není možné nahlížet do spisu vedeného u ministerstva a pořizovat si z něj opisy,** neboť se jedná jen o interní pomůcku, která usnadňuje ministrowi přijetí stanoviska k námitkám podatele (podobně jako dozorový či dohledový spis státního zastupitelství). **Na výslovný dotaz však ministerstvo sděluje informace týkající se postupu příslušného odborného pracoviště a opatřených podkladů, tedy např. jaký byl návrh přezkumného státního zastupitelství nebo kdy byl ministerstvu doručen soudní spis.**

V této souvislosti je vhodné připomenout konstantní judikaturu Ústavního soudu (k tomu srov. např. rozhodnutí pod sp. zn. I. ÚS 9/94, II. ÚS 507/99, I. ÚS 3302/10), z níž vyplývá, že **stížnost pro porušení zákona je mimořádným opravným prostředkem, který není prostředkem na ochranu práva ve smyslu § 72 odst. 3 zákona č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu.** Proto ani podnět k podání stížnosti pro porušení zákona není opravným prostředkem a nezakládá zákonem stanovené důsledky. Z hlediska trestního práva procesního jde pouze o informaci subjektu oprávněnému k podání stížnosti pro porušení zákona. To mj. znamená, že lhůtu k podání ústavní stížnosti nelze odvíjet ode dne doručení oznámení o odložení podnětu ministrem, ale pouze od doručení napačeného rozhodnutí (srov. usnesení Ústavního soudu ze dne 4. 1. 2010, sp. zn. IV. ÚS 3270/09). „*Sdělení Ministerstva spravedlnosti o odložení podnětu k podání stížnosti pro porušení zákona není pravomocným rozhodnutím, opatřením, či jiným zásahem orgánu veřejné moci ve smyslu čl. 87 odst. 1 písm. d) Ústavy České republiky, resp. ustanovení § 72 odst. 1 písm. a) zákona o Ústavním soudu, a tudíž ve vztahu k němu pravomoc Ústavního soudu nelze uplatňovat. Jinak řečeno, k projednání takového návrhu není Ústavní soud podle § 43 odst. 1 písm. d) zákona o Ústavním soudu příslušný.*“ (Viz usnesení Ústavního soudu ze dne 23. 7. 2009, sp. zn. I. ÚS 1198/09.) K zásahu do subjektivních práv odsouzených tedy principiálně nemůže dojít ani odložením podnětu k podání stížnosti pro porušení zákona, ani zpětvzetím této stížnosti ministrem spravedlnosti, které vzal předseda senátu Nejvyššího soudu usnesením na vědomí (viz také usnesení Ústavního soudu ze dne 1. 11. 2010, sp. zn. IV. ÚS 2969/10).

V případě nesouhlasu s odložením podnětu je však přesto možnost podat u Ministerstva spravedlnosti neformální stížnost, která se může zaměřit na nesprávný postup přezkumného útvaru anebo na doplnění použité právní argumentace. Stížnosti přezkoumává tříčlenná komise složená z nezávislých expertů na trestní právo (dle profesí soudce, státní zástupce, akademický pracovník); komise již většinou nemá k dispozici soudní spis, ale přezkoumává, jakým způsobem se pracovníci ministerstva vypořádali s námitkami podatele. Stanovisko ke stížnosti se rovněž podatelé blíže nezduvodňuje, neboť podle zkušeností to zpravidla vede jen k nekonečné výměně replik. Stížnost proti odložení podnětu lze podat jen jednou, žádná lhůta však stanovena není.

IV. ZÁVĚR

Kvalifikované právní zastoupení má své nenahraditelné místo i v řízení o stížnosti pro porušení zákona a ve fázi předcházející, kdy jsou námitky stran nezákonnosti rozhodnutí či postupu řízení přezkoumávány státním zastupitelstvím a Ministerstvem spravedlnosti. Ročně je podáno v průměru 100 až 150 návrhů Nejvyššímu soudu, z toho 80 % až 90 % je jich úspěšných. Je možné, že při vyšším podílu podnětů zpracovaných advokáty (oproti samizdatu odsouzených) by počet podaných stížností pro porušení zákona byl ještě vyšší. Institut stížnosti pro porušení zákona, jakkoli oprávněně zpochybňovaný právní teorií, zůstává i v současnosti jednou z možností, jak dát průchod trestní spravedlnosti a napravit i takové vady, jež nelze „reklamovat“ v jiném opravném řízení.

✿ Autor je zaměstnancem oddělení trestního přezkumu Ministerstva spravedlnosti a doktorandem na katedře trestního práva PF UK Praha.

⁷ Blíže viz čl. 2 odst. 2 pokynu obecné povahy nejvyšší státní zástupkyně č. 8/2006, v platném znění.

Náhrada škody za nezákonné rozhodnutí v trestním řízení ve světle současné judikatury nejen ÚS ČR

Mgr. MARTIN PECH

1. ÚVODEM

Stát odpovídá za podmínek stanovených zákonem č. 82/1998 Sb. za škodu způsobenou při výkonu státní moci.

Zákon č. 82/1998 Sb. provádí v podstatě do praxe ústavně-právní princip zakotvený v čl. 36 odst. 3 Listiny základních práv a svobod, který výslovně stanovuje: „Každý má právo na náhradu škody způsobené mu nezákonným rozhodnutím soudu, jiného státního orgánu či orgánu veřejné správy nebo nesprávným úředním postupem.“

Není jisté žádným tajemstvím, že pro obhájce v trestních věcech má citovaný právní podklad praktický význam zejména v modelové situaci u takových trestních věcí, které končí zproštěním obviněného či zastavením jeho trestního stíhání. Je totiž ustálenou soudní praxí, že **podle zákona č. 82/1998 Sb. odpovídá stát v tomto smyslu i za škodu způsobenou zahájením (vedením) trestního stíhání, které neskončilo pravomocným od-
suzujícím rozhodnutím trestního soudu.**

Zákon tento nárok sice výslovně neupravuje, ale praxe vychází z analogického výkladu úpravy nejbližší, a to z úpravy odpovědnosti za škodu způsobenou nezákonným rozhodnutím, za něž je považováno rozhodnutí, jímž se trestní stíhání zahajuje, přičemž se neposuzuje správnost postupu orgánů činných v trestním řízení při zahájení trestního stíhání.

Již za účinnosti zákona č. 58/1969 Sb., což je předchůdce dnešní právní úpravy, soudy postupně dovodily, že právo na náhradu škody způsobené usnesením o vznesení obvinění lze uplatnit zpravidla v případech, kdy toto rozhodnutí nebylo zrušeno, ale trestní stíhání příslušné osoby bylo zastaveno nebo tato osoba byla zproštěna obžaloby, jelikož smyslu právní úpravy odpovědnosti státu za škodu odpovídá, aby každá majetková újma, způsobená nesprávným či nezákonným zásahem státu proti občanovi (fyzické osobě), byla odčiněna.

Extenzivním systematickým a logickým výkladem práva byl proto časem učiněn závěr, že stejný význam či důsledky jako

zrušení pravomocného usnesení o vznesení obvinění pro nezákonnost má zastavení trestního stíhání a zproštění obžaloby alespoň tehdy, došlo-li k němu z určitých důvodů. Při takovém výsledku trestního stíhání je totiž třeba vycházet z toho, že obviněná osoba čin nespáchala, a že tedy nemělo být proti ní vzneseno obvinění.¹

Odpovědnost státu je sice nutně objektivní, tj. bez ohledu na zavinění, ale to neznamená, že by nemusely být splněny všechny zákonem požadované podmínky vzniku odpovědnosti.

Dle § 8 odst. 2 zákona č. 82/1998 Sb. platí, že byla-li škoda způsobena nezákonným rozhodnutím vykonatelným bez ohledu na právní moc, lze nárok uplatnit i tehdy, pokud rozhodnutí bylo zrušeno nebo změněno na základě řádného opravného prostředku, a zejména dle § 8 odst. 3 zákona č. 82/1998 Sb. **platí, že nejde-li o případy zvláštního zřetele hodné, lze nárok na náhradu škody způsobené nezákonným rozhodnutím přiznat pouze tehdy, pokud poškozený využil v zákonem stanovených lhůtách všech procesních prostředků, které zákon poškozenému k ochraně jeho práva poskytuje;** takovým prostředkem se rozumí řádný opravný prostředek, mimořádný opravný prostředek, vyjma návrhu na obnovu řízení, a jiný procesní prostředek k ochraně práva, s jehož uplatněním je spojeno zahájení soudního, správního nebo jiného právního řízení.

Shora citované ustanovení § 8 odst. 3 zákona č. 82/1998 Sb. bylo a je v rámci obecného soudnictví vnímáno do současné doby nejednoznačně a prošlo v minulosti bohatým vývojem judikatury, která vyvrcholila na jedné straně rozhodnutím velkého senátu občanskoprávního kolegia Nejvyššího soudu ČR ze dne 26. 8. 2009 č. j. 31 Cdo 3489/2007-62, a na straně druhé rozhodnutím pléna Ústavního soudu ČR Pl. ÚS 35/09-1, které citované rozhodnutí velkého senátu občanskoprávního kolegia Nejvyššího soudu ČR zrušilo.

2. VÝVOJ PROBLEMATIKY A PRÁVNÍCH NÁZORŮ V JUDIKATUŘE NEJEN ÚSTAVNÍHO SOUDU ČR

Za účinnosti novely trestního řádu provedené zákonem č. 292/1993 Sb. (tj. od 1. 1. 1994), platilo, že trestní stíhání se zahajovalo zásadně sdělením obvinění (§ 160 odst. 1 trestního řádu), které nemělo formu rozhodnutí, nýbrž opatření, proti němuž neexistoval opravný prostředek.

Interpretační problémy, kterým se věnuje tento článek, spojené s § 8 odst. 3 zákona č. 82/1998 Sb., způsobila od 1. 1. 2002 novela trestního řádu provedená zákonem č. 265/2001 Sb., když od této doby platí, že trestní stíhání je zahajováno usnesením, proti kterému může obviněný podat stížnost, což je

¹ Srov. rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 23. 2. 1990, sp. zn. 1 Cz 6/90, např. publikovaný pod č. 35 ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek, ročník 1991.

zcela zjevně řádný opravný prostředek ve smyslu § 8 odst. 3 zákona č. 82/1998 Sb.

Vznikla tedy naprosto legitimní otázka, zda má obviněný, který je posléze zproštěn obžaloby nebo vůči němuž je později zastaveno trestní stíhání, právo na odškodnění ve smyslu shora uvedeného také tehdy, pokud zjevně nevyužije řádného opravného prostředku ve formě stížnosti proti zahájení trestního stíhání.

V praxi obecné soudy nerozhodovaly o této problematice jednoznačně a vzhledem k podstatě problému, zasahující do základního práva každého člověka, existuje ve věci bohatá judikatura Nejvyššího a Ústavního soudu ČR, když zejména Nejvyšší soud ve svém klíčovém rozsudku ze dne 7. 10. 2008, sp. zn. 28 Cdo 1548/2006, dospěl k závěru, že obviněnému, který byl v trestní věci zproštěn obžaloby nebo proti němuž bylo řízení zastaveno, **nelze nepřiznat náhradu škody způsobené mu trestním stíháním jenom proto, že proti usnesení o zahájení trestního stíhání nepodal stížnost.**

Argumentoval přitom zejména tím, že „nestanoví-li trestní řád ani nepředepisuje pravidla obrany, potom nevyužití dílčího oprávnění může být i důsledkem zvolené procesní taktiky obviněného, resp. jeho obhájce, a tím i výkonem ústavně chráněného práva na obhajobu podle čl. 40 odst. 2, odst. 3 Listiny základních práv a svobod. Navíc podle trestního řádu je podání stížnosti proti usnesení o zahájení trestního stíhání právem (a nikoli povinností) obviněného, s jehož nevyužitím trestní řád nespojuje žádné pro obviněného negativní důsledky. Proto se také nemůže stát (orgány činné v trestním řízení), který se svým sporem neuspěl, zbavit odpovědnosti za škodu představovanou náklady na obranu sloužící k efektivní ochraně práv a sestávající z celé řady úkonů advokáta. Obviněného tak nelze nutit, aby podával proti usnesení zahájení trestního stíhání mechanicky v každé procesní situaci zjevně neúspěšnou stížnost jenom proto, aby měl zajištěn nárok na náhradu škody (resp. nákladů na obhajobu) v případě, že bude obvinění zproštěn. Konečně pro závěr o právu na náhradu škody, aniž by byla podána stížnost proti usnesení o zahájení trestního stíhání, svědčí i zákonná povinnost státního zástupce kontrolovat zákonnost uvedených usnesení z úřední povinnosti [srov. § 174 odst. 2 písm. e) tr. ř.]“²

Tento právní názor Nejvyššího soudu ČR prezentovaný shora byl překonán až rozsudkem velkého senátu občanskoprávního kolegia Nejvyššího soudu ČR ze dne 26. 8. 2009, sp. zn. 31 Cdo 3489/2007, který stanovil právní větu: „**Nejde-li o případ zvláštního zřetele hodný, soud přízná obviněnému, který byl v trestním řízení zproštěn obžaloby nebo proti němuž bylo trestní stíhání zastaveno, náhradu škody způsobené nezákonným rozhodnutím podle zákona č. 82/1998 Sb. jen tehdy, podal-li proti usnesení o zahájení trestního stíhání stížnost.**“

Nové rozhodnutí občanskoprávního kolegia Nejvyššího soudu ČR bylo vysvětleno zejména tak, že přestože trestní řád výslovně nemůže spojit se způsobem vedení obhajoby negativní důsledky pro obžalovaného, pak zákon č. 82/1998 Sb. může negativní důsledek pro obžalovaného formulovat, a ten to dokonce poměrně jasně formuluje imperativem vyčerpání všech (v tomto případě i zbytečných či subjektivně zbytečných) opravných prostředků.

Takový postup je dle názoru občanskoprávního kolegia Nejvyššího soudu ČR konformní proto, že v podstatě limitu-

je obviněného nikoli v rámci obhajoby, ale až v rámci následné náhrady škody.³

Závěrem občanskoprávní kolegium Nejvyššího soudu neshledává tento postup protiústavním, přes jistou protichůdnost některých nálezů Ústavního soudu ČR,⁴ neboť v těchto případech nebylo vyhověno stížnostem spoluobviněných proti usnesení o zahájení trestního stíhání, což je případ možná podobný, ale nikoli totožný.

Shora citované rozhodnutí občanskoprávního kolegia Nejvyššího soudu ČR bylo však zrušeno nálezem pléna Ústavního soudu ČR ze dne 6. 12. 2011 č. j. Pl. ÚS 35/09.

3. PRÁVNÍ VĚTA NÁLEZU PLÉNA ÚSTAVNÍHO SOUDU ZE DNE 6. 12. 2011, Č. J. PL. ÚS 35/09 A STRUČNÉ ODŮVODNĚNÍ

Plénem Ústavního soudu ČR v právní větě shora specifikovaného nálezu zaujalo ten právní názor, že ustanovení § 8 odst. 2, resp. 3 zákona o odpovědnosti státu je nutno interpretovat tak, že obviněnému náleží nárok na náhradu škody, i když nepodal stížnost proti usnesení o zahájení trestního stíhání, ledaže by tu opět (v konkrétním případě) byly dány důvody hodné zvláštního zřetele pro nepřiznání náhrady škody.

Jen takováto interpretace vycházející z úzkého propojení přezkoumávané normy jednoduchého práva s čl. 36 odst. 3 Listiny ctí princip proporcionality a vyhovuje tudíž ústavně konformnímu nazírání. Je tak na obecných soudech, aby s přihlédnutím ke konkrétním okolnostem případu zhodnotily, bylo-li lze považovat opravný prostředek za natolik efektivní, aby jeho nevyužitím mohlo dojít k zániku práva garantovaného jednotlivcům nejen na úrovni § 2 zákona o odpovědnosti státu, ale též na úrovni čl. 36 odst. 3 Listiny.⁵

Ústavní soud ČR ve svém odůvodnění zejména připomněl, že dosud konstantní judikatura Ústavního soudu interpretuje zákonné ustanovení § 8 odst. 3 zákona 82/1998 Sb. za pomoci výkladu nejen gramatického **opačně** než Nejvyšší soud, totiž že obviněnému náleží nárok na náhradu škody, i když nepodal stížnost proti usnesení o zahájení trestního stíhání, ledaže by tu opět (v konkrétním případě) byly dány důvody hodné zvláštního zřetele pro nepřiznání náhrady škody. Tato interpretace vychází z neopominutelného a úzkého propojení přezkoumávané normy jednoduchého práva s čl. 36 odst. 3 Listiny. **Právo na náhradu škody způsobené nezákonným rozhodnutím orgánu státní moci jakožto ústavně zaručené základní právo je pro svůj ústavní charakter omezitelné jen výkladem jednoduchého práva ctícím princip proporcionality; opačný výklad byl by ústavně nekonformní.**

V souvislosti s využitím dostupných opravných prostředků je dle náhledu Ústavního soudu třeba se zabývat i otázkou jejich efektivnosti, neboť jejich existence musí být jistá nejen v teorii, ale také v praxi, jinak ztrácí požadovanou při-

2 Viz rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 7. 10. 2008, sp. zn. 28 Cdo 1548/2006.

3 Viz rozsudek velkého senátu občanskoprávního kolegia Nejvyššího soudu ČR ze dne 26. 8. 2009, sp. zn. 31 Cdo 3489/2007.

4 Srov. nálezy Ústavního soudu ČR sp. zn. IV. ÚS 618/08 či I. ÚS 3026/07.

5 Viz nálezy pléna Ústavního soudu ČR ze dne 6. 12. 2011 č. j. Pl. ÚS 35/09.

stupnost a efektivnost. Dle judikatury Evropského soudu přitom stěžovatel není povinen využívat ty opravné prostředky, jež jsou nedostatečné či neefektivní.⁶ Stížnost směřující proti zahájení trestního stíhání není přezkoumávána soudem, jakožto nezávislým a nestranným orgánem. Přitom samotná lhůta tří dnů k jejímu podání orgánům policie omezuje možnost plně rozvinout argumentační paletu stěžovatele, což je sice s ohledem na efektivnost trestního řízení pochopitelné, na stranu druhou však nelze požadovat, aby si v takto krátké lhůtě stěžovatel uvědomil všechny důsledky, které mohou zásadně ovlivnit jeho pozdější procesní postavení. Lze tedy očekávat, že stížnost proti usnesení o zahájení trestního stíhání bude efektivně směřovat proti zásadním či flagrantním pochybením ze strany policejního orgánu.

I v jiných svých nálezech⁷ Ústavní soud ČR připomněl, že Listina ani Úmluva nebrání účastníku vzdát se výslovně nebo mlčky některého z ústavně zakotvených základních práv, pokud to jeho povaha nevyklučuje. Nicméně, má-li být takové vzdání se práva účinné, vzdání se práva musí být jednoznačné, dobrovolné a splňovat standard „vědomého a rozumného vzdání se práva“. Předtím, než z chování účastníka může být vyvozeno, že se takového práva vzdal, musí být zřejmé, že mohl rozumně předvídat, jaké důsledky jeho jednání může mít.⁸

4. ZÁVĚREM

Vzhledem k tomu, že judikatura Nejvyššího soudu a Ústavního soudu ČR se v případě této právní problematiky dostala do kolizní situace, je třeba říci, že pro praktického obhájce v trestním řízení je klíčové, že rozsudek pléna Ústavního soudu ČR je přímo aplikovatelný a platný, přičemž jej musí respektovat samozřejmě i Nejvyšší soud ČR. **Nepodání stížnosti proti zahájení trestního stíhání tedy v konkrétních případech není na překážku úspěšnému uplatnění náhrady škody dle zákona č. 82/1998 Sb.**

✦ Autor je advokátem v Plzni a pisatelem ústavní stížnosti, o které bylo rozhodnuto nálezem Ústavního soudu č. j. Pl. ÚS 35/09.

6 Srov. např. rozsudek velkého senátu Evropského soudu ze dne 8. 4. 2004 ve věci Assanidze proti Gruzii, stížnost č. 71503/01, odst. 127, dostupný na <http://www.echr.coe.int>; Soudní judikatura – Přehled rozsudků Evropského soudu pro lidská práva, č. 3/2004.

7 Srov. náleze Ústavního soudu ČR sp. zn. IV. ÚS 3719/10.

8 V souvislosti se vzdáním se některé ze záruk spravedlivého procesu srov. rozsudek Evropského soudu ze dne 24. 9. 2009 ve věci Pischalnikov proti Rusku, stížnost č. 7025/04, odst. 76 a násl., dostupný na <http://www.echr.coe.int>.

Dvě poznámky k trestní odpovědnosti právnických osob

JUDr. JAN VIDRNA

Dnem 1. ledna 2012 nabyl účinností zákon č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim. Je třeba si přiznat, že tato velmi specifická vedlejší norma trestního práva u nás patrně nikomu zásadně nechyběla. K jejímu přijetí došlo v důsledku dlouhodobého mezinárodního tlaku, kdy si Česká republika už nemohla dovolit pověst státu, který není schopen plnit své smluvní závazky.

Zákon byl vyhlášen ve Sbírce předpisů České republiky dnem 22. prosince 2011, takže legisvakance zde byla prakticky nulová. Tato výchozí situace postavila orgány činné v trestním řízení a soudy před nutnost jeho aplikace bez možnosti využití relevantních vodítek jeho výkladu. Možnost excesů je velká a doba sjednocování rozhodovací praxe bude dlouhá.

Nabízí se srovnání s britským protikorupčním zákonem Bribery Act z roku 2010, který nabyt účinnosti dnem 1. čer-

vence 2011. Tento zákon mj. založil delikt ní odpovědnost obchodních společností za to, že nepřijaly adekvátní opatření k prevenci korupčního jednání. Tento zákon ale současně státnímu tajemníkovi uložil, aby vydal k této otázce orientační manuál. Ten je zpracován velmi rozumně a není třeba pochybovat o tom, jakou míru právní jistoty toto opatření přineslo. Současně však bohužel není třeba pochybovat ani o tom, že u nás se ničeho takového nedočkáme už s ohledem na bizarní škálu trestných činů, které mohou být našim právnickým osobám přičteny.

Obsah zákona č. 418/2011 Sb. určitě obsahuje celou řadu námětů pro nejrůznější komentáře, které se ostatně začaly objevovat už v průběhu legislativního procesu. Na tomto místě však bude vhodné aktuálně zmínit zejména **dva možné legislativní problémy**.

První poznámka vychází z toho, že právnická osoba je vždy pachatel pouze druhotný a jako takový odvozený od prvotního jednání konkrétní fyzické osoby. Fyzický subjekt přitom musí splňovat určité striktně dané formální parametry k tomu, aby bylo vůbec možné právnické osobě jeho protiprávní čin přičíst. Popis příslušných závazných hledisek je obsažen v ustanovení § 8 odst. 1 písm. a) – d) a ve spojitosti s ustanovením odst. 2 písm. b) v případě zaměstnance právnické osoby.

V těchto souvislostech však vyznívá poněkud zvláštně obsah ustanovení § 8 odst. 3, které uvádí, že trestní odpovědnosti právnické osoby nebrání, nepodaří-li se zjistit, která konkrétní fyzická osoba jednala způsobem uvedeným v odstavcích 1 a 2.

Z důvodové zprávy k návrhu zákona vyplývá, že existence neznámého pachatele měla mít smysl pouze v případě posuzování rozhodnutí kolektivního orgánu právnické osoby bez možnosti zjistit, jak zde kdo konkrétně hlasoval. Tuto podmínku však text zákona již neobsahuje, což může mít pro právnické osoby velmi nepříjemné následky (možnost přičítání protiprávního činu fyzické osoby jednající v sabotážním úmyslu, obecnou nemožnost zjistit skutečnou motivaci jednání fyzické osoby, nemožnost zjištění pozice fyzické osoby v rámci činnosti osoby právnické, nemožnost ověřit míru plnění či neplnění povinností právnické osoby vůči ní apod.).

Tímto způsobem se však obsah klíčového ustanovení § 8 zák. č. 418/2011 Sb. stal vnitřně zásadně rozporným s následkem výrazné právní nejistoty. Lze tak důvodně pochybovat o tom, zda by standardně rozhodující soud mohl za těchto okolností vůbec dospět u právnické osoby k závěru o její vině.

Druhá poznámka spočívá v tom, že zvolená konstrukce přičítání protiprávního činu fyzické osoby osobě právnické může teoreticky vytvořit zvláštní problém v případě, kdy bude až v průběhu trestního řízení učiněn závěr o tom, že podmínky tohoto přičítání zde ve skutečnosti splněny nejsou.

Současná úprava institutu zastavení trestního stíhání podle § 172 trestního řádu totiž s takovým specifickým případem výslovně nijak nepočítá a ke stejnému závěru lze dojít i ohledně důvodů zproštění obžaloby podle § 226 trestního řádu.

K zastavení trestního stíhání dochází v naprosté většině případů tehdy, jestliže je nepochybné, že se nestal skutek, pro který se vede trestní stíhání, dále není-li tento skutek trestným činem a není důvod k postoupení věci a konečně není-li prokázáno, že skutek spáchal obviněný (obdobně formulováno v případě úpravy zproštění obžaloby).

Ve všech těchto případech se ale jedná o skutek (protiprávní čin) fyzické osoby, který může být v našem případě až teprve při splnění dalších kumulativních podmínek přičten osobě právnické. V nové trestněprávní praxi však určitě nelze vyloučit případy, kdy se skutek fyzické osoby nepochybně stal, bezesporu také trestným činem je, fyzická osoba ho zjevně spáchala, případně i doznala, ale ohledně dalších podmínek jeho přičtení právnické osobě už nebyly naplněny původní předpoklady, které k zahájení jejího trestního stíhání vedly. Je třeba podotknout, že takový případ může nastat zejména v případě zaměstnance, kdy se teprve dodatečně zjistí, že ze strany příslušných subjektů bylo provedeno to, co lze od nich „spravedlivě požadovat“.

Protože právnická osoba se podle citovaného zákona žádného vlastního skutku nedopouští, může být chápáno jako poněkud sporné, zda shora uvedené možnosti ukončení trestního stíhání zde použít lze či nelze. Navíc se zdá, že ani žádné další zbývající zákonné možnosti trestního řádu nejsou způsobily tuto situaci řešit způsobem, který by bylo možné označit za právně zcela čistý. Lze spatřovat určitou analogii například v tom, že stejný skutek bude hodnocen jinak u přičetné osoby A a jinak u nepřičetné osoby spolupachatele B?

Ilustrační foto

Je to přece jen odlišná situace, předtím v této podobě nikdy neřešená, a takových bude v případě trestního stíhání právnických osob určitě víc.

Nový zákon o trestné činnosti právnických osob a řízení proti nim má určitě své bohubilé cíle. Má kultivovat podnikatelské prostředí, má umožnit překonání anonymizace rozhodovacích procesů uvnitř právnických osob apod. Tyto cíle však bude způsobily plnit jenom tehdy, pokud nebudou vznikat pochybnosti výše uvedeného druhu. Byl by určitě omyl se domnívat, že nejasnosti mohou prospívat jenom tomu, kdo bude právnickou osobu hájit. Určitě tomu tak nebude tehdy, jestliže se například zjistí, že její trestní stíhání vlastně nepůjde ani pořádně zastavit.

✦ Autor je advokátem v Praze.

„Objektivní“ zjištění výše alkoholu v krvi aneb důsledky odmítnutí podrobit se na výzvu lékařskému vyšetření

Mgr. FILIP JOSEF

Přestože opatření, popř. jiných aktivit, ať už u nás nebo jinde v zahraničí, je v současné době v rámci boje proti nebezpečí tzv. „alkoholu za volantem“ přijímáno více než dost, netroufám si tvrdit, že by se mezi čitateli tohoto článku našel advokát, resp. advokátní koncipient – alespoň tedy pokud jde o ty v dané oblasti působící –, jenž by se v průběhu své praxe s případem onoho alkoholu za volantem alespoň jedenkrát nesetkal.

Pomineme-li oblast trestněprávní a obhájčům notoricky známou skutkovou podstatu trestného činu ohrožení pod vlivem návykové látky podle § 274 trestního zákoníku, či dokonce snad v praxi určitě mnohem méně často se vyskytující a co do názorů velmi spornou skutkovou podstatu trestného činu opilství podle § 360 trestního zákoníku, kteréžto obě s alkoholem jako látkou podle § 130 trestního zákoníku návykovou velmi úzce souvisí, je tento článek, jak ostatně jeho název napovídá, svým zaměřením orientován do oblasti práva správně-trestního, konkrétně práva přestupkového.

Inspirací a výchozím bodem pro tento příspěvek se stal přitom jak článek B. Sedláčkové a P. Sedláčka „*Vyšetření při ovlivnění alkoholem aneb jenom dýchnout nestačí*“, publikovaný v Bulletinu advokacie, 2008, číslo 12, str. 33-34, tak i s tímto článkem úzce související a v tomtéž čísle BA pod rubrikou „Z judikatury“ publikovaný rozsudek Nejvyššího správního soudu ČR ze dne 24. 6. 2008, č. j. 8 As 11/2007. V bližším na zmíněné číslo BA odkazují.

Jak oba výše jmenovaní autoři ve svém článku uvádějí, dechová zkouška, ať už provedená přístrojem Dräger či Lion, je pro svá specifika dle převládajícího názoru pouze orientační a rozhodně by neměla být jediným podkladem pro rozhodování o výši alkoholu v krvi. Mezi tato specifika přitom z důvodů kalibrace přístrojů za laboratorních podmínek patří celá řada faktorů, jakými jsou např. blízkost mobil-

ních telefonů, předcházející použití ústních vod s obsahem alkoholu, doba uběhnuvší od požití alkoholu do okamžiku provedení dechové zkoušky a další, jež pak v konečném důsledku výsledek této zkoušky v terénu ovlivňují. To znamená, je-li tato zkouška pozitivní, je za účelem objektivního zjištění výše alkoholu v krvi nutno provést její odběr.

Otázkou však zůstávalo, zda osobě, u níž byl zjištěn pozitivní výsledek dechové zkoušky, vzniká s ohledem na výše uvedené i povinnost (absolutní) podrobit se lékařskému vyšetření. V tomto smyslu se pak vyjádřil Nejvyšší správní soud, když ve shora citovaném rozsudku ze dne 24. 6. 2008, č. j. 8 As 11/2007, stanovil, že **pozitivní výsledek dechové zkoušky řidiče motorového vozidla znamená automaticky povinnost podrobit se lékařskému vyšetření s alternativou odběru krve nebo moči ke zjištění, není-li ovlivněn alkoholem.**

V návaznosti na toto stanovisko pak Nejvyšší správní soud dále konstatoval, že **důsledkem odmítnutí odběru krve nebo moči je vznik odpovědnosti za přestupek podle § 30 odst. 1 písm. i), bod 2 zákona č. 200/1991 Sb., o přestupcích** (dále jen „zákon o přestupcích“).

V daném případě se žalobce dopustil přestupku tím, že dne 17. 4. 2005 v době kolem 1.03 hod. v H., kdy řídil motorové vozidlo, odmítl po pozitivní dechové zkoušce zjištěné přístrojem Dräger s naměřenou hodnotou 0,48 promile alkoholu v dechu se podrobit lékařskému vyšetření spojenému s odběrem krve nebo moči ke zjištění ovlivnění alkoholem. Tím porušil § 4 písm. a) a § 5 odst. 1 písm. f) zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o silničním provozu“).

K tomu však Nejvyšší správní soud současně dodává, že povinnost podrobit se lékařskému vyšetření jistě není absolutní a byl-li by odběrem krve skutečně ohrožen život či by mělo dojít k vážnému ohrožení zdraví, zakládalo by to překážku k provedení tohoto odběru. Na druhé straně nelze přehlédnout, že odběr krve je prováděn v rámci lékařského vyšetření, tj. kvalifikovanou osobou, která je na základě informací poskytnutých vyšetřovaným schopna posoudit otázku zdravotního rizika plynoucího z vyšetření. Stěžovatel ovšem svým odmítnutím lékařského vyšetření (z důvodu jím namítaného špatného zdravotního stavu, jenž mu odběr kr-

ve neumožňuje) zcela vyloučil možnost takového posouzení kvalifikovanou osobou. Ve své argumentaci pak navíc úplně pomíjel alternativu při vyšetření, totiž provedení odběru moči namísto odběru krve. Stěžovatel odmítl odběr moči s tím, že by se pro něj jednalo o zdržení. Kasační stížnost byla jako nedůvodná dle § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítnuta.

Podle současné právní úpravy tomu tak však již (co do povinnosti podrobit se takovému vyšetření) být nemůže a **ten-to rozsudek je v podstatě nepoužitelný**, neboť znění právních předpisů, resp. jejich ustanovení výše uvedeným rozsudkem Nejvyššího správního soudu použitých, jmenovitě § 30 odst. 1 písm. i) zákona o přestupcích a § 5 odst. 1 písm. f) zákona o silničním provozu, doznalo provedenými novelami změn. Na základě těchto změn [v případě § 30 odst. 1 písm. i) zákona o přestupcích s účinností již od 1. 1. 2006 a v případě § 5 odst. 1 písm. f) zákona o silničním provozu s účinností až od 1. 7. 2006¹] totiž zmíněná ustanovení, na rozdíl od právní úpravy předchozí, odkazují na zákon č. 379/2005 Sb., o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami a o změně souvisejících zákonů.

Podle tohoto zákona, konkrétně jeho § 16 odst. 2, ve znění účinném od 1. 1. 2009, přitom **platí, že orientačnímu vyšetření a odbornému lékařskému vyšetření zjišťujícímu obsah alkoholu je povinna podrobit se osoba, u níž se lze důvodně domnívat, že vykonává pod vlivem alkoholu činnosti, při nichž by mohla ohrozit život nebo zdraví svoje nebo dalších osob nebo poškodit majetek, a dále osoba, u které je důvodné podezření, že přivodila jinému újmu na zdraví v souvislosti s požitím alkoholického nápoje.**

Tím však není ustanovení § 16 odst. 2 vyčerpáno, když v tomtéž odstavci zákon pokračuje a dále stanoví, že **spočívá-li orientační vyšetření zjišťující obsah alkoholu v dechové zkoušce provedené analyzátozem alkoholu v dechu, splňujícím podmínky stanovené zvláštním právním předpisem, odborné lékařské vyšetření se neprovede.** V případě, že osoba tento způsob orientačního vyšetření odmítne, odborné lékařské vyšetření se podle poslední věty tohoto ustanovení již provede. Zvláštním právním předpisem, na který toto ustanovení odkazuje, je vyhláška Ministerstva průmyslu a obchodu č. 345/2002 Sb., kterou se stanoví měřidla k povinnému ověřování a měřidla podléhající schválení typu, ve znění pozdějších předpisů. Podle položky 7.4.2 této vyhlášky doba platnosti ověření analyzátoru alkoholu v dechu platí po dobu jednoho roku.

Tedy, bude-li se lze důvodně domnívat, že osoba, vykonávající činnosti, při nichž by mohla ohrozit život nebo zdraví svoje nebo dalších osob nebo poškodit majetek, tyto činnosti vykonává pod vlivem alkoholu, anebo jde-li o osobu, u které je důvodné podezření, že přivodila jinému újmu na zdraví v souvislosti s požitím alkoholického nápoje, potom platí, že pro zjištění výše alkoholu v krvi takové osoby postačí, bude-li provedeno pouze orientační vyšetření spočívající v dechové zkoušce provedené analyzátozem alkoholu v dechu, splňujícím podmínky stanovené výše uvedenou vyhláškou. Provedení odborného lékařského vyšetření již tak v tomto případě nebude třeba.

Z toho lze dále dovodit, jestliže bude výsledek takto pro-

vedeného orientačního vyšetření pozitivní, odborné lékařské vyšetření [na rozdíl od právní úpravy předchozí, kde podle § 30 odst. 1 písm. i) bodu 2 zákona o přestupcích ve znění účinném do 31. 12. 2005 se přestupku dopustil ten, kdo se v případě výkonu činnosti, při níž by mohl ohrozit život nebo zdraví lidí anebo poškodit majetek, odmítl podrobit lékařskému vyšetření ke zjištění, zda není ovlivněn alkoholem v případě, že dechová zkouška byla pozitivní] se stejně neprovede.

Nemá-li se odborné lékařské vyšetření provést, nemůže potom dojít ani k výzvě takovému lékařskému vyšetření se podrobit ze strany osob k tomu dle § 16 odst. 4 zákona č. 379/2005 Sb. oprávněných, a v konečném důsledku tak ani nelze dovodit odpovědnost za přestupek podle § 30 odst. 1 písm. i) zákona o přestupcích, neboť podle tohoto ustanovení ve znění účinném od 1. 1. 2006 lze za přestupek postihnout osobu, která se odepře podrobit vyšetření, zda není ovlivněna alkoholem nebo jinou návykovou látkou, k němuž byla dle zákona č. 379/2005 Sb. vyzvána.

Jistě by mohl v této souvislosti někdo namítnout, že takový závěr z ustanovení § 16 odst. 2 nelze zcela jednoznačně a bez pochybností dovodit, neboť ze znění jeho věty první lze za použití výkladu gramatického dospět k závěru, že je naopak v diskreci osoby k výzvě oprávněné (spojka „a“ mezi jednotlivými variantami vyšetření ve větě první), zda učiní výzvu k vyšetření orientačnímu, lékařskému nebo dokonce výzvu k podrobení se vyšetřením obou, a tudíž, že toto oprávnění platí i v případě, že je výsledek dechové zkoušky pozitivní.

Příkláním se však k výkladu prvně zmíněnému, neboť byla-li by i přes pozitivní výsledek dechové zkoušky taková výzva k podrobení se lékařskému vyšetření učiněna, byla by dle mého soudu nejen v příkrém rozporu s kategoricky znějícím ustanovením § 16 odst. 2 věty předposlední („odborné lékařské vyšetření se neprovede“), ale z tohoto důvodu i výzvou odporující čl. 2 odst. 3 Ústavy ČR a čl. 2 odst. 2 Listiny, tedy výzvou protiústavní.

Je sice pravda, že Nejvyšší správní soud ve svém rozhodnutí ze dne 16. 12. 2009, č. j. 6 As 40/2009-125, dospívá ke stanovisku opačnému, když uvádí, že novela ustanovení § 16 odst. 2 zákona č. 379/2005 Sb. provedená zákonem č. 274/2008 Sb. (tedy skutečnost, že podle této nové právní úpravy je v určitých případech dostačující pouhé provedení orientační dechové zkoušky) neznámá, že jednání pachatele, který se po provedené dechové zkoušce odmítne přes výzvu podrobit odbornému lékařskému vyšetření, není protiprávní.

V tomto případě se však Nejvyšší správní soud zabýval přestupkem podle již zrušeného ustanovení § 22 odst. 1 písm. d) zákona o přestupcích, který, na rozdíl od § 30 odst. 1 písm. i) téhož zákona v současném znění, neodkazoval co do povinnosti podrobit se na výzvu zkoušce na obsah alkoholu v krvi na zákon č. 379/2005 Sb., ale na § 5 odst. 1 písm. f) záko-

¹ Od 1. 1. 2006 § 5 odst. 1 písm. g), uplatňující se v případech ovlivnění jinou návykovou látkou, odkazoval stále ještě na již neúčinné ustanovení § 6 odst. 2, 3 a 5 zákona č. 37/1989 Sb., o ochraně před alkoholismem a jinými toxikomaniemi, který byl právě k onomu 1. 1. 2006 zákonem č. 79/2005 Sb. zrušen.

na o silničním provozu. Přestože povaha tohoto přestupku byla s přestupkem uvedeným v § 30 odst. 1 písm. i) v podstatě shodná [„přestupku se dopustí ten, kdo v provozu na pozemních komunikacích, se na výzvu podle zvláštního právního předpisu odmítne podrobit vyšetření, zda při řízení vozidla (...) nebyl ovlivněn alkoholem (...)“], uvedený rozsudek dle mého názoru na tento přestupek použit nelze, neboť jak Nejvyšší správní soud v odůvodnění konstatuje, žalobci byla uložena sankce podle § 22 odst. 1 písm. d) zákona o přestupcích za porušení § 5 odst. 1 písm. f) zákona o silničním provozu ve spojení s ustanovením § 16 odst. 2 zákona č. 379/2005 Sb., na nějž onen § 5 odst. 1 písm. f) v poznámce pod čarou odkazuje.

Podle Nejvyššího správního soudu to však není ono ustanovení § 16 odst. 2, které by účastníkům dopravního provozu či jiným osobám, které se případně mají podrobit zkoušce na obsah alkoholu v krvi, tuto povinnost se jí skutečně zúčastnit stanovilo. Tato povinnost je zakotvena v § 5 odst. 1 písm. f) zákona o silničním provozu: „Řidič je povinen podrobit se na výzvu policisty (...) vyšetření podle zvláštního právního předpisu“, a následek nesplnění této povinnosti pak v § 22 odst. 1 písm. d) zákona o přestupcích.

Ustanovení § 16 odst. 2 zákona č. 379/2005 Sb. stanoví pouze modalitu zjišťování, zda je určitá osoba ovlivněna alkoholem, a určuje, za jakých podmínek se ten který způsob zjišťování použije. Povinnost podrobit se takové výzvě je však nadále v nezměněné podobě zakotvena v § 5 odst. 1 písm. f) zákona o silničním provozu a ten, kdo se přes takovou výzvu odmítne vyšetření podrobit, se nadále dopouští přestupku podle § 22 odst. 1 písm. d) zákona o přestupcích. V tomto článku posuzovaný § 30 odst. 1 písm. i) zákona č. 200/1990 Sb. však odkazuje na § 16 odst. 2 zákona č. 379/2005 Sb. přímo, a je proto tak i nutno, pokud jde o povinnost podrobit se na výzvu příslušnému vyšetření, vycházet ze zákona tohoto.

Podotýkám, že výklad prvně zmíněný platí pouze pro ty případy, kdy dechová zkouška byla již prostřednictvím analyzátoru dechu provedena, neboť pokud k takové zkoušce dosud nedošlo, pak je jistě na úvaze osob oprávněných k výzvě se takovému vyšetření podrobit, zda provedou vyšetření orientační či lékařské. Pokud bychom brali právě tento výklad za správný, bylo by pak možno si jako další otázku klást, zda v případě, kdy orientační vyšetření provést analyzátořem alkoholu v dechu nelze, resp. kdy výsledky jím získané jsou prakticky nepoužitelné, neboť analyzátor podmínky stanovené zvláštním právním předpisem nesplňuje, je možné za pomoci výkladu a *contrario* § 16 odst. 2 věty předposlední dospět k závěru, že i v takovém případě se lékařské vyšetření provede, a je tedy v pravomoci příslušného orgánu dotyčnou osobu k podrobení se lékařskému vyšetření vyzvat a naopak povinností této osoby se mu podrobit.

Domnívám se, že **pokud ke zjištění, že analyzátor dechu podmínky stanovené zvláštním právním předpisem nesplňuje, dojde až po provedení takové zkoušky, pak v moci příslušných orgánů právo vyzvat dotyčnou osobu k podrobení se i odbornému lékařskému vyšetření jako alternativě již provedené zkoušky dechové stále zůstává.** Do budoucna tak nezbyvá, než jen vyčkat, jaké stanovisko k těmto výkladovým problémům zaujmou naše soudy.

Jinak tomu však bude u osoby, u níž se lze důvodně domnívat, že vykonává činnosti, při nichž by mohla ohrozit život nebo zdraví svoje nebo dalších osob nebo poškodit majetek pod vlivem jiné návykové látky než alkoholu, a dále osoby, u které je důvodné podezření, že přivodila jinému újmu na zdraví v souvislosti s užitím jiné návykové látky. Zde se již totiž zákon č. 379/2005 Sb. ve svém § 16 odst. 3 o pouhém spokojení se s orientačním vyšetřením nezmiňuje.

V této souvislosti považuji za vhodné rovněž zmínit, že výzvu podle § 16 odst. 2 zákona č. 379/2005 Sb. je třeba zásadně odlišovat od vyžádání dle § 158 odst. 4 písm. e) trestního řádu učiněného ze strany orgánů Policie ČR za účelem objasnění a prověření skutečností důvodně nasvědčujících tomu, že byl spáchán trestný čin. S odmítnutím podrobit se na základě tohoto vyžádání odběru krve nelze totiž spojovat odpovědnost za správní delikt podle přestupkového zákona, nýbrž pouze možnou odpovědnost v podobě pořádkové pokuty podle § 66 trestního řádu.

S ohledem na výše uvedené, bráno z pohledu výkladu prvně zmíněného, je zřejmé, že požadavek objektivního zjištění výše alkoholu tak ustupuje požadavku jeho zjištění sice rychlejšímu a méně nákladnému, o to více však neobjektivnímu. To však, opomeneme-li mnohem zásadnější otázku presumpce nevinu, nelze za každých okolností považovat za skutečnost, jež by byla osobě, u níž byl výsledek dechové zkoušky pozitivní, na překážku. Ta, umožňuje-li jí to vůbec její stav vlivem alkoholu způsobený, se pak může na základě vlastního úsudku rozhodnout, zda, vzhledem k množství alkoholu skutečně zkonsumovanému, nebo dokonce vůbec nezkonsumovanému, lze na základě dobrovolně podstoupeného lékařského vyšetření zjistit množství alkoholu menší, či vůbec žádné. Motiv podrobení se odběru krve za tímto účelem však může být na straně takové osoby i opačný, neboť jedná-li se o osobu, které není tato problematika cizí, je známo, že postih po dosažení jednoho a více promile, tedy postih trestněprávní, je v řadě případů, na rozdíl od postihu správně-trestního, postihem pro dotčenou osobu ve svých důsledcích méně citelným.

✦ Autor je advokátním koncipientem v Hodoníně a doktorandem na katedře trestního práva PF UK v Praze.

**NOVÝ
OBČANSKÝ
ZÁKONÍK**
s konsolidovanou
důvodovou zprávou

DZ revidoval a aktualizoval
Prof. Dr. Karel Eliáš

www.sagit.cz

Sagit

inzerce

Právo obviněného vypovídat. Interpretace dovolacích důvodů

Jestliže se obviněný v průběhu řízení rozhodne k věci vypovídat, nelze jej tohoto práva zbavit s poukazem na skutečnost, že v předcházejícím stadiu tohoto řízení výpověď odepřel, anebo má-li soud za to, že výslech obviněného by byl nadbytečný vzhledem k tomu, že ostatní důkazy postačují k závěru o jeho vině (§ 33 odst. 1, 5 tr. řádu).

Příliš restriktivní interpretace dovolacích důvodů podle ust. § 265b, odst. 1 písm. g) tr. řádu vybočuje z rámce ústavním pořádkem zaručeného práva na spravedlivý proces.

**Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. 2. 2012,
sp. zn. 3 Tdo 87/2012**

Odůvodnění:

Rozsudkem Okresního soudu v Rychnově nad Kněžnou ze dne 16. 3. 2011, č. j. 10 T 92/2010-579, byla obviněná K. H. uznána vinnou trestným činem zkrácení daně, poplatku a podobné povinné platby podle § 148 odst. 1 trestního zákona [tj. zákona č. 140/1961 Sb., účinného do 31. 12. 2009 (dále jen „tr. zák.“)], na tom skutkovém základě, že „jako fyzická osoba – poplatník daně z příjmů fyzických osob – v letech 2006 a 2007, nejpozději ke dni 28. 3. 2008, kdy podala daňové přiznání k DPFO za rok 2007, v místě svého bydliště v obci D., okr. R., v úmyslu zkrátit svoji daňovou povinnost záměrně nezahrnuje do daňového přiznání k dani z příjmů fyzických osob za zdaňovací období 2006 a 2007 veškeré své zdanitelné příjmy, které v rozhodné době přijala, neboť na základě soudem potvrzeného nuceného vyrovnání úpadce Kooperativa ČR, a. s., v době od srpna 2006 do července 2007 postupně převzala v hotovosti zbytek nesplacené jistiny půjčky, kterou v roce 2000, resp. 2001 poskytla společnosti Kooperativa ČR, a. s., a dále pak příslušné úroky a úroky z prodlení, a to v celkové částce 3 310 025 Kč, když nejprve v roce 2006 převzala postupně částku ve výši celkem 2 150 000 Kč a poté v roce 2007 postupně částku ve výši celkem 1 160 025 Kč, z čehož částka ve výši 1 606 466,30 Kč představovala zbytek nesplacené jistiny půjčky, která nepodléhá zdanění, a částka ve výši 1 703 558,70 Kč představovala úroky a úroky z prodlení, které podléhají zdanění ve smyslu § 8 odst. 1 písm. g) zák. č. 586/1992 Sb., o dani z příjmů, v platném znění, což správci daně v rámci příslušného daňového přiznání zamlčela, neboť tento zdanitelný příjem v rozporu se zákonem záměrně nezahrnuje do základu daně, čímž zkrátila daň z příjmů fyzických osob za zdaňovací období 2006 ve výši 140 624 Kč a daň z příjmů fyzických osob za zdaňovací období 2007 ve výši 351 688 Kč, čímž způsobila České republice, zastoupené Finančním úřadem v D., škodu ve výši celkem 492 312 Kč, kterou Finančnímu úřadu D. uhradila dne 1. 11. 2010“. Za to byla obviněná podle § 148 odst. 1 tr. zák. odsouzena k trestu odnětí svobody v trvání sedmi měsíců, jehož výkon jí byl podle § 58 odst. 1 tr. zák. a § 59 odst. 1 tr. zák. podmíněně odložen na zkušební dobu v trvání dvou roků.

O odvolání obviněné proti předmětnému rozsudku rozhodl ve druhém stupni Krajský soud v Hradci Králové usnesením ze dne 14. 9. 2011, č. j. 12 To 175/2011-621, jímž je podle § 256 tr. ř. jako nedůvodné zamítl. Rozsudek soudu prvního stupně tak nabyl právní moci dne 14. 9. 2011 [§ 139 odst. 1 písm. b) c) tr. ř.].

Shora citované rozhodnutí odvolacího soudu napadla obviněná K. H. následně *dovoláním*, které zároveň směřovalo i proti rozsudku soudu prvního stupně. Uplatněným dovolacím důvodem byl důvod uvedený v ustanovení § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř.

V odůvodnění tohoto mimořádného opravného prostředku dovolatelka zopakovala svoji dosavadní obhajobu, podle níž nejednala v úmyslu zkrátit daň a v jejím jednání tak absentuje subjektivní stránka skutkové podstaty trestného činu. Sama totiž k nesprávnému výpočtu daně v podaném daňovém přiznání vědomě nepřispěla. Veškerá jednání se správcem konkursní podstaty společnosti Kooperativa JUDr. F. vedl její manžel Mgr. R. H., on také sestavil a v plném rozsahu připravil daňové přiznání, zastupoval ji v průběhu daňové kontroly, podával opravné prostředky proti rozhodnutím finančního úřadu a následně i správní žaloby. Dovolatelka jednala v důvěře ve správnost postupu svého manžela, který má právnické vzdělání a v praxi se daňovými záležitostmi zabývá. Postupovala tedy s náležitou péčí. Tato skutečnost byla prokázána nejen svědeckou výpovědí Mgr. H., ale i výpověďmi pracovníků finančního úřadu a dalších svědků, jakož i plnými mocemi založenými v příslušném spise finančního úřadu. Závěr soudů, že pokud obviněná (dovolatelka) pracuje jako účetní, musí věci rozumět, a pokud podepisovala daňové přiznání, ručí za správnost údajů tam uvedených, označila dovolatelka za správný, ale pouze pokud, že v případě nesprávnosti údajů pak správce daně – finanční úřad – doměří daňovou povinnost. Pak by musela neodvedenou daň, resp. její doplatek uhradit, včetně sankcí z toho plynoucích, ale sama by měla právo domáhat se náhrady škody vůči tomu, kdo daňové přiznání nesprávně zpracoval. Rozhodně však v takových případech nelze paušálně dovozovat trestní odpovědnost plátce daně. To, že dovolatelka pracuje jako účetní, ještě nutně nemusí znamenat, že rozumí daňovým předpisům. Ostatně z provedených důkazů vyplynulo, že v rámci svého zaměstnání připravuje prvotní účetní doklady, které pak předává ke zpracování další osobě.

Soudy se podle názoru dovolatelky při svém rozhodování „odklonily“ také od zásady ultima ratio. V obdobných případech se jedná o ochranu zájmu státu na řádném a správném vyměření a vybrání daní. Dlužná daň zde přitom uhrzena byla. Zákoně sankce s tím spojené byly velmi citelné, když přesáhly výši doměřené daně. Zájem státu byl tedy již dostatečně účinně ochráněn postupem finančního úřadu.

V závěrečné části podaného dovolání obviněná zdůraznila, že nikdy v minulosti nebyla soudně trestána a nedostala se ani do konfliktu se zákonem. Tím, že nevypovídala v přípravném řízení ani před soudem prvního stupně, využila pouze svého zákonného práva. Zda byla taková strategie obhajoby správná, je věc jiná. V každém případě však svůj postoj změnila

a před odvolacím soudem vypovídat chtěla. Soud však návrh na provedení důkazu jejím výsledkem zamítl. Pokud měla být posouzena základní otázka, a to naplnění subjektivní stránky trestného činu (úmyslné zavinění), prvním důkazem měla být právě výpověď obviněné, zvláště pokud se k odpovědnosti za správnost údajů v daňovém přiznání přihlásil svědek Mgr. H. Soud však svou pochybnost o tom, kdo se měl dopustit předmětné trestné činnosti, vyřešil jen výzvou státnímu zástupci, aby zvážil trestní odpovědnost tohoto svědka, aniž by se blíže vypořádal se vztahem obviněné a svědka k předmětnému jednání, které bylo kvalifikováno jako trestný čin.

Vzhledem k výše uvedeným důvodům dovolatelka s odkazem na ustanovení § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. závěrem navrhl, aby dovolací soud podle § 265k odst. 1 tr. ř. zrušil usnesení Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 14. 9. 2011, sp. zn. 12 To 175/2011, a podle § 265l odst. 1 tr. ř. tomuto soudu přikázal, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Opis dovolání obviněné byl předsedkyní senátu soudu prvního stupně za podmínek § 265h odst. 2 tr. ř. zaslán k vyjádření nejvyššímu státnímu zástupci, jemuž byl doručen dne 2. 1. 2012. K dnešnímu dni však dovolací soud neobdržel vyjádření nejvyššího státního zástupce k dovolání, ani žádný jiný přípis, jímž by deklaroval zájem tohoto svého práva, jakož i práva vyplývajícího z ustanovení § 265r odst. 1 písm. c) tr. ř., využít. Na tomto místě je třeba připomenout, že vyjádření nejvyššího státního zástupce k dovolání obviněného či naopak vyjádření obviněného k dovolání nejvyššího státního zástupce není podmínkou pro projednání podaného dovolání a zákon v tomto směru nestanoví žádnou lhůtu, jejíž marného uplynutí by dovolací soud byl povinen vyčkat.

Obviněná K. H. je podle § 265d odst. 1 písm. b) tr. ř. osobou oprávněnou k podání dovolání pro nesprávnost výroku rozhodnutí soudu, který se jí bezprostředně dotýká. Dovolání bylo podáno v zákonné dvouměsíční dovolací lhůtě (§ 265e odst. 1 tr. ř.), prostřednictvím obhájce, resp. obhájkyne (§ 265d odst. 2 věta první tr. ř.) a současně splňuje formální a obsahové náležitosti předpokládané v ustanovení § 265f odst. 1 tr. ř.

Nejvyšší soud České republiky (dále jen „Nejvyšší soud“) jako soud dovolací (§ 265c tr. ř.) dále zkoumal, zda v předmětné věci jsou splněny podmínky přípustnosti dovolání podle § 265a tr. ř. Shledal, že dovolání je přípustné podle § 265a odst. 1, odst. 2 písm. h) tr. ř., neboť napadá rozhodnutí soudu druhého stupně, kterým bylo pravomocně rozhodnuto ve věci samé, a směřuje proti rozhodnutí, jímž byl zamítnut řádný opravný prostředek (odvolání) obviněné proti rozsudku uvedenému v § 265a odst. 2 písm. a) tr. ř., kterým byla uznána vinnou a byl jí uložen trest.

Poněvadž dovolání lze podat jen z důvodů uvedených v ustanovení § 265b tr. ř., bylo dále zapotřebí posoudit, zda konkrétní důvody, o které obviněná dovolání opírá, lze podřadit pod dovolací důvod podle ustanovení § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., na který je v dovolání odkazováno. Toto zjištění má zásadní význam z hlediska splnění podmínek pro provedení přezkumu napadeného rozhodnutí dovolacím soudem (srov. § 265i odst. 1, odst. 3 tr. ř.).

Důvod dovolání podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. je dán v případech, kdy rozhodnutí spočívá na nesprávném právním

posouzení skutku nebo jiném nesprávném hmotněprávním posouzení. Uvedenou formulací zákon vyjadřuje, že dovolání je určeno k nápravě právních vad rozhodnutí ve věci samé, pokud tyto vady spočívají v právním posouzení skutku nebo jiných skutečností podle norem hmotného práva, nikoliv z hlediska procesních předpisů. To znamená, že s poukazem na uvedený dovolací důvod se není možné domáhat přezkoumání skutkových zjištění, na nichž je napadené rozhodnutí založeno. Soudy zjištěný skutkový stav věci, kterým je dovolací soud vázán, je při rozhodování o dovolání hodnocen pouze z toho hlediska, zda skutek nebo jiná okolnost skutkové povahy byly správně právně posouzeny, tj. zda jsou právně kvalifikovány v souladu s příslušnými ustanoveními hmotného práva. Na podkladě tohoto dovolacího důvodu proto nelze hodnotit správnost a úplnost skutkového stavu ve smyslu § 2 odst. 5, odst. 6 tr. ř. Dovolací soud přitom musí vycházet ze skutkového stavu tak, jak byl zjištěn v průběhu trestního řízení a jak je vyjádřen především ve výroku odsuzujícího rozsudku a rozveden v jeho odůvodnění, a je povinen zjistit, zda je právní posouzení skutku v souladu s vyjádřením způsobu jednání v příslušné skutkové podstatě trestného činu s ohledem na zjištěný skutkový stav. Těžiště dokazování je totiž v řízení před soudem prvního stupně a jeho skutkové závěry může doplňovat, popřípadě korigovat jen soud druhého stupně v řízení o řádném opravném prostředku (§ 259 odst. 3 tr. ř., § 263 odst. 6, odst. 7 tr. ř.). Tím je naplněno základní právo obviněného dosáhnout přezkoumání věci ve dvoustupňovém řízení ve smyslu čl. 13 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Úmluva“) a čl. 2 odst. 1 Protokolu č. 7 k Úmluvě. Dovolací soud není obecnou třetí instancí zaměřenou na přezkoumání všech rozhodnutí soudů druhého stupně a samotnou správnost a úplnost skutkových zjištění nemůže posuzovat už jen z toho důvodu, že není oprávněn bez dalšího přehodnocovat provedené důkazy, aniž by je mohl podle zásad ústnosti a bezprostřednosti v řízení o dovolání sám provádět (srov. omezený rozsah dokazování v dovolacím řízení podle § 265r odst. 7 tr. ř.). Pokud by zákonodárce zamýšlel povolat Nejvyšší soud jako třetí stupeň plného přezkumu, nepředepisoval by (taxativně) velmi úzké vymezení dovolacích důvodů (k tomu viz např. usnesení Ústavního soudu ze dne 27. 5. 2004, sp. zn. IV. ÚS 73/03).

Do uvedeného obsahového výkladu dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. představuje jistý průlom judikatura Ústavního soudu, v níž se Nejvyššímu soudu vytýká, že předmětný dovolací důvod v některých případech interpretuje příliš restriktivně a vybočuje tak z rámce ústavním pořádkem zaručeného práva na spravedlivý proces.

Ústavní soud především v obecné rovině zdůrazňuje, že zásadu spravedlivého procesu vyplývající z čl. 36 Listiny základních práv a svobod je třeba vykládat tak, že v řízení před obecným soudem musí být dána jeho účastníkovi mj. možnost navrhnout důkazy, jejichž provedení pro prokázání svých tvrzení pokládá za potřebné. V judikatuře Ústavního soudu (viz např. nálezy ve věcech vedených pod sp. zn. I. ÚS 4/04, sp. zn. III. ÚS 84/94) se opakovaně poukazuje i na to, že rozhodnutí obecného soudu by bylo nutné považovat za vydané v rozporu s ústavně zaručeným právem na spravedlivý proces, jestliže by jeho právní závěry byly

v extrémním nesouladu s učiněnými skutkovými zjištěními [včetně *absence důležitých skutkových zjištění (důkazů)*].

Jestliže dovolatelka namítá, že byla neprávem uznána vinnou trestným činem zkrácení daně, poplatku a podobné povinné platby podle § 148 odst. 1 tr. zák. a že toto vadné hmotněprávní posouzení skutku se opírá o skutkový stav věci zatížený vadou spočívající v tom, že odvolací soud posoudil otázku její viny bez toho, že by ji předtím vyslechl ve veřejném zasedání (ačkoliv to ve stadiu řízení odvolání navrhovala) a dokazování v tomto směru doplnil, je podané dovolání (vzhledem ke shora citované judikatuře Ústavního soudu) nutno považovat za *právně relevantní*.

Ve světle výše uvedených skutečností pak Nejvyšší soud neshledal důvody pro odmítnutí dovolání podle § 265i odst. 1 tr. ř. Podle § 265i odst. 3 tr. ř. proto přezkoumal zákonnost a odůvodněnost výroku rozhodnutí, proti kterému bylo dovolání podáno, a to v rozsahu a z důvodů, jež byly v dovolání relevantně uvedeny, jakož i řízení napadené částí rozhodnutí předcházející, a dospěl k následujícím závěrům:

Soud druhého stupně se s důkazním návrhem dovolatelky na její výslech vypořádal tak, že „...obžalovaná v přípravném řízení využila svého práva a odmítla vypovídat, k žádnému z hlavních líčení se nedostavila a vypovídat chtěla až teprve před krajským soudem. Odvolací soud však takovýto návrh obžalované zamítl, když ve věci je dostatek důkazů, které dovolily učinit závěr o vině obžalované“ (str. 3 napadeného usnesení). Takové odůvodnění jeho postupu však v podstatě popírá zásadní procesní oprávnění obviněného, který sice není povinen vypovídat (§ 33 odst. 1 věta první tr. ř.), avšak tím není v žádném směru dotčeno jeho právo vyjadřovat se ke všem skutečnostem, které jsou mu kladeny za vinu, a k důkazům o nich a uvádět okolnosti a důkazy sloužící k jeho obhajobě, tzn. právo k věci vypovídat, jestliže se tak rozhodne učinit. Tato svá práva může obviněný realizovat již v přípravném řízení, ale může je uplatnit i *kdykoli později* podle vývoje trestního stíhání a dokazování. Uplatní-li obviněný právo uvést okolnosti a důkazy sloužící k jeho obhajobě až v hlavním líčení nebo v *odvolacím řízení*, je to jen realizací jeho práva hájit se, jak uzná za vhodné, a nemůže být jeho obhajoba odmítnuta jen na základě „opožděného uplatnění“ (k tomu srov. např. P. Šámal a kolektiv: Trestní řád, komentář – díl I, 5. doplněné a přepracované vydání, C. H. Beck, Praha 2005, str. 238 a násl.). Jinými slovy, *jestliže se obviněný v průběhu řízení rozhodne k věci vypovídat, nelze jej tohoto práva zbavit s poukazem na to, že v předcházejícím stadiu řízení výpověď odepřel a jeho výslech se soudu vzhledem k obsahu ostatních důkazů jeví jako nadbytečný*.

Postup odvolacího soudu vedl nejen k porušení výše uvedených práv obviněné (dovolatelky), ale v konečném důsledku také k tomu, že se soud zbavil možnosti provést důkaz k posouzení otázky jejího úmyslného zavinění (tzv. subjektivní stránka trestného činu) a nemohl tak posoudit význam její výpovědi a skutečností v ní obsažených z hlediska řádného objasnění skutkového stavu věci. *Prímý dopad uvedené (procesní) vady na správnost skutkových zjištění a v důsledku toho i na hmotněprávní posouzení skutku nelze tudíž předem vyloučit*.

Nejvyšší soud proto z podnětu důvodně podaného dovolání zrušil podle § 265k odst. 1 tr. ř. napadené usnesení

Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 14. 9. 2011, č. j. 12 To 175/2011-621, a podle § 265k odst. 2 věty druhé tr. ř. rovněž i všechna další rozhodnutí na zrušené usnesení obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu. Podle § 265l odst. 1 tr. ř. pak Krajskému soudu v Hradci Králové přikázal, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl. Toto své rozhodnutí učinil podle § 265r odst. 1 písm. b) tr. ř. v neveřejném zasedání, neboť zjištěné vady nebylo možno odstranit ve veřejném zasedání.

Věc se tak vrací do stadia, kdy Krajský soud v Hradci Králové bude muset znovu projednat řádný opravný prostředek (odvolání) obviněné K. H. a rozhodnout o něm. V novém řízení bude povinen se v intencích zrušujícího rozhodnutí předmětnou věcí znovu zabývat a postupovat přitom v souladu s právním názorem, který k projednávaným právním otázkám vyslovil Nejvyšší soud (§ 265s odst. 1 tr. ř.). *Jde především o to, aby odvolací soud vyslechl obviněnou ve veřejném zasedání a umožnil jí tak plnohodnotnou realizaci ústavně zaručeného práva na spravedlivý proces a od něj odvozeného práva na obhajobu*. Až po provedení výslechu obviněné a následném zhodnocení její výpovědi v kontextu s dalšími ve věci provedenými důkazy bude možno dovodit, že odvolací soud použil bezchybný procesní postup k objektivnímu zjištění všech důležitých okolností jednání obviněné (dovolatelky). Teprve poté také může zodpovědně zvážit, zda je na místě řádný opravný prostředek obviněné jako nedůvodný zamítnout, nebo z jeho podnětu napadený rozsudek soudu prvního stupně zrušit a postupovat podle § 259 odst. 1 tr. ř., popř. zda sám může meritorně ukončit řízení za podmínek § 259 odst. 3 písm. b) tr. ř.

Závěrem Nejvyšší soud poznamenává, že jakkoli dovolání obviněné obsahuje i další námítky, které z hlediska důvodu dovolání podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. je možno mít za právně relevantní, považoval za předčasné se jimi v dané fázi řízení zabývat. Krajský soud v Hradci Králové bude rozhodovat o odvolání obviněné znovu a nelze již nyní předjímat, jaké bude jeho nové rozhodnutí, které by mělo vzejít z řádně konaného odvolacího řízení.

❖ Právní věta redakce.

NOVINKA C. H. BECK

Bělina/Drápal a kol.

Podrobný komentář
zákoníku práce
po jeho velké novele

Vázané s přebalem, 1 640 stran
cena 3 290 Kč, obj. číslo EVK8

Objednávejte se slevou
v eShopu na www.beck.cz

inzerce

Právo na obhajobu. Odmítnutí substituta obhájce obžalovaným

Není porušeno právo obžalovaného na obhajobu, pokud soud jedná za přítomnosti substituta nepřítomného obhájce, i když obžalovaný trvá na přítomnosti zvoleného obhájce a odmítá jeho zástupce v případě, že z plné moci udělené obhájci nevyplyvá, že by obhájce v rámci pověření nebyl oprávněn dát se zastoupit jiným advokátem. Soud v takovém případě není povinen jednání odročit a jedná za účasti zástupce zvoleného obhájce.

**Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 18. 1. 2012,
sp. zn. 8 Tdo 1454/2011**

Z odůvodnění:

Dovolání podle § 265b odst. 1 písm. c) tr. ř. lze uplatnit, jestliže obviněný neměl v řízení obhájce, ač ho podle zákona mít měl.

Právo obviněného na obhajobu je ústavně zaručeným právem [čl. 37 odst. 2, čl. 40 odst. 3 Listiny základních práv a svobod publikované pod č. 2/1993 Sb., ve znění pozdějších předpisů (dále jen „Listina“) a spolu s presumpcí nevinou (čl. 40 odst. 2 Listiny) jsou základními podmínkami spravedlivého procesu (čl. 36 odst. 1 Listiny). Tyto ústavní záruky se promítají i do trestního řádu (§ 33 odst. 1 tr. ř.), jenž je ve shodě s Ústavou České republiky (ústavní zákon č. 1/1993 Sb., ve znění pozdějších předpisů) vybudován na zcela zřetelné zásadě priority volby obhájce (§ 33 odst. 1, § 37 odst. 2 tr. ř.), kterou je obviněný oprávněn uplatnit v kterémkoli stadiu neskončeného řízení (srov. náleží Ústavního soudu ze dne 25. 9. 1996, sp. zn. III. ÚS 83/96).

Obviněný spatřoval naplnění tohoto dovolacího důvodu v tom, že odvolací soud neodročil konání veřejného zasedání o odvolání obviněného poté, co o to obhájce obviněného požádal proto, že v době konání veřejného zasedání se bude nacházet na dovolené v zahraničí, a obviněný, který odmítl substituta, trval na osobní účasti obhájce při tomto úkonu.

Nejvyšší soud k těmto výhradám obviněného z obsahu spisu zjistil, že obviněný udělil obhájci Mgr. R. J. dne 22. 12. 2008 plnou moc (č. l. 34), v níž jej zmocnil ke všem úkonům v této trestní věci. V jejím obsahu je mimo jiné uvedeno, že „obviněný bere na vědomí, že zmocněný advokát je oprávněn si za sebe ustanovit zástupce, a pokud jich ustanoví více, souhlasí, aby každý z nich jednal samostatně“. Veřejné zasedání k projednání odvolání obviněného bylo Vrchním soudem v Olomouci nařizováno na 29. 6. 2011 (č. l. 3137). Obviněný byl o jeho konání vyrozuměn dne 14. 6. 2011, jeho obhájce Mgr. R. J. dne 13. 6. 2011, který dne 17. 6. 2011 přípisem adresovaným předsedovi senátu odvolacího soudu požádal o odročení veřejného zasedání z důvodu čerpání dovolené, kterou si obhájce zajistil již v měsíci březnu, neboť obviněný nesouhlasil s tím, že by se nechal obhájce zastoupit substitučně (č. l. 3143). Vrchní soud v Olomouci dne 20. 6. 2011 obhájce odpověděl, že žádosti o odročení nevyhověl, neboť

s ohledem na obsah plné moci, kterou obviněný obhájci udělil, má obhájce možnost ustanovit si za sebe zástupce (č. l. 3148). Dne 23. 6. 2011 obhájce vrchnímu soudu zaslal sdělení, ve kterém soud informoval, že dne 22. 6. 2011 mu obviněný udělil novou plnou moc, v níž vyloučil možnost substitučního zastoupení (č. l. 3153, 3154). Veřejné zasedání bylo konáno u Vrchního soudu v Olomouci dne 29. 6. 2011, a to za přítomnosti obviněného a substituta Mgr. R. S., jenž předložil substituční plnou moc, již obhájce Mgr. R. J. sepsal dne 22. 6. 2011 a Mgr. R. S. ji dne 27. 6. 2011 převzal (č. l. 3159, 3167). Přestože v rámci veřejného zasedání obviněný trval na tom, že se substitučním zastoupením nesouhlasí, a také substituent žádal o odročení, vrchní soud těmto požadavkům nevyhověl a veřejné zasedání konal.

Na základě těchto skutečností Nejvyšší soud shledal, že obviněný, u něhož existovaly důvody nutné obhajoby od zahájení trestního řízení až do rozhodnutí o jeho odvolání, byl zastoupen jím zvoleným obhájcem. V žádném stadiu trestního řízení tak nedošlo k situaci, kdy by obviněný obhájce neměl. Skutečnost, pro kterou obviněný spatřuje naplněným uvedený dovolací důvod, spočívá v postoji obviněného ke způsobu zajištění obhajoby jím zvoleným obhájcem.

Okolnosti, kterými obviněný podložil označený dovolací důvod, tedy nedopadají plně na situaci vymezenou v § 265b odst. 1 písm. c) tr. ř., neboť ten předpokládá, že došlo k porušení podmínek určujících právo obviněného na jeho obhajobu. Tento dovolací důvod je tedy svým obsahem užší než obecné právo obviněného na obhajobu, neboť nezahrnuje jakékoli porušení práva na obhajobu, ale toliko takové, kdy obviněný, ačkoli byly splněny zákonné podmínky nutné obhajoby, neměl v trestním řízení obhájce vůbec, anebo jej neměl po určitou část řízení, po kterou orgány činné v trestním řízení prováděly úkony trestního řízení směřující k vydání meritorního rozhodnutí napadeného dovoláním (viz rozhodnutí č. 48/2003 Sb. rozh. tr., rozhodnutí č. 23/2007/II Sb. rozh. tr. a rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 3. 7. 2002, sp. zn. 6 Tdo 142/2002, publikovaný v Souboru rozhodnutí Nejvyššího soudu, svazek 17, roč. 2002, T-413, věta 2.). Naplnění dovolacího důvodu zde nelze spatřovat ani ve vlastním způsobu výkonu obhajoby obviněného obhájcem (srov. příměření např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 1. 6. 2005, sp. zn. 3 Tdo 567/2005, publikované v Souboru rozhodnutí Nejvyššího soudu, sešit 17, roč. 2005, T-806). V projednávaném případě je proto nutné posoudit, zda předmětný dovolací důvod naplňuje to, že nebylo vyhověno požadavku obviněného, a veřejné zasedání dne 29. 6. 2011 proběhlo nikoli za osobní přítomnosti jmenovitě zvoleného obhájce, ale za přítomnosti zástupce zvoleného obhájce (substituta), jemuž obhájce udělil substituční plnou moc.

Podle § 31 odst. 1 obč. zák., které upravuje udělení plné moci, je možné se dát při právním úkonu zastoupit fyzickou nebo právnickou osobou. Zmocnitel udělí tímto zmocněnci plnou moc, v níž musí být uveden rozsah zmocněncova oprávnění. Plná moc je jednostranný právní úkon zastoupeného, jenž je adresován třetím osobám, kterým se dává na vědomí, že zástupce je oprávněn zastoupeného zastupovat a v jakém rozsahu (plná moc je pouhým osvědčením existence práva určité osoby zastupovat jinou osobu). Plná moc

osvědčuje, resp. deklaruje navenek, že mezi zmocnitelem a zmocněncem existuje vnitřní právní vztah založený dohodou o zastoupení. Pro vymezení rozsahu oprávnění zmocněnce jednat za zmocnitele je rozhodující obsah plné moci. Má-li být rozsah zmocněncova oprávnění jednat za zmocnitele nějakým způsobem omezen, musí být toto omezení výslovně vyjádřeno v plné moci (princip ochrany dobré víry třetích osob). Jestliže plná moc žádná omezení nevykazuje, jde o plnou moc neomezenou (viz Jehlička, O., Švestka, J., Škárková, M. a kol. Občanský zákoník. Komentář. 8. vydání. Praha: C. H. Beck, 2003, s. 170).

V trestním řízení může být obhájcem obviněného jen advokát (srov. § 35 odst. 1 tr. ř.), který ve smyslu § 16 zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zák. č. 85/1996 Sb.“) je povinen podle § 16 odst. 1 zák. č. 85/1996 Sb. chránit a prosazovat práva a oprávněné zájmy klienta a řídit se jeho pokyny. Pokyny klienta však není vázán, jsou-li v rozporu s právním nebo stavovským předpisem; o tom je advokát povinen klienta přiměřeně poučit. Podle § 17 cit. zák. o advokacii advokát postupuje při výkonu advokacie tak, aby nesnižoval důstojnost advokátního stavu; za tím účelem je zejména povinen dodržovat pravidla profesionální etiky a pravidla soutěže. Podle § 26 zák. č. 85/1996 Sb. se advokát v rámci svého pověření může dát zastoupit jiným advokátem.

Jak je patrné z obsahu předmětné plné moci, která byla mezi obviněným a obhájcem Mgr. R. J. dne 22. 12. 2008 uzavřena, bylo plně v souladu se všemi výše stanovenými pravidly ujednáno, že se jmenovaný obhájce může dát v tomto řízení zastoupit jiným advokátem. Tímto ujednáním bylo dáno i soudu (jako třetí osobě) najevo, že v případě, že obhájce nemůže úkony, k nimž byl zmocněn obviněným, sám vykonávat, může k tomu účelu pověřit jiného advokáta.

Tak také bylo v projednávané věci postupováno, a proto, když odvolacímu soudu obhájce Mgr. R. J. sdělil, že se nemůže z důvodů dlouhodobě plánované dovolené k nařízenému veřejnému zasedání dne 29. 6. 2011 osobně dostavit, odvolací soud v souladu s obsahem uvedené plné moci obhájce vyzval, aby za sebe pověřil jiného obhájce, neboť k takovému postupu obviněný v plné moci obhájce rovněž zmocnil. Tímto požadavkem rovněž odvolací soud obhájci sdělil, že tím neakceptuje jeho žádost o odročení veřejného zasedání s tím, že to opodstatňuje i vazební řízení a vyšší počet poškozených, a že je nutné zajistit i rychlost řízení (viz č. I. 3148 spisu).

Tento postup odvolacího soudu Nejvyšší soud považuje za zcela správný a opodstatněný, neboť na základě shora vymezených povinností obhájce nelze čerpání dovolené obhájcem považovat za dostatečně závažný důvod pro to, aby kterákoliv již nařízené jednání (procesní úkon) bylo odročováno, neboť je na samotném obhájci, aby – bez újmy na procesním postavení a zájmech zastupovaného – nastalou kolizi podle své vůle a výběru řešil substitucí (přiměřeně srov. náleží Ústavního soudu ze dne 12. 6. 1997, sp. zn. III. ÚS 68/97). K obecnému zájmu na řádném a ústavně souladném výkonu spravedlnosti patří i povinnost státu, aby spravedlnost (ve spravedlivém procesu) byla vykonána bez zbytečných průtahů (čl. 38 odst. 2 Listiny) a v přiměřené lhůtě (čl. 9 odst. 3 Mezinárodního paktu o občanských a politických právech). Ze základ-

ního práva na účast při jednání, které je zakotveno v čl. 38 odst. 2 Listiny, a ze základního práva na právní pomoc, které je zakotveno v čl. 37 odst. 2 Listiny, nikterak nevyplývá povinnost obecného soudu přizpůsobovat režim řízení a jeho průběh představám a požadavkům účastníka řízení či jeho právního zástupce. Je na orgánech činných v trestním řízení důsledně sledovat účel trestního řízení a vynaložit veškeré úsilí a prostředky, které jsou jim ze zákona k dispozici, aby řádný výkon spravedlnosti nebyl ohrožován (viz náleží Ústavního soudu ze dne 30. 4. 2009, sp. zn. II. ÚS 2448/08).

Nejvyšší soud však neshledal porušení práva na obhajobu obviněného ani v dalším postupu odvolacího soudu, který veřejné zasedání za účasti substituenta konal i přes změnu obsahu uvedené plné moci, v níž si obviněný vyhradil, že se obhájce dát zastoupit zmocněncem nemůže (viz č. I. 3154). Z obsahu této další plné moci plyne, že obviněný dříve udělenou plnou moc nezrušil, ale toliko, jak je v této nové plné moci výslovně uvedeno, „nově zplnomocnil advokáta Mgr. R. J.“, aby ho zastupoval s tím, že tato plná moc „je udělena k obhajobě v trestním řízení, jenž je vedeno v současné době před Vrchním soudem v Olomouci pod sp. zn. 5 To 24/2011“. Je tedy zřejmé, že obviněný tímto jednostranným úkonem sjednal vedle shora uvedené generální plné moci novou plnou moc, v níž svou obhajobu jmenovaným obhájcem omezil, a to zcela účelově, jen na uvedený určitý úsek trestního řízení.

Tímto úkonem (vystavení další plné moci s vyloučením možnosti substituce), se obviněný snažil obejít rozhodnutí soudu o konání veřejného zasedání, které bylo řádně a včas nařízeno. Obviněný takto jednal přesto, že obhájce Mgr. R. J. dne 22. 6. 2011 sepsal plnou moc pro substituenta Mgr. R. S., který uvedeně zmocnění, aby jako obhájce zastupoval při obhajobě v trestní věci obviněného M. V. před Vrchním soudem v Olomouci dne 29. 6. 2011, převzal v H. dne 27. 6. 2011. K veřejnému zasedání se v souladu s tímto zmocněním dostavil a obhajobu obviněného i přes jeho nesouhlas realizoval. Z uvedeného postupu obviněného je možné vyvozovat, že se prostřednictvím svého práva na obhajobu snažil o nepodstatněné a zcela účelové protahování řízení. V takovém případě bylo v rozporu s obsahem původní plné moci trvat na osobní účasti jmenovaného obhájce, což nemělo žádné opodstatnění, a to tím spíše za situace, že u tohoto veřejného zasedání nebyly prováděny žádné doplňující důkazy a odvolání obviněného bylo zčásti ve vztahu k výroku o náhradě škody vyhověno.

Skutečnost, že obviněný účelově udělil obhájci další plnou moc, v níž omezil rozsah svého zastoupení vymezeného v původní plné moci, a tuto udělil stejnému obhájci jen proto, aby zajistil odročení veřejného zasedání, Nejvyšší soud posoudil jako obstrukční jednání (přiměřeně srov. náleží Ústavního soudu ze dne 17. 6. 2008, sp. zn. II. ÚS 2448/2008).

Ze všech uvedených důvodů Nejvyšší soud shledal, že když je obhájce zvolen na plnou moc, v níž je uvedena klauzule, že se v rámci svého pověření může dát zastoupit jiným advokátem (§ 26 zák. č. 85/1996 Sb., o advokacii), není soud povinen odročit veřejné zasedání, jestliže se ho zvolený obhájce nemůže zúčastnit, a pro tento úkon pověřit jiného advokáta. Pokud v takovém případě obviněný odročení veřejného za-

sedání odmítá s tím, že trvá na osobní účasti zvoleného obhájce, a pro toto veřejné zasedání udělí témuž obhájci novou plnou moc, aniž by předchozí zrušil, uvede, že se zvolený obhájce nesmí dát zastoupit jiným obhájcem. Lze takové jednání obviněného posoudit jako obstrukční snahu zmařit průběh řádně nařízeného veřejného zasedání. V případě, že takové veřejné zasedání proběhne za přítomnosti obhájcem na základě substituční plné moci pověřeného jiného advokáta, nejde o porušení práva obviněného na obhajobu zakotvené v člán-

cích 37 odst. 2 a 40 odst. 3 Listiny, a nebylo porušeno ani jeho právo obhajovat se osobně nebo za pomoci obhájce podle vlastního výběru uvedené v čl. 6 odst. 3 písm. c) Úmluvy.

Nejvyšší soud proto dovolání obviněného s odkazem na dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. c) tr. ř. považoval za zjevně neopodstatněné.

✦ Právní věta redakce.

Nárok na bezplatnou obhajobu nebo obhajobu za sníženou odměnu

Jediným, pro soud významným kritériem pro posouzení nároku obviněného na obhajobu bezplatnou, případně za sníženou odměnu, je zjištění, že obviněný není schopen náklady obhajoby hradit zcela nebo zčásti. Jiná kritéria, jako např. povaha trestné činnosti nebo to, že si obviněný trestní stíhání sám zavinil, nejsou pro přiznání nároku relevantní.

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 24. 10. 2011, sp. zn. 11 Tz 49/2011

Odůvodnění:

Usnesením Okresního soudu v Opavě ze dne 3. listopadu 2010, sp. zn. 4 T 251/2009, bylo v trestní věci odsouzeného M. B. podle § 33 odst. 2 tr. ř. rozhodnuto tak, že se odsouzenému v trestním řízení vedeném u Okresního soudu v Opavě pod sp. zn. 4 T 251/2009 přiznává nárok na obhajobu za odměnu sníženou o polovinu.

Proti tomuto usnesení Okresního soudu v Opavě podala státní zástupkyně stížnost, o níž Krajský soud v Ostravě rozhodl napadeným usnesením ze dne 30. listopadu 2010, sp. zn. 4 To 286/2010, tak, že napadené usnesení podle § 149 odst. 1 písm. a) tr. ř. zrušil a nově rozhodl tak, že podle § 33 odst. 2 tr. ř. žádost odsouzeného M. B. na přiznání nároku na bezplatnou obhajobu zamítl.

V odůvodnění usnesení Krajský soud v Ostravě uvedl, že ačkoliv současné majetkové poměry odsouzeného jsou takové, že není schopen jednorázové úhrady nákladů obhajoby, je svobodný, bezdětný, zdravý a ve výkonu trestu odnětí svobody je pracovně zařazen a úhrady nákladů obhajoby i dalších závazků bude v budoucnosti schopen. Zdůraznil, že M. B. byl v trestním řízení odsouzen pro trestný čin loupeže podle § 234 odst. 1 tr. zák., jehož se dopustil jako zvlášť nebezpečný recidivista podle § 41 odst. 1 tr. zák., pro pomoc k trestnému činu porušování domovní svobody podle § 10 odst. 1 písm. c) a § 238 odst. 1, 2 tr. zák. a pro trestný čin krádeže podle § 247 odst. 1 písm. b), e), odst. 2 tr. zák., k trestu odnětí svobody v trvání devíti let se zařazením do věznice s ostrahou. Náklady vzniklé obhajobou si tedy zavi-

nil svým jednáním sám a bylo by proto nemorální, aby je za něj nesl stát. Z těchto důvodů stížnostní soud rozhodl tak, že odsouzenému nárok na bezplatnou obhajobu nepřiznal.

Proti tomuto usnesení Krajského soudu v Ostravě podal ministr spravedlnosti České republiky podle § 266 odst. 1 tr. ř. stížnost pro porušení zákona ve prospěch odsouzeného M. B. Podle názoru ministra spravedlnosti byl napadeným usnesením Krajského soudu v Ostravě porušen zákon v ustanoveních § 148 odst. 1 písm. c) tr. ř. a § 33 odst. 2 tr. ř. v neprospěch odsouzeného M. B.

Z odůvodnění podané stížnosti pro porušení zákona předně vyplývá, že podle názoru stěžovatele stížnostní soud chybně vyložil a aplikoval ustanovení § 148 odst. 1 písm. c) tr. ř. a § 33 odst. 2 tr. ř. Okresní soud, který o návrhu odsouzeného na přiznání nároku na bezplatnou obhajobu rozhodoval v prvním stupni, v dostatečném rozsahu zjistil aktuální osobní a majetkové poměry odsouzeného. Podle těchto zjištění odsouzený nemá žádný osobní majetek větší hodnoty, nemá manželku, nepobírá důchod, sociální dávky ani dávky sociální péče a jeho jediný měsíční příjem ze zaměstnání ve výkonu trestu odnětí svobody činil 181 Kč, když zde byl pracovně zařazen teprve od 23. září 2010. Naproti tomu má za výkon vazby uhradit částku ve výši 18 090 Kč a na nákladech trestního řízení částku ve výši 4000 Kč. Společně s odsouzeným J. je dále povinen nahradit škodu ve výši 170 000 Kč. Na tomto podkladě soud prvního stupně rozhodl, že se odsouzenému přiznává nárok na obhajobu za sníženou odměnu ve výši jedné poloviny. To považuje stěžovatel za zhodnocení logické, správné a přiměřené. Se závěry, které v řízení o stížnosti státní zástupkyně učinil stížnostní soud, se naproti tomu stěžovatel neztotožňuje. Krajský soud vyšel ze skutkových zjištění soudu prvního stupně, dospěl však ke zcela opačným závěrům. Použil přitom kritérium rozporu s dobrými mravy, které ale zákon nezná. Nutná obhajoba je atributem spravedlivého procesu a odpovídá za ni stát. Podle argumentace stížnostního soudu by nárok na bezplatnou obhajobu nemohl být přiznán žádnému z pravomocně odsouzených, neboť všichni by tyto náklady zavinili svým jednáním, tj. spácháním trestného činu. Životní styl, který odsouzený vedl před zahájením trestního stíhání nebo před vzetím do vazby, mu nemůže jít k tíži. Zjištění o lehkovážném nakládání s finančními prostředky by mohlo být bráno v úvahu pouze tehdy, pokud by již obviněný, u něhož je takové jednání zjištěno, věděl, co je mu kladeno za vinu. Postup podle § 33 odst. 2 tr. ř. je pro

soud postupem obligatorním a nastupuje vždy tehdy, je-li u obviněného zjištěn nedostatek prostředků k úhradě nákladů obhajoby, což je právě posuzovaný případ. Odsouzený sice v současnosti má jisté výdělkové možnosti dané jeho pracovním zařazením ve výkonu trestu odnětí svobody, což opodstatňuje rozhodnutí o nároku na obhajobu za sníženou odměnu, na druhou stranu o existenci a délce pracovních příležitostí lze u něj vzhledem k době výkonu trestu (devět let) a k možnostem jeho pracovního zařazení poté, co bude z výkonu trestu propuštěn (v té době mu bude padesát let), pouze spekulovat, a proto závěr stížnostního soudu o jeho budoucích možnostech uhradit náklady obhajoby a další své závazky není na místě. Stížnost státní zástupkyně tedy měla být stížnostním soudem jako nedůvodná zamítnuta. Závěrem stěžovatel poukázal i na nepřesnosti, kterých se při rekapitulaci skutkových zjištění dopustily oba soudy. Z obsahu spisu totiž vyplývá, že odsouzený je rozvedený, nikoli svobodný, a není bezdětný, nýbrž má syna, na nějž plní vyživovací povinnost. Vzhledem k jeho věku však není zřejmé, zda tato vyživovací povinnost stále trvá a v jaké výši.

V petitu stížnosti pro porušení zákona ministr spravedlnosti navrhl, aby Nejvyšší soud České republiky podle § 268 odst. 2 tr. ř. vyslovil, že napadeným usnesením Krajského soudu v Ostravě byl porušen zákon v neprospěch odsouzeného M. B. v ustanoveních § 148 odst. 1 písm. c) tr. ř. a v § 33 odst. 2 tr. ř., aby podle § 269 odst. 2 tr. ř. napadené usnesení Krajského soudu v Ostravě zrušil, aby zrušil rozhodnutí na zrušené rozhodnutí obsahově navazující a aby dále postupoval podle § 270 odst. 1 tr. ř., tedy přikázal Krajskému soudu v Ostravě, aby věc znovu projednal a rozhodl.

V rámci veřejného zasedání konaného před Nejvyšším soudem se k podané stížnosti pro porušení zákona vyjádřila státní zástupkyně činná u Nejvyššího státního zastupitelství tak, že s ní souhlasí. Proto navrhla, aby Nejvyšší soud vyhověl podané stížnosti pro porušení zákona a rozhodl v souladu s jejím petitem.

Obhájce odsouzeného JUDr. J. M. se k podané stížnosti pro porušení zákona rovněž vyjádřil tak, že s touto plně souhlasí, považuje ji za zcela důvodnou, a proto navrhl, aby Nejvyšší soud napadené usnesení Krajského soudu v Ostravě zrušil a věc mu vrátil k novému projednání a rozhodnutí.

Nejvyšší soud České republiky (dále jen Nejvyšší soud) podle § 267 odst. 3 tr. ř. přezkoumal zákonnost a odůvodněnost výroku napadeného rozhodnutí, a to v rozsahu a z důvodů uvedených v podané stížnosti pro porušení zákona, jakož i řízení napadenému rozhodnutí předcházející, a shledal, že zákon byl porušen.

Z obsahu předloženého spisového materiálu, pokud jde o posuzované otázky, vyplývá, že rozsudkem Okresního soudu v Opavě ze dne 9. března 2010, sp. zn. 4 T 251/2009, byl obviněný M. B. uznán vinným zločinem loupeže podle § 173 odst. 1 tr. zákoníku, přečinem porušování domovní svobody podle § 178 odst. 1, 2 tr. zákoníku a přečinem krádeže podle § 205 odst. 1 písm. b), odst. 2 a 3 tr. zákoníku, za což mu byl uložen trest odnětí svobody v trvání osmi let a šes-

ti měsíců, pro jehož výkon byl zařazen do věznice s ostrahou. K odvolání státní zástupkyně Krajský soud v Ostravě rozsudkem ze dne 10. června 2010, sp. zn. 4 To 101/2010, rozsudek okresního soudu podle § 258 odst. 1 písm. b), d) a e) tr. ř. zrušil a podle § 259 odst. 3 tr. ř. nově rozhodl tak, že M. B. uznal vinným trestným činem loupeže podle § 234 odst. 1 tr. zák., jehož se dopustil jako zvlášť nebezpečný recidivista podle § 41 odst. 1 tr. zák., pomoci k trestnému činu porušování domovní svobody podle § 10 odst. 1 písm. c) a § 238 odst. 1, 2 tr. zák. a trestným činem krádeže podle § 247 odst. 1 písm. b), e), odst. 2 tr. zák., za což mu nově uložil trest odnětí svobody v trvání devíti let s výkonem ve věznici se zvýšenou ostrahou; odvolání obviněného M. B. odvolací soud podle § 256 tr. ř. zamítl. Podle § 228 odst. 1 t. ř. mu odvolací soud uložil povinnost uhradit společně a nerozdílně s odsouzeným J. v rozsudku vyjmenovaným poškozeným náhradu škody celkem ve výši 175 090 Kč; část poškozených podle § 229 odst. 2 tr. ř. odkázal na řízení ve věcech občanskoprávních.

V průběhu řízení nastaly u obviněného M. B. důvody nutné obhajoby předpokládané ustanovením § 36 odst. 1 písm. a) tr. ř. a obviněný si obhájce zvolil, a to JUDr. M. N., jehož plnou moc nechal založit do spisu dne 24. srpna 2009 (na č. l. 112). Již přípisem ze dne 18. ledna 2010 (na č. l. 1262) obviněný požádal soud o přiznání nároku na bezplatnou obhajobu, což odůvodnil absencí jakýchkoliv finančních prostředků, příjmů, úspor i movitého a nemovitého majetku.

Na podkladě žádosti odsouzeného rozhodl Okresní soud v Opavě výše již uvedeným usnesením ze dne 3. listopadu 2010, sp. zn. 4 T 251/2009, tak, že mu podle § 33 odst. 2 tr. ř. přiznal nárok na obhajobu za odměnu sníženou o polovinu. V odůvodnění tohoto usnesení mimo jiné poukázal na skutečnost, že odsouzený, který si ve výše uvedeném trestním řízení, v němž byly dány důvody nutné obhajoby, zvolil obhájce na plnou moc, nemá žádné finanční prostředky, z nichž by mohl hradit náklady obhajoby. Dle zjištění soudu nevlastní movitý ani nemovitý majetek a nemá jiný příjem, než je jeho mzda za práci ve výkonu trestu odnětí svobody, která činila 181 Kč za měsíc září 2010. Odsouzený je naopak povinen uhradit náklady trestního řízení a náklady ustanoveného obhájce a přehlédnout nelze ani jeho povinnost k náhradě škody, uloženou mu ve výši kolem 170 000 Kč. Aktuální majetkové poměry mu tedy neumožňují hradit v celém rozsahu náklady obhajoby, které dosáhnou částky kolem 90 000 Kč. Protože však ve výkonu trestu odnětí svobody je pracovním zařazením a vzhledem k jeho zdravotnímu stavu a možnosti pracovat i po propuštění z výkonu trestu odnětí svobody, je zřejmé, že do budoucna bude schopen uhradit alespoň část těchto svých závazků.

O stížnosti státní zástupkyně rozhodl Krajský soud v Ostravě napadeným usnesením ze dne 30. listopadu 2010, sp. zn. 4 To 286/2010, tak, že usnesení okresního soudu podle § 149 odst. 1 písm. a) tr. ř. zrušil a nově rozhodl tak, že podle § 33 odst. 2 tr. ř. žádost odsouzeného M. B. na přiznání nároku na bezplatnou obhajobu zamítl, a to z důvodů výše již podrobně rozvedených.

Podle § 148 odst. 1 písm. c) tr. ř. nadřízený orgán zamítne stížnost, není-li důvodná.

Podle § 33 odst. 2 tr. ř. osvědčil-li obviněný, že nemá dostatek prostředků, aby si hradil náklady obhajoby, rozhodne předseda senátu a v přípravném řízení soudce, že má nárok na obhajobu bezplatnou nebo za sníženou odměnu. Vyplývá-li ze shromážděných důkazů, že obviněný nemá dostatek prostředků na náhradu nákladů obhajoby, může, je-li to třeba k ochraně práv obviněného, rozhodnout předseda senátu a v přípravném řízení na návrh státního zástupce soudce o nároku na obhajobu bezplatnou nebo za sníženou odměnu i bez návrhu obviněného. V těchto případech náklady obhajoby zcela nebo zčásti hradí stát.

Nejvyšší soud shledal, že těmito výše citovanými ustanoveními se Krajský soud v Ostravě, který v posuzované věci rozhodoval o stížnosti státní zástupkyně proti usnesení, jímž byl odsouzenému M. B. přiznán nárok na obhajobu za odměnu sníženou o polovinu, důsledně neřídil.

Z podkladů založených ve spise vyplývá, že v rozhodné době (tj. v době rozhodování soudů o uplatněném nároku na bezplatnou obhajobu) odsouzený neměl žádný příjem, vyjma příjmu z pracovního zařazení ve výkonu trestu odnětí svobody, který činil za jeden týden v měsíci září roku 2010 částku 181 Kč, neměl žádný movitý, ani nemovitý majetek. Naproti tomu měl závazky vůči České republice na nákladech trestního řízení a nákladech za obhajobu ustanoveného obhájce z předcházejícího trestního řízení, a společně a nerozdílně s odsouzeným J. byl povinen uhradit poškozeným z posuzovaného trestního řízení škodu ve výši více než 170 000 Kč. Z obsahu spisu je také zřejmé, že odsouzený byl v posuzované době rozvedený a měl syna narozeného 11. 8. 1989 (údaje obsažené v odůvodnění napadeného usnesení stížnostního soudu o tom, že odsouzený je svobodný a bezdětný tedy nejsou správné); o případné vyživovací povinnosti odsouzeného zatím nic zjištěno nebylo. Zdravotní stav odsouzeného byl dobrý a jeho pracovnímu zařazení tak z tohoto pohledu nic nebránilo. Očekávaná výše nákladů obhajoby v této věci přitom dosahovala částky více než 107 000 Kč (viz usnesení na č. 1. 1482).

V posuzované věci je tedy ze skutkových zjištění soudů zřejmé, že odsouzený v době jejich rozhodování neměl dostatek finančních prostředků, aby byl schopen hradit předpokládané náklady obhajoby v celé jejich výši. Rozhodnutí Okresního soudu v Opavě, kterým odsouzenému byl s přihlédnutím k jeho výdělkovým možnostem přiznán nárok na obhajobu za odměnu sníženou o polovinu, je tak zcela na místě, a v souladu s výše již citovaným ustanovením § 33 odst. 2 tr. ř., neboť obviněný osvědčil, že nemá dostatek prostředků, aby si plně hradil náklady obhajoby. Naopak postup stížnostního soudu, který odsouzenému tento nárok odepřel mimo jiné s poukazem na rozpor s dobrými mravy, je v rozporu se zněním ustanovení § 33 odst. 2 tr. ř. i účelem institutu bezplatné obhajoby, jak ostatně přiléhavě na to poukazuje ministr spravedlnosti v podané stížnosti. Kritérium „rozporu s dobrými mravy“ není obsaženo v ustanovení zaručujícím obviněnému nárok na bezplatnou obhajobu (či obhajobu za sníženou od-

měnu) a vlastně by vylučovalo kterémukoli odsouzenému možnost žádat o bezplatnou obhajobu s odkazem na to, že spácháním trestného činu si sám způsobil vzniklé náklady na obhajobu, a proto se nemůže domáhat toho, aby mu je zcela nebo zčásti hradil stát.

Právo na bezplatnou obhajobu je přitom nedílnou součástí práva na obhajobu zakotveného v čl. 40 odst. 3 Listiny základních práv a svobod, a jeho obsahem je právo obviněného, v případě, že si pro svou nemajetnost sám nemůže zcela či zčásti hradit náklady obhajoby, na obhajobu bezplatnou či za sníženou odměnu, resp. při prokázání této nemajetnosti povinnost soudu rozhodnout o tom, že stát zcela či zčásti ponese náklady obhajoby obviněného (srov. nález Ústavního soudu ze dne 7. dubna 2010, sp. zn. I. ÚS 22/10). Prokáže-li tedy obviněný, že pro svou nemajetnost není schopen náklady obhajoby hradit, soud obligatorně postupuje tak, že mu přizná nárok na obhajobu bezplatnou, případně za sníženou odměnu, je-li schopen náklady hradit alespoň zčásti. Jediným, pro soud významným hlediskem je tak existence zjištění o úplné nebo částečné neschopnosti obviněného hradit náklady obhajoby a jiná kritéria, jako např. stížnostním soudem (a okrajově i soudem prvního stupně) zdůrazňovaná povaha trestné činnosti obviněného, ohledně níž se vede nebo vedlo trestní stíhání, nebo okolnost, že si obviněný trestní stíhání zavinil (kdy k tomuto zjištění by bylo nutné dospět vždy, pokud by věc obviněného skončila pravomocným rozhodnutím o jeho vině), nejsou pro přiznání nároku podle § 33 odst. 2 tr. ř. relevantní. Pokud tedy stížnostní soud postupoval podle jiných kritérií a vyhověl stížnosti státní zástupkyně, pak porušil jak ustanovení § 33 odst. 2 tr. ř., tak ustanovení § 148 odst. 1 písm. c) tr. ř., a to v neprospěch obviněného M. B.

Nejvyššímu soudu tedy nezbylo, než postupovat podle § 268 odst. 2 a § 269 odst. 2 tr. ř., a z důvodů shora uvedených napadené usnesení Krajského soudu v Ostravě zrušit. Současně Nejvyšší soud zrušil i rozhodnutí na něj obsahově navazující, jež zrušením pozbyla svého podkladu.

Nejvyšší soud dále postupoval podle § 270 odst. 1 tr. ř., neboť možnosti odsouzeného M. B. hradit náklady obhajoby byly naposledy posuzovány zhruba před jedním rokem a tak v tomto směru nejsou zřejmě jeho současné poměry ve vztahu k této povinnosti. Jelikož v řízení po tomto kasačním rozhodnutí Nejvyššího soudu se uplatní princip rozhodování dle stavu ex nunc, tak Nejvyšší soud věc přikázal Krajskému soudu v Ostravě, aby v intencích tohoto rozhodnutí ji znovu projednal a rozhodl. V dalším řízení Krajský soud v Ostravě při vázanosti právním názorem Nejvyššího soudu (§ 270 odst. 4 tr. ř.) a po provedení potřebných zjištění ohledně současných majetkových poměrů odsouzeného M. B. znovu rozhodne o stížnosti státní zástupkyně proti usnesení Okresního soudu v Opavě.

❖ Právní věta redakce.

Odpovědnost agresivního řidiče

Pokud řidič motorového vozidla agresivním způsobem jízdy ohrozí nebo omezí řidiče jiného vozidla tak, že dokonce dojde k úmyslnému fyzickému kontaktu vozidel, pak úmysl obviněného zahrnuje jak tento kontakt, tak případné následky, které z něho mohou vzejít.

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 13. 9. 2011, sp. zn. 7 Tdo 1081/2011

Odůvodnění:

Rozsudkem Krajského soudu v Praze ze dne 22. 11. 2010, sp. zn. 4T 51/2010, byl obviněný Ing. L. L. uznán vinným pokusem zločinu těžkého ublížení na zdraví podle § 21 odst. 1 tr. zákoníku, § 145 odst. 1, 2 písm. a) tr. zákoníku a přečinem poškození cizí věci podle § 228 odst. 1 tr. zákoníku a odsouzen podle § 145 odst. 2 tr. zákoníku, § 43 odst. 1 tr. zákoníku k úhrnnému trestu odnětí svobody na pět let, pro jehož výkon byl podle § 56 odst. 3 tr. zákoníku zařazen do věznice s dohledem, a podle § 73 odst. 1, 3 tr. zákoníku k trestu zákazu činnosti spočívajícímu v zákazu řízení motorových vozidel na sedm let. Výrokem podle § 228 odst. 1 tr. ř. bylo rozhodnuto o náhradě škody.

Skutek spočíval podle zjištění Krajského soudu v Praze v podstatě v tom, že obviněný Ing. L. L. dne 22. 3. 2010 v 8.14 hodin v úseku 24,1 km dálnice D1 ve směru na P., okr. Praha-východ, při jízdě osobním automobilem zn. Škoda Superb v levém jízdním pruhu dojel osobní automobil zn. Mazda 323 řízený poškozenou Z. U. se spolujezdcem poškozeným M. S. a předjíždějící rychlostí okolo 120 km/hod. nákladní soupravu, při nedodržení bezpečné vzdálenosti jel těsně za automobilem poškozené, poté, co poškozená dokončila předjíždění a zařadila se do pravého jízdního pruhu, snížil rychlost, jel souběžně s jejím vozidlem, na jeho osádku vzrušeně gestikuloval a hrozil, vzápětí v důsledku této situace a v úmyslu poškozeným způsobit přinejmenším těžké ublížení na zdraví a škodu na majetku na hranici adhezních možností svého vozidla prudce najel pravou zadní částí svého vozidla vpravo na vozidlo poškozené a úmyslně jí vytvořil náhlou překážku v jejím jízdním pruhu, na kterou nemohla reagovat. Při tom došlo zadní částí jeho vozidla k letmému střetu s vozidlem poškozené v místech předního kola, v důsledku čehož bylo vozidlo poškozené vymrštno mimo těleso dálnice, kde se opakovaně převrátilo a zůstalo v poloze na střeše. Podle zjištění Krajského soudu v Praze tím došlo k bezprostřednímu ohrožení zdraví poškozených, kterým hrozila závažná zranění specifikovaná ve výroku o vině, a kromě toho byla způsobena škoda na vozidle zn. Mazda ve výši 38 500 Kč a na převážených věcech ve výši 56 697 Kč.

O odvoláních, která podal obviněný proti výroku o vině a dalším výrokům a státní zástupce v neprospěch obviněného proti výroku o vině a trestu, bylo rozhodnuto usnesením Vrchního soudu v Praze ze dne 3. 5. 2011, sp. zn. 7 To37/2011. Podle § 258 odst. 1 písm. f), odst. 2 tr. ř. byl rozsudek Krajského soudu v Praze zrušen ve výroku o náhradě škody a podle § 259 odst. 3 tr. ř. bylo nově rozhodnuto o uplatněném

nároku na náhradu škody výrokem podle § 229 odst. 1 tr. ř.

Obviněný podal prostřednictvím obhájce v zákonné lhůtě dovolání proti usnesení Vrchního soudu v Praze. Toto usnesení napadl proto, že jím byl ponechán beze změny výrok o vině pokusem zločinu těžkého ublížení na zdraví podle § 21 odst. 1 tr. zákoníku, § 145 odst. 1, 2 písm. a) tr. zákoníku. Odkázal na důvod dovolání uvedený v § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. V obsáhle zpracovaných námitkách zpochybnil závěry soudů ohledně subjektivní stránky činu. Popřel, že by jednal v úmyslu způsobit poškozeným těžká zranění, a kolizi vozidel označil jen za svou řídicí chybu při předjíždění. Poukázal na to, že v případě zranění poškozených mohlo jít o trestný čin těžkého ublížení na zdraví z nedbalosti (§ 147 tr. zákoníku). V krajním případě, tj. v případě úmyslného jednání, připustil odpovědnost za pokus trestného činu ublížení na zdraví (§ 146 tr. zákoníku). Obviněný se dovoláním domáhal toho, aby Nejvyšší soud zrušil napadené usnesení a aby přikázal Vrchnímu soudu v Praze věc v potřebném rozsahu znovu projednat a rozhodnout.

Nejvyšší soud shledal, že dovolání je zjevně neopodstatněné.

Tvrzení obviněného, že nejednal v úmyslu způsobit poškozeným zranění, a zejména ne zranění odpovídající těžké újme na zdraví, bylo základem jeho obhajoby již v původním řízení. Soudy se proto subjektivní stránkou posuzovaného činu zevrubně zabývaly. Pro její posouzení si vytvořily potřebný podklad ve zjištění širokého okruhu okolností, vztahujících se nejen k samotnému průběhu kolize obou vozidel, ale i k celkové situaci, která se vyvinula mezi obviněným a poškozenými a ze které vyplynuly důvody posuzovaného jednání obviněného. Zjištění, která soudy v těchto směrech učinily, umožňovala dojít k přesvědčivému a plně podloženému závěru o úmyslném zavinění obviněného, a to i přes jeho námitky, že nejednal úmyslně. Tvrzení obviněného, že šlo pouze o řídicí chybu při předjíždění a tedy jen o nedbalost, je totiž v jasném rozporu s objektivním průběhem kolize obou vozidel. Soudy se s otázkou subjektivní stránky posuzovaného činu vypořádaly velmi podrobně, přiléhavě a zejména logicky. Nejvyšší soud neměl důvodu k tomu, aby do jejich závěrů zasahoval, a naopak se s nimi ztotožnil. K tomu, jak oba soudy vysvětlily své závěry o úmyslném zavinění obviněného, považuje Nejvyšší soud za potřebné uvést pouze následující:

Posuzovaný čin byl vyvrcholením gradujícího napětí, které vzešlo z toho, že obviněný, který řídil podstatně silnější vozidlo než poškozená, byl v rychlosti své jízdy omezen přítomností vozidla poškozené v levém jízdním pruhu při předjíždění nákladní soupravy. Ze subjektivního hlediska obviněného byla jízda poškozené pomalá a zdržující a vyvolala jeho nespokojenost. Tu dal obviněný najevo tím, že jel velmi těsně za vozidlem poškozené, a když poškozená dokončila předjíždění a zařadila se do pravého jízdního pruhu, dojel na její úroveň, zpomalil a během souběžné jízdy na poškozenou gestikuloval vzrušenými posunků, křičel a hrozil. Poškozená na tyto projevy obviněného nijak nereagovala a věnovala se řízení svého vozidla, avšak její spolujezdec začal obviněnému oplácet jeho gestikulaci. Obviněný v této spojitosti vytýkal rozpor mezi rozhodnutími obou soudů v tom, že Krajský soud v Praze pokládal jednání obviněného za odplatu za zpomalení jízdy, zatímco Vrchní soud v Praze toto jednání považoval za odplatu za vulgární gesto spolujezdece poškozené.

Ve skutečnosti tu však žádný rozpor není. Zjištění, že spolujezdec poškozené adresoval obviněnému vulgární gesto, učinil již Krajský soud v Praze, byť toto zjištění výslovně nepojal do popisu skutku ve výroku rozsudku. Uvedené zjištění bylo ve výroku o vině zahrnuto dikcí, že obviněný jednal „vzápětí v důsledku této situace“, přičemž z odůvodnění rozsudku je zřejmé, že pod pojem „tato situace“ bylo zahrnuto i gesto spolujezdce poškozené na adresu obviněného. I přes námitky obviněného uplatněné ohledně bezprostředního podnětu, který vedl k jeho jednání, lze konstatovat, že jednání obviněného bylo zasazeno do kontextu jeho vyhrocených negativních emocí vůči poškozeným. Závěr soudů o úmyslu obviněného způsobit poškozeným vážná zranění není za tohoto stavu nijak nelogický, zvláště pak se zřetelem k tomu, jak incident dále probíhal a jak byl shodou okolností zaznamenán kamerovým systémem Ředitelství silnic a dálnic.

Obviněný nedokončil předjetí vozidla poškozené způsobem předepsaným v ustanovení § 17 odst. 4 zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (zákon o silničním provozu), ve znění pozdějších předpisů. Podle tohoto ustanovení řidič, který se po předjetí zařazuje před vozidlo, které předjel, mimo jiné nesmí ohrozit ani omezit řidiče vozidla, které předjel. Smyslem této úpravy je zajistit bezpečné předjíždění. Jeho nepostradatelným předpokladem je dostatečný boční a čelní odstup předjíždějího vozidla od vozidla předjížděného. Ze strany obviněného nešlo o běžné porušení tohoto ustanovení způsobem, který by se dal označit za pouhou řidičskou nedisciplinovanost. Obviněný si počínal v rozporu s citovaným ustanovením očividně tak extrémním způsobem, že je vyloučeno uvažovat o pouhé chybě a nedbalosti. I když poškozená jela těsně při pravém okraji svého jízdního pruhu, obviněný se nejprve vyloženě natlačil bočně k jejímu vozidlu a pak najel do její jízdní dráhy před její vozidlo s krajní prudkostí změny směru. Fyzický kontakt obou vozidel byl tudíž snadno předvídatelný a vzhledem ke způsobu provedení popsaného jízdního manévru obviněného prakticky jistý. Svědčí o tom nakonec i zóna dotyku vozidel, která u vozidla obviněného začínala v oblasti boční

plochy pravého zadního blatníku a končila na pravé oblině zadního nárazníku a u vozidla poškozené zasahovala do míst na úrovni levého předního kola. Jestliže se obviněný uchýlil k jízdnímu manévru, který provedl způsobem, při němž bylo prakticky jisté, že dojde k fyzickému kontaktu s vozidlem poškozené, pak není nic nelogického na závěru soudů, že úmysl obviněného zahrnoval jak tento kontakt, tak případné následky, které z něho mohou vzejít, a to včetně vážných zranění poškozené a jejího spolujezdce. Nic na tom nemění skutečnost, že nešlo o nějaký přímý náraz, ale jen o letmý kontakt. Uvážili se vysoká rychlost obou vozidel přesahující 100 km/hod., je jasné, že i pouhý dotyk je způsobit takové vychýlení vozidla, že se ocitne mimo vozovku a že jeho osádka při této havárii utrpí těžká zranění. Všechny okolnosti, z nichž reálně vyplývala možnost vzniku těžkých zranění poškozených, byly obviněnému známy. Pokud obviněný při znalosti těchto okolností a z nich vyplývajících nebezpečí podnikl svůj mimořádně agresivní manévr, svědčí to i o jeho srozumění s případným těžkým následkem, spočívajícím ve vážném zranění poškozených. Závěr soudů o tom, že u obviněného šlo ve vztahu k hrozící těžké újmě na zdraví poškozených o úmysl podle § 15 odst. 1 písm. b) tr. zákoníku, je plně akceptovatelný. Nepřijatelná je naopak verze, kterou v dovolání prezentoval obviněný a podle které šlo jen o řidičskou chybu při předjíždění. Ze strany obviněného nešlo jen o neopatrnost či nedostatek ohleduplnosti, a dokonce ani o nějakou riskantní či hazardní jízdu, ale o akt vyložené agrese.

Právní kvalifikace skutku jako pokusu zločinu těžkého ublížení na zdraví podle § 21 odst. 1 tr. zákoníku, § 145 odst. 1, 2 písm. a) tr. zákoníku je evidentně v souladu se zákonem. Napadené usnesení Vrchního soudu v Praze není rozhodnutím, které by spočívalo na nesprávném právním posouzení skutku nebo jiném nesprávném hmotněprávním posouzení ve smyslu dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř.

Nejvyšší soud proto zjevně neopodstatněné dovolání obviněného podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. odmítl.

❖ Právní věta redakce.

Trestní odpovědnost pronajímatele za zásah do práva k bytu nebo nebytovému prostoru

Jde o zneužití vlastnického práva pronajímatele, pokud za trvání nájmu znemožní nájemci – neplátiči nájemného – užívání bytu nebo nebytového prostoru. Trestní odpovědnosti pronajímatele nezbavuje ani odkaz na výkon zástavního a zadržovacího práva k věcem nájemce. K tomu, že čin byl nájemcem vyprovokován dlouhodobým neplacením nájemného, soud přihlédně při úvaze o trestu.

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 15. 2. 2012, sp. zn. 7 Tdo 115/2012

Odůvodnění:

Rozsudkem Okresního soudu v Ústí nad Labem ze dne 19. 7. 2005, sp. zn. 4 T 124/2002, byli obviněni Ing. M. P. a J. N. uznáni vinnými trestným činem neoprávněného zásahu do práva k domu, bytu nebo k nebytovému prostoru podle § 249a odst. 2 tr. zák. (zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů) a odsouzeni obviněný Ing. M. P. k peněžitému trestu ve výměře 10 000 Kč s náhradním trestem odnětí svobody na 10 týdnů a obviněná J. N. k peněžitému trestu ve výměře 5000 Kč s náhradním trestem odnětí svobody na 5 týdnů.

O odvoláních, která podali oba obvinění, bylo rozhodnuto rozsudkem Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 7. 12. 2006, sp. zn. 5 To 159/2006 (ve znění opravného usnesení ze dne 22. 6. 2011). Z podnětu odvolání obviněných byl rozsudek Okresního soudu v Ústí nad Labem podle § 258 odst. 1 písm. b) tr. ř. zrušen a podle § 259 odst. 3 tr. ř. bylo znovu rozhodnuto tak, že obvinění Ing. M. P. a J. N. byli uznáni vin-

nými trestným činem neoprávněného zásahu do práva k domu, bytu nebo k nebytovému prostoru podle § 249a odst. 2 tr. zák. a odsouzení obviněný Ing. M. P. k peněžitému trestu ve výměře 10 000 Kč s náhradním trestem odnětí svobody na 10 týdnů a obviněná J. N. k peněžitému trestu ve výměře 5000 Kč s náhradním trestem odnětí svobody na 5 týdnů.

Jako trestný čin byl posouzen skutek, který podle zjištění Okresního soudu v Ústí nad Labem, upřesněných Krajským soudem v Ústí nad Labem, spočíval v podstatě v tom, že obviněný Ing. M. P. jako jednatel obchodní společnosti Krab, s. r. o., a obviněná J. N. jako pracovnice této společnosti v době od 22. 9. 2000 do 31. 1. 2001 v Ú. n. L., M., zajištěním závorou a uzamčením zámek znemožnili poškozené I. Č. vstup do místnosti, kterou poškozená byla oprávněna užívat na základě nájemní smlouvy.

Obviněný Ing. M. P. podal prostřednictvím obhájce v zákoně lhůtě dovolání proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem. Dovolání je obsahem podání ze dne 12. 4. 2007, které došlo Okresnímu soudu v Ústí nad Labem dne 2. 5. 2007, a dále podání ze dne 15. 11. 2010, jímž byly odstraněny vady prvního podání. Obviněný napadl rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem v celém jeho se týkajícím rozsahu, a to s odkazem na důvod dovolání uvedený v § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. Podle obviněného nešlo o trestný čin, neboť poškozená dlouhodobě neplatila nájemné a smyslem posuzovaného jednání bylo uplatnit zástavní právo pronajímatele k movitým věcem, které jsou na pronajaté věci a patří nájemci (§ 672 odst. 1 obč. zák.), a zároveň uplatnit zadržovací právo pronajímatele k těmto věcem, pokud hrozí, že dlužník začne movité věci odstraňovat (§ 672 odst. 2 obč. zák.). Obviněný namítl, že výrok o vině znamená nadřazení prostého obligačního práva bez ústavní ochrany nad právo vlastnické, které je ústavně chráněno. Dále obviněný poukázal na nepřiměřenou délku řízení, vzhledem k níž ho soudy neměly uznat vinným a uložit mu trest. Obviněný Ing. M. P. se dovoláním domáhal toho, aby Nejvyšší soud ohledně něho zrušil napadený rozsudek a zprostil ho obžaloby.

Nejvyšší soud shledal, že dovolání je zjevně neopodstatněné.

Trestného činu neoprávněného zásahu do práva k domu, bytu nebo k nebytovému prostoru podle § 249a odst. 2 tr. zák. se dopustil mimo jiné ten, kdo oprávněné osobě v užívání nebytového prostoru neoprávněně bránil.

Znaky tohoto trestného činu byly v posuzované věci evidentně naplněny. Poškozená I. Č. byla oprávněna místnost užívat jako nájemce z titulu nájemní smlouvy uzavřené dne 24. 3. 1999 s obchodní společností Krab, s. r. o., jako pronajímatelem. Užívání místnosti, ke kterému byla poškozená oprávněna, obviněný znemožnil tím, že jako jednatel obchodní společnosti Krab, s. r. o., nechal dveře do místnosti zajistit závorou a zámekem. Tím poškozené znemožnil otevření dveří, vstup do místnosti a užívání místnosti. Tento stav trval od 22. 9. 2000 do 31. 1. 2001. Okolnost, že poškozená dlužila pronajímateli nájemné, nemá vliv na závěr, že byly naplněny znaky trestného činu, a má význam jen z hlediska stupně nebezpečnosti činu pro společnost. Neplacení nájemného opravňovalo pronajímatele podle nájemní smlouvy k tomu, aby smlouvu vypověděl, avšak nikoli k tomu, aby poškozené fyzicky znemožnil užívání místnosti jako předmětu nájmu, dokud nájemní vztah trval. K opatřením, která poškozené fyzicky znemožňovala užívání místnosti, nebyl pronajímatel oprávněn ani podle § 672 odst. 1 obč. zák., tj. z titulu svého zákonně-

ho zástavního práva k movitým věcem, které byly v místnosti a patřily poškozené. Soudy v tomto ohledu správně poukázaly na to, že zástavní právo nepostihuje samotný předmět nájmu, tj. objekt, v němž se věci nacházejí, v daném případě pronajátou místnost. Pokud obviněný namítal, že činem sledoval výkon zadržovacího práva pronajímatele podle § 672 odst. 2 obč. zák., nelze to akceptovat jako důvod beztrestnosti činu. V této souvislosti soudy přílehavě konstatovaly, že sám obviněný se neřídil ustanovením § 672 odst. 2 obč. zák., podle něhož pronajímatel do osmi dnů (od zadržení věci) musí žádat o soupis soudním vykonavatelem, nebo musí věci vydat. Jestliže pronajímatel nepožádal v uvedené lhůtě o soupis soudním vykonavatelem, byl uplynutím této lhůty povinen zadržované věci vydat. V posuzované věci jde o střet vlastnického práva pronajímatele na straně jedné a práva nájemce na nerušené užívání předmětu nájmu na straně druhé za okolností, kdy nájemce neplatil nájemné a neplnil tak podstatnou povinnost vyplývající z nájemní smlouvy. Vlastnické právo požívá ústavní ochrany podle čl. 11 odst. 1 Listiny základních práv a svobod, avšak podle čl. 11 odst. 3 Listiny nesmí být zneužito na újmu práv druhých. Jednání obviněného bylo očividným zneužitím vlastnického práva pronajímatele na újmu práva poškozené na užívání předmětu nájmu, zvláště za situace, kdy z hlediska ustanovení § 672 odst. 2 obč. zák. byl pronajímatel povinen zadržované věci vydat. Jednání obviněného již překročilo meze soukromoprávního vztahu pronajímatele a nájemce a nabylo povahy kriminálního činu, i když jinak lze připustit, že čin byl vyprovokován tím, že poškozená neplatila nájemné. Nájemní smlouva však byla konstruována tak, že samotné neplacení nájemného poškozenou nezabavovalo práva užívat pronajatou místnost. Skutečnost, že poškozená neplatila nájemné a tím dala podnět k spáchání posuzovaného činu, soudy přiměřeně vyjádřily tím, že obviněnému uložily peněžitý trest jako mírnější druh trestu, a to ve výměře spadající hluboko do dolní části rozpětí trestní sazby. Třebaže to soudy v rozsudcích výslovně neuvedly, uložením peněžitého trestu zároveň vyjádřily odpovídající ohled na nepřiměřeně dlouhou dobu trestního stíhání, které jen ve stadiu soudního řízení trvalo více než čtyři roky. Délka řízení, byť nepřiměřeně dlouhá, ovšem nebránila tomu, aby obviněný byl uznán vinným trestným činem.

Napadený rozsudek v části týkající se obviněného Ing. M. P. není rozhodnutím, které by spočívalo na nesprávném právním posouzení skutku nebo jiném nesprávném hmotněprávním posouzení ve smyslu dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. Nejvyšší soud proto zjevně neopodstatněné dovolání obviněného Ing. M. P. podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. odmítl.

Pro úplnost Nejvyšší soud poznamenává, že dovolání původně podala i obviněná J. N., avšak vzala je zpět. Zpětvzetí dovolání obviněné J. N. bylo vzato na vědomí usnesením samosoudkyně Okresního soudu v Ústí nad Labem ze dne 13. 6. 2011, sp. zn. 4 T 124/2002.

Nejvyšší soud pokládá za nutné vyjádřit se také k délce dovolacího řízení. Obviněný Ing. M. P. podal dovolání u Okresního soudu v Ústí nad Labem dne 2. 5. 2007 a jeho vady odstranil podáním učiněným u Okresního soudu v Ústí nad Labem dne 16. 11. 2010. Věc byla ve stavu umožňujícím rozhodnout o podaném dovolání předložena Nejvyššímu soudu dne 25. 1. 2012. K průtahům tedy nedošlo v řízení před Nejvyšším soudem.

✿ Právní věta redakce.

Václav Pavlíček a kol.:

Ústavní právo a státověda, II. díl, Ústavní právo České republiky

Leges, Praha 2011, 1. úplné vydání, 1120 stran, 1200 Kč.

Na trhu s právníckou literaturou se objevila dlouho očekávaná učebnice ústavního práva, připravená autorským kolektivem pražské Právnické fakulty.

Dlouho očekávaná z několika důvodů. Jedním z nich byl důvod časový. V tomto směru stojí za zdůraznění údaje o 1. úplném vydání. Delší časový odstup od předchozího vydání učebnice ústavního práva lze zdůvodnit tím, že dopsány byly v předchozích vydáních chybějící části. Čas si žádala také aktualizace obsahu, protože, ač to nemusí být na první pohled patrné, vývoj na poli českého ústavního práva je poměrně značný, a to napříč jednotlivými jeho součástmi. Nespochívá tedy pouze v „usazování se“ celého systému a jeho doladování, ale změny mají často komplexní charakter nebo jich je tolik, byť drobnějších, že v celkovém souhrnu mění celek. Očekávání budily také nezpracované pasáže. Svůj čas si žádala i důkladnost zpracování, která neponechává žádný významnější prostor pro další rozšíření či prohloubení.

Předem lze říci, že jsou veškeré důvody ke konstatování, že očekávání byla splněna.

Předložená učebnice nemá v tuto chvíli na našem trhu konkurenci. A to jak co do obsahu, tak i co do rozsahu. Údaj 1120 stran textu a úplnost zpracování materie ústavního práva hovoří samy za sebe. Každý další autor či autorský kolektiv bude mít v tomto směru obtížnou pozici, cesta snad může být pouze při přípravě přehledových učebnic. Tam je však otázkou, nakolik mohou být pomůckou při výuce na právnických fakultách.

Učebnice připravená týmem pod vedením prof. Václava Pavlíčka je komplexní učební pomůckou. Věnuje se **třem základním oblastem: ústavnímu vývoji, systému organizace veřejné moci a postavení jednotlivce vůči ní.** Každý z těchto okruhů je zpracovaný komplexně a důkladně, učebnice netrpí asymetrií, kdy se někdy stává, že jednotlivé části nejsou vzájemně

vyvážené co do rozsahu či kvality zpracování. Tomu nebezpečí se autoři zdaleka vyhnuli.

Autorskému týmu v čele s jeho vedoucím se podařilo také vyhnout se tomu, že by některé části byly vyloženy v textu opakovaně, nebo že by si jednotliví autoři ve svých závěrech vzájemně odporovali. Jednotná je také použitá terminologie, v tomto směru se za učebnici skrývá mimořádný kus redakční práce sekretáře autorského kolektivu.

Celý text je členěn do 26 kapitol, jejichž výčet není třeba uvádět jmenovitě. Žádná z kapitol, s výjimkou kapitoly XIV., věnované lidským právům, svým rozsahem nijak nevybočuje z celkového průměru. To svědčí o dobrém rozvržení zpracovávané materie. O zmíněné kapitole o lidských právech bude zmínka ještě dále.

Jak bylo uvedeno výše, jednotlivé kapitoly lze tematicky rozdělit na tři velké části, tedy ústavní vývoj, organizaci veřejné moci a postavení jednotlivce.

Prvých deset kapitol je věnováno ústavnímu vývoji československému, svým způsobem vrcholícím rozpadem federace a vznikem samostatné České republiky. Výklad je věnován okolnostem vzniku Československa, ústavní listině 1920, době nesvobody (od 2. republiky až do osvobození, včetně výkladu týkajícího se jak Protektorátu, tak i Slovenského štátu), zatímnímu státnímu zřízení v Londýně (včetně období dekretální normotvorby již na území státu), obnově parlamentarismu (včetně jeho faktického potlačení v důsledku únorového převra-

tu), ústavám z roku 1948 a 1960, federalizaci Československa (včetně období uvolnění poměrů v roce 1968), ústavním poměrům po listopadu 1989 (včetně zániku federace) a vzniku samostatné České republiky (včetně přípravy a přijetí její ústavy).

Může se objevit otázka, zda jsou tyto kapitoly pro ústavní právo potřebné. V jistém smyslu dnes žijeme v době určitého paradoxu. Z jedné strany je žádáno pochopení minulosti a vyrovnání se s ní, z druhé strany se objevují požadavky odstranit z výuky vše, co není podstatné „pro praxi“. Klíčem je však skutečnost, že poznání minulosti může pomoci pochopení současnosti. A „pro praxi“ je důležité pochopení kořenů a souvislostí současné úpravy. Tedy odpověď na výše uvedenou otázku zní, že tyto kapitoly pro pochopení současného ústavního práva nejsou potřebné, ale jsou *nezbytné*.

V tomto směru učinila předkládaná učebnice nesmírný kus práce pro nejenom úzkou odbornou, ale i pro širší veřejnost, a zacelila ve své rovině určitou existující mezeru. Uvedených deset kapitol dává ucelený výklad československého ústavního vývoje v právním pohledu, a tím staví následující výklad do patřičných souvislostí. Ty jsou nezbytné pro pochopení principů fungování současné ústavní úpravy. A to zejména na těch místech, kde v současné době dochází zejména v praxi k nezřídka kontroverzním, nebo dokonce za hranu ústavy jdoucím krokům a opatřením.

Protože vývoj české společnosti nezačal v okamžiku „nula“ 1. ledna 1993 v panenském a do té doby izolovaném prostoru, je nezbytné znát okolnosti, které českou společnost a státnost utvářely. K tomu je popisovaná část učebnice ideální a je plně způsobilá svůj úkol splnit.

Autorskému kolektivu lze v souvislosti s touto částí snad navrhnout jednu věc ke zlepšení. Do budoucna by si učebnice zasloužila doplnění o jedenáctou kapitolu, která by v obecné rovině shrnula posledních dvacet let ústavního vývoje již samostatné České republiky. Jistě by to byl úkol nesnadný, ale jednalo by se o užitečný počín, protože i bez uviznutí v jednotlivých detailech možná lze vysledovat určité obecné tendence a zlomové momenty vývoje.

Je pravda, že tento výklad je v průměrné míře podán při výkladu jednotlivých

ústavních institutů v dalších kapitolách, nicméně zobecnující pohled na ústavní systém jako celek by mohl být přínosný a zcela jistě zajímavý.

Druhou velkou část učebnice tvoří patnáct kapitol věnovaných struktuře veřejné moci v České republice, tedy s určitými výjimkami materii regulované Ústavou. Jedná se o ucelený výklad v pasážích věnovaných ústavnímu pořádku (včetně vztahu k mezinárodnímu právu veřejnému), základnímu vymezení České republiky, demokracii reprezentativní a přímé, parlamentu, zákonodárnému procesu, prezidentu republiky, vládě a dalším orgánům veřejné moci, soudní soustavě, Ústavnímu soudu, územnímu členění státu a územní samosprávě, systému kontroly, jiným orgánům ochrany práv, České národní bance, zajišťování bezpečnosti státu, a na závěr vztahu ústavního pořádku a práva Evropské unie. S jistými výjimkami vyplývajícími přirozeně z povahy popisované materie tato část učebnice a její členění vychází ze struktury Ústavy. Žádná část ústavní úpravy není opomenuta, naopak, výklad je v přiměřené míře věnován celé řadě zákonů provádějících příslušná ustanovení Ústavy.

Zvolenému členění textu nelze vytknout nic, naopak je přehledné a každý čtenář pracující současně s Ústavou bude moci velmi snadno sledovat výklad přímo v textu normy. Za největší přínos lze považovat úspěšné vyhnutí se rozpornému výkladu v různých kapitolách, případně výkladu zdvojenému nebo naopak opomenutí vyložit určitou část ústavního textu na všech místech, kde by to přicházelo v úvahu. Terminologická jednotnost již byla zmíněna výše.

V obecné rovině nelze vyloučit, že výklad určitého problému mohl být stručnější, a naopak výklad jiného problému důkladnější, v tomto smyslu však vše záleží také na očekáváních čtenáře a žádná dílo se této záležitosti nemůže vyhnout.

Pokud mohl být text v některé části, například kapitolami, konkrétnější, tedy obohacený o jednoznačnější závěry, potom by to mohl být výklad týkající se prezidenta republiky. V posledních letech se jedná o oblast, kde dochází k jistým teoretickým nejasnostem, ale zejména praktickým sporům, především pokud se jedná o míru samostatnosti prezidenta republiky ve vztahu k dalším ústavním orgá-

nům. Zaujetí výraznějšího stanoviska by mohlo být užitečné.

Pro čtenáře je však třeba zdůraznit, že recenzent má na mysli zdůraznění stávajících stanovisek, doplnění nejvýše několika vět do kapitol, které mají obvykle padesát stran. Nejedná se tedy o absenci výkladu jakéhokoliv problému, pouze možnost zdůraznění zastávaných stanovisek.

V případě výkladu postavení prezidenta republiky by se jednalo o účelné vylepšení vzhledem ke změnám, které do něj zákonitě vnese přímá volba hlavy státu. Do budoucna bude v tomto směru třeba učebnici aktualizovat. Již proto, že vznikala v době, kdy podoba příslušné novely Ústavy nebyla ještě známa a na trh byla uvedena v době jejího schvalování teprve v Poslanecké sněmovně.

Celkově ani v jednotlivostech nelze ani pomyslně druhé části učebnice vytknout žádný nedostatek, který by si zasloužil pozornost čtenáře, nebo by snad dokonce měl vést k úvaze, zda si učebnici pořídit nebo nikoliv.

Poslední částí učebnice, věcně pojímáno, je kapitola čtrnáctá, věnovaná problematice práv, svobod a povinností. Tedy problematice upravené Listinou základních práv a svobod. Jejím zařazením se výklad ústavního práva stává úplným z věcného hlediska, a tedy i předkládaná učebnice má komplexní charakter.

Hovoříme-li o kapitole, potom je třeba čtenáře předem informovat, že na rozdíl od ostatních, jejichž obsah činí v průměru padesát stran, činí rozsah této kapitoly 246 stran. Její rozsah absolutně vzato není nijak podhodnocený a koresponduje s rozvrhem výuky ústavního práva na Právnické fakultě v Praze.

Přesto je možné si položit otázku, zda by tato část učebnice neměla být do budoucna posílena, a to s ohledem na skutečnost, že těžiště ústavního práva by mělo být posunuto směrem k lidským právům. I když lze očekávat změny a spory v otázkách týkajících se fungování veřejné moci, zásadní otázky budoucnosti, a to každodenní, budou patrně spojeny právě s oblastí lidských práv.

Posílení této části učebnice by dle názoru recenzenta bylo užitečné také proto, že se v posledních letech objevují tendence, a existující dále posilují, k omezování lidských práv. Respektive jsou často hledány způsoby, jak určitě právo ome-

zit, namísto toho, aby byl hledán způsob, jak dané právo maximalizovat ve smyslu jeho co nejširšího užívání a ochrany. Tyto tendence jsou poměrně zřetelné v případě práva shromažďovacího, ale také práva na ochranu soukromí ve všech podobách, a s podobnými snahami se můžeme setkat také v případě svobody projevu.

Rozsáhlejší a hlubší výklad by tedy byl nepochybně přínosem pro budoucí právníky, ale také pro absolventy i širší veřejnost, kteří si cestu k učebnici mohou najít.

Pokud se jedná o současnou podobu textu, je v každém případě ucelená a z pedagogického hlediska plně dostačující. Zásadním přínosem je jednak komplexní přístup k lidským právům ve smyslu jejich nedělitelnosti. Autoři nerozdělují zakotvená práva na „lepší“ a „horší“, nebo „skutečná“ a „deklarace“, jak se dnes stále častěji zejména v politickém diskurzu zcela chybně děje. Z pedagogického hlediska je také vynikající, že nedochází ke členění na skupiny či „generace“, což je dělení sice pro studenty lákavé, ale do značné míry scestné a bránící pochopení skutečného vývoje, kterým oblast lidských práv procházela.

Výborné je také zakotvení lidských práv v jejich moderní podobě do historického kontextu doby, a to již v době druhé světové války jako práv univerzálních, a opět nedělitelných. Jestliže pochopíme, že jedním z důvodů vypuknutí tohoto konfliktu byla také chudoba a ztráta často jakéhokoliv materiálního zázemí milionů lidí, potom je srozumitelné, že boj proti chudobě je bojem také za demokracii a politickou pluralitu, tedy za ona práva, jejichž podstata sice formálně zpochybňována není, ale která i dnes do jisté míry začínají strádat.

Jak již bylo uvedeno, ani této části učebnice nelze nic zásadnějšího vytknout. Úvaha o možném rozšíření je úvahou o možném budoucím osudu dalších vydání učebnice, která již ve stávající podobě splní všechna očekávání každého, komu je primárně adresována.

Celkově lze shrnout, že vydaná učebnice je velmi zdařilá a nemá konkurenci. Každý pokus ji překonat bude velmi těžký. Je skvělou pomůckou pro výuku ústavního práva České republiky a pro přípravu na všechny druhy zkoušek z tohoto oboru. Nejvíce využívaná bude pa-

trně především na českých právnických fakultách, ale je plně použitelná také na všech vysokých školách neprávního typu, kde posluchač přijde do styku s ústavním právem. Vedle toho lze učebnici jistě také využít při výuce na středních školách, tam ale spíše pro individuální zájemce o prohloubení si znalostí týkajících se fungování našeho ústavního systému.

Nepochybně předkládaná učebnice najde své uplatnění mezi absolventy vysokých škol, tedy v praxi. Může být užitečnou pomůckou pro přípravu na další kvalifikační zkoušky. V posledních letech se stále častěji ukazuje v příkladech z praxe také jejich ústavněprávní rozměr. Tento trend bude do budoucna spíše posilovat. Zvláštní skupinou z praxe, která by mohla tuto knihu ocenit, jsou naši vrcholní politici. Lze jen doufat, že si najde cestu i k nim.

Závěrem lze konstatovat, že vydáním této učebnice je podán prostředek k uspokojení potřeby pedagogické i studijní pomůcky pro obor ústavního práva České republiky, a to o úplném a vyčerpávajícím charakteru. Autorskému kolektivu lze poblahopřát k vynikajícímu výsledku práce a všem zájemcům o obor ústavního práva pořízení této učebnice pouze doporučit.

✦ JUDr. JAN KUDRNA, Ph.D.,
odborný asistent na katedře ústavního práva
PF UK Praha

Karel Klíma:

O právu ústavním

Wolters Kluwer ČR, Praha 2012,
316 stran, 480 Kč.

Koncepce díla prof. Klímy je velmi zdařilá. Obsahový záměr knihy je na relativně velmi malé ploše neobyčejně rozsáhlý. Jde o úkol, jaký si může vytknout vědecký pracovník mimořádně erudovaný a zkušený, jakým prof. Karel Klíma nesporně je. Zmínujeme-li zde požadavek na erudici a zkušenosti, je třeba zvláště vytknout požadavek na zkušenosti mezinárodní, které jsou u prof. Klímy neobyčejně bohaté.

Klímovo dílo je rozvrženo do pěti částí, které se pak dále člení na jednotlivé

kapitoly. První část, která koresponduje s názvem celého díla *O právu ústavním*, se zabývá **obecnou ústavněprávní teorií**. Je zde rozebírána geneze ústavnosti, historická podmíněnost ústavy, ústava jako fenomén národní státnosti, ústavnost a politická kultura, metodologie ústavního práva, normativní analýza ústavy, problematika ústavní odpovědnosti a sankcí, ústavněprávní suverenity státu a ústav nových demokracií.

Za zvláště zdařilý zde považují rozbor východiskových ústavněprávních institutů. Autor se zabývá ústavněprávním úskalím pojetí „lidu“, dělbu moci (jejími modely a realitou) a zvláště pak v současnosti velmi diskutovanou otázkou, „jak vykládat podstatné náležitosti demokratického právního státu“. První část zakončuje analytický rozbor vybraných otázek, jako jsou například politické strany a ústavnost, svoboda slova a ústavnost, charisma osobnosti v ústavní funkci nebo úloha referenda v ústavních systémech.

Druhá část je věnována **institucionálním otázkám českého ústavního práva**, kde zvláštní pozornost a ocenění si zaslouží rozbor dělby moci a stručné úvahy o skutečné roli exekutivy, pozici prezidenta, jeho přímé volbě a otázce „kancléřské demokracie“ v České republice.

Za klíčový lze považovat v této části soubor úvah v oddíle jedenáctém, věnovaných soudní moci v České republice a prokazujících autorovu mimořádnou znalost ústavněsoudní problematiky, jak pokud jde o české ústavní soudnictví, tak

zejména o ústavněsoudní komparatistiku. Je nutné pouze upozornit na stranu 96, druhý odstavec, kde je obsažena věta „Ústavní soud ČR je zcela vyčleněn ze systému moci dle Ústavy ČR a ze systému soudní moci samé“. To odporuje znění čl. 83 Ústavy ČR a jeho zařazení do hlavy čtvrté Ústavy nazvané Moc soudní.

Za vynikající považují pojednání podkapitoly 11.2 o Ústavním soudu v komparačním pohledu, podkapitoly 11.3 – *Soudní rozhodování jako nový zdroj práva?* a kapitoly 12 – *Jak přijmout interpretační „invazi“ vrcholných soudů?*

Za velmi zdařilou a mnoho nových teoretických myšlenek přinášející, včetně svébytného členění zpracovávané materie, je třeba považovat část třetí, věnovanou **lidskoprávním aspektům**.

Pozornost zvláště zaslouží stať věnovaná Listině jako specifickému materiálnímu jádru Ústavy. Zvláštní význam mají komplementární studie v této části obsažené, věnované krizovým stavům, konstitucionalizaci antiterorismu a ústavní úpravě bezpečnostních situací v České republice.

Mnoho pozoruhodných myšlenek přináší část čtvrtá, nazvaná *Introdukce do ústavního soudnictví*. Jde tu především o kapitoly 2 – *Negativní zákonodárce nebo „Třetí komora“?*, 3 – *„Interpretační rozsah právního řádu v rozhodování Ústavního soudu“* a 4 – *Závaznost rozhodnutí Ústavního soudu ČR*.

Pátá, obsahově nesmírně bohatá a také nejrozsáhlejší část je věnována **ústavnímu právu srovnávacímu**. Pro tuto závěrečnou část zvolil autor specifické třídění, které je velmi přehledné a zvýrazňující modelová řešení v historickém sledu. Komparativní problematika je rozdělena do čtyř bloků, resp. kapitol.

První kapitola se zabývá historickými modelovými fenomény (anglickým konstitucionalismem, ústavním modelem USA, švýcarským modelem a francouzským modelem). Před tuto kapitolu je zařazeno úvodní výstižné syntetizující pojednání o ústavním právu srovnávacím. U modelových ústavních systémů jsou fundovaně charakterizovány zásadní pilíře, které vytvářejí jejich konstrukci.

Ve stati *Judicial Review* bylo vhodné uvést, že soudy v USA mohou prohlásit zákon za neústavní pouze tehdy, pokud procesní strana při projednávání konkrétní věci soudem namítne, že zákon,

kteřý má být vůči ní soudem aplikován, je neústavní, tj. soud nemůže na základě vlastní iniciativy zkoumat ústavnost zákona. Tím je soudní kontrola ústavnosti v USA výrazně omezena.

Ve stati věnované Ústavní radě ve Francii (s. 216 an.) bylo vhodné přihlédnout k nedávným ústavním a zákonným změnám. Podle mnohých ústavněsoudních komparatistů se Ústavní rada v důsledku hmotněprávních a procesních změn, které uvedené změny přinesly, stala zcela srovnatelnou s typickými ústavními soudy. Novelizovaným článkem 61-1 Ústavy spolu s Organickým zákonem, který nabyl účinnosti v roce 2010, byla ve Francii zřízena specifická následná konkrétní kontrola ústavnosti zákona a došlo k výrazné judicializaci řízení před Ústavní radou. Příslušný soudce je podle této úpravy oprávněn na základě iniciativy procesní strany, která zákon, jenž má být vůči ní uplatněn, považuje za neústavní v tom, že porušuje její základní práva, postoupit Státní radě nebo Kasačnímu soudu k přezkoumání iniciované neústavnosti zákona. Pokud se Státní rada nebo Kasační soud s návrhem ztotožní, jsou oprávněny předložit návrh na řízení o neústavnosti zákona Ústavní radě k rozhodnutí.

Druhá kapitola páté části se zabývá obnovou parlamentarismu po druhé světové válce. Těžiště zde nesporně spočívá v analýze ústavního systému Spolkové republiky Německo. Pozornost je věnována také parlamentnímu císařství v Japonsku, skandinávským parlamentním systémům, parlamentním monarchiím severozápadní Evropy a španělské konstituční monarchii.

Třetí kapitola páté části je zaměřena na obnovu ústavní demokracie v postsocialistických zemích, především na ústavní systém Polska, Slovenska a Ruska.

Výběr z teritoriální ústavněprávní komparistiky tvoří obsah čtvrté kapitoly páté části. Zvláštní pozornost čtenáře si zaslouží rozbor charakteristických rysů ústavního práva latinskoamerických zemí, arabských zemí a zejména pak ústavního práva Izraele.

Závěrem je třeba zdůraznit, že recenzovaná práce je mimořádně obsáhlým fundovaným dílem renomovaného autora.

❖ doc. JUDr. JOSEF BLAHOŽ, DrSc.,
Ústav státu a práva AV ČR

Petr Vojtek:

Odpovědnost za škodu při výkonu veřejné moci. Komentář

C. H. Beck, Praha 2012, 3. vydání,
370 stran, 790 Kč.

Spojíme-li si téma odpovědnost státu a jiných subjektů za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci s osobou zpracovatele tohoto tématu – se jménem JUDr. Petra Vojtka, předsedy škodového senátu 25 C Nejvyššího soudu, tak máme jistotu, že přečtením, ba dokonce nastudováním publikace výrazně rozšíříme své odborné obzory. Tento předpoklad se mně zavřením poslední stránky knížky naplno splnil. Navíc „lidskoprávní“ předmět publikace by měl nás advokáty lákat ještě více než jen naše běžná rutinní agenda. A k tomu ještě soupeření se státem... Jak lákavé!

Potvrzuji, že jsem si odborně i jazykově pochutnal. Materie zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem, ve znění pozdějších předpisů, je zpracována systematicky, přehledně, argumentačně přesvědčivě, nikoliv nějak rozvláčně nebo zabíhavě, logicky, v souvislostech, srozumitelně, prostě jedním slovem čtivě. Publikace „povyšila“ z pohledu kategorizace odborné produkce nakladatelství C. H. Beck mezi komentáře, což je na způsobu zpracování materie znát.

Autor prochází zákonem č. 82/1998 Sb. od paragrafu k paragrafu, od jednoho dílčího institutu k druhému. Vymezuje základní souvislosti uvnitř zákona samotného i jeho vazby navenek – k občanskému zákoníku i k souvisejícím procesním předpisům – občanskému soudnímu řádu, trestnímu řádu, správnímu řádu, soudnímu řádu správnímu. Je odkazováno na časopisecké články, jakož i na monografie a komentáře, které se nějak vztahují k rozebírané materii. Je také přiřazena judikatura Nejvyššího soudu i Ústavního soudu, uvozená charakteristikou předmětu toho či onoho judikátu. Prostě čtenářský komfort, poctivě autorské právnícké dílo.

JUDr. Petr Vojtek i v této publikaci prokazuje, že má tzv. svoji hlavu. Najdeme v ní několik špilců i vůči některé vlastní judikatuře Nejvyššího soudu, také i vůči některým nálezům Ústavního soudu a argumentům, na kterých jsou postaveny. Nejzřetelněji je to vyjádřeno odbornou oponenturou vůči nálezu pléna Ústavního soudu ze dne 14. 12. 2011, sp. zn. Pl. ÚS 35/09 (viz *článek Martina Pecha na str. 32-34 – pozn. red.*), kterým byl zrušen rozsudek velkého senátu Nejvyššího soudu ze dne 26. 8. 2009, sp. zn. 31 Cdo 3489/2007, ve věci podání stížnosti proti usnesení o zahájení trestního stíhání jako předpokladu odpovědnosti státu za škodu, spočívajícího ve využití i tohoto opravného prostředku proti nezákonnému rozhodnutí (s. 106–107). Autor umí být jazykově pichlavý.

Pokud by recenzent vybíral některá témata zvláštního významu, která publikace rozpracovává, nutně by do recenze pojal hledisko diferencovaného individuálního odborného zájmu. Subjektivní prvek do recenze nepatří. Snad – snad s výjimkou upozornění, že JUDr. Petr Vojtek se novátorsky pustil do systematického, a odkazy na stále čtenější judikaturu Nejvyššího soudu i Ústavního soudu obohaceného výkladu institutu odškodnění za nemateriální újmy způsobené nezákonnými rozhodnutími nebo nesprávným úředním postupem, zejména za nepřiměřeně dlouhá úřední (zejména soudní) řízení (§ 31a zákona č. 82/1998 Sb.). Na mapě odborné právnícké literatury k satisfakcím podle § 31a zákona č. 82/1998 Sb. tedy už odpadla poznámka: zde jsou lvi.

Každé autorské dílo musí autor k nějakému datu uzavřít. Je jím období ke

konci roku 2011. Doba ale nestojí, ně které avizované aplikační a interpretační problémy mezitím vyřešila nová judikatura Nejvyššího soudu i Ústavního soudu. Ale to je úděl každé odborné knížky, která je aktuální „ke dni“, a nikoliv pro všechny „dny poté“. Tak v tomto směru upozorníme alespoň např. na rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27. 6. 2012, sp. zn. 30 Cdo 2813/2011 [přiměřené zadostiučnění za nemajetkovou újmu, způsobenou zahájením trestního řízení (stíhání), jež neskončilo pravomocným odsuzujícím rozsudkem], ze dne 20. 6. 2012, sp. zn. 31 Cdo 619/2011 (přiměřené zadostiučnění za nemajetkovou újmu způsobenou vazbou vykonanou před nabytím účinnosti zákona č. 160/2006 Sb. v trestním řízení, které skončilo zproštěním obžaloby – problematika přímé aplikace čl. 5 odst. 5 Evropské úmluvy, a to i pohledem délky a počátku běhu promlčecí doby), ze dne 13. 6. 2012, sp. zn. 31 Cdo 2805/2011 (reflexe nálezu pléna Ústavního soudu ze dne 14. 12. 2011, sp. zn. Pl. ÚS 35/09, do judikatury Nejvyššího soudu) a ze dne 14. 3. 2012, sp. zn. 31 Cdo 2847/2011 (označení státu pouze jeho organizační složkou jako odstranitelná vada žaloby).

Lze najít nějaké chyby nebo nedostatky v publikaci? Recenzent je nenašel. Snad jen hojnější odkazy na judikaturu Ústavního soudu... Ale to může být jen subjektivní názor recenzenta, který považuje princip všeobecné závaznosti nálezu Ústavního soudu podle čl. 89 odst. 2 Ústavy ČR za svatý, a to přesto, že, slovy předsedy tohoto soudu JUDr. Pavla Rychetského, Ústavní soud má pravdu, i když ji nemá.

Takže suma sumárum: vřele doporučuji k přečtení a nastudování všem, kterým je lidskoprávní agenda ideově nebo i prakticky blízká. Nebudete zklamáni. Navíc žádná konkurenční publikace na stejné téma neexistuje, což nijak nesnižuje nadstandardní kvalitu publikace recenzované, hodnou jména autora i nakladatelství, ve které vyšla.

✿ JUDr. MARTIN MIKYŠKA,
advokát v Malé Skále

Arkadiusz Bereza a kol.:

Zawód radcy prawnego. Historia zawodu i zasady jego wykonywania

Osrodek Badań, Studiów i Legislacji Krajowej Rady Radców Prawnych, Varšava 2011, 2., doplněně vydání, 478 stran.

Profese polského právního rádce (*radca prawny*) bývá tradičně pokládána za obdobu bývalých profesí komerčního právníka v České republice či na Slovensku. Anotovaná publikace, jež je kolektivním dílem deseti významných příslušníků stavu právních rádců, čtenáři přináší celou řadu informací svědčících o tom, že tomu tak docela není.

Počátky povolání právního rádce sahají v Polsku do padesátých let 20. století. Právní rádcové byli tehdy v podstatě podnikovými právníky, resp. zástupci orgánů a organizací státního sektoru v tehdejší Polské lidové republice. Oproti dobovému Československu, kde k tomu, aby se absolvent právnické fakulty mohl stát podnikovým právníkem, stačila příslušná pracovní smlouva, v Polsku musel uchazeč o zápis do seznamu právních rádců splňovat další kvalifikační předpoklady. Právní rádcové pak spadali organizačně pod Státní hospodářskou arbitráž (*Państwowy Arbitraż Gospodarczy*).

K významné změně v postavení stavu právních rádců došlo v r. 1982, kdy byl

vydán dosud platný – byť i mnohokrát od té doby novelizovaný – zákon o právních rádcích (*Ustawa z dnia 6. lipca 1982 r. o Radcach prawnych*). Tímto zákonem byla zřízena stavovská samospráva, organizační strukturou obdobná organizaci advokacie.

Samospráva se dále rozvíjela po zrušení Státní hospodářské arbitráže. Postavení právních rádců pak posílila i novela občanského soudního řádu (*Kodeks postępowania cywilnego*) z r. 1996, která jim umožnila i zastupování fyzických osob před soudem.

Institut právního rádce přečkal v Polsku i dobu příprav vstupu do Evropské unie. Přes jistou animozitu mezi nimi a polskými advokáty, na níž si ostatně i osobně z těch dob vzpomínám, se právním rádcům podařilo dosáhnout uznání na půdě Rady evropských advokátních komor (CCBE), v níž jsou doteď zastoupeni.

Publikace po dvou kapitolách prvé části, kde jsou podrobněji popsány zmíněné dějiny profese, v dalších deseti kapitolách podává přehledný a úplný přehled o platném právu, které se vztahuje k právním rádcům, v druhé části jsou pak zařazeny právní a stavovské předpisy, které se jich dotýkají, a to počínaje zákonem z r. 1982 v platném znění. Ze stavovských předpisů pak stojí za zmínku především etické kodexy historické i současné. Kromě Etického kodexu právního rádce (*Kodeks etyki radcy prawnego*) z r. 2007 se na polské právní rádcce vztahuje i Etický kodex CCBE.

Není bez zajímavosti jedenáctá kapitola o zahraničních právnících, z jejíž četby lze i dovodit, že advokát z České republiky má v Polsku v podstatě na výběr, zda bude evropským advokátem v režimu právního rádce či polského advokáta. Právní úprava povolání právního rádce vychází ostatně i z dalších implementovaných směrnic, obsahuje tudíž i normy, týkající se boje proti organizovanému zločinu a „*prania pieniędzy*“.

Jen zdánlivě svojí tematikou odtažitá publikace by tak neměla být přehlédnuta zejména advokáty v příhraničních oblastech, tlumočnickými polského jazyka i těmi funkcionáři naší stavovské samosprávy, kteří s polskými právními rádcí a jejich profesní komorou přicházejí do styku.

✿ JUDr. PhDr. STANISLAV BALÍK,
soudce Ústavního soudu ČR

Bulletin slovenskej advokácie prináša...

č. 7-8/2012

JUDr. Marica Pirošíková:

K aktuálnej judikatúre Európskeho súdu pre ľudské práva týkajúcej sa aplikovateľnosti článku 6 Dohovoru

Autorka v článku upozorňuje na aktuálny rozhodnutí Európskeho súdu pro lidská práva týkající se aplikace článku 6 Úmluvy. Oceňuje pozitivní trendy v judikatúre Európskeho súdu pro lidská práva, zároveň však poukazuje na některé přetrvávající nedostatky. Zároveň vyzdvihuje přístup Ústavního soudu Slovenské republiky, který v tomto ohledu poskytuje stěžovatelům vyšší standard ochrany.

**JUDr. Marek Števček, PhD.,
JUDr. Ing. Jarmila Lazíková,
PhD.:**

Vybrané otázky exekúcie príkazom pohľadávky z účtu v banke ako predmetu záložného práva

Článek se zabývá základními teoretickými a aplikačními problémy exeku-

ce pohledávky z účtu v bance jako jedním z nejčastějších způsobů exekuce na peněžní plnění. Akcentuje souvislosti, především ve vztahu k zástavnímu právu, které se váže na předmětu exekuce jako překážka exekučního řízení bez souhlasu záložního věřitele. Přibližuje i důvody a podmínky podání podlužnické žaloby vůči dlužníkovi povinného a kriticky vnímá vzájemnou informační povinnost mezi bankami a soudními exekutory.

JUDr. Marek Valachovič:

Zriadenie a vznik záložného práva k zálohu na zabezpečenie (nielen) budúcej pohľadávky, 1. časť

Autor se v článku zabývá rozdílem mezi zřízením a vznikem zástavního práva, zejména když se zástavním právem zabezpečuje budoucí pohledávka zástavního věřitele. V úvodu příspěvku prezentuje výklad příslušných právních norem podle všeobecné právní úpravy zástavního práva obsažené v občanském zákoníku i v kontextu s teoretickou koncepcí diferenciacie mezi zřízením a vznikem záložního práva.

Dále se autor věnuje i vzniku zástavního práva k budoucí pohledávce, zřízeného na smluvním základě v kontextu s existencí většího počtu zástavních práv vázajících se na zástavu. Poukazuje přitom na problémy, které mohou vzniknout při výkonu zástavního prá-

va z pohledu zástavního věřitele, který nemá při konkurenci většího počtu zástavních práv zapsaných v příslušném registru přední postavení.

V druhé části příspěvku autor následně na konkrétních příkladech zástavního práva vznikajícího podle zvláštních právních předpisů (zákon č. 563/2009 Z. z., o správě daní a poplatků a zákon č. 182/1993 Z. z., o vlastnictví bytů a nebytových prostor) s ohledem na princip akcesiority zástavního práva ve vztahu k zabezpečované pohledávce poukazuje na určitý nesoulad při výkladu právních norem použitých v těchto zákonech a všeobecnou právní úpravou zástavního práva.

JUDr. Martin Bicko:

Opät k pojmu „požadovaný podiel“ pri zrušení a vyporiadaní podielového spoluvlastníctva v súvislosti s určením výšky súdneho poplatku

Autor v článku opětovně poukazuje na neustálený výklad a aplikaci principiálního pojmu v právní úpravě. Zaměřuje se zejména na diametrálně odlišný výklad důležitého ustanovení zákona o soudních poplatcích a postupu při určení výšky soudního poplatku. V komparaci s vyhláškou MS SR č. 655/2004 Z. z. poukazuje na následky tohoto diametrálně odlišného výkladu.

Tradiční a spolehlivá úschova finančních prostředků od **UniCredit Bank**

Před nedávnem ovládla titulní strany médií kauza realitní kanceláře Reality21. Její klienti složili do advokátní úschovy peníze na nákup nemovitosti a dnes nemají finance ani střechu nad hlavou. Také nechápete jak je to možné? Věříme, že nová opatření České advokátní komory a účty úschov u UniCredit Bank pomohou uklidnit současné rozbouřené vody.

UniCredit Bank je tradičním a dlouholetým partnerem České advokátní komory (ČAK), její účty úschov jsou šité na míru členům Komory, používá je přibližně třetina z nich. Účty jsou plně v souladu i se stavovskými předpisy ČAK, které byly zveřejněny ve Věstníku Komory začátkem srpna a vstoupí v platnost od ledna 2013. Navíc disponuje širokou sítí svých poboček po celé České republice.

Zásadní novinkou, kterou nový rok přinese, je povinnost advokáta vést každou úschovu na samostatném účtu. Nadále zůstává v platnosti, že prostředky třetích osob musí být vedeny zcela odděleně od vlastních peněz advokáta. Už z označení účtu musí být zřejmé, že jsou na něm uloženy peníze klienta.

„Dispozice s uloženými penězi je omezená z hlediska oprávněné osoby i účelů užití peněz. Na jednotlivých účtech úschov může být evidována vždy jen jedna úschova, za kterou je považován vklad od okamžiku uložení až do jeho úplného vyplacení. Tyto nové požadavky na vedení účtů úschov společně se zavedením centrální evidence úschov ze strany ČAK jistě přispějí ke zlepšení postavení advokátů v očích veřejnosti,“ upřesňuje Pavel Šupík, manažer segmentu svobodných povolání UniCredit Bank.

Vedení účtu úschov je ošetřeno samostatnou smlouvou. Advokát může vkládat a vybírat hotovost v českých korunách, využívat zvýhodněného úročení v korunách, amerických dolarech či eurech nebo zvolit neúročenou variantu účtu úschovy. Účet je naprosto bezpečný a ovládání intuitivní a snadné i při větším množství úschov.

„Ze zkušenosti víme, že většina advokátů je zavalena prací, na řízení vlastních financí mají minimum času, a proto vyžadují špičkový, stoprocentně spolehlivý servis, proto jsme pro ně připravili i balíček dalších služeb, které zástupcům svobodných povolání usnadní život,“ dodává Šupík.

 UniCredit Bank

Patří do něj například profesní/podnikatelský účet *Konto Profese* s nadstandardním úročením, které může využít každý advokát společně s účtem úschov zdarma. K němu patří rovněž kontokorentní úvěr až do výše 800 tisíc korun bez nutnosti dokládat příjmy a bez jakýchkoli poplatků.

Pro soukromé platby je pak určen účet nazvaný *Perfektní konto*. To jméno není náhodné, uživatelé tohoto účtu neplatí žádné poplatky za transakce v rámci tuzemského elektronického platebního styku, a takové privilegium má v Česku jen málokdo. Navíc je pro advokáty jeho vedení zdarma, pokud vedou v UniCredit Bank účty úschov nebo využívají *Konto Profese*. Prestižní kreditní karta VISA GOLD s předschváleným limitem 100 tisíc korun, úrokovou sazbou 6 % p.a. a dalšími nadstandardními službami jsou jen příjemná třešnička na dortu.

„Většinu bankovních služeb může advokát ovládat z pohodlí své kanceláře nebo domova, a pokud je nutná návštěva banky, k dispozici je vždy osobní bankéř, nebo zkušený specialista z Kompetenčního centra pro svobodná povolání UniCredit Bank,“ uzavírá Pavel Šupík.

z advokacie

SLOUPEK KARLA ČERMÁKA 58

Z ČESKÉ ADVOKACIE

Z kárné praxe 59

Z jednání představenstva ČAK 65

Tradiční setkání a turnaj „4“ v Poněšicích 66

XX. ročník Celostátního tenisového turnaje ČAK 66

Z EVROPY

Výkon rozsudků ESLP v roce 2011
– zpráva Výboru ministrů RE 67

Bejvávalo dobře čili anatomie dopravy

Autor je ve věku, kdy si může dovolit tvrzení, že za našich mladejch let bejval svět jako květ, ačkoliv si je plně vědom selektivní vlastnosti lidské paměti uchovávat v sobě to hezké, a všechnu prožitou hrůzu a děs svrhnout do pekla podvědomí, odkud to na nás pak chvílemi dělá pěkně bububu.

My staříci pamatujeme nejen desítky reforem ve školství, zdravotnictví a národním hospodářství vůbec, ale i četné změny v pražské veřejné dopravě. Každá změna byla vždy k horšímu, a vůbec nejlíp prý bejvávalo v době koňské, což už ani já nepamatuju. O koňce jako o nedostupném ideálu mi však s nostalgií vyprávěl můj pražský dědeček. Vzpomínal, že na konečné bylo třeba koníky napojit a dát jim obroku, což bylo užitečné pro vztah lidstva k přírodě.

Někdo si možná ještě vzpomíná na ty krásné doby, kdy po Praze pak jezdily alespoň trolejbusy, řízené trolejbusáky. Jedna linka jezdila Jungmankou, Žitnou a Anglickou na Mirák a dál Slezskou k Flóře a posléze až do Vysočan. Později startovala z Václaváku a do Žitné se dostala Krakovskou, kdežto zpět na Václavák Štěpánskou. Smradlavé a hlučné autobusy do Prahy v těch preenviromentálních dobách nesměly, a byly vyhrazeny pro cesty od konečných stanic elektrifikovaných tratí do blízkých vesnic, jako byly třeba Chodov, Měcholupy, Kbely, Prosek, Dáblice, Bohnice, Řepy, Řeporyje a Stodůlky. Když nesmrděly spalovací motory, smělo se místo toho na zastávkách a konečných stanicích kouřit, čehož zejména tramvajáci a trolejbusáci s chutí využívali. Za jízdy pak nebyli frustrováni, cestujícím nenadávali, zdvořile odpovídali na jejich dotazy a nehrozili jim stávkou ani pěstiti.

Časy se změnil v době transformace pražské veřejné dopravy na tak řečené emhádečko a od té doby se už nepodařilo vědeckotechnický pokrok zastavit. Nebudeme znovu mluvit o oupnkárdu, o tunelech a šachtách na jízdenky a jejich distribuci, ani o roztočném rozmístění sedátek a bidýlek v neodpružených kloubových autobusech. Hlavu máte obvykle mezi kolena namířeno proti a výše sedících spolucestujících, o ramena se vám chodidly opírá ještě výše ve stejném směru sedící pasažér, a pod ním se v kukani na blatníku krčí bočně sedící trpaslík. Pěkné rodeo nastane, přistoupí-li invalida nebo kočárek, a také chce-li kdokoliv kdekoliv vystoupit. Vždy přemýšlím, kdo za tuto neotřelou inovaci dostal Nobelovku.

Velké zásluhy o současné reformy městské dopravy má badatelský lékařský tým okolo pana primátora a MUDr. Borise Štátného. O těch dvou už básník (Zeyer) psal Román o věrném přátelství Amise a Amila. Do týmu dále patří i MUDr. Horák

a MUDr. Šnajdr z VZP a MUDr. Rath z litoměřické vazební věznice. Ti zajišťují financování reforem k tíži sponzora IZIP a úspor z plateb od dodavatelů zdravotnických staveb a přístrojů. Výsledkem jejich výzkumu bude Velký anatomický atlas pražské MHD, v němž se linky zásadně dělí na kapitální (hlavní), genitální (pohlavní), spinální (páteřní), schizoidní (rozštěpné), periferní (končetinové) a rektální (konečnickové). Chystá se však i druhý díl Atlasu, v němž budou za přispění evropských specialistů MUDr. Cabrnocha a MUDr. Ouzkého z Bruselu, MUDr. Kuby z MPO a MUDr. Bartáka z MO popsány dopravní jevy cerebrální (mozkové), kardiální (srdeční), thorakální (hrudní), pulmonální (plicní), lumbální (bederní) a urinární (močové). Appendix (přívesek) ke druhému dílu z pera MUDr. Bartáka, prezidenta z Modřan, pak bude věnován problematice palpálních procesů na linkách mamálních (prsních), vaginálních (poševních), uterálních (děložních) a možná i fekálních (výkalových).

Úvodní slovo k reformnímu dílu napíše sám premiér a zhodnotí v něm zhoubnou ideologii pussyismu-riotismu, tykadlismu-smetanismu a dalajismu-lamaismu. Zároveň lidu vhodně vysvětlí rozdíly těchto ideologií oproti putinismu-medveděvismu a klausismu-necasismu. Tvrdá pěst premiérova pak dopadne i na hlavy závistivců, kteří soudruhy badatele nazývají bílou mafii, a v čele s knížetem pánem Schwarzenbergem se jim posmívají v soukromí i v médiích.

Marketingová kampaň k Atlasu již probíhá upoutávkami na všech zastávkách MHD v Praze. Je založena na vtípných úderných heslech, jako NIC NEJEDE, KDY TO PŘIJEDE, KAM TO DOJEDE a VŠECHNO JE TO UJETÉ. Je vidět, že propagaci řídí mistrovská ruka nějakého manažera, který sice v tramvaji či autobusu nikdy nesešel, ba ani je snad v životě neviděl, zato však svého Jaguára XJ ovládá stejně mistrovsky, jako kdysi Al Capone svůj Cadillac.

Doporučená cena Atlasu nebyla dosud stanovena, ale nakladatelství Akademie věd na kalkulaci již vyhlásilo veřejnou soutěž s nemalou dotací od EU.

S koupí neváhejte! Pro cestu na Petřín hledejte linku dentální (zubovou - viz kapitolku od MUDr. Bessera), na Slavii a Bohemku kardiální, do Moskvy kapitální, na Hrad schizoidní, do parlamentu retardální a do Strakovky rektální. Až budete naštvání, zvolte linku fekální.

A rozveselte se! Trh vám svou rukou deregulovaně svobodnou a i pro Červíčka úplně neviditelnou míchá etylalkohol do paliv, a metylalkohol do rumu, takže máte sice drahý benzín, ale levný chlast. Příští generace to ocení a bude si jednou zpívat, jak za našich mladejch let bejval rum samej jed, bejvávalo, bejvávalo, bejvávalo“.

Jak vlastně?

Září 2012

♣ KAREL ČERMÁK

Z kárné praxe

Je kárným proviněním,

- jestliže advokát, který se zavázal klientovi podat do určité lhůty žalobu, nepravdivě ubezpečuje, že ji podal, a poté, když klient zjistí skutečný stav, odstoupí od smlouvy a vyzve k vrácení záloh a dokladů, těmto výzvám nevyhoví,

- jestliže po splnění podmínek smlouvy o úschově nepoukáže deponovanou částku správci daně, a to ani přes opakované výzvy klienta a přes své opakované sliby,

- jestliže klienta neinformuje řádně o stavu věci a nepřebírá od něho písemnosti ve svém sídle.

Rozhodnutí kárného senátu kárné komise České advokátní komory ze dne 14. 5. 2010, sp. zn. K 145/2009

Kárně obviněný Mgr. P. M., advokát,

se dopustil kárného provinění,

tím, že

1. poté, co dne 2. 7. 2007 uzavřel s C. D. smlouvu o poskytování právních služeb, na základě níž měl podat nejpozději do počátku listopadu 2007 k okresnímu soudu žalobu proti E. F. ve věci narovnání majetkoprávních vztahů k pozemkům a k obvodnímu soudu žalobu proti firmě G. s. r. o. o náhradu škody, a za tím účelem převzal od C. D. zálohy v celkové výši 23 120 Kč a doklady vztahující se k jejím věcem, ubezpečoval opakovaně C. D., že žalobu proti firmě G. s. r. o. k soudu podal, ačkoliv tak nejméně do 15. 9. 2009 neučinil ani v jednom případě, a poté, co C. D. vlastním šetřením u příslušných soudů zjistila, že žaloby nebyly podány, a odstoupila od smlouvy o poskytování právních služeb a e-maily ze dne 15. 8. 2009 a ze dne 20. 8. 2009 ho vyzvala k vrácení složených záloh a zapůjčených dokladů, těmto jejím výzvám nejméně do 15. 9. 2009 nevyhověl,

2. poté, co v souvislosti s kupní smlouvou ze dne 26. 10. 2006 uzavřenou mezi H. CH. jako prodávajícím a manžely J. L. a K. L. jako kupujícími převzal do své úschovy celou kupní cenu ve výši 1 500 000 Kč, kterou se co do výše 45 000 Kč zavázal poukázat na účet příslušného finančního úřadu jako daň z převodu nemovitostí, a to poté, co se dozvěděl o tom, že příslušným finančním úřadem byla tato daň vyměřena v celkové výši 45 000 Kč, částku 45 000 Kč nejméně do 2. 3. 2010 na účet finančního úřadu nepoukázal, a to ani přes opakované výzvy J. L. a K. L. a přes své sliby, že tak učiní,

3. poté, co v přesně nezjištěný den v roce 2002 uzavřel s bytovým družstvem M. smlouvu o poskytování právních služeb, jejímž předmětem bylo zastupování bytového družstva M. v jeho různých právních věcech, od přesně nezjištěné doby až do 27. 4. 2009 bytové družstvo M. řádně neinformoval o stavu jeho věci a na adrese deklarované jako sídlo své advokátní kanceláře nepřebíral písemnosti zasilané mu tímto jeho klientem,

tedy, že

ad 1

- nechránil a neprosazoval práva a oprávněné zájmy klienta a neřídil se jeho pokyny,
- při výkonu advokacie nejednal čestně a svědomitě a důsledně nevyužíval všechny zákonné prostředky a v jejich rámci neuplatnil v zájmu klienta vše, co podle svého přesvědčení pokládal za prospěšné,
- při výkonu advokacie nepostupoval tak, aby nesnižoval důstojnost advokátního stavu, když za tím účelem nedodržel pravidla profesionální etiky ukládající mu
- povinnost všeobecně poctivým, čestným a slušným chováním přispívat k důstojnosti a vážnosti advokátního stavu,
- povinnost plnit převzaté závazky,
- povinnost v souvislosti s výkonem advokacie nečinít nikoliv vědomě nepravdivé projevy,
- povinnost klienta řádně informovat, jak vyřizování jeho věci postupuje, a poskytovat mu včas vysvětlení a podklady potřebné pro uvážení dalších příkazů,
- povinnost při ukončení poskytování právní služby klientovi na jeho žádost vydat bez zbytečného odkladu všechny pro věc významné písemnosti, které mu klient svěřil, nebo které z projednávání věci vznikly,
- povinnost o svých výkonech pro klienta vést přiměřené záznamy, jejichž obsah na požádání klientovi poskytne s úplným vysvětlením,

ad 2

- nechránil a neprosazoval práva a oprávněné zájmy klienta a neřídil se jeho pokyny,
- při výkonu advokacie nejednal čestně a svědomitě,
- při výkonu advokacie nepostupoval tak, aby nesnižoval důstojnost advokátního stavu, když za tím účelem nedodržel pravidla profesionální etiky ukládající mu
- povinnost všeobecně poctivým, čestným a slušným chováním přispívat k důstojnosti a vážnosti advokátního stavu,
- povinnost plnit převzaté závazky,
- povinnost peníze a jiné hodnoty, které převzal ke stanovenému účelu, opatrovat s péčí řádného hospodáře, a nepoužít je jinak, nežli ke stanovenému účelu,
- povinnost při provádění úschov peněz postupovat podle právních a stavovských předpisů, tedy veškeré prostředky vyplatit za podmínek odsouhlasených klientem,

ad 3

- nechránil a neprosazoval práva a oprávněné zájmy klienta,
- při výkonu advokacie nejednal svědomitě,
- při výkonu advokacie nepostupoval tak, aby nesnižoval důstojnost advokátního stavu, když za tím účelem nedodržel pravidla profesionální etiky ukládající mu
- povinnost všeobecně poctivým, čestným a slušným chováním přispívat k důstojnosti a vážnosti advokátního stavu,
- povinnost klienta řádně informovat, jak vyřizování jeho věci postupuje, a poskytovat mu včas vysvětlení a podklady potřebné pro uvážení dalších příkazů,

- povinnost být ve svém sídle zpravidla osobně přítomen v pravidelné době, kterou předem stanoví; pro případ, že by mu v osobní přítomnosti bránily vážné důvody, musí umožnit zanechání vzkazu,

čímž

ad 1

porušil ust. § 16 odst. 1, 2 a § 17 zákona o advokacii ve spojení s čl. 4 odst. 1, 2, 3, čl. 9 odst. 1, 4 a čl. 10 odst. 4 Pravidel profesionální etiky,

ad 2

porušil ust. § 16 odst. 1, 2 a § 17 zákona o advokacii ve spojení s čl. 4 odst. 1, 2 a čl. 9 odst. 2 Pravidel profesionální etiky a čl. 9a Pravidel profesionální etiky ve spojení s čl. 2 odst. 4 Usnesení představenstva ČAK č. 7/2004 Věstníku,

ad 3

porušil ust. § 16 odst. 1, 2 a § 17 zákona o advokacii ve spojení s čl. 4 odst. 1, 2, čl. 9 odst. 1 a čl. 16 odst. 3 Pravidel profesionální etiky.

Za to se mu podle § 32 odst. 3 písm. c) zák. č. 85/96 Sb., o advokacii, v platném znění, ukládá kárné opatření **pokuta ve výši 30 000 Kč.**

Kárně obviněný je povinen zaplatit České advokátní komoře částku 3000 Kč jako náhradu nákladů kárného řízení.

Pokuta i náklady řízení jsou splatné do 15 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí na účet ČAK.

Z odůvodnění:

Předseda kontrolní rady ČAK podal na kárně obviněného dne 16. 11. 2009 kárnou žalobu, od počátku vedenou pod sp. zn. 145/2009, dne 9. 12. 2009 kárnou žalobu původně vedenou pod sp. zn. 158/2009, dne 9. 2. 2010 kárnou žalobu původně vedenou pod sp. zn. 15/2010.

Z obsahu kárného spisu č. K 145/2009 kárný senát zjistil následující:

Dne 8. 9. 2009 obdržela Česká advokátní komora stížnost paní C. D. na jednání kárně obviněného. V této stížnosti C. D. uvedla, že asi v červnu 2007 požádala kárně obviněného, aby jejím jménem podal žaloby na společnost G. na náhradu škody a na E. F. na narovnání majetkových vztahů k pozemkům, a že na požádání kárně obviněného zaplatila částku 10 620 Kč. Stěžovatelka v stížnosti dále vyjádřila přesvědčení, že uvedené žaloby kárně obviněným podány nebyly.

Dne 17. 9. 2009 obdržela Česká advokátní komora od Policie České republiky přípis ze dne 16. 9. 2009, kterým postupuje trestní oznámení C. D. ze dne 7. 9. 2009 k dalšímu šetření. Toto trestní oznámení obsahovalo stejné skutečnosti jako stížnost zasláná České advokátní komoře.

Přípisem ze dne 17. 9. 2009 byl kárně obviněný požádán vedoucí kontrolního oddělení České advokátní komory o vyjádření k stížnosti. Zásilku obsahující tento přípis Česká pošta vrátila jako nevyžádanou zpět.

Dalším přípisem ze dne 6. 10. 2009 byl kárně obviněný opět požádán vedoucí kontrolního oddělení České advokátní komory o vyjádření k stížnosti. Rovněž tuto zásilku obsahující tento přípis Česká pošta vrátila jako nevyžádanou zpět.

Další přípis vedoucí kontrolního oddělení České advokátní komory ze dne 30. 10. 2009 byl zřejmě kárně obviněnému doručen.

Přípisem ze dne 16. 11. 2009 byl kárně obviněný předsedou kontrolní rady České advokátní komory vyzván o podání kárné žaloby. Zásilku obsahující tento přípis Česká pošta vrátila jako nevyžádanou zpět.

Přípisem ze dne 15. 12. 2009 byl kárně obviněný předsedou kárné komise České advokátní komory vyzván k vyjádření ke kárné žalobě. Tento přípis spolu s kárnou žalobou kárně obviněný obdržel dne 4. 1. 2010.

Dne 4. 3. 2010 obdržela Česká advokátní komora vyjádření kárně obviněného ke kárné žalobě. Z tohoto vyjádření vyplývá následující.

V sídle kanceláře kárně obviněného jsou dlouhodobě problémy s doručováním zásilek, které se snaží kárně obviněný řešit. Vzhledem k přetrvávání těchto problémů kárně obviněný uvažuje o změně sídla své kanceláře.

Kárně obviněný byl požádán známým z realitní kanceláře, aby poskytl právní pomoc stěžovatelce.

Ve sporu o rodinný majetek kárně obviněný jménem stěžovatelky zaslal dne 20. 8. 2007 dopis E. F. s žádostí o řešení věci. Odpověď kárně obviněný obdržel od právního zástupce protistrany dne 1. 11. 2007. Na tuto odpověď stěžovatelka reagovala nesouhlasně. Kárně obviněný se stěžovatelkou zvažovali možnost podání žaloby, avšak pro její nejistý výsledek a finanční náročnost se dosud na jejím podání neshodli, avšak kárně obviněný tuto žalobu má připravenou.

Ve sporu se společností G. s. r. o. sepsal a podal kárně obviněný v roce 2008 žalobu. Kopii této žaloby kárně obviněný k svému vyjádření připojil. Podání žaloby není kárně obviněný schopen doložit, neboť se mu někdo v dubnu 2009 vloupal do kanceláře.

Ve věci koupi bytu kárně obviněný dvakrát osobně jednal s prodávající společností. Z důvodu vysoké ceny a smluvních podmínek k uzavření kupní smlouvy nedošlo.

Ve věci pozemků týkajících se známého stěžovatelky k převzetí právního zastoupení nedošlo, neboť bylo třeba obstarat podklady, které měli zajistit stěžovatelka či uvedený její známý. Uvedený známý stěžovatelky ani stěžovatelka se již v této záležitosti o pomoc na kárně obviněného neobrátily.

Kárně obviněný obdržel od stěžovatelky dne 27. 8. 2007 částku 7500 Kč na úhradu odměny za právní pomoc, v prosinci 2008 částku 5000 Kč na úhradu za právní pomoc poskytnutou ve sporu o rodinný majetek, dne 4. 12. 2008 částku 10 620 Kč na úhradu soudního poplatku ve sporu se společností G. s. r. o. Kárně obviněný je připraven vrátit stěžovatelce poslední uvedenou částku, protože nebyl dosud soudem k úhradě soudního poplatku vyzván.

Doklady, které od stěžovatelky obdržel dne 2. 7. 2007, je kárně obviněný připraven stěžovatelce vrátit. Tyto doklady nechtěl kárně obviněný nikdy zadržovat. Na přelomu srpna a září 2009, kdy ho stěžovatelka k jejich vrácení vyzývala, byl kárně obviněný mimo obec, ve které sídlí.

Kárně obviněný je svobodný, bezdětný. Jeho zdravotní stav je dobrý. Kromě běžného vybavení kanceláře kárně obviněný má osobní vozidlo na leasing, je spoluvlastníkem rekreační chaty.

Kárný senát provedl důkaz obsahem elektronické komunikace mezi stěžovatelkou a kárně obviněným, které se týká období v roce 2007 a období v roce 2009.

Vzhledem k tomu, že kárná žaloba byla podána dne 16. 11. 2009, případná provinění kárně obviněného vyplývající z elektronické komunikace z období od 15. 9. 2007 do 13. 11. 2007 předcházejí lhůtě podle § 33 odst. 2 zákona o advokacii.

V elektronickém dopisu ze dne 23. 11. 2007 adresovaném stěžovateli kárně obviněný uvádí, že přes víkend (mělo by se jednat o 24. 11. 2007 a 25. 11. 2007) promyslí žalobu na E. F. a v pondělí (tj. 26. 11. 2007) návrh této žaloby zašle stěžovateli ke schválení.

V elektronickém dopisu ze dne 14. 2. 2009 adresovaném stěžovateli kárně obviněný uvádí, že ve věci G. od soudu stále nic nepřišlo, ale že věří, že se do konce února něco stane, neboť tak mu to na soudu sdělili. Příští týden bude kárně obviněný na soudu, že se zkusí znovu zeptat a nějak to popohnat a že o tom dá stěžovateli zprávu.

V elektronickém dopisu ze dne 3. 8. 2009 stěžovatelka informuje kárně obviněného, že dle sdělení příslušných soudů žádná žaloba na společnost G. podána nebyla.

V elektronickém dopise stěžovatelka ze dne 15. 8. 2009 kárně obviněnému vytýká, že po čtvrté nedodržel termín schůzky a vyzývá ho k vrácení poskytnutých záloh a dokumentů, které mu předala.

V elektronickém dopise ze dne 25. 8. 2009 stěžovatelka kárně obviněnému opět vytýká, že přes nesčetné sliby a telefonáty znovu nedodržel termín schůzky.

V elektronickém dopise ze dne 26. 8. 2009 kárně obviněný stěžovateli sděluje, že s ohledem na skutečnosti, že se nedaří uskutečnit osobní setkání, stěžovatelce zasilá všechny poskytnuté doklady včetně kopií podání doporučenou pojištěnou poštou na její adresu. Pokud jde o poskytnuté platby, své stanovisko slíbil kárně obviněný sdělit do 28. 8. 2009.

Kárný senát rovněž provedl důkaz potvrzením kárně obviněného o převzetí svazku dokladů dne 2. 7. 2007.

Kárný senát se seznámil s obsahem vysvětlení, které podala stěžovatelka dne 15. 9. 2009 na Policii České republiky. Z něho vyplývá, že stěžovatelka udělila kárně obviněnému v červenci 2007 dvě plné moci k podání žaloby na společnost G. a na narovnání majetkových vztahů k pozemkům, že poskytla kárně obviněnému postupně jako zálohu celkem částku 23 120 Kč, že kárně obviněný stále pouze sliboval a vymlouval se a že se snažila s kárně obviněným sejit, avšak na dohodnuté schůzky kárně obviněný nikdy nepřišel.

Na dotaz kárného senátu obvodní soud sdělil, že u tohoto soudu žaloba stěžovatelky na společnost G. s. r. o. podána nebyla.

Kárný senát se seznámil s kopií žaloby, kterou kárně obviněný připojil k svému vyjádření ze dne 3. 3. 2010. Tato žaloba není datována, jako žalobce je v ní uvedena stěžovatelka, jako žalovaný společnost G. s. r. o., je určena obvodnímu soudu a zní na částku 265 290 Kč.

Kárný senát provedl důkaz

- příjmovým dokladem ze dne 27. 8. 2007, z kterého vy-

plývá, že kárně obviněný převzal od stěžovatelky částku 7500 Kč jako odměnu za právní služby,

- příjmovým dokladem ze dne 4. 12. 2008, z kterého vyplývá, že kárně obviněný převzal od stěžovatelky částku 10 620 Kč jako úhradu soudního poplatku k žalobě proti společnosti G. s. r. o.

Kárný senát vyslechl k věci kárně obviněného při jednání dne 2. 4. 2010, který odkázal na své vyjádření ze dne 3. 3. 2010, a dále uvedl následující.

Kárně obviněný se stěžovatelkou projednal otázku podání žaloby proti E. F., avšak k podání žaloby nedošlo. Kárně obviněný pouze vyhotovil žalobu a čekal, zda se stěžovatelka s E. F. nedohodne. Do dnešního dne pokyn k podání žaloby neobdržel.

Pokud jde o žalobu proti společnosti G. s. r. o., tuto žalobu kárně obviněný vyhotovil a podal někdy v září či v říjnu 2007 a na úhradu soudního poplatku od stěžovatelky obdržel 10 620 Kč. Žalobu určitě podal, avšak v dubnu 2009 se někdo vloupal do jeho kanceláře, odcizil počítač a zanechal po sobě velký nepořádek, kdy následně řadu spisů nedohledal. O průběhu řízení se neinformoval. O postupu ve věci stěžovatelku průběžně informoval. Až do léta 2009 byla jeho komunikace se stěžovatelkou v pořádku. Koncem srpna 2009 mu stěžovatelka zatelefonovala, že se musí sejit a že jí má předat všechny doklady. V době, kdy mu volala, se s ní sejit nemohl, a proto ji sdělil, že se mohou sejit v pondělí. Na to kárně obviněná nepřistoupila s odůvodněním, že odlétá a že už se s ním sejit nechce. K ukončení klientského vztahu došlo telefonicky v rámci uvedeného telefonátu. Vyúčtování své odměny a nákladů neprovedl, pouze stěžovatelce sdělil, že ji částku 10 620 Kč vrátí. Tuto částku dosud nevrátil, protože neví kam. Pokud jde o svěřené dokumenty, tyto dosud stěžovatelce nevrátil a elektronickým dopisem stěžovatelce sdělil, že si je může vyzvednout v jeho kanceláři.

Na základě shora uvedených důkazů kárný senát došel k jednoznačnému závěru, že kárně obviněný se dopustil jednání, které je popsáno v kárně žalobě.

Je nesporné, že kárně obviněný poskytoval stěžovatelce na základě smlouvy právní služby a že tyto služby nevykonával řádně.

Pokud jde o žalobu proti E. F. ve věci vypořádání majetkových vztahů k pozemkům, považuje kárný senát za nevhodné tvrzení kárně obviněného, že po dobu více než dvou let čekal na pokyn stěžovatelky, aby mohl podat uvedenou žalobu. K tomu, aby mohl tomuto tvrzení uvěřit, kárný senát postrádá důkaz o tom, že návrh žaloby kárně obviněný skutečně stěžovatelce k posouzení poslal a že podání žaloby následně se stěžovatelkou projednal. Předložená elektronická komunikace svědčí o opaku.

Pokud jde o žalobu proti G. s. r. o., zde kárný senát došel k jednoznačnému závěru, že kárně obviněný tuto žalobu k soudu nedešlal a že přesto tvrdil stěžovatelce, že tak učinil. Svědčí o tom skutečnost, že tato žaloba k soudu nedošla a že kárně žalovaný neprojevil žádný zájem o průběh řízení, které by mělo na základě této žaloby probíhat. Tento závěr je potvrzován rovněž skutečností, že to nebyl kárně obviněný, kdo zjistil, že odeslaná žaloba k soudu nedošla, nýbrž to byla až stěžovatelka, která se dotázala v srpnu 2009 u soudu, zda

uvedená žaloba byla podána. Ze záznamů z elektronické komunikace vyplývá, že kárně obviněný ubezpečoval stěžovatele o tom, že žalobu podal, a že kárně obviněný nepravdivě stěžovatele tvrdil, že se u soudu na věc informoval.

Kárný senát shledal v jednání kárně obviněného závažné porušení a zanedbání povinností advokáta.

Z obsahu kárného spisu č. K 158/2009 kárný senát zjistil následující:

Dne 27. 7. 2009 obdržela Česká advokátní komora stížnost od manželů J. L. a K. L. Podle této stížnosti uzavřeli manželé L. s klientem kárně obviněného, H. CH., dne 26. 10. 2006 smlouvu o uzavření budoucí kupní smlouvy a dne 26. 10. 2006 kupní smlouvu, přičemž na základě těchto smluv, které sepsal kárně obviněný, převzal do advokátní úschovy sjednanou kupní cenu kárně obviněný. Předmětem těchto smluv byl úplatný převod nemovitostí. Stěžovatelé kárně obviněnému vytýkají, že z advokátní úschovy neuhradil na účet příslušného finančního úřadu částku 45 000 Kč na úhradu daně z převodu nemovitostí, ačkoliv k tomu byl stěžovateli jako ručiteli daňového závazku vyzván a ačkoliv to kárně obviněný i slíbil udělat.

Přípisem ze dne 4. 8. 2009 byl kárně obviněný požádán vedoucí kontrolního oddělení České advokátní komory o vyjádření k stížnosti. Dvakrát odeslanou zásilkou obsahující tento přípis Česká pošta vrátila jako nevyžádanou zpět.

Přípisem ze dne 9. 12. 2009 byl kárně obviněný předsedou kontrolní rady České advokátní komory vyrozuměn o podání kárné žaloby. Zásilkou obsahující tento přípis Česká pošta vrátila jako nevyžádanou zpět.

Kárně obviněnému byla kárná žaloba řádně doručena. Kárně obviněný se ke kárné žalobě písemně vyjádřil dne 3. 3. 2010. Toto vyjádření obsahuje následující tvrzení:

Částka 45 000 Kč byla kárně obviněným uhrazena na účet finančního úřadu dne 3. 3. 2010.

Kárně obviněný poukázal na to, že dle kupní smlouvy ze dne 26. 10. 2006 měla být „částka ve výši Kč 45 000 Kč poukázána na účet příslušného finančního úřadu jako daň z převodu nemovitostí, a to po současném předložení daňového příznání opatřeného prezenčním razítkem finančního úřadu.“ Do dne vyhotovení vyjádření kárně obviněnému nebylo daňové příznání opatřené prezenčním razítkem finančního úřadu kárně obviněnému předloženo.

V průběhu roku 2009 kárně obviněný opakovaně komunikoval s finančním úřadem a snažil se věc řešit. Měl strach jednat v rozporu se smlouvou. Kárně obviněnému se nepodařilo se domluvit s H. CH. na podání daňového příznání. V létě 2009 bylo zahájeno trestní stíhání H. CH., které má souvislost s převáděnými nemovitostmi. Dne 21. 1. 2010 mu H. CH. SMS zprávou sdělil, že je nemocný.

Celá věc kárně obviněného mrzí a manželé L. o všem informoval a omluvil se jim s tím, že je připraven zaplatit ze svého penále.

To, že částku odeslal až nyní, bylo způsobeno jeho obavou, že mu bude vytknuto porušení smlouvy.

Kárně obviněný byl v rámci jednání kárného senátu dne 2. 4. 2010 vyslechnut, přičemž v této své výpovědi kárně obviněný odkázal na své písemné vyjádření a dodal následující.

Je pravda, že se s ním telefonicky spojil pracovník finančního úřadu, že není zaplacen daň z převodu nemovitostí.

Elektronickou poštou se s ním rovněž spojili manželé L., kteří mu rovněž zaslali výzvu finančního úřadu daňovému ručiteli. Kárně obviněný se spojil s H. CH., který ho ubezpečil, že bude vše v pořádku. H. CH. upozorňoval na nutnost podání daňového příznání. Báł se reakce H. CH., pokud by daň zaplatil v rozporu se zněním smlouvy. H. CH. je nyní nezvěstný. Daň nyní zaplatil proto, že je kárně stíhán.

Kárný senát provedl důkaz smlouvou o budoucí smlouvě, kupní smlouvou, ze které vyplývá povinnost kárně obviněného poukázat částku 45 000 Kč na účet finančního úřadu, jakmile mu bude předloženo příznání k dani opatřené prezenčním razítkem, výzvami finančního úřadu k zaplacení daňového nedoplatku ručitelem ze dne 26. 5. 2009, platebním výměrem finančního úřadu ze dne 5. 9. 2008, poštovní složenkou ze dne 3. 3. 2010, potvrzující zaplacení částky 45 000 Kč finančnímu úřadu.

Kárně obviněný slíbil v rámci své výpovědi před kárným senátem, že předloží výpisy z depozitního účtu. Tento slib nebyl splněn.

Kárný senát po provedení uvedených důkazů a zhodnocení obrany kárně obviněného došel k závěru, že se kárně obviněný dopustil jednání popsaného shora a že toto jednání je kárným proviněním.

Kárný senát se neztotožnil s názorem kárně obviněného, že za vzniklé situace nebyl oprávněn poukázat svěřenou částku 45 000 Kč na úhradu daně z převodu nemovitostí, a došel k opačnému názoru, že naopak kárně obviněný byl povinen tuto částku finančnímu úřadu zaslat, a to jakmile zjistil, že finanční úřad daň z převodu již vyměřil a že tedy podat daňové příznání není možné.

Byl to kárně obviněný, který smlouvu o budoucí smlouvě a kupní smlouvu vyhotovil, a je to tedy on, kdo byl odpovědný za situaci vzniklou nevhodnou úpravou podmínek výplaty uvedené částky.

Kárně obviněný dle názoru kárného senátu nesprávně vyhodnotil po právní stránce vzniklou situaci, neboť pominul ustanovení § 36 odst. 1 občanského zákoníku, podle kterého se k nemožné podmínce, na kterou je vázána povinnost, nepřihlíží, a ustanovení § 36 odst. 3 občanského zákoníku, podle kterého zmařili účastníci splnění podmínky, jemuž je nesplnění podmínky na prospěch, stane se právní úkon nepodmíněným.

Pro výkon advokacie je důvěra občanů k advokátní úschově věc zásadní, a proto kárný senát zhodnotil pochybení kárně obviněného jako závažné.

Z obsahu kárného spisu č. K 15/2010 kárný senát zjistil následující:

Dne 4. 10. 2009 obdržela Česká advokátní komora stížnost Bytového družstva M., které si v ní stěžuje na jednání kárně obviněného popsané ve výrokové části tohoto rozhodnutí. Stěžovatel uvádí, že po dobu asi dvou či tří let byl se službami kárně obviněného velmi spokojen, a to i po finanční stránce. Až v roce 2007 začal mít stěžovatel pochybnosti o kvalitě služeb kárně obviněného. Z textu stížnosti a jejich příloh vyplývá následující:

V červnu 2005 požádal stěžovatel kárně obviněného, aby podal k rejstříkovému soudu návrh na zápis změn v obchodním rejstříku, týkajících se změny příjmení členky statutárního orgánu. Kárně obviněný stěžovateli sdělil, že tento návrh jeho jménem podal, vzal zpět a podal ho znovu. Na dotaz stěžovatele rejstříkový soud sdělil, že žádný návrh v uvedené věci nikdy podán nebyl. Stěžovatel se přípisem ze dne 7. 10.

2008 opět dotázal rejstříkového soudu, zda další tvrzení kárně obviněného, že již návrh podal, je pravdivé. Dopisem ze dne 9. 10. 2008 mu bylo rejstříkovým soudem opět sděleno, že žádný návrh v uvedené věci podán nebyl.

Od roku 2003 kárně obviněný řešil jménem stěžovatele problém se stavební parcelou, na které částečně stojí dům stěžovatele a která byla ve vlastnictví jiné osoby. Stěžovatel vytýká kárně obviněnému, že v této věci mnoho zanedbal a že stěžovatele nepravdivě informoval o průběhu věci.

Kárně obviněný nepředal stěžovateli 50 stran příloh.

Stěžovatel dále uvedl, že kárně obviněný odmítá se stěžovatelem komunikovat, nepřijímá doručené zásilky a nebo na ně nereaguje.

K stížnosti stěžovatel připojil

- kopii svého dopisu ze dne 18. 12. 2005, adresovaného kárně obviněnému, týkající se sporné stavební parcely. Vzhledem k datu, kdy měl být kárně obviněnému odeslán a vzhledem k tomu, že jeho odeslání stěžovatel ničím nedoložil, k tomuto dopisu jako důkazu kárný senát nepřihlédl;
 - kopii svého dopisu ze dne 25. 4. 2007, adresovaného kárně obviněnému, týkající se návrhu na zápis změn v obchodním rejstříku. Vzhledem k datu, kdy měl být kárně obviněnému odeslán, a vzhledem k tomu, že jeho odeslání stěžovatel ničím nedoložil, rovněž k tomuto dopisu jako důkazu kárný senát nepřihlédl;
 - kopii úvodní strany žaloby o určení vlastnictví k pozemku, z níž vyplývá, že tato žaloba měla být podána k obvodnímu soudu dne 30. 10. 2008,
 - údaje ze systému infoSoud, podle kterých ve věci vedené u obvodního soudu bylo zahájeno řízení dne 30. 10. 2008, dne 15. 1. 2009 bylo vydáno rozhodnutí, které nabylo právní moci dne 17. 2. 2009,
 - kopii svého dopisu ze dne 7. 12. 2008, adresovaného kárně obviněnému, ve kterém si stěžovatel stěžuje, že kárně obviněný s ním nekomunikuje, že dne 1. 12. 2008 při telefonickém rozhovoru kárně obviněný slíbil, že do 3. 12. 2008 bude zápis změny údajů v obchodním rejstříku proveden, avšak, že se tak dosud nestalo. Dále stěžovatel v tomto dopise rekapituluje věci, které jsou v řešení. K tomuto dopisu stěžovatel připojil obálku, z jejíhož obsahu vyplývá, že zásilka byla odesílateli vrácena jako nedoručená, neboť si ji kárně obviněný nevyžádal;
 - kopii svého dopisu ze dne 15. 2. 2009, adresovaného kárně obviněnému, ve kterém si stěžovatel stěžuje, že kárně obviněný se nedostavil na členskou schůzi, ačkoliv to stěžovateli slíbil. Dále stěžovatel v tomto dopise opět rekapituluje věci, které jsou v řešení. Jedná se mimo jiné o předání listin, které kárně obviněný převzal od odboru privatizace bytového fondu MÚ v roce 2002. K tomuto dopisu stěžovatel připojil obálku, z jejíhož obsahu vyplývá, že zásilka byla odesílateli vrácena jako nedoručená, neboť si ji kárně obviněný nevyžádal;
 - kopii svého dopisu ze dne 27. 4. 2009, adresovaného kárně obviněnému, ve kterém stěžovatel kárně obviněnému sděluje, že s ním ukončuje klientský vztah týkající se sporné stavební parcely. Vzhledem k tomu, že jeho odeslání stěžovatel ničím nedoložil, kárný senát k tomuto dopisu jako důkazu nepřihlédl.
- Přípisem ze dne 12. 10. 2009 byl kárně obviněný požádán vedoucí kontrolního oddělení České advokátní komory o vy-

řádění k stížnosti. Zásilku obsahující tento přípis Česká pošta vrátila jako nevyžádanou zpět.

Dalším přípisem ze dne 6. 11. 2009 byl kárně obviněný opět požádán vedoucí kontrolního oddělení České advokátní komory o vyjádření k stížnosti. Rovněž tuto zásilku obsahující tento přípis Česká pošta vrátila jako nevyžádanou zpět.

Teprve další přípis vedoucí kontrolního oddělení České advokátní komory si kárně obviněný převzal a dne 1. 12. 2009 bylo České advokátní komoře doručeno jeho vyjádření.

Ve vyjádření kárně obviněný popsal průběh svých vztahů se stěžovatelem a vyjádřil se k jednotlivým tvrzením, která jsou uvedena ve stížnosti. Kárně obviněný k svému vyjádření připojil kopii celé žaloby podané u obvodního soudu dne 30. 10. 2008, protokol o předání některých listin stěžovateli ze dne 21. 1. 2009, popis stavu jednotlivých věcí, kopii dopisu ze dne 17. 3. 2003.

Kárný senát nijak nezpochybnil kvalitu právních služeb, které kárně obviněný stěžovateli poskytoval, neboť toto nebylo předmětem dokazování, a dále s ohledem na § 33 odst. 2 zákona o advokacii. Pro kárný senát byla podstatná ta tvrzení kárně obviněného, týkající se jeho vztahů k stěžovateli a listin, které měl převzít od odboru privatizace bytového fondu MÚ v roce 2002.

Pokud jde o vztahy se stěžovatelem, kárně obviněný uvedl, že skutečně od vzniku stěžovatele mu poskytoval právní služby, a to až do počátku roku 2009. Zpočátku byla vzájemná spolupráce bez problémů a na návrh předsedy stěžovatele se veškeré schůzky konaly v bytě tohoto předsedy. Pokud jde o změny zápisů v obchodním rejstříku, tyto kárně obviněný pro stěžovatele vždy provedl, pouze při poslední změně, týkající se přijetí členky statutárního orgánu, věc nedořešil, neboť s ohledem na rozbroje v představenstvu očekával, že změny budou podstatnější. Pokud jde o sjednávání termínu schůze, toto fungovalo bez problémů až do poslední doby. Tehdy začali někteří členové stěžovatele vyzývat k jednání nepřijatelným způsobem, kdy mu nebyla ani dána možnost navrhnout termín schůzky, který by vyhovoval jemu. S představenstvem stěžovatele vždy komunikoval a tuto komunikaci nikdy neodmítal. To, že nepřevzal doporučenou zásilku, je provozní problém, který řeší. Všechny listiny, které měl v držení, kárně obviněný stěžovateli předal s tím, že žádné listiny od odboru privatizace bytového fondu MÚ v roce 2002 neobdržel.

Při své výpovědi před kárným senátem kárně obviněný odkázal na své vyjádření. Pokud jde o problémy s doručováním

NOVINKA C. H. BECK

R. Jurčík

Komentář reaguje na velkou novelu zákona účinnou od 1. dubna 2012

Vázané v plátně, obj. číslo EKZ138

Objednávejte se slevou
v eShopu na www.beck.cz

zásilek, kárně obviněný uvedl, že tohoto problému si je vědom a že s ohledem na to, že nevěděl jak věc vyřešit, podal výpověď nájmu a změnil sídlo své kanceláře. Příčinou jsou ne kvalitní služby poštovních doručovatelek a obsluhy recepce. Kárně obviněný se stěžovatelem vždy komunikoval, vztahy s předsedou stěžovatele byly vždy přátelské. Schůzky probíhaly v bytě předsedy stěžovatele s tím, že zápisy z nich se neprováděly. Pravidelně se účastnil členských schůzí, naposledy před prázdninami v létě 2009. Všichni členové stěžovatele znali jeho telefonní číslo a adresu elektronické pošty. Stěžovatel vyjádřil podezření, že stížností se snaží představenstvo stěžovatele ospravedlnit před řadovými členy.

Na základě shora uvedených důkazů a podání kárný senát došel k přesvědčení, že přinejmenším v případě zápisu změny příjmení členky představenstva kárně obviněný řádně neinformoval stěžovatele o stavu věci a dále, že kárně obviněný řádně nepřebíral písemnosti, které mu stěžovatel zasílal. Tyto skutečnosti lze doložit z písemné komunikace stěžovatele s kárně obviněným a s rejstříkovým soudem a dále z obálek vrácených zásilek, které byly kárně obviněnému zaslány stěžovatelem i Českou advokátní komorou.

Ze všech tří kárných spisů vyplývá, že se těchto pochybení kárně obviněný dopustil opětovně a zaviněně a že se tedy jedná o kárné provinění.

Při ukládání kárného opatření kárný senát vycházel z následujících skutečností:

Kárně obviněný je advokátem od 1. 7. 1998, v minulosti

byl jednou kárně řešen, avšak od uložení kárného opatření bylo upuštěno a na kárně obviněného je tedy třeba hledět, jako by se žádného kárného provinění v minulosti nedopustil.

Kárně obviněný bydlí v nájemním bytě, je vlastníkem chaty, užívá osobní vozidlo, které má na leasing, za měsíc utrhá kolem 50 000 Kč.

Kárně obviněnému přitěžuje, že spáchal tři kárná provinění.

Kárný senát rovněž hodnotil negativně to, že kárně obviněný přes skutečnosti nesporně vyplývající z provedeného dokazování setrval na své obhajobě, že podal jménem C. D. proti společnosti G. s. r. o., u obvodního soudu žalobu na zaplacení částky 265 290 Kč.

Kárný senát se nedomnívá, že by kárně proviněný porušil své povinnosti z nějakých zavrženíhodných důvodů, avšak je nesporné, že závažným způsobem narušil u svých klientů důvěru v advokáta, jestliže je opakovaně nepravdivě informoval o stavu jejich věcí, a u manželů J. a K. L. narušil důvěru v advokátní úschovu, jestliže nebyla vyplacena veškerá svěřená částka tak, jak by měla.

Na základě shora uvedených skutečností kárný senát má za to, že uložené kárné opatření odpovídá projednávanému kárnému provinění.

O náhradě nákladů kárného řízení rozhodl kárný senát podle ustanovení § 33a zákona o advokacii a usnesení představenstva ČAK uveřejněného v č. 2/1999 Věstníku ČAK.

✦ Připravil JUDr. JAN SYKA,
vedoucí oddělení pro věci kárné ČAK.

inzerce

CODEXIS[®] ADVOKACIE
EVROPSKÝ PRÁVNÍ INFORMAČNÍ SYSTÉM

Kontrola insolvence
je novinkou mezi aplikacemi
ve skupině **CODEXIS[®] ADVOKACIE**

Z jednání představenstva ČAK

Představenstvo ČAK se ve dnech **10. - 11. 9. 2012** sešlo na své 30. schůzi v tomto volebním období v sídle ČAK (Kaňkově paláci) v Praze. Jako pravidelně projednali členové představenstva ČAK nejprve pozastavení výkonu advokacie některým kolegům-advokátům či vyškrtnutí ze seznamu advokátů.

Předseda ČAK JUDr. Martin Vychopeň informoval o zadání přípravy úpravy příslušné části matričních záznamů ve vnitřním informačním systému ČAK tak, aby mohla vzniknout přesná evidence tzv. spolupracujících advokátů.

Představenstvo ČAK vzalo na vědomí sdělení společnosti Aquasoft k datové bezpečnosti vnitřního informačního systému s ohledem na připojení k systému Základních registrů provozovaných státem. Vnitřní systém ČAK a data v něm uložená nejsou v tomto směru ohrožena, bližší objasnění situace bude zveřejněno v rubrice Aktuality na webu ČAK.

Představenstvo ČAK vzalo na vědomí sdělení výboru pro odbornou pomoc a ochranu zájmů advokátů ve věci **možnosti obhájců používat při návštěvě klientů ve věznicích výpočetní techniku (typu notebooků)**. Představenstvo ČAK pověřilo předsedu, aby o této možnosti pro obhájce jednal na úrovni ministerstva spravedlnosti.

Druhý jednací den představenstva ČAK v úvodu vystoupil JUDr. **Aleš Pejchal**, stávající místopředseda ČAK a oznámil, že s přihlédnutím k tomu, že byl zvolen soudcem ESLP za ČR, **rezignuje na všechny funkce v ČAK**. Poděkoval vedení ČAK za podporu v procesu volby soudcem a vyjádřil přesvědčení o další intenzivní spolupráci s ČAK. Představenstvo ČAK ústy předsedy poděkovalo JUDr. Pejchalovi za jeho činnost pro advokacii.

Podle článku 10 organizačního řádu ČAK je představenstvo povinno doplnit z řad náhradníků nového člena na nejbližší schůzi následující poté, co funkce dosavadního člena představenstva zanikla. Tajemník ČAK byl pověřen ověřit do následující schůze, zda náhradníci mají o kooptaci do představenstva zájem s ohledem na to, že od volby uplynuly tři roky. Na nejbližší schůzi představenstva též proběhne volba místopředsedy ČAK pro legislativu s tím, že do doby zvolení tohoto místopředsedy se činností na úseku legislativy pověřuje člen představenstva JUDr. Vladimír Papež.

Představenstvo ČAK v souvislosti s úpravou výše poplatku za advokátní zkoušku ode dne 1. 1. 2013 usnesením ČAK

č. 2/2012 Věstníku přijalo stanovisko, že rozhodným okamžikem pro stanovení výše poplatku je okamžik, kdy má být zkouška vykonána. Kdo byl ke dni 12. 9. 2012 k advokátní zkoušce řádně přihlášen a zaplatil poplatek v původní výši, rozdíl poplatku na něm vymáhán nebude. Poplatek za zkoušky konané do účinnosti usnesení ČAK č. 2/2012 zůstává v původní výši.

Dále se představenstvo ČAK po obsáhlé diskusi a vystoupení předsedy zkušební komise ČAK dohodlo, že **případné novelizace předpisů vztahujících se k advokátním zkouškám budou upraveny takto:**

- kandidát, který nesloží zkoušku ze dvou a více předmětů musí opakovat celou advokátní zkoušku;
- zkoušku z předmětu advokacie nelze samostatně opakovat;
- ministr odvolává členy zkušební komise na návrh ČAK;
- doporučuje se účast školitele u advokátní zkoušky koncipienta, jehož je školitelem.

Odbor vnější a vnitřní legislativy ČAK byl pověřen přípravou návrhů změn příslušných předpisů s tím, že návrhy, které budou měnit zákon o advokacii, musí být zpracovány spolu s harmonizační novelou.

Představenstvo ČAK určilo, že vzdělávání a školení v mediaci, stejně jako provádění zkoušek z mediace bude zajišťovat odbor výchovy a vzdělávání ČAK, odpovědnou osobou je vedoucí tohoto odboru. Náklady na vzdělávací semináře k mediaci si budou jejich účastníci hradit sami. První termín zkoušek z mediace bude v březnu 2013 a bude následovat po advokátních zkouškách. Pro mediaci bude rozšířen stávající systém pro přihlašování se k advokátním zkouškám a nově bude připraven návrh modulu jeho propojení s účtárnou ČAK.

Představenstvo ČAK vzalo na vědomí informaci JUDr. Lenky Vidovičové, členky ČAK a členky výboru rozpočtového a hospodářského, o čerpání rozpočtu ČAK za rok 2011 a čerpání rozpočtu sociálního fondu za rok 2011. Čerpání rozpočtů bude publikováno ve Věstníku ČAK.

Podrobný zápis z 30. schůze představenstva ČAK (stejně jako všechny ostatní) jsou všem advokátům a advokátním koncipientům k dispozici na [www.cak.cz/rubrika Orgány Komory/ Představenstvo/Zápis z jednání](http://www.cak.cz/rubrika%20Org%C3%A1ny%20Komory/Predstavenstvo/Zapis%20z%20jednani).

Tradiční setkání a turnaj „4“ v Poněšicích

Péčí regionálních představitelů ČAK pro Západočeský region JUDr. Julie Šindelářové a Jihočeský region JUDr. Františka Smejkal se ve dnech **6. až 7. 9. 2012** uskutečnilo v rekreačním zařízení AMU v Poněšicích u Hluboké nad Vltavou tradiční společensko-sportovní setkání západočeských, jihočeských, severočeských a východočeských advokátů, v jehož rámci se uskutečnil tradiční turnaj „4“, tedy fotbalových týmů uvedených regionů na sportovištích v Hluboké nad Vltavou a v Bavorovicích.

Toto setkání mělo jako vždy velmi dobrou společenskou a sportovní úroveň. Semifinálové zápasy byly určeny tak, že se utkaly týmy Severočechů a Jihočechů (s výsledkem 3 : 2 pro Severočechy), a Západočechů a Východočechů, s výsledkem 1 : 3 pro Východočechy.

Výsledek boje o třetí místo mezi Západočechy a Jihočechy vyzněl v poměru 4 : 1 pro Západočechy, a výsledek finálového klání pak byl 7 : 2 pro Východočechy. Jako nejlepší gólman turnaje byl vyhodnocen Mgr. David Pakandl, advokátní koncipient z Hradce Králové. Jednoznačně nejlepším střelcem se stal Mgr. Jan Poláček, advokát z Pardubic, který konta soupeřů zatížil celkově šesti vstřelenými brankami. Všechny zápasy byly odehrány plně v duchu fair play a organizátoři nemuseli řešit prakticky žádné názorové či jiné střety.

✿ JUDr. JAN NAJMAN, advokát v Pardubicích

Foto: Vítězný tým Východočechů. Dole zleva: Mgr. Karel Půš, JUDr. Vlastimil Marhan, JUDr. Jan Najman, JUDr. Jan Malý (kapitán týmu), Mgr. Radan Vencel. Nad nimi zleva: Mgr. Petr Moník, LL.M., Mgr. Jaroslav Cacek, Mgr. David Pakandl, Mgr. Jakub Kotlant, Mgr. Lukáš Slanina, Mgr. Jan Poláček, Mgr. Radek Lát, Mgr. Josef Zeman, Mgr. Ondřej Skála, Mgr. Jaroslav Červenka.

XX. ročník Celostátního tenisového turnaje ČAK

Jubilejní XX. celostátní tenisový turnaj České advokátní komory se konal ve dnech **7. až 8. září 2012** v **Mariánských Lázních** na dvorcích „U lesního pramene“. I tentokrát vedení turnaje rozhodlo vytvořit vedle kategorie dam i dvě kategorie dvouhry mužů, a to junior a senior, a to především proto, že herní úroveň účastníků je rok od roku vyšší a mecenáši tohoto turnaje nemládou. Čtyřhra byla odehrána nejen v ženské a mužské mutaci, ale rovněž smíšená. O catering se postarali studenti Hotelové školy v Mariánských Lázních, kteří měli tuto akci současně jako praktickou maturitu, a musíme konstatovat,

že úroveň byla opravdu vysoká a nikdo u nás nepropadl.

Páteční raut v Grandhotelu Pacifik **** byl jako vždy opravdovým kulinařským zážitkem a pořadatelům tímto děkujeme. Vítězkou dvouhry žen se stala přesvědčivě **JUDr. Ida Augustinová**. Vítězem dvouhry muži - junior se stal opět **JUDr. Filip Ehrenberger**. S největším napětím jsme sledovali finále dvouhry seniorů, kdy po famózním výkonu **JUDr. Evžen Zörkler** zdolal plzeňského **JUDr. Zdeňka Polanku**. Vítězství ve čtyřhře mužů vybojovali **JUDr. Robert Jehne** a **JUDr. Filip Ehrenberger**. Všem vítězům ještě jednou gratulujeme.

Pořádající kancelář JUDr. Ladislava Jiráska a Mgr. Roberta Šupa všem účastníkům děkuje za účast, České advokátní komoře za podporu a těší se na další ročník, který bude v termínu 6.-7. září 2013.

✿ JUDr. LADISLAV JIRÁSEK

Foto: Účastníci finálové čtyřhry Praha versus Brno. Zleva: JUDr. Jaroslav Brož, JUDr. Igor Brukner, JUDr. Robert Jehne, JUDr. Filip Ehrenberger.

Výkon rozsudků ESLP v roce 2011

– zpráva Výboru ministrů RE

Z každé suché statistiky se dá vyčíst mnohé, když ten, kdo ji má k dispozici, ví, jak s ní zacházet. Tedy ne jen vidět a srovnávat pouhá čísla. Také **výroční zpráva Výboru ministrů Rady Evropy za rok 2011 o výkonu rozsudků Evropského soudu pro lidská práva v minulém roce** přináší čísla, která vypovídají o pokračující zátěži až přetížení Evropského soudu pro lidská práva, pokud jde o jeho schopnost hodnotit docházející stížnosti ze všech členských států, označit přijatelné a nepřijatelné (nepřijatelných bývá okolo 95 % ze všech došlých stížností) a rozhodnout těch 5 % označených jako přijatelné způsobem, který odpovídá Evropské úmluvě o ochraně lidských práv a schváleným procesním pravidlům.

Katastrofální nárůst počtu přicházejících stížností podaných k Evropskému soudu pro lidská práva přináší i nárůst těch, které nejsou vyřízeny. To posléze vyvolalo nezbytnou ochrannou a záchrannou reakci Rady Evropy, která byla projednána a schválena konferencí ministrů spravedlnosti 47 členských států Rady Evropy v Interlakenku počátkem r. 2010. Tak započal v květnu 2010 tzv. „interlakenský proces“, jehož základním cílem je, aby byla zachována důvěryhodnost a efektivita systému Evropské úmluvy o ochraně lidských práv.

Zpráva hovoří o tom, že se v r. 2011 snížil např. počet tzv. opakovaných případů (repetitive cases), tj. takových, které jsou stejné nebo se podobají těm již dříve rozhodnutým. Zlepšila se vnitrostátní rychlost výkonu rozsudků Soudu a supervize Výboru ministrů se stala efektivnější mj. i proto, že byl nastolen nový postup, tzv. „twin-track“, směřující k možnosti volit případy prioritní, podle jejich závažnosti, na úkor případů méně závažných, opakovaných. Vliv na tento vývoj měla zřejmě i tematicky zaměřená finanční pomoc Human Rights Trust Fund, založeného a finančně dotovaného několika členskými státy Rady Evropy, jako jsou např. Německo, Finsko, Nizozemí a další (není mezi nimi Česká republika).

Nicméně, tyto pozitivní změny nejsou v celém kontextu problémů Soudu a počtu stížností natolik výrazné, aby i nadále nepřetrvávala řada závažných, komplexních a strukturálních problémů na domácí půdě, tedy v justici jednotlivých států. Počátkem r. 2012 konstatoval předseda Soudu 30 000 opakovaných případů, které jsou u Soudu v běhu. Na druhé straně zpráva uvádí, že výkon tzv. pilotních rozsudků v závažných věcech je v jednotlivých státech rychlejší a účinnější, státní místa daleko rychleji reagují na podněty Soudu a Výboru ministrů. Ovšem s výjimkami, jako je např. kauza Jurij Nikolajevič Ivanov proti Ukrajině, kde zatím stát nesplnil požadavek Soudu zavést efektivní prostředky (právní úpravu) ve stanovené době. Návrh právní úpravy byl parlamentem zamítnut. Takové případy znamenají vážné narušení efektivitu systému Úmluvy, proto předseda Soudu znovu vyzval příslušné instituce, aby urychleně takový účinný prostředek, požadovaný pilotním rozsudkem Soudu, zavedly.

Přes zmíněný pozitivní vývoj a změny je nicméně závažný počet případů rozhodován dlouho, stejně jako jejich výkon. Pět let zůstává příliš dlouhou lhůtou pro výkon rozsudku. To se zejména týká požadovaných reforem efektivitu justičních systémů.

Hlavními cestami, jak dosáhnout dlouhodobé efektivitu Soudu, by měly být, podle závěrů přijatých již v r. 2000 v Římě na konferenci ministrů, především efektivní procedura u ESLP, domácí implementace jeho rozsudků a jejich výkon. Stále více se zdůrazňuje povinnost členských států udělat vše pro vyřešení případných důvodů pro stížnosti (ať jde o vnitrostátní legislativu, nebo o kvalitu a výkonnost justice) na domácí půdě.

Zpráva hodnotí zejména období posledních dvou let, nicméně obsahuje i některé statistiky o vývoji počtu případů i za období delší, od r. 2000. V něm čísla podaných stížností, přijatých stížností a rozsudků stále stoupala. Soud musel zavést tzv. filtrovací sekci, jejíž pracovní náplní

není nic jiného než hodnocení docházejících stížností, zejména z těch států, odkud počty stížností daleko přesahují počty ze všech ostatních členských států Rady Evropy. Jde o Ruskou federaci, Ukrajinu, Turecko a další – nejde o Českou republiku.

Nesmírně dlouho trvalo, než i Ruská federace ratifikovala Protokol č. 14, jehož režim začal fungovat až k 1. červnu 2010 a který je součástí reformy zajišťujících právě zmíněné hlavní cesty dlouhodobé efektivitu. Protokol zavedl řadu změn dotýkajících se jak Soudu, tak Výboru ministrů. Základní a hlavní ustanovení dohledu Výboru ministrů jsou nyní článek 46 (zajišťující supervizi Výboru nad výkonem rozsudků) a článek 39, zajišťující dohled nad podmínkami tzv. friendly settlements, tj. smírných narovnání. Jeho součástí je bohužel i praxe, která je opakovaně a důrazně kritizována jak účastníky, tak advokáty a zástupci justice. Totiž, že na rozdíl od předchozího období dostane předkladatel stížnosti pouhé oznámení, že stížnost byla shledána nepřijatelnou. Nemá žádnou možnost zjistit důvody tohoto zjištění a rozhodnutí. Kritici tuto praxi označují jako takovou, která je sama o sobě v rozporu s principy Úmluvy a spravedlivé justice.

Statistiky vypovídají o fenoménu, který je pro nás překvapující. Česká republika nefiguruje v žádné ze statistik jako stát, z něhož pochází větší počet tzv. vůdčích případů (leading cases, pilot judgements), není mezi státy s velkým počtem případů týkajících se průtahů v soudním řízení, ani mezi těmi, v nichž byl výkon rozsudku Soudu odkládán nebo nesplněn. Není mezi státy, nad nimiž je zřízen „rozšířený dohled“, jako jsou Albánie, Ázerbájdžán, Řecko, Rumunsko, Itálie, Moldávie, Polsko, Ukrajina, Bulharsko, Ruská federace, Turecko a jiné. Lze z toho dovozovat příliš optimistické závěry a tvrdit, že je u nás vše v pořádku? Určitě ne. Je ale dobré o této situaci vědět, aniž by měla klesnout míra sebekritiky a snaha justiční systém a předpisy zlepšit.

✿ JUDr. JANA WURSTOVÁ,
odbor mezinárodních vztahů ČAK

Hledáme:

**advokáty / advokátky
a koncipienty / koncipientky
v následujících oblastech:**

- Commercial Agreements
- Competition, EU & Trade
- Copyright & Media Law
- Corporate / M&A
- Corporate / Private Client
- Dispute Resolution
- Employment & Pensions
- IT & Telecoms
- Planning & Environment
- Real Estate
- Restructuring

YOUR SPIRIT
www.taylorwessing.com

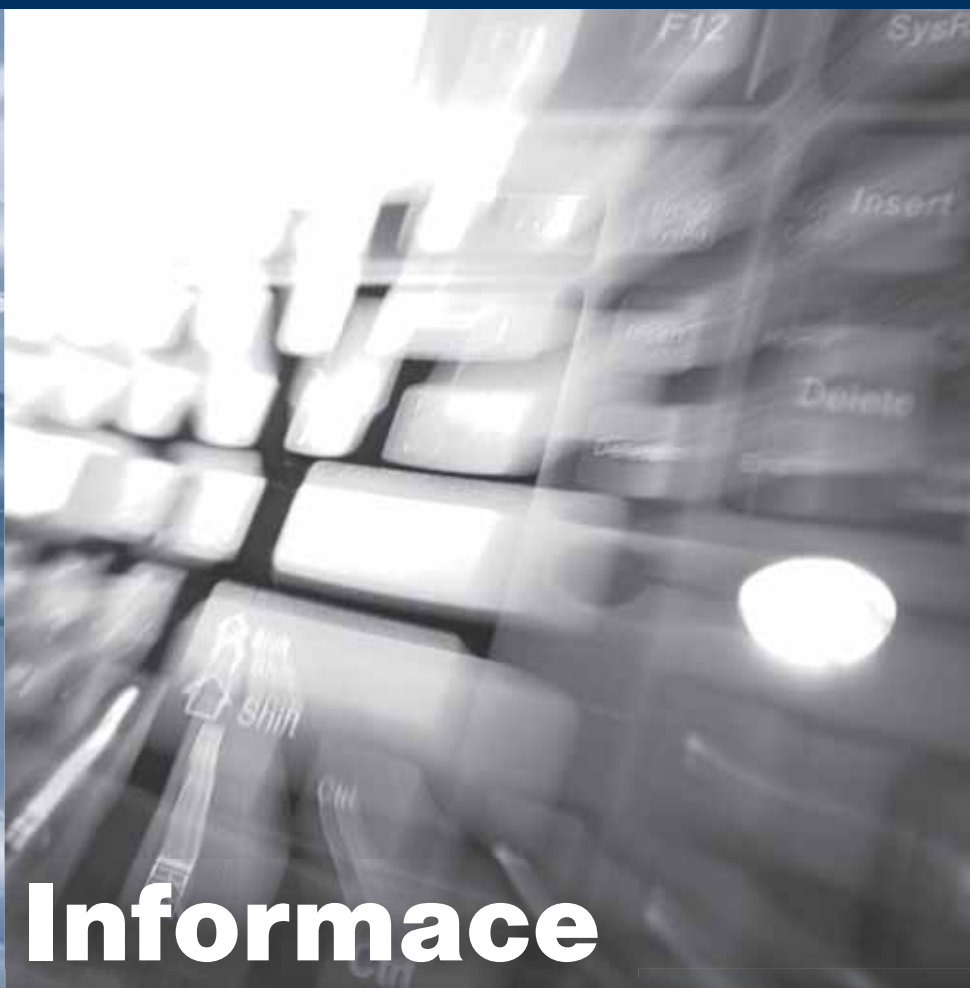
System našeho vzdělávání ponechává prostor pro Vaši kreativitu a Vaše nové nápady.

Staňte se členem našeho týmu a zapojte se spolu s námi do péče o klienty především v oblastech technologií budoucnosti, jako jsou Communications & Brands, Real Estate & Infrastructure, Energy & Environment, Life Sciences & Healthcare. Hledáme energické a kreativní osoby, které by nám pomohly utvářet budoucnost a naplňovat cíle a požadavky našich klientů. Očekáváme profesionalitu, vysoké nasazení, komunikativnost a jazykové dovednosti. Výborná znalost anglického jazyka je podmínkou, němčina výhodou. Vaše znalosti a dovednosti budeme mimo jiné podporovat brzkou integrací do jednotlivých projektů

a týmů. Společně najdeme možnosti pro Váš další osobní rozvoj a Vaše vzdělávání, ale také pro Váš profesní růst, který bude přínosem jak pro Vás, tak i pro naši kancelář.

V případě zájmu zasílejte své životopisy na e-mail: recruiting-czech-republic@taylorwessing.com.

TaylorWessing
e|n|w|c Advokáti

Informace a zajímavosti

MĚLI BYSTE VĚDĚT

- Přednášky a semináře pro advokáty a advokátní
koncipty ve vzdělávacích a školicích střediscích ČAK 70
Pozvánka na Česko-německo-slovenské advokátní
 fórum..... 72
Pozvánka na Krakonošův pohár 2013..... 72

NAKONEC 73 - 74

Přednášky a semináře pro advokáty a advokátní koncipienty ve Školicím a vzdělávacím středisku ČAK v Praze v paláci Dunaj

• ve čtvrtek 1. listopadu 2012

Aktuální otázky v advokátní praxi z ústavního práva a práva Evropské unie

Lektoři: doc. JUDr. Karel Klíma, CSc., advokát a vedoucí katedry ústavního práva PF ZČU v Plzni
JUDr. Alena Horčicová, CSc., advokátka, zkušební komisařka ČAK

Číslo semináře: 41239

Poplatek za seminář: 750 Kč

Uzávěrka přihlášek: 25. října 2012

Česká advokátní komora ve spolupráci s Radou Evropy a Justiční akademií vás zvou na seminář

• ve čtvrtek 8. listopadu 2012

Procesní aspekty podání stížnosti k ESLP

Řečníci: Natacha De Roeck, oddělení justice a právní spolupráce Rady Evropy
JUDr. Eva Hubálková, Ph.D., vedoucí česko-estonsko-ukrajinského odd. ESLP
JUDr. Vít Alexander Schorm, vládní zmocněnec pro zastupování ČR před ESLP
Mgr. David Strupek, advokát

Číslo semináře: 41249

Poplatek za seminář: ZDARMA

Uzávěrka přihlášek: 1. listopadu 2012

• ve čtvrtek 22. listopadu 2012

Úprava poměrů nezletilých dětí – druhy výchovy, střídavá péče, styk s dítětem, výživné na dítě – pohledem psychologa, soudce a advokáta

Lektoři: PhDr. Mgr. Jeroným Klimeš, CSc., psycholog
JUDr. Libuše Kantůrková, soudkyně OS v Kolíně
JUDr. Alena Horčicová, CSc., advokátka, zkušební komisařka ČAK

Číslo semináře: 41240

Poplatek za seminář: 750 Kč

Uzávěrka přihlášek: 15. listopadu 2012

• ve čtvrtek 29. listopadu 2012

Odpovědnost státu za nemajetkovou újmu v judikatuře NS ČR, zejména ve vztahu k nepřiměřené délce řízení a nezákonné vazbě a trestnímu stíhání

Lektor: JUDr. Pavel Simon, soudce Nejvyššího soudu ČR

Číslo semináře: 41241

Poplatek za seminář: 750 Kč

Uzávěrka přihlášek: 22. listopadu 2012

• ve čtvrtek 6. prosince 2012

Vypořádání podílového spoluvlastnictví manželů – parita a disparita podílů

Lektor: JUDr. Michal Králík, Ph.D., soudce Nejvyššího soudu ČR

Číslo semináře: 41245

Poplatek za seminář: 750 Kč

Uzávěrka přihlášek: 29. listopadu 2012

• ve čtvrtek 6. prosince 2012

ASPI 2012 – systém právních informací

v prostorách společnosti Wolters Kluwer ČR na adrese: U Nákladového nádraží 6, Praha 3
Lektor: Mgr. Marcel Bumbalík, zástupce Wolters Kluwer ČR, a. s.
Každý účastník má k dispozici vlastní PC.

Číslo semináře: 41251

Poplatek za seminář: ZDARMA

Uzávěrka přihlášek: 3. prosince 2012

• ve čtvrtek 13. prosince 2012

Vypořádání podílového spoluvlastnictví v širším smyslu

Lektor: JUDr. Michal Králík, Ph.D., soudce Nejvyššího soudu ČR

Číslo semináře: 41246

Poplatek za seminář: 750 Kč

Uzávěrka přihlášek: 6. prosince 2012

Semináře probíhají v Praze 1 v paláci Dunaj, Národní 10 (vchod z Voršilské ul. č. 14), pokud není uvedeno jiné místo konání, obvykle od 9.00 do 16.00 hodin. Zájemci o účast na těchto akcích vyplní přihlášku, kterou naleznou na internetových stránkách ČAK, www.cak.cz vlevo pod odkazem Vzdělávání advokátů, Vzdělávací akce ČAK, a zašlou ji e-mailem na adresu: seminare@cak.cz. Po potvrzení příjmu přihlášky odborem výchovy a vzdělávání ČAK uhradí přihlášení účastníci příslušný účastnický poplatek (vložené), který je včetně 20% DPH, na účet č. 6724361001/2700, konstantní symbol: 0308, variabilní symbol: desetimístné číslo složené z pětimístného čísla semináře (viz výše) a pětimístného evidenčního čísla advokáta u ČAK (objednatel) bez pomlčky či lomítka (např. 4120100333). Kopii dokladu o úhradě účastníci vezmou s sebou na seminář, daňový doklad obdrží při prezenci semináře, popřípadě poštou nebo do datové schránky. Zálohové faktury nevystavujeme. Zaplacené vložené se bez písemné omluvy nejméně tři dny před konáním semináře, zaslání odboru výchovy a vzdělávání ČAK, nebo v případě nepřítomnosti účastníka na semináři nevrací. Sál je klimatizován. K dispozici je automat na kávu a minerální voda. Žádáme účastníky o včasný příchod, pozdní příchody ruší lektory i posluchače – 15 minut po začátku přednášky je již vstup do sálu omezen.

Bližší informace s podrobnějším programem naleznete na internetových stránkách ČAK na adrese www.cak.cz v levém menu nazvaném Vzdělávání advokátů, Vzdělávací akce ČAK. Telefonické informace na tel. č. 224 951 778 – pí Marie Knížová.

Těšíme se na setkání s vámi.

✦ Ing. LENKA MATOUŠKOVÁ, vedoucí odboru výchovy a vzdělávání ČAK

Semináře pro advokáty pořádané pobočkou ČAK Brno v sále Veřejného ochránce práv

• ve středu 21. listopadu 2012

Správní řád z pohledu judikatury Nejvyššího správního soudu

Lektorka: JUDr. Eliška Cihlářová, předsedkyně senátu Nejvyššího správního soudu

Číslo semináře: 68222

Poplatek za seminář: 700 Kč

Uzávěrka přihlášek: 14. listopadu 2012

Semináře se konají v sále Veřejného ochránce práv, Údolní 39, Brno, v době od 9.00 do 16.00 hodin (vždy dle pozvánky).

Zájemci o účast na těchto akcích vyplní přihlášku, kterou naleznou na internetových stránkách ČAK, zašlou ji e-mailem na adresu: sekr@cakbrno.cz, modlitbova@cakbrno.cz a poukáží příslušný účastnický poplatek (tj. 700 Kč včetně DPH v zákonné výši) na účet 6724361001/2700, konstantní symbol: 0308, variabilní symbol: číslo semináře a číslo osvědčení advokáta bez pomlčky či lomítka (např. 682110123). Doklad o úhradě vezměte s sebou. Účastnické poplatky se bez vážné omluvy tři dny předem nevracejí. Sál je klimatizován se stolovou úpravou, občerstvení zajištěno. Žádáme účastníky o včasný příchod. Bližší informace s podrobnějším programem naleznete na internetových stránkách ČAK na adrese www.cak.cz v levém menu nazvaném Vzdělávací akce. Telefonické informace: 542 514 401 pí Modlitbová.

Těšíme se na setkání s vámi.

✦ JUDr. IRENA SCHEJBALOVÁ, ředitelka pobočky ČAK v Brně

Semináře pro advokáty pořádané v seminární místnosti pobočky ČAK Brno

• v pondělí 19. listopadu 2012

Velká novela zákona o rozhodčím řízení

Lektor: JUDr. Zbyšek Kordač, LL. M., rozhodce, advokát

Číslo semináře: 68221

Poplatek za seminář: 550 Kč

Uzávěrka přihlášek: 12. listopadu 2012

Semináře probíhají v seminární místnosti v Kleinově paláci, nám. Svobody 84/15, Brno, v době od 9.00 do 13.00 hodin (pokud není na pozvánce uvedeno jinak). Zájemci o účast na těchto akcích vyplní přihlášku, kterou naleznou na internetových stránkách ČAK, zašlou ji e-mailem na adresu: sekr@cakbrno.cz, modlitbova@cakbrno.cz a poukáží příslušný účastnický poplatek (tj. 700 Kč včetně DPH v zákonné výši) na účet 6724361001/2700, konstantní symbol: 0308, variabilní symbol: číslo semináře a číslo osvědčení advokáta bez pomlčky či lomítka (např. 682110123). Doklad o úhradě vezměte s sebou. Účastnické poplatky se bez vážné omluvy tři dny předem nevracejí. Sál je klimatizován se stolovou úpravou, občerstvení zajištěno. Žádáme účastníky o včasný příchod. Bližší informace s podrobnějším programem naleznete na internetových stránkách ČAK na adrese www.cak.cz v levém menu nazvaném Vzdělávací akce. Telefonické informace: 542 514 401 pí Modlitbová.

Těšíme se na setkání s vámi.

✦ JUDr. IRENA SCHEJBALOVÁ, ředitelka pobočky ČAK v Brně

NOVINKA C. H. BECK

Šámal/Dědič/Gřivna/Půry/Říha

Prakticky zaměřený komentář od kolektivu renomovaných odborníků

Vázané v plátně, 824 stran
cena 1 390 Kč, obj. číslo EKZ137

Objednávejte se slevou
v eShopu na www.beck.cz

inzerce

Česká advokátní komora ve spolupráci se Saskou advokátní komorou,
Bamberskou advokátní komorou a Slovenskou advokátní komorou

pořádají

ČESKO-NĚMECKO-SLOVENSKÉ ADVOKÁTNÍ FÓRUM

ve dnech 23. – 24. listopadu 2012.

Vážené kolegyně, vážení kolegové,

dovoluujeme si Vás pozvat na česko-německo-slovenský seminář, který se bude konat
v Liberci, v Clarion Grandhotelu Zlatý lev.

Hlavním organizátorem je po dvou ročnících, které se uskutečnily v Německu, Česká advokátní komora.

Seminář letos zaměříme na aplikaci směrnice 2008/52/EG v praxi a obecnou problematiku mediace. Přednášet budou čeští, němečtí i slovenští právníci, odborníci s praxí a zkušenostmi v dané právní oblasti. Podrobnější informace o tomto fóru naleznete na webu ČAK www.cak.cz v rubrice Vzdělávání advokátů/Vzdělávací akce ČAK, kde bude také k dispozici formulář přihlášky.

Pozvánka na Krakonošův pohár 2013

Milí přátelé známé bílé stopy, přijměte jako každoročně pozvání ke sportovní a společenské kratochvíli na běžkách.

Závod KRAKONOŠŮV POHÁR 2013 se koná v sobotu 2. února 2013 od 11.00 hodin ve Špindlerově Mlýně.

Prezence závodníků na 8 km dlouhou trasu stopy BUĎ FIT (poblíž restaurace Myslivna) započne o 20 minut dříve, tj. od 10.40 hodin.

Vyhlášení výsledků bude tradičně po závodech v oblíbené a nedaleké restauraci Myslivna.

Závod je určen pro **členy ČAK**, popř. jejich rodinné příslušníky. Ostatní závodníci jsou vítáni, nicméně se mohou zúčastnit pouze mimo soutěž.

Přihlásit se můžete vyplněním a odesláním přihlášky na:
http://www.action-m.com/krakonosuvpohar/prihlaska_online_2013.html

Přihlášku, prosím, odešlete nejpozději do **17. ledna 2013!**

Startovné ve výši 200 Kč/osobu uhradte na účet 221442101/0100 Mileny Zeithamlové u Komerční banky Praha 10, s použitím variabilního symbolu „202“.

Ubytování nabízí na páteční a sobotní noc 1. a 2. února 2013 VZ Bedřichov **s rezervací do 4. ledna 2013.** Rezervace je možná buď vyplněním na přihlášce on-line, nebo zasláním e-mailu na: rezervace@be.vlrz.cz **s označením „Krakonošův pohár 2013“.**

Nezapomeňte, prosím, informovat a pozvat i kolegy.

Za organizátory

Milena Zeithamlová	mobil 602 324951
Agentura Action M	tel. 267 312 333
Vršovická 68	fax 267 310 503
101 00 Praha 10	www.action-m.com

Zkoušková se(t)kání II

(Portréty dobráků)

Minule jsem tu psal o vysokoškolských učitelích, kteří se snaží přece jen cosi objevit v hlubinách studentových (ne) znalostí. Taková vřidnost pramení z odlišných lidských vlastností¹ a mívá i různé motivy. Bude to patrné z následující typologie zkouškových „dobráků“,² které budu kvalifikovat i pomocí výrazných zkratek.

Označení **DODO** je odvozeno ze slangu dnešních studentů, kteří výrazem „dost dobrý“ vyjadřují zvláštní stupeň uznání. Zaslouží si je kantor, jenž je dobrým hned ve dvou ohledech. Především kvalitně učí a nemusí pak příliš „vyhazovat kopýtky“ tím, že bude „vyhazovat“ studenty od zkoušky a někdy i z celého studia.

Význam své výuky a možná i svého oboru nepřeceňuje **DOBAL** (dobrák alibista). Ten nechá u zkoušky projít leckoho z těch, kdo ho neuspokojili svým výkonem, leč v jejich jednání cítí jistou jiskru. Vyžaduje pak od nich právně nevynutitelné prohlášení, že v budoucnu nebudou provozovat jeho obor. Znáám lékařku, která se takto zavázala profesoru očního lékařství; lidskému zraku se nyní věnuje jen v souladu s úslovím: „Okno do duše okno“.

Podobné příhody přicházejí v úvahu zvláště na právnických fakultách, kde kolem dvaceti procent posluchačů nesměruje do světa paragrafů. U nich pak může pedagog typu **DOBAL** tišit své svědomí také tím, že zadává návodné otázky, jež přímo nabízejí správnou odpověď. Jejich přehnaným příkladem je požadavek, aby student uvedl, proč je třicetiletá válka právem nazývána třicetiletou. Pokud snad uchazeč odpoví: „Protože trvala 15 let.“, musí učitel pohotově dodat: „Vlastně máte pravdu, neboť se tehdy válčilo jen ve dne.“ Možná tak nezáměrně o právo naznačí, jak nápaditý bývá právnický výklad skutkových stavů.

Alibistický prvek lze seznat i v počínání *dobráka z donuce* (**DOZDO**). Jde o jedince obvykle náročného, někdy přísného až příliš. Právě taci občas podlehnou vrchnostenským intervencím. Na jedné z moravských lékařských fakult se vykládá, že tam přišla kdysi přímluva zdůvodněná vyšším státním zájmem. Jejím objektem byl potomek afrického potentáta. Toho pak profesor anatomie „pustil“ na poslední termín a k známce „dobře“ ve studijním spisu připsal: *Platí jen v povodí Konga*. Veřejně tak uplatnil „vnitřní výhradu – mentální rezervaci“, které ovšem právo nepřiznává větší význam.

Dobrák pohodlný (**DOPO**) se zase hrozí pomyšlení, že by se ještě znovu musel zabývat nějakým neznámým. Proto přesvědčuje podle okolností sám sebe či kolegy ve zkušební komisi, že předvedený výkon bude přece jen stačit pro předepisování nějaké jednoduché dávky; že uchazeč má dobré vystupování a nebude fakultě dělat ostudu v praxi; že úkolem opakované zkoušky je napravit nedostatek píle, nikoliv však nedostatek intelektu.³

Dobrák krajan (**DOKRA**) má zvláště dobrý poměr k těm zkoušeným, kteří přicházejí z určitých míst. Uvádí se, že profesor Thomayer takto honoroval studenty pocházející z Chodska. Musím se přiznat (aniž se tím celkově srovnávám se slavným

internistou), že vždy shlédnu zrakem zjihlým na studenty z Tábora, neboť v tomto městě jsem maturoval a i jinak mne k němu pojí nostalgické vzpomínky.

Zkratka **DONAHO** nemá nic společného s nahotou a patří *dobrákovi na hobby*. Pokud pan profesor sbírá kaktusy, hraje šachy nebo tenis, navštěvuje operní představení či jezdí na horském kole, zahrne zvýšenou přízni studenty, kteří si osedlávají stejného koníčka. Klade pak otázky, které souvisejí s údajným studentovým hobby. Zkoušející se ovšem může stát zapšklým, jestliže zjistí, že deklarovaný zájem uchazečův není dost hluboký a poučený. Doplatil na to kdysi student práv, který se prohlásil za milovníka myslivosti a nedokázal se pak vyrovnat s otázkou zvanou mezi studenty „medvědobijka“: *Kdo právně odpovídá za škodu způsobenou jednak medvědem volně pobíhajícím ve slovenském lese, jednak medvědem, který utekl z cirkusu?* Pokud se nemýlím, správná odpověď zněla, že v prvním případě musí škodu hradit stát, v druhém pak provozovatel cirkusu.

Dobrák na jména (**DOJME**) patří k těm tvorům, pro něž hobby představuje jejich obor a všechno, co s ním být i vzdáleně souvisí. Profesor české právní historie Václav Vaněček měl příznivěji hodnotit Anežky, Drahomíry a Svatopluky v dobách, než ještě taková křestní jména přišla znovu do módy. Prý by byl schopen přiznat známku až od dva stupně lepší, pokud by se uchazečka byla bývala jmenovala Kunhuta či uchazeč Hermenegild. Jiný **DOJME** sníží zase nároky, jestliže zkoušený má stejné příjmení jako významná osobnost současné historie.

Dobrák sebestředný (**DOSEB**) nejraději naslouchá sobě samému. Okamžitě proto skáče zkoušenému do řeči. („Já vím, co chcete říct.“) Svými poznatky se snaží oslnit i ostatní účastníky examinační. Tak prý si vedl profesor Krčmář z pražské právnické fakulty. Platilo to zvláště tehdy, když zkoušel ve své vile a byla přítomna jeho manželka, herečka Národního divadla Míla Pačová. Studenty pak klasifikoval podle toho, jak byl spokojen s vlastním přednesem. Budiž k tomu ovšem dodáno, že profesor Krčmář by si dnes zasloužil i shora zmíněné označení **DODO**. Při každé pedagogické příležitosti dokázal totiž poznatky předávat, vysvětlovat a jejich prostřednictvím druhé inspirovat. Jako jiní sebestřední profesori si navíc uvědomoval, že studenti toho nemohou umět tolik, jako on sám.

✿ prof. PETR HAJN

1 Spisovatelka Marie Ebner Eschenbachová zjišťovala: *Někdo se domnívá, že má dobré srdce, a zatím má jen slabé nervy.*

2 V Národním divadle kdysi existoval „klub dobráků“ – skupina herců, kteří na scéně i v zákulisí prováděli svým kolegům mírně zlomyslná alotria, aby sobě i druhým zpestřili život. Takové „dobráky“ zde nemám na mysli.

3 Ve dnech, kdy jsem psal tyto řádky, navštívil jsem pražské divadlo Pod Palmovkou, kde uváděli hru Pavla Kohouta „August August, august. Znovu jsem si uvědomil, že rozhodování ve zkušební komisi občas připomíná anekdotický rozhovor v cirkusové manéži: *Pane šédtiteli, pane šédtiteli, proč ten kůň nezpívá? – Nebylo mu dáno, klaune! – Tak mu dejte, pane šédtiteli.* (Ta poslední věta ovšem znívá: Tak mu to dejme, pane předsedo komise.)

Kresba pro Bulletin advokacie LUBOMÍR LICHÝ

Víte, že ...

- významnou protagonistkou ženského hnutí a ochránkyní ženských práv v Libanonu byla advokátka? Laura Moghaizelová (1929-1997) pocházela z křesťanské maronitské rodiny. Již při studiích práv na bejrútské Univerzitě svatého Josefa si získala autoritu jako propagátorka rovného postavení žen. V roce 1968 se stala zakládající členkou Demokratické strany Libanonu, za občanské války spoluzakladatelkou ženské organizace Bahithat. V 80. letech 20. století působila aktivně mimo jiné v Libanonské asociaci lidských práv. Za svoji činnost byla Laura Moghaizelová vyznamenána libanonským Národním cedrovým řádem (وسام الأرز الوطني).

- dne 7. 9. 2012 obhájil s výborným prospěchem Peter Ďuriš na katedře právních dějin Fakulty právnické ZČU diplomovou práci na téma *Právní úprava advokacie a notářstva v českých krajinách a na Slovensku v období I. Československé republiky vo vzájomnom zrovnani?* Konzultantem práce byl Stanislav Balík, oponentem Petr Poledník, komisi předsedala Vendulka Valentová. Peter Ďuriš vystihl odlišnosti advokacie a notářství v českých zemích a na Slovensku jako důsledek

rakousko-uherského dualismu a podrobněji se zabýval nezdařenými unifikačními pokusy v meziválečném období. Při diskusi v rámci obhajoby bylo vzpomenuo mj. Cyrila Bařinky či Aloise Stompfeho. Petr Poledník doporučil diplomantovi, aby další bádání zaměřil i na přiblížení a porovnání poměrů v advokaciích a notariátu v nástupnických státech v meziválečném období.

- mezi významnými pěstiteli českého meziválečného golfu byli i advokáti? Je sice nesporné, že hlavní osobností byl neadvokát, podnikatel baron František Ringhoffer, jehož následovali i další členové jeho rodiny, mezi hráče a organizátory však patřili mimo jiné i pražští advokáti Ferdinand Tonder a Adolf Hoffmeister st. Prvorepublikoví golfisté tak uspořádali již v roce 1929 první celorepublikový turnaj, vydávali časopis *Tennis-Golf Revue* a zapojili se i do činnosti Evropské golfové asociace. Zákonitě pak golfu nemohlo být přáno v protektorátním období a především po únoru 1948.

❖ JUDr. PhDr. STANISLAV BALÍK

Leitartikel

Petr Poledník: Mitentscheidungsverfahren – eine Neuheit im tschechischen Strafrecht	3
---	---

Aktuelles

Information über den Gala-Abend des „Juristen des Jahres 2012“	4
Die Zusammenarbeit der Tschechischen Rechtsanwaltskammer und des PDF-Herstellers (Adobe Systems) wird den Rechtsanwälten große Vorteile bringen	8
In Slowenien droht die Auflösung der Rechtsanwaltskammer	10
Einladung zur Konferenz über Pavel Kristián Koldín in Klatovy	11
Information über Pflichtzahlungen der Rechtsanwälte für das Jahr 2013	13

Aus Rechtstheorie und Praxis**Artikel**

Zusammenfassung	18
Vermittlungsverfahren im Strafverfahren und damit zusammenhängende Fragen Jiří Jelínek	19
Alles, was ein Rechtsanwalt von der Beschwerde gegen Gesetzesverletzung wissen muss, aber er will nicht fragen Radek Visinger	25
Schadenersatz für gesetzwidrige Entscheidung im Strafverfahren im Lichte der gegenwärtigen Judikatur, nicht nur beim Verfassungsgericht der Tschechischen Republik Martin Pech	32
Zwei Bemerkungen zur strafrechtlichen Verantwortlichkeit der juristischen Personen Jan Vidrna	34
„Objektive“ Feststellung des Alkoholgehalts im Blut oder Folgen der Ablehnung, sich der ärztlichen Untersuchung zu unterziehen Filip Josef	36

Aus der Judikatur

Aussagerecht des Beschuldigten. Interpretation der Revisionsgründe	39
Verteidigungsrecht. Ablehnung des Substituts des Verteidigers durch den Beschuldigten	42
Anspruch auf kostenlose Verteidigung oder Verteidigung für vermindertes Entgelt	44
Verantwortung eines aggressiven Fahrers	47
Strafrechtliche Verantwortlichkeit des Vermieters für Eingriff ins Wohnungsrecht oder ins Recht des nicht zu Wohnzwecken genutzten Raums	48

Aus der Fachliteratur

Václav Pavlíček a kol.: Das Verfassungsrecht und die Staatsrechtskunde, II. Teil, Verfassungsrecht der Tschechischen Republik (Jan Kudrna)	50
Karel Klíma: Über das Verfassungsrecht (Josef Blahož)	52
Petr Vojtek: Schadenhaftung bei Ausübung der öffentlichen Gewalt. Kommentar (Martin Mikyska)	53
Arkadiusz Bereza a kol.: Zawód radcy prawnego. Historia zawodu i zasady jego wykonywania (Stanislav Balík)	54
Das Bulletin der slowakischen Rechtsanwaltschaft bringt	55

Aus der Rechtsanwaltschaft**Kolumne von Karel Čermák**

Es ging uns einmal gut oder Anatomie des Verkehrs	58
---	----

Aus der tschechischen Rechtsanwaltschaft

Aus der Disziplinarpraxis Jan Syka	59
Aus der Verhandlung des Vorstands der Tschechischen Rechtsanwaltskammer ichta	65
Das traditionelle Treffen und das „4“-Turnier in Poněšice Jan Najman	66
Der XX. Jahrgang des Republikweiten Tennis-Turniers der Tschechischen Rechtsanwaltskammer Ladislav Jirásek	66

Aus Europa

Vollstreckung der Urteile des Europäischen Gerichtshofes für Menschenrechte im Jahr 2011 – Bericht des Ministerausschusses des Europäischen Rates Jana Wurstová	67
---	----

Informationen und Wissenswertes**Was Sie wissen sollten**

Vorlesungen und Seminare für Rechtsanwälte und -Anwärter in den Bildungsstätten der Tschechischen Rechtsanwaltskammer	70
Einladung zum Tschechisch-deutsch-slowakischen Rechtsanwaltsforum	72
Einladung zum Růbezah-Pokal 2013	72

Zum Schluss

Prüfungstreffen II. (Porträts der seelenguten Menschen) Petr Hajn	73
Eine Zeichnung von Lubomira Lichý	74
Wissen Sie, dass... Stanislav Balík	74

Inhaltsverzeichnis	75
Zusammenfassung/Summary	76
Table of Contents	77

Jiří Jelínek: Vermittlungsverfahren im Strafverfahren und damit zusammenhängende Fragen

Der Autor gibt in summarisierter Form eine Information über die durch die Novelle der Strafprozessordnung verabschiedete Regelung, die durch das Gesetz Nr. 193/2012 Sb., wirksam seit dem 1. September 2012, durchgeführt wurde. Der Beschuldigte, der Staatsanwalt und der Geschädigte können laut Gesetz eine sogenannte Vereinbarung über die Schuld und Strafe treffen, die durch das Gericht mit einem Schuldspruch genehmigen muss. Das Gericht genehmigt die Vereinbarung ohne Beweisung der Schuld durch einen Schuldspruch, wenn es mit der Vereinbarung einverstanden ist, und erlegt eine Strafe ein. Der Autor stellt fest, dass dieses neue Institut mit einigen grundsätzlichen Prinzipien des Strafverfahrens kollidiert und dass dessen Verankerung den Charakter des Strafverfahrens verändert. Er führt auch einige Vorschläge „de lege ferenda“ zu der verabschiedeten Fassung an.

Radek Visinger: Alles, was ein Rechtsanwalt von der Beschwerde gegen Gesetzesverletzung wissen muss, aber er will nicht fragen

Der Beitrag widmet sich der Aufgabe des Rechtsanwalts im Verfahren bezüglich der Beschwerde gegen Gesetzesverletzung und in der vorhergehenden Phase, wo die Einwände der Parteien über die Gesetzwidrigkeit der Entscheidung oder die Abwicklung des Verfahrens durch die Staatsanwaltschaft und das Justizministerium überprüft werden. Der Rechtsanwalt ist hier meistens als Verteidiger des Beschuldigten (Verurteilten) tätig, seltener als Bevollmächtigter des Geschädigten bzw. einer beteiligten Person. Der Artikel beschreibt die Prozedur der Überprüfung der ursprünglichen Beschwerde sowie auch die Beteiligung des Rechtsanwalts im Verfahren vor dem Obersten Gericht, ferner die komplizierte Problematik der Zulässigkeit der Beschwerde wegen Gesetzesverletzung sowie auch einige andere Fragen, die mit den Rechtswirkungen der Entscheidung des Obersten Gerichts zusammenhängen. Vor allem Informationen aus der gegenwärtigen Praxis, die nicht besonders zugänglich sind, können dann behilflich sein, sich bei der Entscheidung besser zu orientieren, ob im konkreten Fall die Möglichkeit, eine entsprechende Beschwerde einzulegen, genutzt werden soll.

Martin Pech: Schadenersatz für gesetzwidrige Entscheidung im Strafverfahren im Lichte der gegenwärtigen Judikatur, nicht nur beim Verfassungsgericht der Tschechischen Republik

Der Artikel beschäftigt sich mit der Entwicklung der Judikatur des Obersten Gerichts der Tschechischen Republik und des Verfassungsgerichts der Tschechischen Republik im Hinblick auf das Problem, ob der Beschuldigte in einer Strafsache einen Schadenersatz für eine gesetzwidrige Entscheidung laut Gesetz Nr. 82/1998 Sb. auch dann verlangen kann, wenn er keine Beschwerde gegen die Eröffnung der Strafverfolgung eingelegt hat.

Kurz und bündig kann man sagen, die Entwicklung der Judikatur ging von der Rechtsansicht des Obersten Gerichts der Tschechischen Republik bzw. dessen Senats 28 Cdo, dass ein Schadenersatz dem Beschuldigten wegen Strafverfolgung nur deswegen nicht zuerkannt werden kann, weil er keine Beschwerde gegen den Beschluss über die Eröffnung der Strafverfolgung eingelegt hat, über eine abweichende Ansicht des Kollegiums des großen Senats des Obersten Gerichts der Tschechischen Republik, die darin beruht, dass, falls es sich nicht um einen besonders berücksichtigungswerten Fall handelt, das Gericht dem Beschuldigten, der im Strafverfahren freigesprochen wurde oder dessen Strafverfolgung eingestellt wurde, den Schadenersatz für gesetzwidrige Entscheidung laut Gesetz Nr. 82/1998 Sb. nur dann zuerkennt, wenn er eine Beschwerde gegen den Beschluss über die Eröffnung der Strafverfolgung eingelegt hat, bis zur definitiven Festlegung durch das Verfassungsgericht der Tschechischen Republik, dass dem Beschuldigten ein Anspruch auf Schadenersatz zusteht, auch wenn er keine Beschwerde gegen den Beschluss über die Eröffnung

der Strafverfolgung eingelegt hat, es sei denn, dass hier erneut (in einem konkreten Fall) besonders berücksichtigungswerte Gründe für eine Nicht-Zuerkennung des Schadenersatzes gegeben wären.

Jan Vidrna: Zwei Bemerkungen zur strafrechtlichen Verantwortlichkeit der juristischen Personen

Das Gesetz über die strafrechtliche Verantwortlichkeit der juristischen Personen und das Verfahren gegen diese ist ein neues spezifisches Element unserer Rechtsordnung. Der legislative Prozess hat jedoch der strafrechtlichen Praxis nicht genug Zeit zur Vorbereitung eingeräumt, wodurch ein Problem entstanden ist, nämlich weil es nicht immer einfach ist, den Inhalt aller Bestimmungen richtig zu verstehen. Vielleicht ist auch dies ein Grund, warum das Gesetz bisher nur ausnahmsweise verwendet wird. Es muss jedoch damit gerechnet werden, dass dieser Stand sich ändern kann, und zwar im Hinblick darauf, dass derzeit immer neue Namen der Handelsgesellschaften erscheinen, denen die Gefahr einer solchen Strafverfolgung droht. In der Situation, wo die Existenz der relevanten Judikate in weiter Ferne liegt, kann leider eine erhebliche Anwendungzersplitterung erwartet werden. Eine bestimmte Lösung kann vielleicht die Diskussion über die einzelnen Themen bringen, auch trotz Ansichten, die als „over the top“ angesehen werden können.

Josef Filip: „Objektive“ Feststellung des Alkoholgehalts im Blut oder Folgen der Ablehnung, sich der ärztlichen Untersuchung zu unterziehen

Der Ausgangspunkt dieses Artikels ist die Problematik der Ordnungswidrigkeit gemäß § 30 Abs. 1 Buchstabe i) des Gesetzes über Ordnungswidrigkeiten sowie auch die mit dieser Ordnungswidrigkeit zusammenhängende Frage der objektiven Feststellung des Alkoholgehalts im Blut. Der Autor konzentriert sich auf der Suche nach der Antwort auf die Frage der Verantwortlichkeit bzw. Nichtverantwortlichkeit der für die Behebung dieser Ordnungswidrigkeit verdächtigen Person, und zwar aufgrund der Änderungen, zu denen es in diesem Bereich gekommen ist. Unter Berücksichtigung der bisherigen Judikatur beschäftigt sich der Autor insbesondere mit den Auslegungsproblemen der durch das Gesetz Nr. 274/2008 Sb. novellierten Bestimmung § 16 Abs. 2 des Gesetzes Nr. 379/2005 Sb.

Jiří Jelínek: Agreements in criminal proceedings and related issues

The author submits in the summarized form information on legal regulation adopted in the amendment of the Criminal Procedure Code implemented by the Act No. 193/2012 Coll., effective as of 1 September 2012. The accused person, the state prosecutor and the injured person may, in cases determined by law, negotiate the so-called agreement on guilt and punishment that must be approved by a court in a judgement of conviction. The court will approve such agreement without proving guilt in a judgement of conviction if it identifies itself with the agreement and will impose punishment. The author states that this new institute is in contradiction with several basic principles of criminal proceedings and its embodying changes the nature of criminal proceedings. He also provides several proposals de lege ferenda in respect of the adopted wording.

Radek Visinger: Everything the lawyer needs to know about complaint concerning violation of law, however does not want to ask

The article deals with the role of the lawyer in the proceedings to deal with complaint concerning violation of law when objections against unlawfulness of a decision or procedure during the proceedings are reviewed by the state prosecutor's office and the Ministry of Justice. The lawyer usually acts here as the defense counsel of the accused (sentenced) person, less frequently as the person authorized to act on behalf of the injured or participating person. The article provides details about the procedure of reviewing the first initiative, as well as about participation of the lawyer in the proceedings before the Supreme

Court, about complicated issues of admissibility of the complaint concerning violation of law and certain other issues relating to the legal effects of the Supreme Court decision. In particular, information that is not too much available information from the current practice then may help to decide whether to use the possibility to file a relevant initiative in a specific case.

Martin Pech: Damage compensation for unlawful decision in the criminal proceedings in the light of current judicial decisions of - not only - the Constitutional Court of the Czech Republic

The article deals with development in the judicial decisions of the Supreme Court of the Czech Republic and the Constitutional Court of the Czech Republic with regard to the issue whether a person accused in the criminal case may successfully demand damage compensation for unlawful decision according to the Act No. 82/1998 Coll., also in the case that he did not file a complaint against commencement of criminal prosecution.

Shortly one can say that development of judicial decisions varies commencing with the legal opinion of the Supreme Court of the Czech Republic, or its Tribunal 28Cdo, that it is impossible not to award compensation of damage caused to the accused person by criminal prosecution only due to the fact that he did not file a complaint against the resolution on commencement of criminal prosecution, through the different opinion of the Grand Tribunal of the Supreme Court of the Czech Republic, consisting in the fact that if the case does not require special attention, the Court will award the accused person who was released from accusation or against whom the criminal prosecution was discontinued, compensation of damage caused by unlawful decision according to the Act No. 82/1998 Coll. only if the accused person filed a complaint against the resolution on commencement of criminal prosecution, and ending with the definitive decision of the Constitutional Court of the Czech Republic stating that the accused is entitled to the damage compensation even if he did not file a complaint against the resolution on commencement of criminal prosecution, unless there are again special reasons (in a specific case) for not awarding the damage compensation.

Jan Vidrna: Two comments on criminal liability of legal entities

The Act on Criminal Liability of Legal Entities and proceedings against them represent a new specific element of our legal order. However, the legislative process failed to provide sufficient time for preparation to the criminal law practice which fact causes problem because it is not always simple to understand correctly the content of all provisions. It may be also the reason why this Act has been used so far only exceptionally. However, it is necessary to count with the fact that this situation may change as new names of business companies jeopardized by such criminal prosecution are appearing all the time. Under the situation when the existence of relevant judicial decisions is not in sight, one can unfortunately expect significant application disunity. Discussion about individual topics, even if opinions would be provided that could be considered „over the top“, could maybe represent a certain solution.

Josef Filip: „Objective“ determination of the amount of alcohol in blood or consequences related to rejection to pass medical examination at the request

The starting point of this article is the issue concerning a misdemeanour according to § 30, par. 1, letter i) of the Act on Misdemeanours and the thus related issue of objective determination of the level of alcohol in blood. When searching for the answer, the author focuses on the issue of liability and non-liability of a person suspected of commitment of this misdemeanour, in particular on the basis of changes occurred in this area. While taking account of the existing judicial decisions he deals in particular with interpretation problems of amended provision of § 16, par. 2 of Act No. 379/2005 Coll., as amended by Act No. 274/2008 Coll.

Leading Article

Petr Poledník: Conciliation – a new arrangement in the Czech Criminal law	3
--	---

Current News

Information on gala evening Lawyer of the Year 2012	4
Cooperation of CBA with PDF producer (Adobe Systems) will bring large benefits to lawyers	8
Slovenia threatens to dissolve its Bar Association	10
Invitation to a Conference in Klatovy on Pavel Kristián Koldin	11
Information on lawyers' mandatory payments in 2013	13

Legal Theory and Practice**Articles**

Summary	18
Agreements within criminal proceedings and related issues Jiří Jelínek	19
Everything the lawyer needs to know about complaint concerning violation of law, however does not want to ask Radek Visinger	25
Damage compensation for unlawful decision in the criminal proceedings in the light of current judicial decisions of – not only – the Constitutional Court of the Czech Republic Martin Pech	32
Two comments on criminal liability of legal entities Jan Vidrna	34
“Objective” determination of the amount of alcohol in blood or consequences related to rejection to pass medical examination at the request Filip Josef	36

Judicial Decisions

The right of the accused to testify. Interpretation of reasons of appellate review	39
The right to defense. Rejection of the defense counsel substitute by the accused person	42
Entitlement to free defense or defense for reduced remuneration	44
Liability of an aggressive driver	47
Criminal liability of a lessor for interference with the right to the flat or non-residential premises	48

Professional Literature

Václav Pavlíček and coll.: Constitutional law and political science, part II, Constitutional law of the Czech Republic (Jan Kudrna)	50
Karel Klíma: About Constitutional Law (Josef Blahož)	52
Petr Vojtek: Liability for damage during execution of public authority. Commentary (Martin Mikyska)	53
Arkadiusz Bereza and coll.: Zawód radcy prawnego. Historia zawodu i zasady jego wykonywania (Stanislav Balík)	54
Bulletin of the Slovak Legal Profession brings...	55

Legal Profession**Karel Čermák's Column**

There used to be good times or anatomy of transport	58
---	----

Czech Legal Profession

Disciplinary practice Jan Syka	59
Meeting of the Czech Bar Association Board of Directors icha	65
Traditional meeting and tournament of “4” in Poněšice Jan Najman	66
XX National tennis tournament of the Czech Bar Association Ladislav Jirásek	66

Europe

Execution of judgements of the ECHR in 2011 – report of the Committee of Ministers of Council of Europe Jana Wurstová	67
--	----

Information and Points of Interest**You should know**

Lectures and seminars for lawyers and legal trainees in educational centres of the Czech Bar Association	70
Invitation to the Czech-German-Slovak forum of lawyers	72
Invitation to Růbezah! Cup 2013	72

Finally

Examination meetings II. (Portraits of good guys) Petr Hajn	73
Drawing by Lubomír Lichý	74
Do you know that... Stanislav Balík	74

Inhaltsverzeichnis	75
Zusammenfassung/Summary	76
Table of Contents	77

Pro náš mladý, dynamicky se rozvíjející tým právníků hledáme:

advokátní koncipienty/koncipientky

Očekáváme:

- aktivní pracovní přístup
- profesionalitu
- schopnost obhájit vlastní názor
- perfektní znalost anglického jazyka slovem i písmem

Nabízíme:

- vysoce odbornou právní praxi
- špičkovou zahraniční i domácí klientelu
- mladý kolektiv
- možnost rychlého profesního růstu
- nadstandardní ohodnocení podle schopností

V případě zájmu nám prosím zašlete své CV na office@tomaierlegal.cz

Tomaier Legal advokátní kancelář s.r.o.

Classic 7 Business Park, Jankovcova 1037/49, 170 00 Praha 7, IČ: 241 55 241,

T +420 224 217 777, M +420 602 432 930 E office@tomaierlegal.cz, W www.tomaierlegal.cz

ŠAFÁŘ & PARTNERS

Advokátní kancelář **Šafář & Partners**, zabývající se zejména právem fúzí a akvizicí, spornou agendou, právem nemovitostí a právem duševního vlastnictví, **hledá** do svého týmu **advokátního koncipienta** s následujícími kritérii:

- pracovní zkušenosti, samostatnost a pečlivost
- výborná znalost anglického jazyka (další cizí jazyk, zejména italský, výhodou)
- flexibilní přístup a vysoké pracovní nasazení.

Nabízíme zajímavou práci v přátelském kolektivu a motivující finanční ohodnocení.

Nabídky spolu se strukturovaným životopisem v českém a anglickém jazyce zasílejte emailovou poštou na adresu prague@safar-partners.com.

Šafář & Partners, s.r.o., advokátní kancelář
Senovážné nám. 992/8, 110 00 Praha 1, Česká republika
tel: +420 232 007 200, fax: +420 232 007 201
email: prague@safar-partners.com, www.safar-partners.com

Weil, Gotshal & Manges s.r.o. advokátní kancelář

nabízí pracovní příležitosti pro

advokáty a advokátní koncipienty

Kandidát by měl splňovat následující požadavky:

- velmi dobrá znalost platného práva
- motivace k vysokému pracovnímu nasazení
- výborná znalost anglického jazyka
- předchozí praxe a studijní zkušenosti získané v zahraničí výhodou

Chcete-li získat praktické zkušenosti v oboru, stát se členem týmu renomované mezinárodní advokátní kanceláře a získat nadstandardní finanční ohodnocení, zašlete nám, prosím: průvodní dopis a curriculum vitae v českém a anglickém jazyce.

Písemné nabídky s uvedením své kontaktní adresy a telefonního čísla zasílejte na adresu:

WEIL, GOTSHAL & MANGES s.r.o. advokátní kancelář

k rukám Martiny Křížkové a Kláry Koppové

Křižovnické nám. 193/2, 110 00 Praha 1, tel.: 221 407 300, fax: 221 407 310

e-mail: martina.krizkova@weil.com, klara.koppova@weil.com

PRÁVNICKÁ FIRMA ROKU 2011 PRO MEZINÁRODNÍ KANCELÁŘE (epravo.cz)

PRÁVNICKÁ FIRMA ROKU V KATEGORIÍCH:

- Fúze a akvizice
- Řešení sporů a arbitráže (epravo.cz 2011, 2010)

PRÁVNICKÁ FIRMA ROKU 2008 V KATEGORII TELEKOMUNIKACE A MÉDIA (epravo.cz)

NEJÚSPĚŠNĚJŠÍ ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ STŘEDNÍ A VÝCHODNÍ EVROPY V OBLASTI M&A (Financial Times/Mergermarket 2011, 2007)

NEJÚSPĚŠNĚJŠÍ ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ V ČESKÉ REPUBLICE (International Financial Law Review/Euromoney 2011, 2006, 2004)

NEJÚSPĚŠNĚJŠÍ MEZINÁRODNÍ ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ PŮSOBÍCÍ V ČESKÉ REPUBLICE (Chambers Europe 2009, 2008)

NEJLEPŠÍ ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ V ČESKÉ REPUBLICE DLE VÝBĚRU KLIENTŮ (International Law Office 2008)

New opportunities in an international law firm:

Senior Associates and Junior Associates

PwC Legal, an international law firm, is looking for Senior Associates (Advokát) and Junior Associates (Koncipient) to expand its team.

You need to have:

- Exceptional knowledge of the law
- Fluent English (German an advantage)
- Highly developed work ethic
- Willingness to go the extra mile

We offer:

- Interesting work in a reputable international firm
- Gaining interesting professional experience
- Above-average remuneration

Open positions in:

- M&A / Corporate
- Competition, EU, Regulatory
- Real Estate
- Insolvency & Restructuring
- Labour
- TMT & IP
- Energy
- Litigation & Arbitration

If you are interested in this position, please send your CV in English to **Ms. Zuzana Stasova** (zuzana.stasova@pwclegal.cz).

PwC Legal

Advokátní kancelář MSB Legal, v.o.s.
hledá nové kolegy na pozice

ADVOKÁT/KA a ADVOKÁTNÍ KONCIPIENT/KA

MSB Legal, v.o.s.
Bucharova 1314/8
158 00 Praha 13

Tel.: +420 251 566 005
Fax: +420 251 566 006
E-mail: paha@msblegal.cz

MSB Legal, v.o.s.
Hlubinská 1378/36
702 00 Ostrava

Tel.: +420 596 639 891
E-mail: ostrava@msblegal.cz

www.msblegal.cz

Požadujeme:

Aktivní přístup k řešení problémů, vysoké pracovní nasazení a časovou flexibilitu, dobré komunikační schopnosti a profesionální vystupování, pečlivost a samostatnost, odpovídající odborné znalosti, schopnost organizace a týmové spolupráce, znalost anglického jazyka (znalost dalšího jazyka výhodou).

Nabízíme:

Zázemí úspěšné advokátní kanceláře se stabilní klientelou, zajímavou a různorodou práci v mladém kolektivu, perspektivu dlouhodobé spolupráce a kariérního růstu, možnost publikační činnosti, příjemné pracovní prostředí, motivující finanční ohodnocení.

V případě zájmu zasílejte své životopisy s fotografií na e-mail: HR@msblegal.cz a to v českém a anglickém jazyce. Do předmětu napište „advokát“ nebo „advokátní koncipient“.
Kontaktní telefon: 251 566 005